I 11038

ALMANAHUL SATELOR

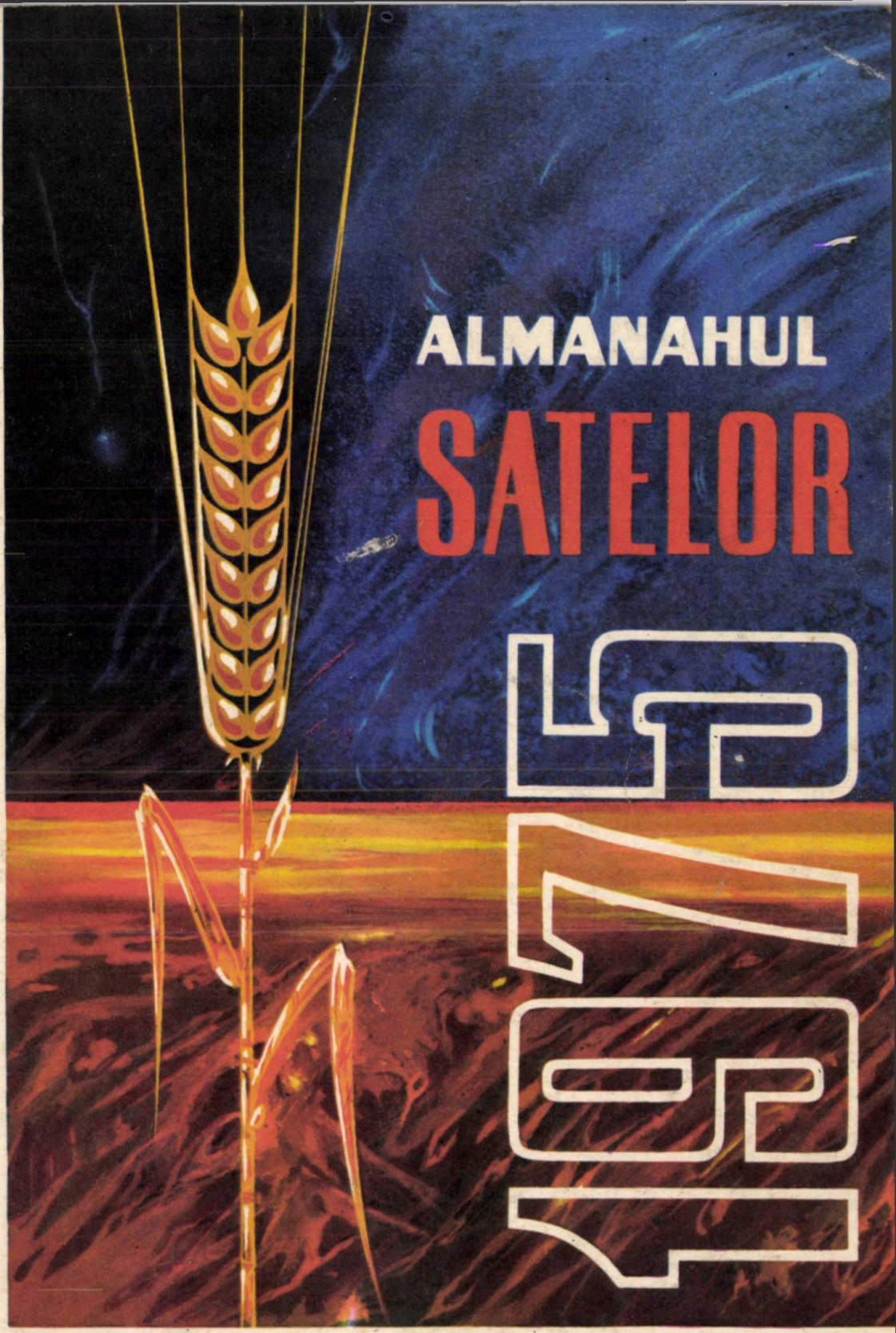

Lei 8 • ALMANAHUL SATELOR • Editat de redacția AGRICULTURA SOCIALISTĂ •

1000
IUL. 2005

partidu-i țara

A ști, a făuri, a fi dator
In gînd și-n faptă zile mari se țes
Le știm pe nume-trainic zbor
Le hotărăște-al comuniștilor Congres.

De unsprezece ori rostim un nume
De unsprezece ori rostim un crez
Partidul făurar de nouă lume
Gîndește țara marelui Congres.

Semnăm cu toții un pact cu viitorul,
Un pact și cald și demn și omenesc
Partidu-i țara, țara e poporul
Și-acest pămînt de aur, strămoșesc.

Privirea ni se umple de azur
Și inima de-o-naltă bucurie
Aici cuvîntul sună clar și pur
Cuvîntul tău, frumoasă Românie.

El apele și cerul limpezește
El crește holda-n anotimp mănoasă
Stăpîni pe vis, pe frunza ce foșnește
Sîntem stăpîni, aici, la noi acasă.

Versuri
de **FLORIN COSTINESCU**

o zi de august

Cum poate fi iubirea fără margini,
iubirea fără preț cum poate fi?
noi am aflat, noi știm — de trei decenii
primim răspuns de la o culme-zi.

Istoriile își urcă-n slavă timpul
ea ni-l urcă în suflet mai înalt
o zi de August, caldă, necuprinsă
ca dorul unui om de celălalt,

Iubirea fără margini e o țară
un chip al țării — cel mai luminat,
din sorii toți acela-i mai puternic
pentru ivirea căruia-i luptat.

O zi de August. Ca un val de mare
ori ca un pisc deodată apărut
iubirea fără preț este-o idee
în care om întreg te-ai cunoscut

Iubirea fără margini e o țară
și-i un partid iubirea fără preț
în mers ea se preface-n stea polară
în pas cutezător și îndrăzneț.

PĂMÎNT CE CÎNTĂ

Dorm la izvoare eroii. Tropot de cerbi
pe aproape. Și liniște de nimic tulburată,
meșteri mari cioplesc porți pentru țară
pentru pașii noștri de-acum
pîinea e bună și apa — cum n-au fost niciodată.

Nou timp peste vetre
slobodă inima cu bătăile ei
din Carpați pînă la Marea cea mare
rostească-se cuvinte de laudă
pentru tot ce a fost scut și temei.

Un pămînt ce cîntă hora Unirii
sub astrul statornic numit Tricolor
România se cheamă. Intre hotarele ei
visu-i sămînță — întreit o rodește
sub privirea unui liber popor.

Frumoasă e ziua — ca omul și demnă de el
zilele țării și-ale omului, mînă în mînă,
bucură-se ramul și trunchiul,
bucură-se destinul și-azurul
Țară, la tine acasă stăpînă.

NOSTRU

solemnitate înălțătoare, au fost momente de înaltă angajare politică și civică, iar jurămîntul președintelui în fața Marii Adunări Naționale a fost urmat de jurămîntul fiecăruia din noi de a ne uni și mai mult rîndurile în jurul Partidului Comunist Român condus cu atîta strălucire de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În vara celei de a 30-a aniversări a Eliberării, a muncii creatoare dedicate celui de al XI-lea Congres al partidului, întregul popor, întregul partid a cunoscut încă o dată calitățile deosebite ale președintelui țării, de profund gînditor marxist-leninist ancorat în realitățile concrete ale țării noastre. Proiectul de Program al Partidului Comunist Român și Proiectul Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, precum și celelalte documente ale istoricei plenare comune a Comitetului Central al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României reflectă cu toată claritatea participarea, contribuția hotărîtoare la elaborarea lor a secretarului nostru general. Regăsim în esență «doctrina Ceaușescu» — acea politică dinamică, vibrînd de cea mai fierbinte dragoste de glie, pe care secretarul general al partidului nostru o promovează cu consecvență.

Regăsim în documentele plenarei pilduitoarea strădanie a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru înfăptuirea neabătută a țelului suprem al politicii partidului — ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, o concepție științifică de conducere, un stil de activitate comunist, în sensul complet al cuvîntului.

Personalitate de primă mărime a vieții internaționale, președintele României este promotorul politicii externe a țării noastre. Sub înalta sa conducere, în deplină concordanță cu direcția de mișcare a istoriei, România a militat și militează neîntrerupt pentru edificarea unei noi ordini internaționale, o ordine a justiției și legalității, a moralei și adevărului. De personalitatea multiplă a președintelui nostru se leagă inițiativele statului și partidului nostru pentru cauza unității și colaborării dintre țările socialiste, pentru promovarea unei politici consecvente de solidaritate cu mișcările de eliberare națională, de colaborare cu tinerele state ce au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, pentru extinderea relațiilor cu toate țările, fără deosebire de orînduirea lor socială.

Nicolae Ceaușescu — un nume și un simbol. Un nume care exprimă, integral, suișul României pe drumul civilizației socialiste și comuniste.

FLORIAN COSTEA

DIN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

Ilie Bărbitaru, comuna Gîrla Mare, județul Mehedinți; *Gheorghe A. Blendia*, Sîmbăta Nouă — Topolog, Tulcea; *Gheorghe Bogza*, Someșul, Satu Mare; *Andrei A. Bartha*, Uriu, Bistrița; *Mircea P. Călin*, Ripiceni, Botoșani; *Gheorghe I. Dinu*, Smeeni, Buzău; *Ion Moldovan*, Reghin, Mureș; *Iosif I. Molnar*, Sînzieni, Covasna; *Elena Orzan*, Valea Măcrișului, Ilfov; *Constantin A. Popa*, Dor Mărunt, Ialomița; *Ion C. Spătărelu*, Gheorghe Doja, Ialomița; *Alexandru Fl. Toană*, «Viața Nouă» — Poiana Mare, Dolj; *Ana M. Vornicu*, Tîrgușor, Constanța; *Gheorghe I. Zarcu*, Izbiceni, Olt. *Antoniu Kömives*, Pecica, Arad; *Alexandru Czege*, Șalonta, Bihor; *Mircea Dan Anghel*, Grindu, Ialomița.

DIN ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE DE STAT

Florentin Cîrpan, Beregsău, Timiș; *Stănică V. Dumbravă*, Cotești, Vrancea; *Alexandru V. Ienciu*, «30 Decembrie», Ilfov; *Adolf-Mihail Kristoff*, Mediaș, Sibiu; *Gheorghe Mărginean*, Jidvei, Alba; *Titu Popescu*, Mihail Kogălniceanu, Constanța.

DIN STAȚIUNILE PENTRU MECANIZAREA AGRICULTURII

Andrei A. Cojocaru, Ianca, Brăila; *Teodor F. Duluș*, Cefa, Bihor; *Otto I. Fiddes*, Sînpetru, Brașov, *Ion Gh. Grecu*, Bibești, Gorj; *Marin Nedea*, Purani, Teleorman.

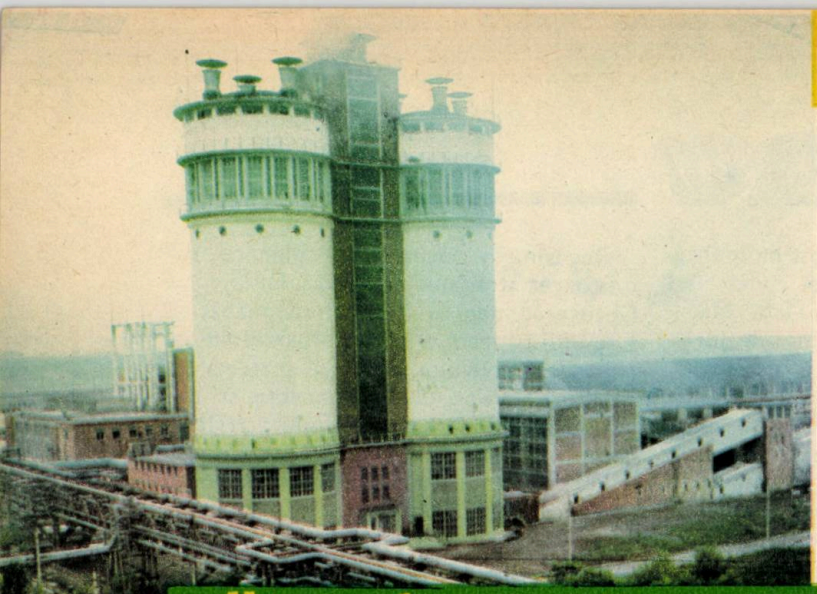

viitor de aur țara noastră are

La data cînd almanahul nostru pornește spre cititor, pregătirile pentru istoricul eveniment de la 25 noiembrie au atins punctul culminant. Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, continuînd celălalt moment sărbătoresc al anului jubiliar 1974 — a XXX-a aniversare a Eliberării — își va deschide curînd lucrările, hotărînd pentru țară, pentru fiecare dintre noi, viitorul de muncă și împliniri, de efort și izbîndă al următorilor ani. Vă amintiți punctele 3 și 4 de pe ordinea de zi adoptată de plenara Comitetului Central din iulie 1974: «*Proiectul de Program al Partidului Comunist Român*» și «*Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1976-1980 și liniile directoare ale acestei dezvoltări pe perioada 1981-1990*». Ni le reamintim aceste puncte cu toții, fiindcă proiectele documentelor astfel intitulate le-am citit și studiat, le-am dezbătut și *însușit* — premiză a înfăptuirii cu succes a obiectivelor noii etape de dezvoltare din viața țării, care nu poate fi decît rodul activității conștiente a întregului popor. Avem, deci, dreptul să spunem că votul de aprobare a directivelor de către delegații noștri la Congres este votul nostru, al tuturor.

Mîndrie, satisfacție și emoție sînt sentimentele pe care, cu siguranță, le-a încercat orice om din această țară, luînd cunoștință de Proiectul *Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*. Programul — document de excepțională însemnătate teoretică și practică — sintetizează experiența luptelor revoluționare și a activității de construcție socialistă în țara noastră, precum și de construcție socialistă pe plan mondial, și trasează direcțiile activității partidului pentru o perioadă de 20-25 de ani.

Mîndrie, satisfacție și emoție sînt, de asemenea, sentimentele pe care le-a încercat orice om din această țară, luînd cunoștință de Proiectul Directivelor. Un ritm

accelerat de creștere a industriei și agriculturii, ridicarea la un nivel înalt a întregii economii, sporirea venitului național și, pe această bază, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — iată obiectivele spre realizarea cărora partidul ne orientează străduințele.

Pornim în noua etapă cu un bilanț bogat și însuflețitor. Desigur, este imposibil ca într-un scurt articol să cuprinzi măcar o parte din marile izbînzi repurtate sub conducerea partidului în cei 30 de ani de viață liberă, și tot pe atît de imposibil să schițezi viitoarele măreț împliniri. Pentru ce a înfăptuit națiunea română sub conducerea partidului comuniștilor în anii aceștia, iată o cifră: astăzi, România produce în numai 13 zile întreaga producție industrială a anului 1938!

Ce va fi în viitor? Nu se poate ca, studiind proiectul de Directive să nu se fi observat că niciodată pînă acum țara noastră nu a mai cunoscut un program constructiv de o asemenea amploare, cu obiective atît de grandioase. Firește că, în cadrul preocupărilor de prim ordin pentru dezvoltarea susținută a bazei tehnico-materiale a societății — factor hotărîtor al progresului oricărei societăți — principala atenție va fi acordată industriei care, corespunzător obiectivelor stabilite, își va accentua poziția conducătoare în economie. Aceasta va asigura o pondere determinantă a industriei în crearea venitului național, în înfăptuirea reproducției lărgite, în dezvoltarea comerțului exterior și a cooperării economice internaționale a țării noastre. Toate ramurile industriei vor înregistra creșteri susținute — 54-61 la sută în 1980 față de 1975 —, dar ritmurile cele mai rapide de creștere vor cunoaște construcțiile de mașini și chimia, care pot asigura valorificarea superioară a resurselor materiale.

Așa cum reiese cu putere din proiectul de Directive, *nu este vorba numai de substanțiale creșteri cantitative, ci și de înalți parametri calitativi, de introducerea în producție a tot ce este nou și valoros în gîndirea tehnico-științifică contemporană*. Produse ale industriei electronice, aparatură industrială de înaltă precizie, aeronave, centrale electrice pe baza folosirii energiei atomice, nave mineraliere și petroliere de mare capacitate — sînt numai cîteva din realizările de performanță tehnică și inginerească prevăzute în proiectul de Directive.

Un capitol aparte, deosebit de însuflețitor prin prevederile sale dinamice este destinat agriculturii — ramură de bază a economiei noastre naționale. Nu mai puțin de 78 de miliarde de lei va acorda statul în cincinalul viitor pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, concomitent cu aportul fondurilor proprii ale cooperativelor agricole — estimat la peste 14 miliarde de lei. Vor crește investițiile alocate ramurilor furnizoare de tehnică și materiale pentru agricultură (tractoare și mașini agricole, îngrășăminte chimice, pesticide, furaje proteice). Amenajarea pentru irigații a circa 1 milion de hectare, desecarea a peste 1 milion de hectare, combaterea eroziunii solului pe o suprafață de peste 800 000 de hectare, cele 125—130 mii de tractoare și întregul set necesar de mașini agricole, cele 250—280 kg îngrășăminte chimice, în substanță activă, la un hectar de teren arabil, vii și livezi, îmbunătățirea raselor de animale existente și crearea de rase noi, cu productivitate ridicată — alte prevederi care se referă la activitatea atît de complexă a unei agriculturi moderne — și-au găsit locul concret, la obiect, în proiectul de Directive. Sînt prevederi care dau o sugestivă dimensiune agriculturii noastre de mîine care, prin creșteri într-un ritm mediu anual de 4,6—6 la sută față de perioda 1971—1975, este chemată să asigure satisfacerea la nivel optim a cerințelor de consum ale populației cu produse agroalimentare, materiile prime necesare industriei alimentare și ușoare, crearea de disponibilități pentru export. În concordanță cu programul partidului, întreaga dezvoltare a agriculturii va urmări intensificarea procesului de transformare a producției agricole într-o variantă a muncii industriale.

Fiecare capitol al acestui document de însemnătate excepțională este pătruns de grija mereu confirmată de fapte a partidului comunist pentru crearea acelui viitor de bunăstare și fericire la care aspiră întregul nostru popor. Citim în proiectul de directive: «Ca urmare a aplicării criteriilor de dezvoltare industrială pe teritoriu, *în anul 1980 se va realiza în fiecare județ o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei*». Dacă ne gîndim că în 1970 o asemenea producție se realiza numai în 9 județe, iar în 1975 în 21 de județe, înțelegem mai bine întreaga semnificație, tulburătoarea semnificație a prevederii din proiect.

Nu putem încheia aceste rînduri fără să vorbim de ceea ce constituie obiectivul fundamental, desprins din litera și spiritul întregului document, din întreaga politică a partidului — *asigurarea unor condiții de viață tot mai prosperă pentru toți oamenii muncii, satisfacerea la un nivel tot mai înalt a nevoilor lor materiale și spirituale*. Prin realizarea sarcinilor stabilite de partid, prin sporirea substanțială a venitului național se vor crea condiții certe de creștere a veniturilor nominale și reale ale tuturor oamenilor muncii, vor fi alocate fonduri mai mari pentru îmbunătățirea dotării edilitar-gospodărești a orașelor și satelor, dezvoltarea învățămîntului, ocrotirea sănătății populației, sporirea pensiilor și ajutorului de stat pentru familiile cu mulți copii etc. O dată cu creșterea producțiilor, potrivit obiectivelor din proiectul de Directive, veniturile reale ale sătenilor provenite din munca în cooperativele agricole de producție, precum și din gospodăriile personale pe o persoană activă vor crește, pînă în anul 1980 cu 20—25 la sută față de 1975.

Sînt perspective luminoase, de îndestulare și împliniri, pe deplin posibile de realizat prin munca spornică, însuflețită. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — al cărui rol a fost esențial, determinant în elaborarea Programului și Directivelor — în cuvîntarea la plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României: «Fără o economie puternică nu se pot concepe făurirea societății socialiste, realizarea principiilor repartiției socialiste, ridicarea nivelului de viață, nu se poate concepe trecerea spre comunism».

Iar veștile, venite din toată țara, despre succesele în muncă în cinstea Congresului sînt o mărturie emoționantă că îndemnurile secretarului general al partidului au pătruns în inima și mintea tuturor.

TEOHARIE OPREA

CRONICĂ 1974

30 de trepte lumină

Am fost unul dintre sutele de mii de oameni din Capitală care au luat parte la grandioasa demonstrație de 23 August, cu prilejul aniversării a 30 de ani de la eliberarea patriei de sub dominația fascistă.

...Dinspre Piața Aviatorilor se aude tumultul aplauzelor și al ovațiilor. Trecînd prin fața tribunelor în care se află conducătorii partidului și statului, înalți oaspeți din țările socialiste frățești și soli ai aproape tuturor popoarelor globului, demonstranții scandează lozinca «*Ceaușescu-P.C.R.*». Două nume scumpe poporului român, două nume care alcătuiesc stindardul sub ale cărui flamuri toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, pășesc strînși uniți spre viitorul comunist al patriei. Impresionantă coeziunea poporului nostru, încrederea sa nestrămutată în partid, hotărîrea de a realiza înainte de termen cincinalul în curs, de a înfăptui neabătut Programul și Directivele Congresului al XI-lea. Despre principalele prevederi ale celor două documente, aflate încă în fază de proiect, a vorbit pe larg secretarul general al partidului la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a 30-a aniversări a eliberării patriei.

ȚELUL FUNDAMENTAL — UN NIVEL DE VIAȚĂ TOT MAI ÎNALT

Partidul nostru își trage inepuizabila sa forță din legătura strînsă cu poporul din care face parte. Aspirațiile legitime ale oamenilor muncii sînt programul său de luptă. Aceasta este o legitate obiectivă. «*Țelul fundamental al fiecărui popor* — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la sesiunea jubiliară — *este acela de a-și asigura un nivel de viață material și spiritual tot mai înalt. Dar acest deziderat nu se poate realiza fără construirea unei baze tehnico-materiale puternice a societății, fără asigurarea unui ritm înalt al dezvoltării forțelor de producție. Nici un popor care vrea să progreseze nu poate consuma atît cît produce... Orice reducere a acumulărilor, orice slăbire a ritmului de dezvoltare... nu pot decît să condamne națiunea la înapoiere..., să pună în pericol atît prezentul cît și viitorul poporului*».

Experiența ultimelor două cincinale demonstrează că ritmul înalt de acumulare pe care îl propun Directivele ce vor fi adoptate de apropiatul Congres al partidului reprezintă calea sigură a creșterii nivelului de trai, a reducerii și înlăturării într-o perioadă cît mai scurtă a decalajului care ne separă de țările cu o economie dezvoltată. Demonstrînd în ziua aniversării jubiliare a eliberării patriei, oamenii muncii au aprobat din toată inima politica de acumulări promovată de partid, s-au angajat să utilizeze cu eficiență maximă fondurile de investiții, să exploateze cu randament înalt capacitățile de producție al căror număr va crește cu circa 2 700 în viitorul cincinal.

ÎN LOCUL UNUI REPORTAJ DE

„CA VRABIA DE TOAMNĂ ROTUND SPICUL SĂ FIE"

Cerîndu-mi-se să scriu cu anticipație despre ediția din 1974 a «Zilei recoltei», mi-am propus să prezint versuri de largă circulație în care este cîntată munca agrestă, preamărit cel care face pămîntul să rodească. Condiție a vieții, munca în agricultură și fertilitatea au fost sărbătorite din cele mai vechi timpuri de către toate popoarele lumii, iar poeții s-au simțit datori să le consacre unele din cele mai izbutite creații.

Aristofan, cu peste două milenii în urmă, implora pacea în piesa cu același nume fiindcă pe timp de război rămîn ogoarele nelucrate. «Ce bine-i șade sapei lustruite /Și furcii cu trei colți, lucind în soare, /Și via mea, cum s-ar simți cu ele! /Aș vrea să merg cu un hîrleț, să-mi sap /Ogorul părăsit de-atîta timp!»

Alecsandri, în «Plugurile»: Noroc bun!... Pe cîmpul neted ies

CRONICĂ 1974

DE PESTE TREI ORI, IN ŞASE ANI

Industria, ramură conducătoare a economiei, îşi va spori producţia într-un ritm mediu anual de 9—10 la sută. În acelaşi timp, în judeţe ca Bistriţa-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Covasna, Botoşani, Vrancea, Harghita, Ialomiţa, Gorj, ritmurile anuale de creştere a producţiei industriale vor fi de 15—25 la sută sau chiar mai mari. Prin îmbunătăţirea în continuare a repartizării pe teritoriu a forţelor de producţie, prin

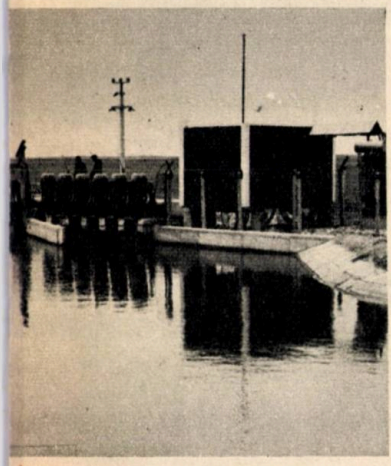

dezvoltarea echilibrată, armonioasă a tuturor zonelor se va ajunge ca nici un judeţ să nu aibă în 1980 o producţie industrială mai mică de 10 miliarde de lei. «*Pentru a înţelege mai bine ce înseamnă aceasta, trebuie menţionat că avem astăzi judeţe care au producţii industriale sub 3 miliarde de lei anual*» — a precizat secretarul general al partidului la sesiunea jubiliară. Deci o creştere de peste trei ori în numai şase ani, creştere ce va continua în deceniul al nouălea pentru a se realiza în 1990 o producţie industrială de cel puţin 18—20 de miliarde de lei în fiecare judeţ.

Agricultura care va beneficia de investiţii în valoare de peste 92 de miliarde de lei, în afara celor alocate ramurilor industriale care lucrează pentru producţia agricolă, se va transforma radical. O producţie agricolă globală cu 25—34 la sută mai mare decît cea din actualul cincinal va trebui realizată cu o populaţie activă cu circa 15 la sută mai mică. Aceasta înseamnă că în viitorul cincinal agricultura va deveni cu adevărat o variantă a muncii industriale.

Schiţînd tabloul profundelor transformări care vor avea loc în deceniul al patrulea al noii noastre istorii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că ele vor accentua procesul de apropiere între clasele şi păturile sociale ale ţării şi de dispariţie treptată a deosebirilor esenţiale dintre sat şi oraş, dintre munca fizică şi munca intelectuală. Păşind în deceniul al patrulea, poporul nostru a urcat încă o treaptă spre viitorul său comunist.

Recunoştinţă, adeziune, angajare au exprimat milioanele de participanţi la demonstraţia de 23 August, întregul popor, pentru ceea ce, conduşi de partid, am înfăptuit, pentru ceea ce vom înfăptui...

M. MOTREA

ANTICIPAŢIE

românii cu-a lor pluguri! /Boi plăvani în cîte şase trag, se opintesc în juguri, /Braţul gol apasă-n coarne; fierul taie brazde lungi /Ce se-nşiră-n bătătură ca lucioase, negre dungi». În finalul aceleiaşi poezii «Sfîntă muncă de la ţară, izvor sacru de rodire, /Tu legi omul cu pămîntul într-o dulce înfrăţire!»

Coşbuc, în «Vara»: «Privirile de farmec bete /Mi le-am întors către pământ — /Iar spicele jucau în vînt, /Ca-n horă, dupu-n vesel cînt /Copilele cu blînde plete, /Cînd saltă largul lor veşmînt. /În lan erau feciori şi fete, /Şi ei cîntau o doină în cor. /Juca viaţa-n ochii lor /Şi vîntul le juca prin plete».

Lucian Blaga în «Mirabila sămînţă»: «Am văzut nu odată sămînţa mirabilă /ce-nchide în sine supreme puteri. /Culori luminate, doar ele destăinuie trepte şi har. /În rînduri de saci cu gura deschisă — /boabele să ţi le-nchipui: gălbii /sau roşii, verzii, sinilii, aurii, cînd pure sau pestriţe. /Palpită în visul semînţelor /Un foşnet de cîmp şi amiezi, de grădină, /un veac păduret, popoare de frunze, /şi-un murmur de neam cîntăreţ».

Miron Radu Paraschivescu în «Laudă tomatei»: «Cînd vreau să prind în fiece cuvînt /Tot ce-i frumos şi spornic pe pămînt, /Cum aş putea uita să spun vreodată, /De lirica şi rumena tomată? Cireaşa doar, sau strugurii sub soare /Pot cuteza cu ea să se măsoare. /De pîine şi de apă ţine loc; /Nici să n-o fierbi şi nici s-o coci la foc: /Ea dăruieşte omului, mereu, /Ca şi pămîntul, forţa lui Anteu».

Mihai Beniuc în «Mărul de lîngă drum»: «Sînt măr de lîngă drum şi fără gard. /La mine-n ramuri poame roşii ard. /Drumeţule, să iei fără sfială, /Căci n-ai să dai la nimeni socoteală.

/Iar dacă vrei s-aduci cuiva mulţam, /Adu-l ţărînei ce sub mine o am. /E ţara ce pe sînul ei ne ţine, /Hrănindu-ne, pe tine şi pe mine.»

Ţara, cu pămîntul ei mănos, cu oamenii ei harnici, va fi întreagă un corn al abundenţei de «Ziua recoltei». Şi probabil că pînă atunci poeţii vor scrie versuri care vor dobîndi o tot atît de mare circulaţie ca şi cele pe care le-am citat, despre plugarii de astăzi cu tractoarele lor, fiecare mai puternic decît o întreagă herghelie, despre sămînţa mai mirabilă decît cea cîntată de Blaga, despre holdele cincinalului de acum şi ale celui pe care urmează să-l înfăptuim sub conducerea Partidului Comunist Român....

C. HOBIŢAN

EREN '74

PRIN PAVILIOANELE AGRICULTURII

ELOGIU ÎNTRECERII, FRUNTAȘILOR ȘI PERFORMANȚEI

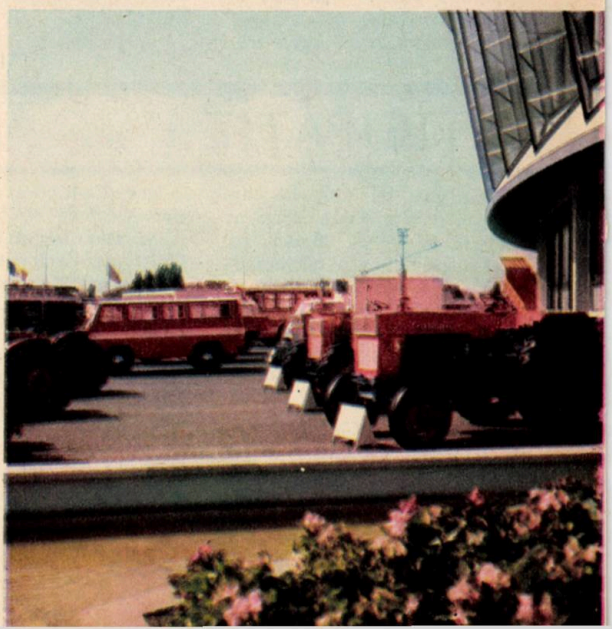

Medie şi performanţă. Prima ne indică nivelul general al dezvoltării, starea ei de astăzi. A doua ne dezvăluie starea generală de mîine. Acesta este rostul performanţei economice, funcţia ei: să prefigureze viitorul.

O imagine stenică a viitorului agriculturii româneşti a proiectat Expoziţia realizărilor economiei naţionale (EREN 74), organizată în cinstea aniversării jubiliare a eliberării patriei. Imagine pe cît de sintetică pe atît de diversă a României anului XXX, expoziţia a reprezentat şi o participare de un fel deosebit la dezbaterea proiectului Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, care avea loc

CRONICĂ 1974

în același timp, o ilustrare a posibilităților de depășire a nivelurilor prevăzute pentru anul 1975 și pentru viitorul cincinal. Organizatorii pavilioanelor destinate agriculturii și industriei alimentare au realizat acest obiectiv alăturînd exponatelor etichete cu numele unora din unitățile cu producții mari.

Zeci și sute de nume și de performanțe. Seria standurilor de exponate a început cu cele care prezentau grîul și porumbul — culturi de bază în România — și gama largă a produselor alimentare realizate din aceste cereale. Printre fruntași, întîlnim nume cunoscute: întreprinderea agricolă de stat Belciugatele, unitate etalon a agriculturii de stat, a expus alături de cooperativa agricolă Gîrla Mare care, cu 5 520 kg de grîu la hectar la soiul Dacia și cu 5 720 kg la soiul Aurora, candidează din nou la locul întîi pe țară ocupat prima dată în 1973. Spre același loc țintește și cooperativa agricolă Sînnicolaul Român cu cele 6 200 kg grîu la hectar la principalul soi avut în agricultură. Dreptul de a expune a fost cîștigat și de cooperativele agricole Dor Mărunt din Bărăgan și Pietroșani din Teleorman care, în sistem neirigat, în condiții de secetă prelungită, au recoltat în 1974 peste 5 tone de grîu la hectar la unele din soiurile cultivate.

Aflate geografic la extremități de țară, cooperativa agricolă Someșul din municipiul Satu Mare și cea din Ghimbășani, situată în județul Ialomița, au fost vecine în expoziție. Le-au apropiat recoltele medii de peste opt tone de porumb în 1973 și perspectiva de a-și depăși recordurile în 1974.

La Conferința pe țară a cadrelor de conducere din agricultură a fost aprobat un program de realizare în 1974 a unor producții medii de 30 de tone de cartofi și 40 de tone de sfeclă de zahăr pe 40 000 și, respectiv, 30 000 de hectare. La data cînd scriem aceste rînduri nu se cunosc încă rezultatele, dar se poate aprecia că nivelele prevăzute vor fi depășite. Pe aceste suprafețe s-au aplicat aceleași tehnologii cu care cooperativa agricolă Salonta a produs 65 de tone de sfeclă la hectar în 1973, iar cooperativele agricole Ghimbav și Chilișeni au realizat, în ordine, 37 127 și 38 181 kg de cartofi în medie pe trei ani, din care ultimul a fost foarte nefavorabil culturii. Pe întregul cincinal, cele două unități și-au produs producția medie de 40 de tone, egală deci cu cea prevăzută pentru sfecla de zahăr, cultivată în condiții speciale. Încurajator acest rezultat care demonstrează capacitatea agriculturii noastre și reprezintă un argument puternic în favoarea celor care în cursul dezbaterii proiectului de Directive au susținut că nivelele prevăzute pot fi majorate.

Grădinarii au fost prezenți în expoziție cu produse ale cooperativelor agricole Tomnatic și Bucov. Recoltele de legume ale acestor unități trec de 40 de tone, prima, îndeosebi, dovedindu-se deocamdată, de nedepășit.

Întreceri strînse la cultura viței de vie, la producția de lapte, lînă, și ouă. Vizitatorii expoziției au remarcat, desigur, că cu 18 tone de struguri la hectar, cooperativa agricolă Ciorăști nu s-a putut clasa decît a doua în întrecerea unităților agricole cooperatiste. Primul loc a fost ocupat de unitatea din Pietroasele, cu o producție medie cu 800 kg mai mare.

Încă și mai strînsă a fost întrecerea socialistă în zootehnie, sector mai puțin influențat de condițiile climatice nefavorabile. Cu peste 5 000 de litri pe vacă furajată, fermele de stat Sascut și Pantelimon — prima din județul Bacău, a doua de pe centura de aprovizionare a Capitalei — dețin ferm întîietatea la producția de lapte. Faimei de a fi producătoarea unora din cele mai bune vinuri, întreprinderea agricolă de stat Cotnari i-a adăugat și pe aceea de a obține 9,8 kg de lînă fină pe oaie tunsă, producție cu care a depășit unitățile de stat din vestul țării, ce păreau altădată de neîntrecut, dar cu care nu a reușit să treacă și de I.A.S. Mihail Kogălniceanu din Dobrogea. Aceasta a realizat în 1974, în medie pe oaie, cu 100 de grame de lînă mai mult. Ambele unități se pregătesc să depășească în 1975 granița celor 10 kg, performanță spre care tind și alte întreprinderi și chiar unele cooperative agricole.

În întrecerea avicultorilor, sosire «la fotografie», cum se spune în limbaj sportiv, atunci cînd doi sau mai mulți alergători termină în același timp cursa. La un efectiv aproximativ egal de păsări, întreprinderile agricole de stat Crevedia și Băicoi au realizat cîte 251 de ouă la o găină, ele fiind departajate de consumul de furaje, foarte redus în ambele, dar mai mic în prima cu un gram la ou! La același produs, nu poate fi trecută cu vederea nici performanța cooperativei agricole Drăgănești Vlașca, prima unitate din țară care a reușit să obțină 260 de ouă de la o găină. Anul acesta întrecerea vizează standarde și mai înalte, întrucît a început înmulțirea a trei hibrizi de găini cu un potențial mediu de 280 de ouă pe an.

Am lăsat la urmă plantele textile. La bumbac, de puțini ani reintrodus în cultură, la in și cînepă, cîteva cooperative agricole au realizat producții care fac cinste membrilor lor. Soiul de cînepă Fibramulta 151 a fost creditat de creatorii săi cu o producție medie de 6 900 kg de tulpini la hectar și cu un randament în fibră de 23,7 la sută. Cu peste 10 tone de tulpini la hectar, cooperativa agricolă Foieni a demonstrat că soiul e mai productiv decît au considerat cei care l-au creat. Producția aceasta nu este o întîmplare. Alte unități din aceeași zonă de cultură — Cheresig, Turnu Roșu, Comloșul Mic — au realizat producții apropiate.

Enumerarea noastră ar putea continua. La aproape toate culturile și produsele animaliere s-au înregistrat performanțe de laudă, într-o întrecere adesea atît de strînsă, încît stabilirea clasamentelor s-a dovedit o operație dintre cele mai dificile. Prezentînd produsele celor mai buni, EREN 74 a adus un binemeritat elogiu întrecerii socialiste, fruntașilor și performanței lor, a anticipat viitorul agriculturii noastre. Numele noi apărute în 1974 pe panoul de onoare al fruntașilor, răspîndirea acestora pe întreg teritoriul țării, continua dezvoltare a bazei tehnico-materiale, soiurile, hibrizii și rasele cu potențial productiv mai înalt, create de oamenii de știință, perfecționarea tehnologiilor — iată factori și argumente ce susțin posibilitatea transformării performanței în medie pe zone, pe județe, pe țară.

MARIN CERNEA

CRONICĂ 1974

CONFERINȚA PE ȚARĂ A CADRELOR DE CONDUCERE

S-au întîlnit fruntașii ogoarelor

Într-o atmosferă de vibrant entuziasm și viguroasă angajare, la 1 martie 1974, după trei zile de fructuoase dezbateri, la București lua sfîrșit prima conferință pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste. Organizată din inițiativa secretarului general al partidului, Conferința a marcat un moment de seamă în dezvoltarea agriculturii românești.

Sinteză strălucită a drumului străbătut de agricultură, a locului ocupat de aceasta în economia națională și pe plan social, a obiectivelor sale imediate și de perspectivă, ampla expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu a orientat dezbaterile către problemele de bază ale agriculturii, de rezolvarea cărora depinde într-o măsură hotărîtoare realizarea și depășirea planului cincinal, precum și progresul neîntrerupt și în ritm rapid al producției agricole în perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Faptul că în 1974 s-au împlinit un sfert de veac de la începerea procesului revoluționar al cooperativizării și trei decenii de la eliberarea țării de sub dominația fascistă, faptul că în același an a avut loc Congresul al XI-lea al partidului și-a pus puternic amprenta asupra desfășurării lucrărilor. Toți cei care au luat cuvîntul în ședințele plenare, ședințele pe comisii și pe grupe de județe au ținut să scoată în relief amploarea întrecerii socialiste organizate în cinstea marilor evenimente, hotărîrea oamenilor muncii de la sate de a smulge pămîntului rod cît mai îmbelșugat.

La data conferinței, agricultura dispunea de 115 000 de tractoare, aproape 44 000 de combine, circa 50 000 de semănători, peste 1 250 000 de hectare amenajate pentru irigat, folosea de aproximativ 150 de ori mai multe îngrășăminte chimice decît în 1950. Îndrumarea tehnică era asigurată de circa 30 000 de specialiști cu pregătire superioară și 25 000 de cadre cu studii medii. Folosirea la întreaga capacitate a bazei materiale moderne, realizată prin eforturile întregului popor, îndeosebi ale clasei muncitoare, reprezintă una din rezervele principale ale creșterii producției agricole.

În expunerea sa, secretarul general al partidului s-a ocupat pe larg și de rezerva pe care o reprezintă utilizarea cît mai rațională a fondului funciar precizînd că «...**toți cei care dețin, sub o formă sau alta, în proprietate sau în folosință, o suprafață agricolă cît de mică poartă o înaltă răspundere și au îndatorirea patriotică de a lucra pămîntul cu conștiinciozitate și în cele mai bune condiții, făcînd totul pentru obținerea unor recolte cît mai mari.**»

Fondul funciar agricol sporit și ameliorat, baza tehnico-materială în continuă creștere și dezvoltare își valorifică valențele productive numai în

condițiile unei permanente și stăruitoare activități umane. Cei peste 7 000 de participanți la conferință, toți lucrătorii ogoarelor își amintesc, desigur, cu cîtă stăruință s-a ocupat conducătorul partidului și statului de rolul muncii în societate. «**Munca** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **reprezintă factorul determinant al progresului și dezvoltării continue a agriculturii, al întregii economii naționale, este singura sursă a ridicării bunăstării țărănimii și a întregului popor. Civilizația însăși e rezultatul muncii. Progresul viitor e legat de muncă**». În continuarea aceleiași idei a fost subliniată necesitatea ordinei, răspunderii, disciplinei în muncă, factori ce asigură punerea în valoare la nivel cît mai înalt a componentelor materiale ale procesului de producție și constituie prin ei înșiși o rezervă imensă de sporire a producției agricole.

Perfecționarea formelor de organizare și retribuire a muncii, extinderea acordului global și a venitului pe bază de acord global, ca mijloc de cointeresare a lucrătorilor, promovarea cu curaj a tehnologiilor noi, a soiurilor și hibrizilor cu potențial productiv înalt, ridicarea nivelului cunoștințelor profesionale a oamenilor muncii din agricultură reprezintă — fapt demonstrat în spiritul expunerii de toți cei care au luat cuvîntul — căi ale înfăptuirii obiectivelor stabilite. În 1975, cînd încheiem

CRONICĂ 1974

DIN UNITĂȚILE AGRICOLE DE STAT ȘI COOPERATISTE

un cincinal și ne pregătim să începem altul ale cărui coordonate sînt precis stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, va trebui să realizăm peste 19 milioane tone de cereale, 4,2 milioane tone de legume, precum și producții sporite la cartofi, la culturile de plante tehnice, în sectorul vitipomicol și în zootehnie. Aceste obiective dezbătute pe larg la conferință, care a apreciat realismul lor și posibilitatea de a le înfăptui, au fost incluse în planul de stat pe 1975. Întrecerea socialistă pentru realizarea și depășirea lor și înfăptuirea exemplară a cincinalului și în agricultură trebuie să înceapă din primele zile ale anului, cuprinzînd încă din această fază pe toți lucrătorii din unitățile agricole de stat și cooperatiste, pe toți cei care, într-un fel sau altul, sînt chemați să contribuie la creșterea producției agricole.

Există în prezent condiții mult mai bune pentru realizarea și depășirea planului. Suprafața pe care s-au executat amenajări pentru irigații, desecări, acțiuni de combatere a eroziunii și alte lucrări de ameliorare a sporit mult. A crescut în același timp, gradul de mecanizare și chimizare, al modernizării zootehniei și s-a dezvoltat baza tehnico-materială a sectorului hortiviticol.

S-a creat, totodată, un cadru juridic și organizatoric mai eficient. Acționînd în spiritul politicii sale neabătute de a se consulta cu masele și de a le atrage la elaborarea deciziilor fundamentale, conducerea partidului, personal secretarul general, a pus în dezbaterea conferinței patru proiecte de legi și trei proiecte de statute pe care Marea Adunare Națională și Consiliul de Stat le-au adoptat curînd după aceea.

Întrucît spațiul nu ne îngăduie să enumerăm și alte măsuri și hotărîri stabilite de conferință, ne vom opri aici. Nu înainte de a remarca înalta responsabilitate cu care au fost dezbătute toate problemele de bază ale agriculturii noastre, eficiența soluțiilor adoptate. Apreciind acest fapt în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus ca o astfel de conferință să fie organizată o dată la trei ani, urmînd ca anual, în ianuarie sau februarie, să aibă loc conferințe județene. Pregătirea acestora din timp pentru a putea analiza cu competență sporită căile dezvoltării agriculturii județelor în lumina învățămintelor anului agricol încheiat și a găsi soluții optime pentru a realiza producții record în ultimul an al cincinalului constituie una din primele sarcini importante ce revin organelor județene, conducerilor unităților de stat și cooperatiste, tuturor oamenilor muncii de la sate. Acționînd cu neslăbită energie pentru valorificarea uriașelor rezerve de care dispune agricultura și realizarea de recolte record în 1975, lucrătorii ogoarelor își fac datoria față de țară și popor, își aduc contribuția la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la realizarea politicii partidului al cărei scop suprem, rațiunea însăși a întregii sale activități, o constituie înflorirea națiunii noastre socialiste, bunăstarea și fericirea generală.

M. CALIANU

CRONICĂ 1974

STRĂLUCITĂ SOLIE DE PACE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

ea mai reprezentativă solie de pace, ducînd cu strălucire în alte țări dorința de prietenie și colaborare a poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat și în 1974 vizitele în mai multe țări ale lumii. În lumina hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului, care a deschis orizonturi noi, dinamice activității internaționale a partidului și statului nostru, România a continuat să se afirme în lume — prin glasul celui mai iubit fiu al său — ca promotoare a unei politici externe principiale, consecvente, clarvăzătoare, de dezvoltare continuă a colaborării și prieteniei cu țările socialiste, cu statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Țărilor vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pînă la sfîrșitul anului 1973, li s-au adăugat în primul semestru al anului 1974 alte 8 țări din Europa, Asia, Africa și America Latină. Ele au constituit tot atîtea misiuni de prietenie, solidaritate și colaborare pentru progresul comun, au prilejuit lărgirea considerabilă a unor înțelegeri și unei rodnice conlucrări politice ale țării noastre cu aceste state, în interesul luptei împotriva colonialismului, neocolonialismului, rasismului și oricăror forme de asuprire, pentru întărirea independenței și suveranității naționale a tuturor statelor, pentru afirmarea noilor principii de relații interstatale.

Una din aceste vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cea din Republica Populară Bulgaria, reprezintă o nouă mărturie elocventă a relațiilor de prietenie, alianță și colaborare frățească cu țările socialiste de care ne leagă comunitatea de orînduire și ideologie, țelurile comune ale construirii socialismului și comunismului.

În același prim semestru al anului 1974, secretarul general al partidului nostru a luat parte, la Varșovia, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 26 aprilie 1974, privind Consfătuirea și activitatea desfășurată la Constătuire de delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a aprobat în unanimitate și a dat o înaltă apreciere activității rodnice și constructive desfășurate de delegația română, poziției exprimate la Consfătuire de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

CRONICĂ 1974

Moamer El Gedafi, președintele Consiliului Comandamentului Revoluției al Republicii Arabe Libiene: «Mulțumim României prietene pentru asistența acordată țării noastre și experiența pe care ne-o împărtășește în domeniul dezvoltării economice. Considerăm că vizita președintelui Ceaușescu marchează o nouă etapă de impulsionare a relațiilor dintre țările noastre.»

Suleiman Frangieh, președintele Republicii Liban: «Îmi este deosebit de plăcut să vă adresez încă odată urările mele de bun venit în această țară, al cărei prestigiu se datorează în mare măsură prieteniilor sale — printre care el este mîndru să numere și țara dumneavoastră...»

Hafez Al-Assad, președintele Republicii Arabe Siriene: «Sîntem convinși că vizita președintelui Ceaușescu, precum și discuțiile purtate vor duce la întărirea prieteniei între țările noastre, la o tot mai strînsă cooperare bilaterală».

Cu prilejul vizitei în Irak, la invitația lui **Ahmed Hassan Al-Bakr, președintele acestei țări,** tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată cheia de aur a orașului Bagdad, cu care ocazie primarul capitalei irakiene, Ibrahim Mohamed Ismail a salutat pe înaltul oaspete: «Este cea mai mare plăcere pentru Bagdadul revoluționar de a îmbrățișa, astăzi, un frate scump, față de care și față de gloriosul său popor noi păstrăm cel mai înalt respect».

CRONICĂ 1974

William Tolbert-jr., președintele Republicii Liberia: «Din momentul în care am auzit plăcuta veste că ați acceptat invitația, v-am așteptat pe dumneavoastră și pe doamna Ceaușescu cu multă, multă plăcere. Bine ați venit la noi!»

Cu prilejul vizitei în **Republica Argentina,** președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-a fost conferit titlul de doctor honoris causa al Universității din Buenos Aires. Adresîndu-se înalților oaspeți, rectorul Universității, Ernesto F. Villanueva a spus: «Universitatea din Buenos Aires se felicită că este în măsură să vă confere titlul de doctor honoris causa».

Sekou Touré, secretar general al Partidului Democrat din Guineea, președintele Republicii: «Noi cunoaștem istoria țării dumneavoastră și dăm o înaltă apreciere contribuției decisive pe care dumneavoastră, tovarășe Ceaușescu, ați adus-o la dobîndirea numeroaselor sale victorii».

CRONICĂ 1974

«În cursul convorbirilor s-a relevat cu satisfacție că relațiile multilaterale și colaborarea rodnică dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria se dezvoltă cu succes pe baza internaționalismului socialist și a Tratatului de prietenie, colaborare și ajutor reciproc». *(Din comunicatul cu privire la vizita în Republica Populară Bulgaria a tovarășului* Nicolae Ceaușescu, *la invitația tovarășului* Todor Jivkov).

Dialogul prieteniei, înțelegerii și colaborării internaționale a caracterizat nu numai vizitele tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** în alte țări, dar și întîlnirile pe care președintele României socialiste le-a avut cu șefi de state și guverne, cu delegați la cel mai înalt nivel al mișcărilor revoluționare și democratice din numeroase țări ale lumii, care au fost oaspeți ai țării noastre în primul semestru al anului 1974.

Eveniment de înaltă semnificație pentru politica României socialiste de solidaritate cu lupta de eliberare națională și socială a popoarelor, prima întîlnire la nivel înalt a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost, în ianuarie, cu delegația Frontului Național pentru Eliberarea Angolei conduse de tovarășul **Holden Roberto,** președintele F.N.L.A. În Declarația Comună semnată la încheierea vizitei, președintele F.N.L.A. a dat o înaltă apreciere interesului și sprijinului statornic pe care președintele Nicolae Ceaușescu, Partidul Comunist Român le manifestă față de lupta popoarelor împotriva dominației coloniale, pentru libertate și independență națională.

În același spirit de prietenie și solidaritate militantă s-au desfășurat și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu delegația Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei, conduse de dr. **Agostinho Neto,** președintele M.P.L.A. Cu acest prilej au fost subliniate profundele mutații politice și sociale care au loc în lume, schimburile mari în raportul mondial de forțe în favoarea frontului antiimperialist, a luptei împotriva politicii imperialiste de dominație și dictat, colonialismului și neocolonialismului, discriminării rasiale.

O confirmare strălucită a acestei politici promovate cu consecvență și energie de partidul și statul nostru o constituie recunoașterea de către Portugalia, în august 1974, a Guineei-Bissau ca stat suveran. Această fostă colonie a fost recunoscută de România ca stat independent chiar din clipa creării sale și tot țara noastră a fost prima din afara continentului african care a stabilit relații diplomatice cu noul stat.

Eforturile remarcabile ale secretarului general al partidului nostru, recunoscute și prețuite în toată lumea, pentru colaborare și pace, pe baza principiilor fundamentale ale politicii Partidului Comunist Român au fost puternic reafirmate și cu prilejul celorlalte întîlniri și convorbiri. Cum spuneam, referindu-ne numai la primul semestru al anului 1974, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit și a purtat convorbiri la București cu Maiestatea sa Regele **Hussein Ibn Talal** al Regatului Hașemit al Iordaniei, cu **José Figueres Ferrer,** președintele Republicii Costa Rica, dr. **Alfonso López Michelsen,** președintele ales al Republicii Columbia, **Moktar Ould Daddah,** secretar general al Partidului Poporului din Mauritania, președintele Republicii Islamice Mauritania, **Mohammed Anwar El Sadat,** președintele Republicii Arabe Egipt.

În spiritul legăturilor tradiționale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania, cu prilejul convorbirii tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tovarășii **Dolores Ibaruri,** președintele P.C. din Spania și **Santiago Carrillo,** secretar general al partidului, s-a exprimat deplinul acord pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor frățești de prietenie și solidaritate dintre cele două partide, în interesul ambelor popoare, al cauzei unității tuturor partidelor comuniste și muncitorești, al triumfului păcii, democrației și socialismului în lume.

Principiile nobile ale întăririi unității și solidarității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a mișcărilor de eliberare națională, a tuturor forțelor democratice, progresiste, patriotice, antiimperialiste pentru consolidarea cursului nou spre destindere, colaborare și apropiere între popoare, pentru împiedecarea și zădărnicirea politicii imperialiste de forță și dictat, au fost reafirmate și în cursul întrevederii pe care secretarul general al partidului nostru a avut-o cu tovarășul **Ali Yata,** secretar general al Partidului Eliberării și Socialismului (P.E.S.) din Maroc.

Am amintit aici numai întîlnirile și convorbirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a avut cu personalități politice de cel mai înalt nivel. Numeroase întîlniri a avut secretarul general al partidului nostru cu delegații de partid și guvernamentale, cu oameni politici de înaltă răspundere din foarte multe alte țări, în cadrul efortului permanent al României socialiste, al președintelui său, spre pace și înțelegere între popoare, spre făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

TRAIAN OLARU

CRONICĂ 1974

CONFERINȚA MONDIALĂ A POPULAȚIEI — ÎNALT FORUM PENTRU PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE

Am fost martorii unui eveniment deosebit de important al vieții internaționale. La București s-a desfășurat într-o atmosferă fructuoasă, activă, de responsabilitate și de grijă pentru destinele omenirii, Conferința mondială a populației. Și pentru că populația reprezintă factorul determinant al progresului și dinamismului oricărei societăți, au venit aici să se consulte, să-și spună cuvîntul, opiniile, să ofere soluții practice pentru rezolvarea diverselor aspecte și complicatelor probleme pe care le ridică omul, delegații guvernamentale din 133 de țări, reprezentanți ai Secretariatului, organismelor și instituțiilor specializate ale O.N.U., observatori din partea a circa 200 de organizații interguvernamentale și neguvernamentale. După aprecierea secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, această conferință, prin tematica și hotărîrile pe care le-a luat, este unul dintre cele mai importante evenimente ale deceniului al optulea, ea este cea mai amplă manifestare organizată vreodată de O.N.U. care a analizat multilateral problema populației, statutul ei în lumea de azi și destinele ei în lumea de mîine. Este pentru prima dată cînd problema populației se situează în sfera de preocupări nu numai a oamenilor de știință, ci și a oamenilor politici, devine o problemă guvernamentală, de stat. Tocmai acest lucru a caracterizat Conferința mondială a populației de la București. Dezbaterile au pus accentul pe aspectele politice legate de populație, pe măsurile practice de influențare a tendințelor demografice, pe necesitatea intensificării cooperării internaționale în acest domeniu. Problemele supuse discuției — **Tendințele demografice recente și de perspectivă; Populația, mediul înconjurător și resursele; Populația și familia** — au fost examinate din acest punct de vedere pozitiv, care urmărește reașezarea relațiilor internaționale pe baze noi.

Prezența la ședința inaugurală a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, Cuvîntarea rostită cu acest prilej au avut un deosebit ecou nu numai în rîndurile participanților, dar și al opiniei publice mondiale. Unele ziare braziliene apreciau discursul ca **«plin de optimism, în concordanță cu dorința de dezvoltare economică și socială ce animă două treimi din populația lumii»**. Un ziar indian afirma că **«Președintele României a reflectat opiniile și aspirațiile unui larg număr de delegații din Asia, Africa și America Latină în cuvîntul său de salut rostit la deschiderea lucrărilor primei Conferințe mondiale a populației»**.

Este încă un prilej de mîndrie că, în cel mai înalt forum internațional, România constituie o prezență activă. Cel mai autorizat reprezentant al său, șeful statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înfățișat un amplu tablou al lumii contemporane și a preconizat soluții privind asigurarea viitorului omenirii, al civilizației umane într-o lume a păcii și bunăstării, a subliniat, în primul rînd, că este necesar ca **problemele dezvoltării populației să fie analizate în raport cu condițiile istorice, naționale, economico-sociale din fiecare țară, în raport cu evoluția relațiilor internaționale**. De ce? Pentru că țările care alcătuiesc planeta noastră se deosebesc unele de altele prin mărime, bogății, grad de dezvoltare, nivel de cultură, ponderea populației ocupate în industrie și agricultură, în mediul urban sau rural, mărimea venitului național pe locuitor, consumul alimentar zilnic pe locuitor, consumul de resurse naturale.

Aceste deosebiri, care separă țările dezvoltate de cele slab dezvoltate și adîncesc inegalitatea între popoare, impun măsuri hotărîte pentru reducerea decalajelor economice, care fac să mai existe raporturi de dominație și asuprire, atît pe plan național, cît și pe plan internațional.

Pe de o parte este necesară mobilizarea potențelor naționale pentru valorificarea resurselor proprii, iar pe de altă parte, intensificarea cooperării internaționale avantajoase, fără nici un fel de condiții

politice, lichidarea subdezvoltării și apropierea nivelurilor de dezvoltare ale țărilor.

O mare importanță o are, însă, dezvoltarea forțelor de producție. Posibilități există. Pe planeta noastră sînt uriașe rezerve nepuse încă în valoare, vaste zone ale căror resurse nu au fost nici măcar explorate, zăcăminte ale subsolului foarte puțin cunoscute, importante suprafețe de teren aride, pustii și o impresionantă forță de muncă, care poate transforma natura și crea condiții tot mai bune de viață tuturor popoarelor. Se poate, deci, afirma că punerea lor în valoare va asigura dezvoltarea puternică a forțelor de producție în fiecare țară și, pe această bază, satisfacerea cerințelor de viață ale popoarelor, asigurarea progresului general al societății. Aceasta impune, însă, repartiția mai judicioasă a bogățiilor între populațiile de pe diferite meridiane, accesul tuturor națiunilor la știința și tehnica contemporană, la cuceririle civilizației moderne. **«Problema viitorului populației — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — ține, deci, în primul rînd, de dezvoltarea multilaterală, progresistă a societății omenești, de o justă repartizare a produsului național și de înfăptuirea unor relații sociale echitabile atît pe plan național cît și internațional, de realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care omul să se bucure din plin de cuceririle științei, de munca sa».** E condiționată, în același timp și de **dreptul suveran** al fiecărui stat de a lua măsuri în ce privește politica demografică, în conformitate cu interesele sale naționale, fără nici un amestec din afară. De aici valabilitatea principiului că **politica demografică este un atribut inalienabil al suveranității naționale,** că exercitarea ei aparține statului respectiv. Fiecare țară își are problemele sale și le rezolvă în raport cu posibilitățile existente și cu obiectivele propuse. În al doilea rînd, politica demografică este o parte integrantă a politicii social-economice și rezolvarea ei nu poate fi concepută în afara contextului social-economic.

Președintele Republicii Socialiste România afirma că dezvoltarea tot mai accelerată a omenirii pe calea progresului și civilizației este legată de intensificarea luptei maselor populare, a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor popoarelor pentru a asigura întărirea noului curs de destindere, a păcii în lume. Un rol important îl are consolidarea colaborării, securității și păcii pe continentul european, stingerea tuturor focarelor de încordare și război care mai dăinuie în lume, lichidarea totală și definitivă a colonialismului și neocolonialismului, pentru a se putea astfel asigura concentrarea eforturilor tuturor națiunilor în direcția prosperității economice și sociale.

Sînt necesare, de asemenea, măsuri eficiente pentru eliberarea omenirii de povara cheltuielilor militare care absorb an de an tot mai multe fonduri materiale și inteligență umană. În prezent, cheltuielile militare mondiale sînt cu 50 la sută mai mari decît cele afectate sănătății, iar aproape jumătate din fondurile destinate cercetării științifice sînt absorbite de cercetarea pentru tehnică militară. Este o realitate faptul că astăzi cheltuielile pentru înarmare depășesc de peste 30 de ori volumul ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare. Dacă acest flagel al înarmării ar înceta și s-ar lua măsuri pentru dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmarea nucleară, omenirea ar beneficia de fonduri importante pentru dezvoltarea economico-socială, pentru ridicarea standardului de viață, pentru creșterea gradului de civilizație și bunăstare.

Asigurarea dezvoltării populației și a condițiilor sale de trai cer eforturi din partea tuturor statelor. Pe această linie, România socialistă a făcut foarte mult. Măsurile adoptate în cei 30 de ani de la eliberarea țării de sub dominația fascistă au contribuit la dezvoltarea industriei și agriculturii, la creșterea venitului național și bunăstării poporului, la înflorirea învățămîntului, științei, culturii. Ele s-au materializat în sporirea duratei medii a vieții populației în țara noastră, în cele trei decenii, cu aproape 30 de ani. Măsuri pentru folosirea largă a cuceririlor științei și tehnicii, în interesul progresului întregii societăți omenești, al ridicării bunăstării tuturor popoarelor, al fericirii oamenilor de pretutindeni a elaborat și Conferința mondială a populației. De la înalta sa tribună, președintele Republicii Socialiste România a adresat **«tuturor șefilor de state, guvernelor și popoarelor, chemarea de a face totul pentru realizarea unei lumi a colaborării și păcii în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber și să beneficieze din plin de cuceririle civilizației mondiale».**

GH. DIACONU

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE
CENTRALA INDUSTRIALĂ DE ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE

CIC
VALEA CĂLUGĂREASCĂ

A DOUA TINEREȚE A CELUI MAI VECHI COMBINAT DE ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE DIN ȚARĂ

Valea Călugărească este renumită nu numai prin vinurile sale de viață lungă, cu aromă și buchet. Aici, la începutul veacului, în 1902, a fost înființată prima uzină de produse chimice din țară, care în 1920, a trecut, pentru întîia dată în România, la fabricarea îngrășămintelor pe bază de fosfor. Procesul de fabricație era, se-nțelege, rudimentar. Făina de oase se aducea de la o făbricuță din Mărășești în căruțe cu coviltir. Uneltele obișnuite în întreprindere erau lopata, sapa, roaba. Fosforita era cărată cu roaba, iar acidul sulfuric, pe umeri, în vase.

În ultimii 30 de ani, pe măsura cerințelor mereu crescînde de îngrășăminte chimice ale agriculturii noastre aflată în plină transformare, întreprinderea s-a dezvoltat puternic. Vehicularea materiilor prime, a fosforitelor și acidului sulfuric se face pe benzi transportoare și în instalații de mare tehnicitate. Dozajul se execută cu cîntare automate de mare capacitate. Reacția acid sulfuric—fosforită se produce în instalații gigantice. Procesul tehnologic este condus de la pupitrul de comandă, prevăzut cu semnalizatoare optice și acustice.

Pentru agricultură, pentru sporirea continuă a producției la grîu și porumb, la sfecla de zahăr, la cartof și la alte culturi, Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească produce patru sortimente: **superfosfat simplu pulbere, superfosfat simplu granulat, superfosfat concentrat pulbere și superfosfat concentrat granulat.** Numai în 1974, combinatul livrează unităților agricole de stat și cooperatiste, 61 590 tone superfosfat concentrat granulat, 16 800 tone superfosfat simplu granulat și 58 400 tone superfosfat simplu praf.

După cum se vede, ponderea cea mai mare în livrările către agricultură o are superfosfatul granulat. De altminteri, întreaga cantitate de superfosfat concentrat se livrează în 1974 sub formă de granule. Avantajul granulelor față de pulbere este evident. Superfosfatul granulat nu mai are tendința să se aglomereze, facilitînd astfel încorporarea sa mecanizată în sol. Procesul de retrogradare a componenților activi conținuți în superfosfat este mai lent în cazul granulelor, iar dezi-

deratul repartiției uniforme, în poziție optimă față de plantă este considerabil favorizat prin granulare.

Superfosfatul simplu pulbere are o concentrație de pentaoxid de fosfor (P_2O_5) asimilabil, de 19 la sută. Se obține prin tratarea fosfaților naturali (apatite, fosforite) cu acid sulfuric. Prin granulare în talere și uscare se obține superfosfat granulat.

Superfosfatul concentrat, produs la Valea Călugărească, se obține prin tratarea fosforitelor cu acid sulfuric. Concentrația de pentaoxid de fosfor a superfosfatului concentrat este dublă față de a produsului simplu și anume de 38 la sută. O asemenea concentrație în substanță activă își are însemnătatea sa de prim ordin, concurînd la reducerea cheltuielilor de manipulare, transport, depozitare și încorporare în sol. Produsul este ușor asimilabil de plante.

La solicitarea furnizorului, dăm în continuare cîteva date utile pentru unitățile agricole beneficiare. Superfosfatul pulbere se livrează în vrac, în vagoane acoperite, iar cel granulat, în saci de polietilenă, pe care sînt imprimate marca unității producătoare și caracteristicile tehnice ale îngrășămîntului cu fosfor.

Superfosfatul trebuie depozitat cu grijă, la adăpost de umezeală, pentru a fi ferit de aglomerare, de depreciere calitativă. Ținut în ploaie, cum din păcate se mai întîmplă în unele unități, superfosfatul se aglomerează, se întărește, devine impropriu destinației sale firești. În același scop, al păstrării calității sale, al feririi de umezeală, este recomandabil ca pentru transportul superfosfatului să se utilizeze numai vehicule curate, uscate și acoperite cu prelate.

Pe lîngă superfosfat, produsul de bază al combinatului, la Valea Călugărească se mai fabrică și alte multe produse. **Tripolifosfat de sodiu** intră în compoziția detergenților; **fosfații alcalini trisodic și disodic** sînt utilizați în dedurizarea apei din cazane; **bioxidul de sulf lichid,** livrat în recipienți metalici se folosește în vinificație și în conservarea fructelor.

Pe linia modernizării și dezvoltării combinatului de la Valea Călugărească mai consemnăm intrarea în funcțiune a unei noi instalații de acid fosforic, a unei linii tehnologice de criolit, întrebuințat în metalurgia aluminiului și a unei instalații de acid clorsulfonic, folosit în industria farmaceutică.

V-ați întrebat vreodată cum se fabrică superfosfatul, cel care sporește rodnicia pămîntului? Să începem cu... începutul. Pe porțile combinatului intră mereu șiruri lungi de vagoane încărcate cu fosforită. Produsul este descărcat și dus în depozite. De aici, pe benzi estacade, fosforita se transportă în instalațiile de fabricație, pentru tratarea cu acid sulfuric. Din rezervoare gigantice, acidul sulfuric este refulat în instalația de fabricație a superfosfatului. Aici, în reactor, se amestecă cu fosforitele și prin reacția chimică ce se produce, se semnează certificatul de naștere a acestei pulberi cenușii ori albicioase, cu miros atît de caracteristic și care face ca sămînța pusă în pămînt să dea mai mult grîu, porumb, sfeclă de zahăr, cartofi...

La 6 mai 1902, așa cum reiese dintr-un recensămînt efectuat de Camera de comerț și industrie Ploiești, fabricuța chimică din Valea Călugărească era înregistrată cu 20 de salariați și cu o producție globală anuală în valoare de 350 000 lei. În 1974, combinatul are peste 2 000 de lucrători. Producția globală ce se prelimină în 1974 va fi depășită în 1975 cu circa 20—30 milioane lei. Producția realizată în 1902, de calitate mediocră s-a desfăcut exclusiv în județ. În 1974, fosfații alcalini și alte circa 40 de produse realizate la Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească au fost exportate în numeroase județe ale țării, precum și în Olanda, Israel, Franța, Italia, Liban, Anglia, Polonia, Bulgaria etc. Toate acestea și atîtea altele vorbesc elocvent despre dezvoltarea și modernizarea combinatului de la Valea Călugărească, despre noua și înfloritoarea tinerețe a celui mai vechi combinat de îngrășăminte chimice din țară.

Ilie NEAGU

La I. P. T. M. A. Galați

SE ÎNFĂPTUIEȘTE ANGAJAMENTUL MUNCITORESC: CINCINALUL ÎN PATRU ANI ȘI CINCI LUNI

24 iunie 1974. Într-una din halele **Întreprinderii de piese pentru tractoare și mașini agricole Galați** s-au adunat pentru cîteva clipe toți muncitorii, inginerii și tehnicienii din schimbul I.

Cînd zumzetul de glasuri a contenit, **Gheorghe Niță,** muncitor specialist, secretarul comitetului de partid s-a adresat celor de față:

— Dragi tovarăși, ziua de azi o înscriem printre sărbătorile noastre dragi. Azi am îndeplinit sarcinile de plan pe întreg semestrul. Realizarea noastră o dedicăm celor două mari evenimente ale anului — a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă și Congresul al XI-lea al partidului.

Un ropot de aplauze îi acoperi ultimele cuvinte... Satisfacția muncii împlinite se citea pe fețele tuturor.

Momentul surprins de reporter se adaugă unui șir întreg de asemenea momente de bucurie încercate în 1974 de harnicul colectiv care și-a dat cuvîntul muncitoresc că la I.P.T.M.A. — Galați cincinalul se va înfăptui cu șapte luni mai devreme.

Angajamentul realizării cincinalului în patru ani și cinci luni, faptă a unor oameni vrednici își are istoria sa pilduitoare. Mulți dintre cititorii acestor rînduri cunosc, desigur, produsele acestei întreprinderi fruntașe: castelele metalice de apă, servocilindrul, mașinile de afînat solul și atîtea alte utilaje destinate agriculturii.

La I.P.T.M.A. — Galați, de la începutul cincinalului, an de an, planul a fost depășit la toți indicatorii, fără excepție. În 1973, de exemplu, depășirile de plan au însumat peste 10 milioane lei la producția globală și aproape 11 milioane lei și jumătate la producția-marfă. Este semnificativ faptul că din cei 11 422 000 lei, 8 873 000 lei se înscriu la capitolul atît de important al pieselor de schimb. Față de plan, în 1973, productivitatea muncii pe lucrător a fost mai mare cu 2 353 de lei.

În 1974, stacheta realizărilor a fost ținută la aceleași cote înalte. În primul semestru, valoarea producției globale planificate a fost depășită cu circa 2,5 milioane lei, cea a producției marfă cu circa 2,7 milioane lei, ponderea cea mai mare a depășirii consemnîndu-se și de astă dată, acolo unde cerințele sînt cele mai mari, adică la piesele de schimb pentru tractoare și mașini agricole. Economiile de metal sînt și ele importante. În același prim semestru, normele de consum au fost reduse de fiecare milion de lei producție livrată cu 5,4 tone metal la utilaje și cu 9 tone la piesele de schimb.

Secretarul comitetului de partid ne-a dat explicațiile cuvenite:

— Comuniștii au lansat lozinca: «**Din aceeași cantitate de metal, mai multe produse finite!**» Îndemnul comunist a găsit ecou în mintea și inima fiecărui muncitor, a fiecărui inginer și maistru. Revizuind și îmbunătățind substanțial tehnologiile de fabricație, am izbutit să micșorăm considerabil consumul normat la multe din utilajele cu pondere mare. De exemplu, la ridicătorul hidraulic de 65 C.P. — cu 800 grame, iar la granulatorul de furaje verzi — cu 300 de grame. Economie de metal am mai dobîndit și prin reducerea simțitoare a rebuturilor. În primul semestru al anului 1974, față de aceeași perioadă a anului trecut, volumul rebuturilor a fost, valoric, mai mic la turnătorie cu circa

60 000 lei, iar la atelierul de prelucrări mecanice cu aproape 70 000 lei. După un calcul al nostru, din metalul economisit, numai în primele patru luni ale anului 1974, am putut produce peste 400 cămăși de cilindri și 300 axe pentru ridicătorul hidraulic de 65 C P. Contribuția cea mai prețioasă la economisirea metalului au avut-o comuniștii și ceilalți muncitori de la turnătorie, atelierul de prelucrări mecanice și secția de montaj.

DIALOG CU INVENTATORUL CASTELELOR DE APĂ

O mai veche cunoștință a noastră, inventatorul castelului metalic de apă, ing. **Nicolae Ecobici,** ne-a vorbit și el cu însuflețire despre hărnicia colectivului pe care-l conduce de mai bine de un deceniu.

Apoi, inventatorul ne-a împărtășit motive de satisfacție de dată mai recentă, legate de invenția sa. Castelele metalice cunosc în ultima vreme o tot mai mare răspîndire. Ele sînt pe cale să le înlocuiască cu totul pe cele de beton, datorită atît calităților lor net superioare, cît și consumului mai redus de 2,3 tone metal, 87 m.c. de beton 6 m.c. de cherestea etc., de fiecare produs. Castelul metalic este înălțat în numai 15 zile, pe cînd cel de beton este construit în 180. Datorită performanțelor de excepție, a calităților sale funcționale și constructive net superioare, castelul metalic de apă, realizat ca prototip la întreprinderea gălățeană, se fabrică astăzi de toate întreprinderile mecanice pentru agricultură și industrie alimentară din țară, ca și în întreprinderile de industrie locală din Buzău, Turnu Severin și Tîrgu Secuiesc. Dacă cu ani în urmă, castelul de apă era folosit doar la asigurarea în permanență a apei pentru adăparea

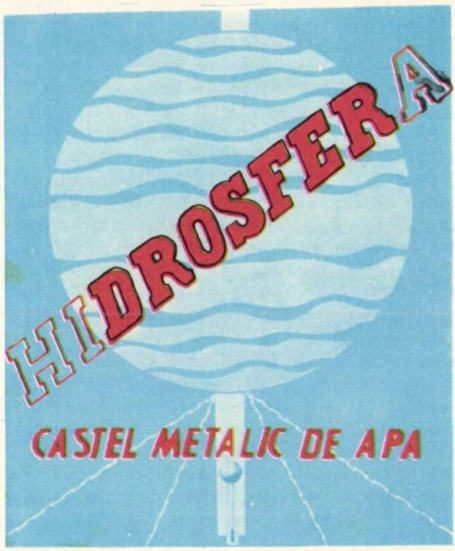

animalelor din fermele și complexele zootehnice, acum aria lui de utilizare s-a extins mult, incluzînd, printre altele, aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor multor sate și cătune, ca și aprovizionarea cu apă a terenurilor din fermele pomicole și legumicole.

Ing. Nicolae Ecobici ne informează și despre noul născut în familia castelelor metalice:

— La începutul acestui an, am realizat prototipul celui mai mare castel metalic, care inaugurează, în pas cu dinamica agriculturii noastre socialiste, seria giganților. Este vorba de castelul cu rezer-

vorul de 200 m.c. La acest castel, ce dă examen acum la «Aviasan» — Galați, sistemul de rigidizare a rezervorului față de coloana de susținere diferă față de tipurile anterioare, asigurînd la capacitatea menționată, maximum de siguranță în susținerea rezervorului de coloană, precum și repartizarea uniformă a eforturilor specifice întregului sistem.

EFORTURI, REALIZĂRI, REZULTATE

Dialogul continuă apoi în alte direcții. Discutăm despre eforturile oamenilor și realizările lor, despre produsele create aici cu strădanie, pricepere și spirit inventiv.

În 1960, la I.P.T.M.A. — Galați se executau doar reparații de tractoare și motoare, într-un volum de 24 milioane de lei. În 1974, se produc aici prototipuri și utilaje de înaltă tehnicitate și aproape 2 000 de repere piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole. Producția globală în 1974 este de șase ori mai mare decît în 1960, iar cea a pieselor de schimb de 22 de ori! În anii 1974—1975, întreprinderii i se adaugă o hală care va determina o nouă reprofilare a ei, pe instalații, mecanisme și distribuitoare de mare tehnicitate. Ponderea produselor exportate va spori astfel cu 20 la sută, ajungînd la finele cincinalului, la 80 la sută! Produsele întreprinderii sînt apreciate pe toate meridianele lumii — în Franța și Iran, în Canada. «**Ridicătorul hidraulic produs la I.P.T.M.A. — Galați se comportă excelent**». — așa i s-a spus inginerului Ecobici la uzina de tractoare din Tabrizi — Iran, pe care a vizitat-o în vara lui 1974. Din numeroase unități agricole din țară, precum și din Franța, Canada, Iran, India, Republica Federală Germania, R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, sosesc zilnic pe adresa întreprinderii, scrisori de apreciere la adresa utilajelor ce poartă cu cinste marca întreprinderii din Galați.

Calitățile constructive și funcționale ale acestor utilaje le recomandă cu prisosință. **Ridicătorul hidraulic de 80 C P** care a stîrnit lauda iranienilor este destinat echipării tractorului de 80 CP fabricat la uzina de tractoare din Brașov. Cu ajutorul acestui utilaj se poate regla și menține constantă, adîncimea brazdei. Un alt **ridicător, cel hidraulic monobloc cu distribuitor tip DH 7 se montează** pe tractorul U 650 sau U 650 M, fiind utilizat la înălțarea sau coborîrea utilajelor anexate la tractor și a căror greutate nu depășește 800 kg. **Servocilindrul** este destinat echipării tractoarelor de 45 CP și 55 CP, în scopul ușurării efortului fizic al tractoristului și sporirii siguranței de circulație. «**El constituie** — după cum ne lămurește inginerul șef al întreprinderii, **Velea Tănase, — elementul principal al servodirecției, care slujește la readucerea promptă și lesnicioasă a tractorului pe direcția de înaintare dorită.**»

Un alt produs al întreprinderii gălățene este **granulatorul G. M. 500** care face parte dintr-o instalație complexă de prelucrare a nutreturilor combinate și a furajelor, în general, instalație necesară fabricilor de nutreturi combinate. Este întrebuințat cu randament deosebit la granularea nutreturilor combinate în complexele avicole, piscicole și de porcine, la granularea lucernei etc. Randamentul granulatorului — 4 tone pe oră!

În încheiere, iată ce ne-a declarat directorul întreprinderii, inginerul **Nicolae Ecobici,** în ziua aceea sărbătorească de 24 iunie 1974, cînd colectivul a încheiat cu succes primul semestru:

— Caracteristic pentru colectivul nostru este efortul de a participa cu toate forțele la acțiunea susținută de mecanizare și modernizare a agriculturii românești, de a produce tot mai multe și diverse piese de schimb de care agricultura noastră socialistă, dinamică, are nevoie. Am spus că vom încheia cincinalul cu șapte luni mai devreme. Pentru noi și pentru agricultură în general, acest important cîștig de timp înseamnă că vom realiza astfel suplimentar o producție de utilaje și piese de schimb în valoare de 90 de milioane de lei!

TUDOR VALERIU

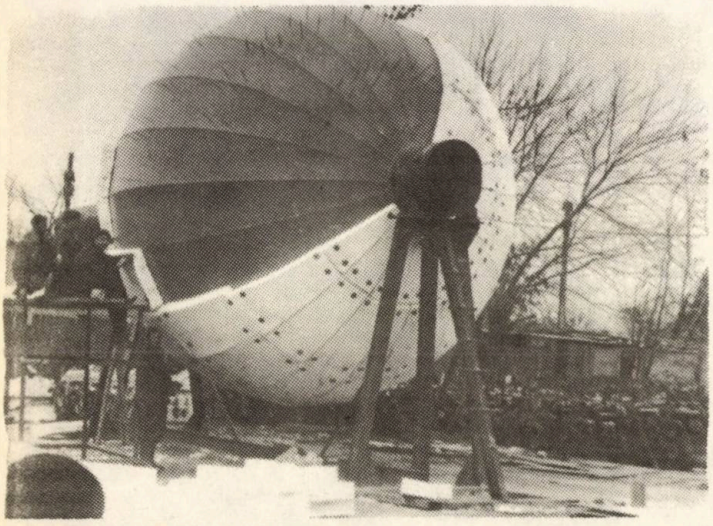

În construcție hidrosfera metalică de apă

COOPERATIVA AGRICOLĂ FARAOANI
DEMONSTREAZĂ CONVINGĂTOR

Rod bogat și pe terenuri mai puțin fertile

În anul celei de a XXX-a aniversări a eliberării României, agricultura județului Bacău s-a prezentat ca o ramură a economiei înfloritoare, în plin progres. La expoziția economică organizată la Bacău în august 1974, numeroase panouri confirmă cu date edificatoare afirmația de mai sus. Spicuim cîteva din ele: suprafața agricolă este de 3 322 kmp, jumătate din suprafața județului, iar cea arabilă de 1 861 kmp — 28,2 la sută din suprafața județului. Ponderea populației ocupate în agricultură a descrescut odată cu dezvoltarea industrială, de la 74 la sută în 1950 la 40,3 la sută în 1974. Cu toate acestea, producția globală a agriculturii băcăoane a cunoscut o creștere continuă: 1960 — 100%; 1970 — 122,1%; 1973 — 171,5%; 1975 —230,7%. Ambele sectoare au cunoscut același avînt continuu. Sectorul vegetal: 1960 — 100%; 1970 — 112,1%; 1973 — 164,8% ci 1975 — 213%, iar cel zootehnic: 1960 — 100%; 1970 — 136%; 1973 — 180,8% și 1975 — 255,3 la sută.

Baza tehnico-materială a agriculturii județului s-a dezvoltat de la an la an. În 1974, agricultura județului a fost deservită de 2 326 tractoare fizice și 522 combine cerealiere, față de numai 38 tractoare fizice și nici o combină cerealieră în 1950! Dacă în 1950 unui tractor îi reveneau 4 934 ha suprafață arabilă, în 1974, un tractor revenea la 82 ha suprafață arabilă. Față de numai 13 316 tone îngrășăminte chimice aplicate în 1965, în 1974, s-au aplicat în județ 56 454 de tone! Suprafața arabilă irigată a județului Bacău a crescut de la numai 225 ha în 1950, la 19 900 ha în 1974. În agricultura județului s-au investit sute de milioane lei pentru ridicarea a numeroase construcții destinate producției. Investițiile mari în agricultură au condus la o puternică creștere a valorii producției globale agricole, care a fost de 1 250 milioane lei în 1965, 1 309 milioane lei în 1970 și 1 839 milioane lei în 1973; ea va atinge 2 474 milioane lei în ultimul an al actualului cincinal.

Dezvoltarea agriculturii s-a reflectat puternic și în creșterea nivelului de viață al țărănimii băcăoane. Din 1960 pînă în 1974, populația din mediul rural și-a construit peste o sută zece mii de locuințe, toate din zid, cu lumină electrică și multe camere spațioase, mobilate elegant și confortabile. Între 1950—1973, 415 sate din județ au fost electrificate. În 1975, volumul desfacerilor de mărfuri, comparativ cu anul 1950, va fi de 11 ori mai mare.

De ce a fost evidențiată cooperativa agricolă din Faraoani

Dezvoltarea agriculturii județului Bacău este evidentă în fiecare unitate agricolă de stat și cooperatistă. Noi ne-am oprit la cooperativa agricolă din Faraoani, pentru că ea demonstrează în modul cel mai convingător că se pot obține recolte mari chiar și pe terenuri mai puțin fertile. Aceasta însă cu condiția să se aplice în mod corespunzător regulile agrotehnice, să se execute bine și la timp lucrările agricole. În cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste din februarie—martie 1974 se spune: «**Doresc să subliniez că recolte mari la culturile vegetale s-au obținut și într-o serie de unități agricole de stat și cooperatiste din județele de deal**». Cooperativa agricolă din Faraoani este citată prima din județele situate în zona de deal, care au obținut producții medii mari la grîu și porumb. Ea este evidențiată pentru producția de 2 887 kg grîu la ha, obținută pe o suprafață cultivată de 230 de hectare.

Președintele și inginerul șef al cooperativei agricole Faraoani, tovarășul Eduard Bălan ne-a destăinuit cîteva din «secretele» obținerii de producții medii mari de grîu pe terenuri neirigate, într-o zonă de deal.

Patul germinativ al culturii a fost bine pregătit, în condițiile specifice ale unui sol greu și bolovănos. Acest sol a trebuit să fie bine mărunțit, prin trei discuiri. Un rol important l-a avut și asolamentul rațional

Continuare în pag. 32

PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN DEZVOLTAREA VITICULTURII BRĂILENE

La E.R.E.N. '74 și la Expoziția economică din același an a economiei județului Brăila au fost prezentate vinurile și băuturile naturale reprezentative ale Întreprinderii viei și vinului Brăila. Printre ele, renumitul vin de Însurăței, podgorie ce și-a cîștigat o adevărată faimă în ultimii ani, mostre din cele 300 de vagoane de vin pe care întreprinderea brăileană le exportă anual, distilatul din vin, de asemenea mult solicitat la export, cele 14 sorturi noi de băuturi naturale și spirtoase, create în anii 1973 și 1974 (rachiu superior de 30 grade, rom special de 33 grade, rom «Felix» și «Jamaica», vodcă extra, rachiuri de caise și de drojdie, țuică de prune de 28 și 32 grade tărie). O prezentare aparte a fost făcută celor două sorturi de vinuri omologate în toamna anului 1974 — Băbeasca neagră și Cabernetul de pe plaiurile Zăvoaiei.

Exponatele Întreprinderii viei și vinului Brăila au demonstrat dezvoltarea viticulturii în județul Brăila, ca și a bazei tehnico-materiale de vinificație, preocuparea colectivului întreprinderii, condus de directorul ing. Nicu Barbălată, pentru livrarea băuturilor în gramaje diversificate, inclusiv mici, pe care le solicită adesea consumatorul, în ambalaje speciale, cu linie estetică atrăgătoare.

Întreprinderea viei și vinului Brăila, mai bine spus, colectivul acestei unități și-a făcut o adevărată tradiție din depășirea an de an, a planului economic la toți indicatorii. În ultimii ani, producția marfă a fost depășită cu 2 240 tone vin în 1971, cu 220 tone vin în 1972, cu 8 260 tone în 1973; în 1974 se prelimină, în condițiile vitrege ale unei primăveri excesiv de secetoase, o depășire de 1 300 tone de vin.

An de an, în raport cu dezvoltarea viticulturii în județ, întreprinderea și-a dezvoltat, pe o bază modernă, capacitatea de depozitare și condiționare a vinului. Aceasta a crescut de la 340 vagoane în 1968, la 2 200 de vagoane în 1974, centrele de vinificare nou înființate la Cireșa, Movila Miresii, Spiru Haret și în alte comune fiind dotate cu linii tehnologice din cele mai moderne.

VIILE NOBILE ALE BRĂILEI

Podgoriile din județ au fost și ele dezvoltate și aduse pe făgașul agriculturii moderne, intensive. În 1960, cea mai mare suprafață era ocupată cu vie hibrid, via nobilă deținînd doar cîteva sute de ha. În prezent, 3 986 ha sînt ocupate cu vie nobilă, viei hibrid revenindu-i doar 185 hectare. Numai în anii 1971—1974, s-au plantat în județ 536 ha de vie nobilă. Întreprinderea viei și vinului Brăila a sprijinit îndeaproape cooperativele agricole care și-au făcut plantații noi. O asemenea plantație nouă de vie care va intra pe rod în 1975 s-a realizat pe 18 ha la cooperativa agricolă «Griviţa Roșie» din comuna Însurăței. Președintele unității, Eroul Muncii Socialiste Nicolae S. Nicolae ne spunea:

— Vinul de regiune Însurăței, ca și vinul alb de Însurăței, realizat în 1974 se bucură de o frumoasă apreciere din partea consumatorilor. El se exportă în mari cantități. Era firesc deci ca să investim fonduri într-o nouă plantație. I.V.V.-Brăila, și pe noi și pe celelalte cooperative care și-au făcut plantații ne-a sprijinit îndeaproape, pentru a putea să

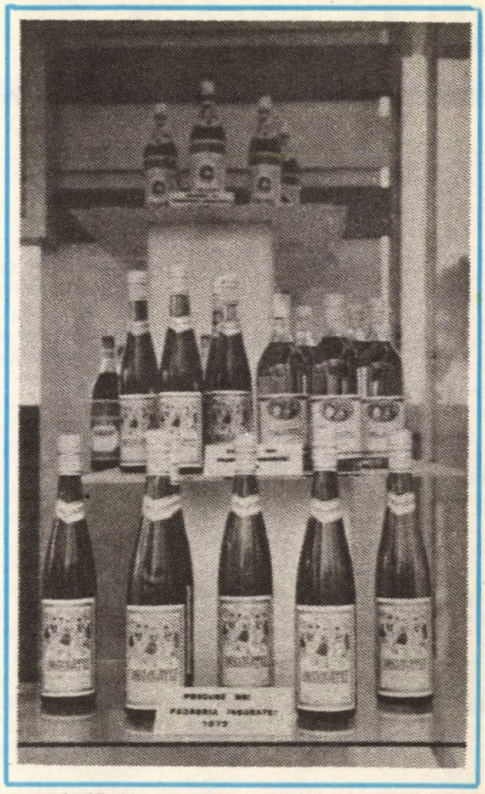

ne valorificăm cît mai economic terenurile slab productive, sau să stabilizăm acolo unde a fost cazul, nisipurile zburătoare. Specialiștii întreprinderii au făcut studii minuțioase în județ, stabilind care sînt soiurile cele mai adecvate într-un loc sau altul. Astfel, în zona nisipurilor odinioară zburătoare de la noi și de la cooperativele Zăvoaia și Vultureni s-au adus pentru înființarea podgoriilor noi, soiuri roșii; altor unități, celor din Ibrianu, Gabrielescu, Șuțu și Racovița pentru plantațiile noi de vie li s-au repartizat soiuri albe. Materialul săditor, de cea mai bună calitate, a fost adus de întreprindere de la renumite școli de viță: butași de Cabernet și Merlot de la Miniș-Arad, butași de Aligote de la Niculițel-Tulcea, butași de Fetească de la Aiud-Sibiu.

PRODUCȚII RECORD

Sprijinul acordat de întreprindere celor 16 ferme viticole organizate în cooperative și celorlalte 46 de unități care au podgorii este substanțial și multilateral. Întreprinderea le-a aprovizionat în acest an cu mari cantități de pesticide — 202 tone sulfat de cupru, 11 tone Ditan, 5 tone Zineb, 40 tone Perozin, 10 tone Foltan și altele. De asemenea, le-a livrat rafie și înlocuitori de rafie pentru legat. Pesticide și material de legat au fost date nu numai unităților, ci și gospodăriilor populației, de la care I.V.V.-Brăila achiziționează mari cantități de struguri de vin, de pildă, în 1973, 1 081 tone, față de numai 600 tone plan. Specialiștii asigură o îndrumare concretă și continuă a viticultorilor din cooperative. Ei au un merit deosebit în generalizarea în sectorul viticol a acordului global.

Generalizarea acordului global în 1973 și-a arătat efectele pozitive în veniturile obținute de cooperatorii viticultori, ca și în obținerea celei mai mari producții de struguri realizată vreodată în acest județ și din care I.V.V.-Brăila a produs 21 310 tone vin, față de 13 050 tone cît avea prevăzut prin plan. Producții record de struguri de vin s-au realizat în multe din cooperativele județului, două dintre ele — Dudescu, 12 160 kg la ha și Vultureni, 14 200 kg — fiind distinse cu «Ordinul Muncii», clasa I. Cea mai mare producție medie de struguri de vin s-a realizat însă la cooperativa Șuțu — 19 455 kg — ce-i drept pe numai 60 ha. Președintele unității ne spunea că această producție nemaipomenită în județ i-a determinat să-și mărească via la peste o sută de hectare pentru a putea și ei să fie răsplătiți cu «Ordinul Muncii».

APĂ CU GĂLEATA LA BUTUCI

În primăvara secetoasă a lui 1974, specialiștii și tehnicienii întreprinderii au fost mai tot timpul în cooperative veghind la asigurarea minimului necesar de apă în vii, prin irigări în sistem, sau prin udări cu posibilități locale — cu cisterne, butoaie și găleți, acolo unde nu există încă amenajări de irigat. La cooperativa agricolă Racovița, 50 de ha de vie, plantate în 1974 și alte 60—70 ha de vie plantate în 1972 și 1973 au fost udate de 72 de viticultori, care spre lauda lor, două săptămîni de-a rîndul au cărat apa cu butoaiele la liziera viei și de aici, cu căldarea, purtată în șir indian, printre butuci, din mînă în mînă. La fel au procedat și viticultorii de la cooperativa din Șuțu.

Prin grija I.V.V.-ului — după cum am aflat tot de la Eroul Muncii Socialiste Nicolae S. Nicolae, președintele cooperativei agricole de producție «Grivița Roșie» din Însurăței, la unitatea sa, la cealaltă cooperativă din comună — «Scînteia», în alte părți, viile au fost stropite la timp și bine, înlăturîndu-se complet consumul de forță de muncă, cu aviația utilitară. Tovarășul Nicolae S. Nicolae mi-a făcut un calcul minuțios de cîte ore-om ar fi fost nevoie pentru stropiri în lipsa avionului utilitar asigurat prin grija I.V.V.-ului, pe cele 812 ha cu vie ale celor două cooperative din Însurăței. A ieșit o cifră impresionantă...

Pentru ca sprijinul și asistența tehnică dată cooperativelor să fie mai substanțiale și «mai controlabile» — cum zicea inginerul Ion Jescanu, director adjunct al întreprinderii, fiecărui specialist și tehnician i s-au repartizat pe mai mulți ani cîte două, trei unități, de îndrumarea și producțiile cărora răspunde direct.

În contextul sprijinului și îndrumării permanente acordate de întreprindere cooperativelor agricole pentru ridicarea viilor la potențialul adecvat condițiilor climaterice foarte bune din județ, ar mai fi de adăugat, printre multe altele, asistența de specialitate dată în organizarea primelor 16 ferme viticole — la Zăvoaia, Gemenele, Rîmnicelu, Movila Miresii, Jugureanu și altele. De asemenea, nu trebuie omise: cursurile de instruire și reciclare ce se organizează la Casa Agronomului din Brăila, în perioada de iarnă, cu șefii de fermă, brigadierii, șefii de echipe și responsabilii viticoli; demonstrațiile practice cu tăierile în uscat care se organizează primăvara în vii, pe grupe de unități cooperatiste și pe care Eroul Muncii Socialiste, Fătu Șocăriceanu, președintele cooperativei Ianca le socotește factorul determinant în obținerea unor producții medii ridicate și constante, a unor producții bune și sănătoase, în podgoria unității sale; consfătuirile dintre vinificatori și viticultori care anticipează culesul în vii; schimburile de experiență organizate la cooperativele fruntașe.

Întreg acest ansamblu de acțiuni și preocupări a făcut posibil să se realizeze în județul Brăila cea mai mare producție de struguri din istoria județului.

NICOLAE VASILE

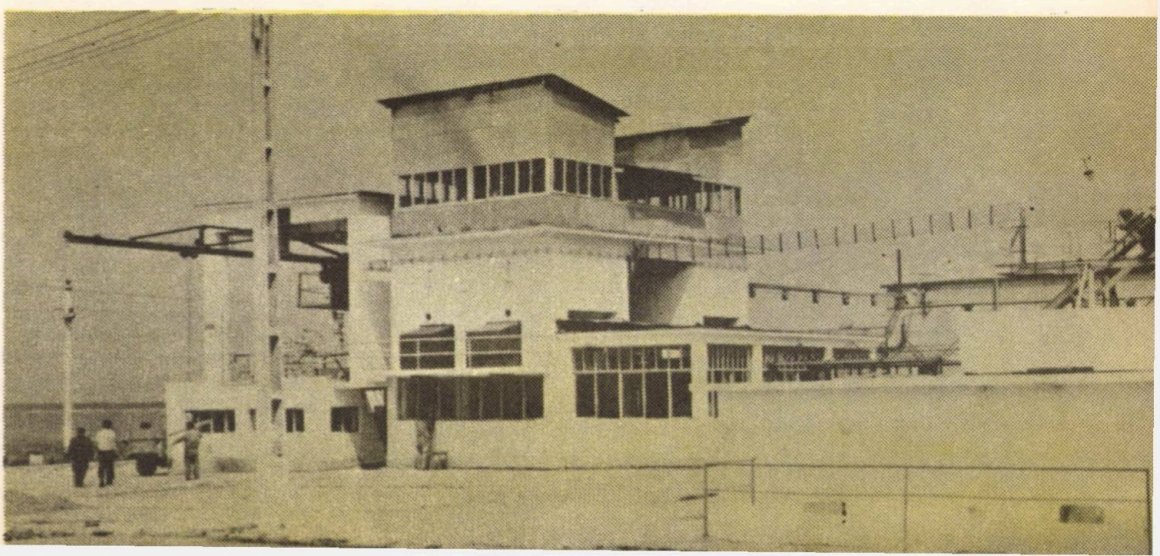

trustul i.a.s. prahova

Integrare și specializare

Aspect din Întreprinderea agricolă de stat MĂGURELE, specializată în pomicultură. Mii de tone de mere iau anual drumul către consumatori

Cît cuprinzi cu ochii, numai plantații de vie, toate aparținînd de vestita podgorie DEALUL MARE

Trustul I.A.S. PRAHOVA coordonează activitatea economică a 9 întreprinderi agricole de stat. Caracteristica principală a acestor unități este specializarea, trustul avînd în componența sa întreprinderi specializate în cultura viței de vie, în pomicultură, în creșterea și îngrășarea animalelor etc. În perspectivă se conturează o integrare a întreprinderilor, procesul fiind în stadiu avansat în sectorul viticol și în curs de înfăptuire în cel zootehnic. Printre obiectivele la ordinea zilei în zootehnie mai amintim: preocuparea pentru realizarea unei structuri optime a turmei de bază, gruparea animalelor în îngrășătorii specializate, asigurarea din timp a efectivelor ce vor popula complexele care vor lua ființă în viitor. Fiecare sector de activitate are un plan de perspectivă bine conturat, ceea ce permite unităților agricole de stat să contribuie tot mai mult la realizarea sarcinilor stabilite agriculturii județului, să aducă în circuitul economic cantități sporite de produse viticole, pomicole, cerealiere și de origine animală.

Sectorul vegetal, în care ponderea o are viti-pomicultura, asigură în cadrul Trustului I.A.S. Prahova 55 la sută din producția globală și 40 la sută din producția marfă a unităților. Preponderența viti-pomiculturii în economia unităților o demon-

strează faptul că viile și pepinierele viticole ocupă 32 la sută din suprafața de teren a întreprinderilor ce compun trustul, iar livezile și pepinierele pomicole, 12 la sută. De asemenea, din venitul total al sectorului vegetal, 76 la sută a provenit în ultimul an din viticultură și pomicultură. Iată de ce în cele ce urmează vom prezenta cîteva aspecte din aceste sectoare de mare eficiență economică.

Rezultate deosebit de bune s-au obținut la producția de struguri; aceasta a fost, în 1973, cu peste 4 050 de tone mai mare decît prevedea planul, pe locul întîi situîndu-se I.A.S. TOHANI. Aici, de pe întreaga suprafață de vie pe rod s-au realizat cîte 9 095 kg struguri la hectar, cu aproape 3 400 kg peste plan. Pe locul al doilea s-a clasat I.A.S. DEALUL MARE, care a cules în medie 8 206 kg struguri la hectar.

În privința eficienței economice a producției, pe locul întîi s-a situat I.A.S. Dealul Mare, care a încasat suplimentar, la fiecare tonă de struguri cîte 1 725 lei. De altfel toate cele 3 întreprinderi specializate în producția de struguri — Dealul Mare, Tohani, Valea Călugărească — au realizat beneficii peste plan variind între 4 și 14 milioane lei.

Unii sînt tentați să considere rezultatele anului 1973 doar ca o consecință a condițiilor meteorologice favorabile. Adevărul este însă că o mare contribuție la realizările amintite au adus măsurile întreprinse cu consecvență în ultimii ani și anume: asigurarea bazei tehnico-materiale necesare, inclusiv a unui mare număr de tractoare speciale, defrișarea viilor bătrîne și replantarea terenului cu material valoros, completarea golurilor, fertilizarea sistematică cu îngrășăminte chimice și organice, combaterea dăunătorilor.

În perspectivă se prevede o și mai mare dezvoltare a viticulturii în unitățile trustului prahovean. Astfel, patrimoniul viticol va trebui să ajungă, pînă în 1980, la 4 395 ha. Producția medie va evolua și ea de la 6 550 kg struguri la hectar, prevăzută pentru 1975, la peste 7 000 kg, în 1980. Se prevede, de asemenea, continua modernizare a plantațiilor, pentru a putea fi lucrate mecanizat. Numai în cursul anului 1975 se vor moderniza 500 ha, ceea ce va permite reducerea consumului de zo/ha de la 150 — la 120 zo/ha, permițînd un consistent salt al productivității muncii.

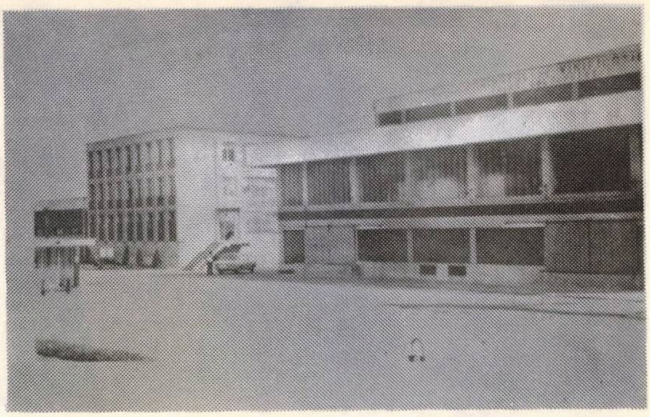

Una din «uzinele» Trustului — Combinatul de vinificație Valea Călugărească

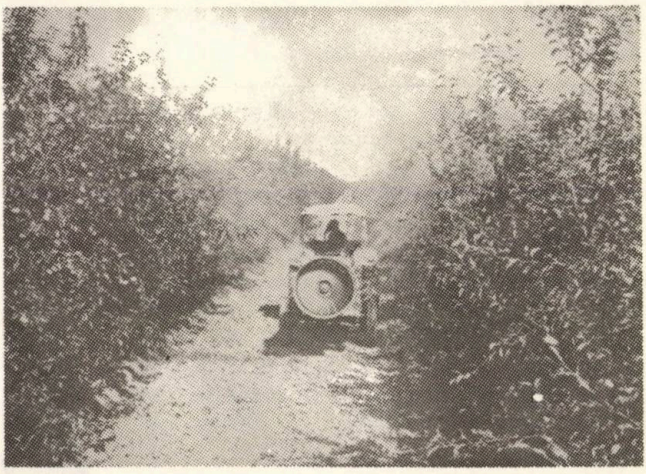

Lucrările în livezi se fac mecanizat pe suprafețe din ce în ce mai mari. Imagine din I.A.S. Băicoi

Și în sectorul pomicol, gospodărit de I.A.S. MĂGURELE și BĂICOI, deși condițiile meteorologice în 1973 n-au fost dintre cele mai favorabile, rezultatele au fost mai mult decît satisfăcătoare. Numai la mere, I.A.S. Măgurele, care are peste 100 mii pomi pe rod, a depășit beneficiul planificat cu aproape 100 000 de lei.

În perspectivă sînt prevăzute și în pomicultură o serie de măsuri pentru dezvoltarea acestui sector. Astfel, patrimoniul pomicol va atinge, în 1980, 3 200 ha, din care suprafața cu meri în plantații intensive va ajunge la 1 500 ha. O creștere însemnată urmează să se realizeze la numărul de pomi: de la 404 000, în 1974, la 665 400, în 1980. Totodată, va crește suprafața irigată de la 400 ha la 600 ha.

Pe lîngă o seamă de alte investiții, la I.A.S. Măgurele — fixată ca unitate etalon — urmează să se construiască în anii următori un mare siloz de fructe.

Realizarea tuturor prevederilor de plan va duce la o creștere și mai mare a ponderii viticulturii și pomiculturii în economia județului Prahova, la creșterea eficienței economice din sectoarele respective.

NICOLAE MIHAI

Costume populare din Valea Jiului și Munții Apuseni

armonii

O sinteză a gustului celui mai ales, șlefuit prin vreme de generații și generații — așa arată iia, așa arată fota, cioarecii și brîul — oricare din piesele de îmbrăcăminte ale costumului popular. Etnografii vor continua — și e bine că o fac, sînt atîtea de descoperit! — să studieze aria de interferență sau de delimitare a influentelor în colorit, material, formă a costumului popular, dar și mai mult avem a ne lăuda că englezoaica venită turistă în România a impus în moda Londrei iia, iar francezul, la Paris, sarica și haina de dimie. În costumul pe care l-au purtat la horă, la nuntă sau la coasă, femeia și bărbatul de pe la noi și-au pus neastîmpărul gustului lor pentru frumos, măiestria mîinilor și ochiului de a alege și fixa armonii. Așa cum o mărturisesc și fotografiile din aceste pagini.

Costume populare din județul Sibiu

Costume populare din județul Argeș

Costum popular
din Tîrnava, județul Mureș

Costum popular
din zona Pădurenilor,
județul Hunedoara
(detaliu)

Costum popular din județul Alba (detaliu)

Costum popular
din județul Gorj

Costum popular
secuiesc
din județul Harghita

Costum popular
din zona Muscel,
județul Argeș

Costum popular
din județul Ilfov

LA COOPERATIVA AGRICOLĂ ALBEȘTI - PRAHOVA

IMPOSIBILUL A RĂMAS ÎN AMINTIRE

Cooperativa agricolă «Drumul belșugului» din Albești, județul Prahova, dispune — așa cum se poate citi în monografia unității — de o suprafață de 2 780 hectare teren și de o avere obștească de aproximativ 10 milioane lei. Iată și o altă cifră care ni s-a părut semnificativă: în 1974, cooperatorii din Albești și-au propus obținerea unei producții nete în valoare de 8 875 000 lei. Amintind de aceste rezultate, am dori să arătăm — paginile monografiei sînt grăitoare și în acest sens — că drumul parcurs de cooperatorii din Albești n-a fost ușor, că la început au existat pe raza comunei mai multe cooperative agricole cu o putere economică redusă, că au fost întîmpinate o serie de greutăți legate de fărîmițarea terenurilor, de creșterea prea multor specii de animale etc.

Spațiul nu ne permite să ne ocupăm pe larg de toate aceste lucruri și nici de căile parcurse care au făcut ca despre cooperativa agricolă din Albești să se vorbească azi cu tot mai mult respect în județ și chiar în afara lui. Două momente ni se par deosebit de semnificative și asupra lor ne-am propus să zăbovim puțin.

Albeștenii sînt cunoscuți ca oameni care se ocupau și înainte de cooperativizare de creșterea animalelor și în special a ovinelor. De aceea au cerut și au obținut din partea organelor agricole județene aprobarea să se profileze pe creșterea ovinelor, mai precis pe creșterea și îngrășarea acestora.

La început — respectiv în 1969 — au reușit să îngrașe 6 000 de berbecuți și să livreze întreprinderilor de valorificare 105 tone de carne. În 1970, cantitatea de carne livrată s-a dublat. În 1971 s-a petrecut un eveniment care va rămîne mult timp în amintirea cooperatorilor: pentru livrarea în acel an a 500 de tone de carne de ovine, cooperativa agricolă a fost decorată cu «ORDINUL MUNCII» clasa I.

Este adevărat, în 1973, albeștenii au livrat 750 tone de carne, totuși ei nu uită succesul din 1971 cînd au reușit să atingă ceea ce altădată li s-ar fi părut imposibil.

Al doilea moment este legat de realizarea în 1972, pe 275 de hectare teren neirigat, a cîte 51 000 kg sfeclă de zahăr la hectar: unitatea a primit cel de al doilea «Ordin al Muncii» clasa I. Noua distincție i-a bucurat firește, tot atît de mult pe albeșteni ca și prima. Aceasta i-a făcut și mai încrezători în forțele lor — singuri și-au dovedit că pot obține rezultate remarcabile și în treburi pe care nu le făceau, cum se zice, din tată în fiu.

Am încercat în discuția cu Nicolae Stan, președintele cooperativei agricole, să aflăm secretele acestor performanțe. Ne-a vorbit despre rostul și importanța disciplinei în muncă, despre rolul specialiștilor și, bineînțeles, al cooperatorilor care au îndrăgit cooperativa și care s-au atașat puternic de ea.

Nu putem încheia aceste rînduri fără să spunem cîteva cuvinte despre angajamentele cooperatorilor din Albești asumate în cinstea celor două mari evenimente ale anului 1974. Printre altele, ei s-au angajat să livreze peste plan 150 de tone de cereale, 550 de tone de sfeclă de zahăr, 100 de tone carne. În ceea ce privește «specialitatea casei» — creșterea berbecuților — îngrijitorii de la îngrășătorie își îndeplinesc cu succes angajamentul de a realiza zilnic un spor mediu de creștere în greutate de 140 de grame.

BARBU SOMEȘAN

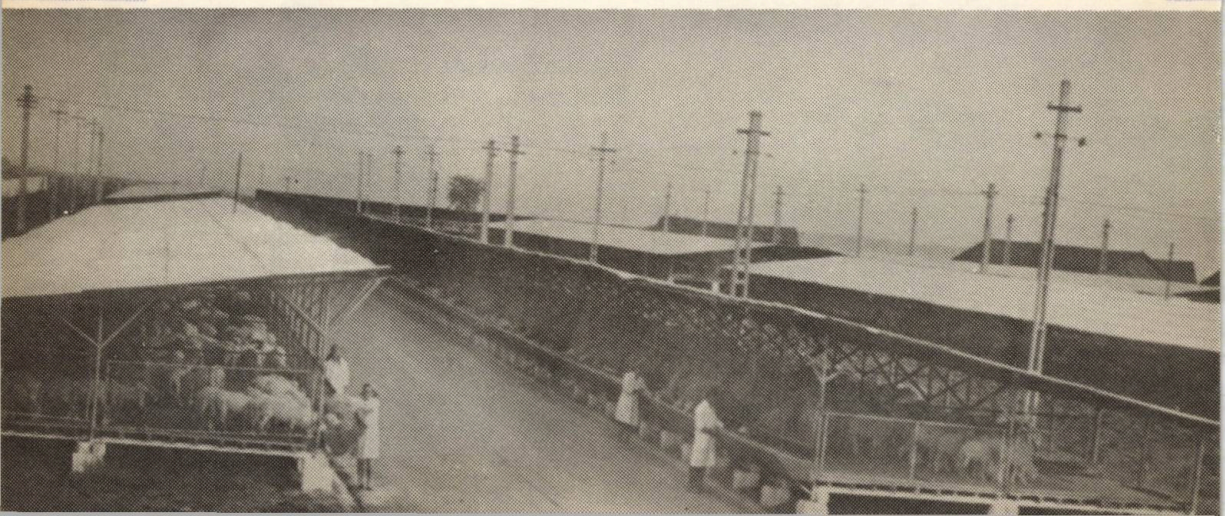

VREȚI PRODUCȚII MARI DE SOIA? IRIGAȚI CULTURA!

-Vă sfătuiesc deținătorii unui record în materie-

Lucrătorilor de la întreprinderea agricolă de stat «Drumu Subțire» li s-a dus vestea în tot județul Ialomița, pe tot întinsul Bărăganului, vorbindu-se despre ei ca despre redescoperitorii soiei irigate. Aceasta, mai ales de cînd au obținut 2 952 kg de soia boabe la ha, în 1972, ceea ce le-a adus și primul Ordin al Muncii clasa I — mîndria celor peste 500 de lucrători ai întreprinderii. În acel an 1972, pe 1 120 hectare irigate, unitatea a realizat 1 200 tone soia peste plan, beneficiul adus de această cultură, importantă sursă de proteină, fiind și el de trei ori mai mare față de cel stabilit inițial.

În 1974, muncitorii întreprinderii și-au pus în gînd să depășească recordul din 1972 și printr-o tehnologie adecvată, aplicată pe o suprafață irigată de 1 700 de hectare, să treacă granița producției medii de 3 000 de kilograme la hectar.

— Nu s-ar putea spune că întreprinderea noastră obține producții mari doar la soia — ne spunea directorul unității, ing. Ion Maia. Nu mai departe decît în 1973, am realizat, pe 1920 de hectare, o producție medie de 4 100 kg grîu ceea ce ne-a dublat beneficiile stabilite la această cultură. Tot în 1973, la complexul nostru de vaci, producția medie s-a ridicat la 3 153 litri de lapte. Este însă adevărat că soia, poate și pentru că ne-a adus primul Ordin al Muncii clasa I, rămîne mai aproape de inima noastră...

Ne-am străduit să aflăm explicațiile producțiilor mari de soia obținute de unitate, prin irigarea culturii. Cultivarea acestei plante în sistem irigat prezintă cea mai mare importanță, pentru că soia consumă mari cantități de apă — de la germinarea semințelor, primăvara, pînă la formarea boabelor, spre sfîrșitul verii.

Întreaga suprafață cultivată cu soia a fost lucrată în acord global. De aici, un interes sporit al lucrătorilor pentru realizarea de producții record, de care depinde venitul fiecăruia. Al doilea «secret» constă în aplicarea promptă a rezultatelor celor mai noi oferite de cercetarea științifică. Cercetătorii de la I.C.C.P.T. Fundulea vin deseori în unitate, după cum adesea merg la Fundulea specialiștii I.A.S.-ului, pentru descifrarea de noi rezerve și soluții de sporire a producției. Printre altele, cercetarea a dovedit că un asolament bun este cel trienal — porumb, soia, grîu. Patul germinativ se pregătește cu multă luare aminte. Se urmărește cu toată grija ca după aratul de toamnă, suprafața ce urmează a fi însămînțată în primăvară cu soia să rămînă bine discuită și nivelată, să aibă stratul bine mărunțit. Fertilizarea se face diferențiat, pe baza analizei agrochimice a solului, fiecare hectar primind, în medie, 40 tone de gunoi de grajd, adus de la complexul de vaci cu lapte, 200 kg azotat de amoniu, 250 kg îngrășăminte complexe (azot, fosfor și potasiu). Îngrășămintele chimice sînt împrăștiate pe ogor primăvara, imediat după dezghețare, cu aviația utilitară. Fertilizarea cu avionul nu înseamnă doar o împrăștiere mai uniformă, ci și una mai economicoasă, atît ca timp cît și ca forță de muncă.

O importantă economie la fondul de salarii s-a obținut prin erbicidarea cu Treflan și Amiben a tuturor celor 1 700 hectare. S-au eliminat astfel două prașile manuale ce ar fi trebuit executate în zece zile de o sută de muncitori.

VASILE MARDARE

Urmare din pag. 23

aplicat. Grîul s-a cultivat după cele mai bune premergătoare ca porumb, lucernă și sfeclă de zahăr. Fertilizarea și-a spus și ea cuvîntul. Pe suprafața de 230 ha, în urma cartării solului, cu care prilej au fost stabilite dozele optime de îngrășăminte, au fost aplicate în medie cîte 400 kg de superfosfat și 200 kg azotat de amoniu, substanță brută. Soiurile de grîu folosite la însămînțare au fost adecvate solului de deal, dovedindu-și în condițiile respective, un potențial productiv ridicat. Este vorba de **Aurora**, **Bezostaia** și **Kaukaz**. Cu soiul Kaukaz, pe tarlaua Cărămidărie, s-a obținut pe o suprafață de 30 ha, o producție la ha de 3 980 kg. În 1974, soiul Kaukaz a fost extins pe o sută de ha.

După însămînțare, întreaga suprafață de 230 ha a fost tăvălugită, pentru ca sămînța să ia bine contact cu solul. Tăvălugirea mai contribuie la menținerea apei în sol, la crearea unui microclimat favorabil. În primăvară, în ferestrele favorabile muncilor agricole, s-a aplicat și o fertilizare fazială pe întreaga suprafață, cu azotat de amoniu — 150 kg substanță brută la ha — aceasta, pentru stimularea creșterii vegetative. Tot în primăvară, pentru distrugerea crustei s-a aplicat o lucrare cu sapa rotativă.

Mîndria celor o mie de cooperatoare

Despre cooperativa agricolă din Faraoani se mai pot spune multe lucruri de laudă. Pe cele 287 ha vie, ea a realizat în 1973 o producție medie de peste 5 500 kg struguri. În legumicultură, venitul planificat a fost depășit cu 400 000 lei. Unitatea și-a irigat peste 600 de ha prin conducte sub presiune sau prin canale. Pe această suprafață irigată, în 1974 s-au obținut sau se prelimină producții mari la ha la porumb, lucernă, cartofi, grîu și ceapă; printre altele 35 tone cartofi, cea mai ridicată din istoria unității. Producția medie realizată în 1974 la sfecla de zahăr constituie și ea un record — 40 de tone!

Unitatea dispune și de o puternică fermă de taurine cu 850 de animale din care 450 vaci cu lapte. Producția de lapte pe vacă furajată — 2 200 litri de lapte. În primele opt luni, au fost livrați Industriei laptelui Bacău 470 000 litri de lapte. Planul pe 1974 prevede ca de la 100 vaci să se obțină 76 viței. Numai în 8 luni s-au obținut 75 de viței. Sporul zilnic de creștere în greutate la tineretul de reproducție este de 750 grame, cu 50 de grame peste plan. La un rulaj anual de 1 150 bovine, de la 1 ianuarie 1973 și pînă la 1 septembrie 1974 s-a înregistrat o singură mortalitate — un vițel.

Toate acestea vădesc hărnicia celor peste o mie de cooperatoare care participă la munca în unitate. (Datorită distanței mici pînă la Bacău, mai toți bărbații lucrează la întreprinderile industriale ale municipiului). Munca le este răsplătită bine, în sistemul acordului global. Paulina Cochior a realizat în 1974 peste 2 000 de lei pe lună că îngrijitoare-mulgătoare. Cîștigul legumicultoarelor în medie pe o zi lucrată în 1974 a fost de 37 lei, cu 7 lei mai mult decît norma de categoria I. Un cîștig identic l-au realizat și viticultoarele.

Cu mare satisfacție au primit cooperatorii din Faraoani cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste: «Din toate acestea reiese limpede că atunci cînd se aplică în mod corespunzător regulile agrotehnicii, cînd se execută bine și la timp lucrările agricole se pot obține recolte mari chiar și pe terenuri care, de regulă, sînt socotite mai puțin fertile».

Aceste cuvinte le-au mers la inimă cooperatorilor din Faraoani, le-au dat imbold la noi fapte de vrednicie în muncă.

TOMA DĂNESCU

CONDIȚII PENTRU CONFERIREA TITLULUI DE „EROU AL MUNCII SOCIALISTE" ȘI A MEDALIEI DE AUR „SECERA ȘI CIOCANUL" JUDEȚELOR ȘI UNITĂȚILOR AGRICOLE SOCIALISTE CARE ADUC O CONTRIBUȚIE DEOSEBITĂ LA SPORIREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

Avem pămînt bun — unt îi zice, din veacuri, țăranul de la cîmpie. Dar tot țăranul zice: „De unde tot iei și nu pui, se isprăvește". Tocmai de aceea, pămîntul îți cere să-l îngrijești cum trebuie, să-i dai apă, să-l ferești de viituri și de buruieni. Nu pentru el cere, tot pentru om. Și în tot mai multe locuri, oamenii își înțeleg datoria față de pămînt. O dovedesc producțiile mari, adevărate recorduri, pe care le culeg.

La sfîrșitul anului 1973, Consiliul de Stat al Republicii, sub semnătura conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a emis un decret (713 din 28 decembrie 1973) privind conferirea titlului de „Erou al Munii Socialiste" și a medaliei de aur „Secera și Ciocanul" județelor și unităților agricole socialiste care aduc o contribuție deosebită la sporirea producției agricole. Așadar, la satisfacția și avantajele aduse de producțiile mari, se adaugă răsplata emoționantă a titlului de erou, titlu de mîndrie și înalt respect.

Deosebită este distincția, deosebite sînt, firește, și condițiile de acordare. Vă reamintim prevederile decretului.

Titlul se conferă acelor **județe, întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție și stațiuni pentru mecanizarea agriculturii** care realizează indicatorii minimi de producție pentru întreaga suprafață planificată, la cel puțin una dintre culturile nominalizate, precum și procentul din suprafața totală arabilă pe care trebuie să-l reprezinte fiecare cultură. Atît județele, cît și unitățile de producție

CULTURA	SUPRAFAȚA MINIMĂ CE TREBUIE CULTIVATĂ DIN TOTAL SUPRAFAȚA ARABILĂ %	PRODUCȚIA MEDIE PE ÎNTREAGA SUPRAFAȚĂ PLANIFICATĂ - Kg/ha					
		NEIRIGAT			IRIGAT		
		ZONA DE ÎNCADRARE CA FERTILITATE ȘI FAVORABILITATE					
		I-II	III-IV	V-VI	I-II	III-IV	V-VI
- PENTRU ÎNTREPRINDERILE AGRICOLE DE STAT:							
GRÎU	18	6000	5500	5000	7000	6500	6000
PORUMB	20	7000	6500	6000	11500	9500	7500
FLOAREA-SOARELUI	8	3500	3000	2500	4500	4000	3500
SFECLĂ DE ZAHĂR	5	60000	55000	50000	75000	70000	60000
CARTOFI DE TOAMNĂ	8	40000	35000	30000	60000	55000	45000
- PENTRU COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE:							
GRÎU	18	5300	4800	4300	6500	5800	5300
PORUMB	20	6300	5800	5300	10500	8500	6500
FLOAREA-SOARELUI	8	3200	2700	2200	4200	3700	3200
SFECLĂ DE ZAHĂR	5	55000	50000	45000	70000	65000	55000
CARTOFI DE TOAMNĂ	8	35000	30000	25000	55000	50000	40000
- PENTRU STAȚIUNILE PENTRU MECANIZAREA AGRICULTURII							
GRÎU	*)	4500	4000	3000	5500	5000	4500
PORUMB	*)	6000	5000	4500	9000	8000	6000
FLOAREA-SOARELUI	8	3000	2600	2100	3800	3500	3100
SFECLĂ DE ZAHĂR	5	50000	45000	40000	65000	60000	50000
CARTOFI DE TOAMNĂ	8	30000	25000	20000	50000	45000	40000

*) Suprafața stabilită prin plan unităților pe care le deservesc.

sînt grupate pe cinci zone, corespunzător gradului de fertilitate și favorabilitate a zonelor de cultură. Se înțelege că în aprecierea rezultatelor se ține seama și de respectarea îndatoririi patriotice a județelor și unităților de producție de a livra suplimentar produse la fondul de stat.

Iată acești indicatori:

PENTRU JUDEȚE

Prima condiție este ca grîul și porumbul — principale culturi cerealiere — să fi fost cultivate pe întreaga suprafață arabilă stabilită prin planurile de producție pe total județ; floarea soarelui pe 6 la sută, sfecla de zahăr pe 4, cartofii de toamnă pe 8 la sută din suprafața arabilă. Producțiile medii în kilograme la hectar trebuie să fie cel puțin — la grîu, în ordinea zonei de fertilitate și favorabilitate: 4 000, 3 500, 3 300, 3 100, 3 000; la porumb: 5 000, 4 500, 4 000, 3 800, 3 500; la floarea soarelui: 2 600, 2 400, 2 200, 2 000; la sfecla de zahăr: 45 000, 40 000 35 000, 30 000; la cartofii de toamnă: 25 000, 22 000, 20 000.

Redăm în continuare indicatorii minimi de producție prevăzuți pentru întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție și stațiunile pentru mecanizarea agriculturii. Din compararea cifrelor cuprinse în tabel (pag. 33) e ușor să se desprindă grija pentru o întrecere echitabilă, care ține seama de gradul de dotare tehnică, de cel de competență etc. Pe această linie, trebuie înțeleasă și prevederea potrivit căreia pentru institutele de cercetări și stațiunile experimentale, nivelul producțiilor medii se majorează cu 5 la sută față de producțiile medii stabilite pentru întreprinderile agricole de stat.

CONDIȚII PENTRU CONFERIREA „ORDINULUI MUNCII" CLASA I STAȚIUNILOR PENTRU MECANIZAREA AGRICULTURII CARE ADUC O CONTRIBUȚIE DEOSEBITĂ LA REALIZAREA DE PRODUCȚII MARI

„Reprezentanți ai clasei muncitoare la sate" cum mai sînt numiți lucrătorii stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii, ei au un rol de cea mai mare răspundere în sporirea producției agricole — pe măsura zestrei tot mai bogată și mai diversă pe care o folosesc. Nu există lucrare agricolă care să nu depindă într-o măsură mai mare sau mai mică de mecanizator. Unele depind aproape exclusiv de el — aratul, însămînțatul, recoltarea păioaselor.

Răsplătirea stațiunilor fruntașe cu „Ordinul Muncii" clasa I, așa cum prevede decretul Consiliului de Stat nr. 694 din 28 decembrie 1973, decret semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, este o nouă dovadă, dintre cele mai concludente, a recunoașterii și aprecierii hărniciei, muncii spornice a mecanizatorilor.

În acest spirit, va fi decernată înalta distincție acelor stațiuni pentru mecanizarea agriculturii care aduc o contribuție importantă la obținerea de producții mari în cooperativele agricole deservite, prin organizarea în condiții tehnice superioare a muncii și aplicarea unor tehnologii avansate. Indicatorii minimi de producție ce trebuie realizați de către stațiuni, pentru a beneficia de prevederile decretului menționat sînt următorii: să se realizeze planul la toate unitățile deservite și să se obțină o depășire a producției de cel puțin 10 la sută, pe întreaga rază de activitate, la una dintre culturile: grîu, porumb, floarea soarelui, sfeclă de zahăr sau cartofi; cultura respectivă, din cele prevăzute mai sus, să reprezinte cel puțin următorul procent din totalul suprafeței arabile a cooperativelor agricole deservite: grîu sau porumb — întreaga suprafață cultivată, floarea soarelui — 8 la sută din suparafața arabilă, sfecla de zahăr — 5 la sută, cartofi de toamnă — 8 la sută; în sfîrșit, trebuie ca stațiunea să realizeze planul propriu privind volumul de lucrări exprimat valoric și să se încadreze în limitele cheltuielilor stabilite prin indicatorii planului de stat.

Almanahul nostru era la tipar cînd, în ziua de 6 octombrie, în prezența tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, a tovarășei **Elena Ceaușescu**, a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat, la Timișoara a avut loc tradiționala sărbătoare a belșugului și hărniciei — Ziua Recoltei. Cu acest prilej, prin decret prezidențial, au fost conferite titlul de **„Erou al Muncii Socialiste"**, și medalia de aur **„Secera și Ciocanul"** mai multor unități agricole socialiste care au realizat în 1974 producții de grîu la nivele care le-au dat dreptul la această înaltă cinstire.

(Citiți în pag. 163 numele unităților respective).

teledetecția și bogățiile pămîntului

Există un termen nou: teledetecția, adică detecția de la distanță. El definește acțiunea de a observa și prospecta suprafața planetei noastre pentru a-i cunoaște mai bine bogățiile, pentru a studia mările, oceanele și cursurile de apă, pentru a examina starea vegetației, gradul de poluare atmosferică etc. Instrumentele acestei preocupări sînt și ele, în mare parte, noi — sateliți artificiali, dispozitive generatoare de unde electromagnetice, de termografie cu radiații infraroșii etc, cărora li se adaugă avioanele și baloanele stratosferice.

În toate acestea, esențialul îl reprezintă faptul că o privire aruncată de la distanță și într-un chip mai... pătrunzător poate oferi date adesea uimitoare despre realitățile globului terestru.

O vreme au fost folosite fotografiile aeriene luate de la maximum 20 000 m. Cu ajutorul lor au fost descoperite vestigii arheologice îngropate de milenii, a fost cercetată starea culturilor pe suprafețe întinse, semnalîndu-se apariția unor atacuri de boli sau dăunători.

Sateliții, de la înălțimea de cîteva sute de kilometri a orbitelor lor, s-au arătat capabili să fotografieze zone mult mai largi decît avioanele și decît baloanele și să semnaleze, de pildă, cu o precizie mai mare ori mai mică, existența unor zăcăminte de minereuri, gaze etc.

Recent, teledetecția a început să beneficieze de noi instrumente. Unul dintre acestea este captatorul de unde electromagnetice care „palpează" suprafața terestră cu o foarte mare precizie, determinînd, de exemplu existența zăcămintelor minerale. Și mai nou este însă capturatorul termografic. Acesta înregistrează temperaturile diferitelor puncte de pe sol cu precizie de o zecime de grad.

Fiecare obiect al teledetecției — un masiv forestier, o pînză de apă, o clădire, o substanță chimică, o stîncă — emite o radiație termică specifică. Captînd aceste radiații se obține o așa-numită imagine termică a unei zone. Transpusă în imagine optică pe un ecran de televiziune aflat la bordul avionului sau al satelitului, ea face posibilă identificarea naturii solului, detectarea existenței unor vestigii arheologice, starea vegetației, intensitatea poluării.

Noua tehnică folosește radiația infraroșie pe care o emit corpurile și acționează în gama de temperaturi între −30° și +60° C. Pusă... la treabă, ea s-a arătat capabilă să distingă prezența minereurilor chiar și atunci cînd ele sînt ascunse în miezul unor roci nefolositoare. Termografia supraveghează starea apelor (mări, lacuri, rîuri) și descoperă chiar existența unor pînze de apă subterane. Ea poate măsura cu o mare finețe umiditatea solului într-o anumită zonă, dînd informații prețioase agricultorilor. De altfel, agricultura este unul dintre marii beneficiari ai teledetecției. Cu ajutorul ei, poate fi întocmit în orice moment inventarul detaliat al culturilor dintr-o regiune, poate fi realizată o hartă a vegetației. Mai mult decît atît, dată fiind deosebirea între radiația emisă de o frunză sănătoasă și de cea emisă de una bolnavă, teledetecția poate determina atacul de boli asupra livezilor sau pădurilor. Metoda a și fost folosită în plantații de citrice din Statele Unite, în păduri din Franța etc.

Teledetecția este pe cale de a deveni un instrument de tot mai largă utilizare. Ea începe să se manifeste în domeniul supravegherii vulcanilor, al supravegherii apariției incendiilor în păduri, avalanșelor, a mersului curenților oceanici etc.

C. DARIAN

ROMÂNI ÎN PREMIERĂ

● Obișnuitul toc rezervor (stilou) atît de răspîndit în lumea întreagă, a fost inventat de Petrache Poenaru, om de cultură român, pe vremea cînd studia la Paris. Aceasta reprezintă și prima invenție românească brevetată, din cîte se cunosc pînă în prezent. Data brevetării: 25 mai 1827.

● În secolul XIV, în minele de aur de la Brad din Munții Apuseni, pentru prima oară în lume a fost utilizat vagonul ce se deplasează pe șine. Șinele, asemănătoare celor cunoscute astăzi, erau confecționate din lemn și prevăzute cu un macaz, tot invenția unui miner român.

● În 1912, la Constanța, s-au făcut primele experiențe din lume pentru utilizarea unui aparat de telegrafie fără fir pentru legătura aer — pămînt. Experiențele s-au făcut la bordul unui avion, utilizîndu-se un aparat construit de Gustav Rothlender, tehnician în serviciul maritim român și de căpitanul Zaharia, din marina militară.

● Cabina de avion catapultabilă este invenția românului Anastasie Dragomir. Și astăzi, în epoca avioanelor supersonice moderne, ea reprezintă unica posibilitate de salvare a piloților, de pe asemenea avioane, în caz de pericol.

● La 15 august 1925, inginerul Radu A. Stoika a efectuat primul zbor cu un hidroplan cu elice cunoscut în istoria aeronauticei. Aparatul, conceput de inginerul român, este una dintre numeroasele creații tehnice originale ale acestuia, printre care se numără și prima autosanie și o avionetă.

● Sonicitatea, un nou și important capitol al fizicii moderne, cu numeroase aplicații practice, a fost creația inginerului român Gogu Constantinescu, care a trăit între anii 1881-1967.

● Încă între anii 1907—1908, Ion Stroescu concepe și construiește pentru prima oară pe glob aeromodele și rachete pentru acestea. Creațiile tehnice ale lui Stroescu, cu îmbunătățirile de rigoare, sînt utilizate și astăzi în aeromodelismul mondial.

● Avionul Coandă — 1910 a fost primul aparat din lume care funcționa pe principiul reacției. Expus la Salonul de aeronautică de la Paris, modelul creat de inventatorul român l-a entuziasmat pe inginerul francez Gustave Eiffel, constructorul celebrului turn parizian.

● Savantul român Victor Babeș este creatorul seroterapiei. Împreună cu savantul francez A.V. Cornil el a publicat în 1885 prima lucrare de bacteriologie din lume, premiată de Academia de Științe din Paris cu marele premiu „Monthyon".

● Lazăr Edeleanu, care a trăit între anii 1861—1941 este cel care a reușit pentru prima oară în lume să facă rafinarea produselor petroliere cu ajutorul bioxidului de sulf. Acest nou procedeu, economic și eficient, poartă numele de „procedeul E".

Tudor ARGHEZI

PLUGULE

Plugule, cin'te-a născocit,
Ca să frămînți a șesurilor coaje
Și să-nlesnești îndătinata vraje
De-a scoate-n urmă-ți bobul însutit?

Cine ți-a pus cuțitul în pămînt
Și a pornit cu soarele întîiul,
Hotărnicind moșiei căpătîiul
Și dumicatul socotindu-și-l-a sfînt?

Cine-a purces în ploaie și furtuni
Și a brăzdat în negură și zloată
Șesul blajin și gras, întîiași dată,
Cu blesteme, nădejdi și rugăciuni?

S-a-ndătinat copilul cel pitic
Să are și să strîngă avuție
Osînda și-a schimbat-o-n bucurie,
Clădindu-și slăvi și veacuri cu nimic.

N. LABIȘ

ciutura

Un om în miezul zilei se razimă-n țapină,
Cu fața încordată, îngîndurat puțin,
Își șterge de pe frunte sudoarea de lumină
Și-i fumegă în spate cămașa lui de in.

Din ciutura-nghețată el soarbe-o-ngițitură,
Apoi și-ndreaptă pașii către păduri, tăcut,
Și ciutura păstrează sărutul lui pe gură
Precum, sfioasă, fata, întîiul ei sărut.

CICLUL RĂSPUNDERII

— fragment —

Unul ar fi vrut să are
Și să se însoare-n sat.
Unul ar fi vrut să are,
Dar l-a strîns războiu-n gheare,

Unul ar fi vrut să are,
Și de-atunci n-a mai arat.
Unul ar fi vrut să-și crească
Visul viu din fier tăcut.

Unul ar fi vrut să-și crească...
Azi pe crucea lui e-o cască...
Unul ar fi vrut să-și crească
Visul.... Nu l-a mai crescut.

Unul ar fi vrut să zboare
Către ceru-ndepărat.
Unul ar fi vrut să zboare,
Dar l-a strîns războiu-n gheare.

Unul ar fi vrut să zboare
Și de-atunci n-a mai zburat.
Unul ar fi vrut să cînte
Cîntul pașnicelor munci,

Unul ar fi vrut să cînte
Dar l-au frînt obuze frînte,
Unul ar fi vrut să cînte
Nu a mai cîntat de-atunci.

Unul ar fi vrut să crească,
Unul ar fi vrut să are,
Unul ar fi vrut să cînte,
Unul ar fi vrut să zboare!

Vreau să-mi cresc cîntecul meu!
Vreau să-mi ar cîntecul meu!
Vreau să-mi cînt cîntecul meu!
Vreau să-mi zbor cîntecul meu!

ZEII ÎN HALAT ȘI PAPUCI

Cînd, după legenda biblică, Moise ar fi primit porunca lui Iahve (printre altele zece): — Să nu ai alți dumnezei afară de mine!, porunca însăși arăta că oamenii își născociseră mai mulți zei. Cîți? Nici un specialist în istoria religiilor nu i-a putut număra pe toți: numai vechii indieni aveau 3399!

Cel care citește diferite mitologii (și nu numai pe cea — foarte frumoasă, captivantă și de autentică valoare literară — a Greciei antice), constată, poate, în primul rînd cît de mult seamănă și zeii și faptele lor cu faptele omenești, și nu totdeauna cu faptele omenești lăudabile și morale.

DISTRIBUȚIA „MUNCII" TUTUROR ZEILOR

Oamenii, după ce au învestit pe zei cu marile atribute cosmice, și-au confecționat o categorie de zei pentru protecția fie a stărilor psihosociale din aria umană, fie a fenomenelor naturale (evidente sau oculte).

Firește, un sentiment cum este dragostea (legată, în mitologie de frumusețe și de procreație) e patronat de zeițe de prim rang: Ishtar în Mesopotamia, Isis în Egipt, Afrodita la greci, Shri în India, Freya în miturile scandinave. Războiul, preocupare importantă în istoria popoarelor vechi, e pe unul din primele planuri mitologice, fie că zeii au numai acest atribut, ca asiro-babilonianul Ninurta sau ca elinul Ares, fie și-l asumă între altele (cazul zeilor supremi gen Marduk sau Iahve), fie chiar fiindu-le meseria principală alături de supremația celestă (ca Indra, în mitologia vedică a Indiei, sau mai ales Kukailimoku, din miturile hawaiene). Nu mai încape vorbă că îndeletnicirile curente, precum comerțul, agricultura sau medicina își au zeii lor, ca și fenomenele naturale concrete: ploaia (zeul aztec Tlaloc), fulgerul (zeul slav Perun), vîntul (Vayu în India, Huracan în America de sud), cutremurul (Musisi, în tribul african baganda).

Zeus (De la Histiaea)

Ahile și Aiax jucînd zaruri

Dar populațiile creatoare de mituri au mers cu precizia foarte departe; există astfel, la romani, cîteva zeițe amuzante: Epona e patroana cailor și a măgarilor, Furina este zeița hoților, iar Cotytto e zeița... nerușinării. Bineînțeles că magia (Hecate la greci) sau ghicitul (Ifa, la populația africană yoruba) nu sînt ocolite, cum nu sînt nici bolile (la tribul african baganda există un zeu al ciumei: Kaumpuli), și nici chiar fumatul (în mitologia populară românească Pîca e o divinitate a tutunului fumat). Desigur că atenția principală a creatorilor de mituri s-a dirijat în acest sens mai ales asupra fenomenelor importante, cum e memoria (patronată de zeița elină Mnemosyne, mama celor nouă muze), cuvîntul (zeul roman Aius), artele (Apollo) sau soarele (Helios) și luna (Bast în Egipt, Selene în mitologia greco-latină).

UN GRĂDINAR SUMERIAN „ABUZEAZĂ" DE SOMNUL ZEIȚEI ISHTAR

Un mit sumerian, descifrat de S.N. Kramer, narează istoria emoționantă și hazlie a grădinarului regal Shukallituda care vine îngrozit la tatăl său și-i povestește cum, umblînd prin grădina aflată în grija lui, a dat peste zeița Inanna (Ishtar):

„Inanna, după ce a străbătut cerul și a străbătut pămîntul, după ce a străbătut (țările) Elam și Shubur (...), cuprinsă de oboseală, s-a apropiat de grădină și a adormit acolo. Eu am zărit-o din capătul grădinii mele. Am abuzat de ea, am luat-o în brațele mele, apoi m-am întors în capătul grădinii. Zorile s-au ivit, soarele s-a înălțat: femeia a privit în jurul ei speriată, Inanna a privit speriată de jur împrejur. Toate fîntînile țării ea le-a umplut de sînge, toate crîngurile și gră-

dinile țării le-a înecat în sînge. (...). Vreau să-l găsesc în orice țară pe cel care a abuzat de mine!" a rostit ea. "Isthar rămîne însă nerăzbunată, fiindcă la povața tatălui său, grădinarul a izbutit să se ascundă chiar și de vigilența atotputernicei zeițe.

Dar mezaliante între zeițe și oameni sau mai ales între zei și femeile oamenilor (să ne gîndim doar la Zeus, pe care Pindar îl numește „neînfrînat armăsar") sînt foarte numeroase în mitologie, uneori zeii creindu-și anume în acest scop cîte o femeie muritoare, cum procedează zeul maori Tane, creind-o pentru sine pe Hine-ahu (femeie din țărînă), apoi cedînd-o omului primordial Tiki, creat pentru ea.

CÎȚI KILOMETRI ARE BARBA LUI „DUMNEZEU"?

Una din cărțile sacre tîrzii, **Kabbala**, consacrată descifrării și comentării tradiției mitologice și religioase a textelor Bibliei ebraice, a generat în evul mediu apariția altor comentatori, postkabbalici, care au socotit necesar să nu lase nimic neexplicat din numeroasele texte tradiționale, pretabile la lecturi ambigue sau la neînțelegeri totale. Dar uneori, pasiunile „logice" ale kabbaliștilor tîrzii de a lămuri miturile prin semnificații omenești curente au derivat în ciudățenii pe care doar bigotul le mai poate crede. Așa este, bunăoară, străduința de a calcula dimensiunile fizice ale lui Dumnezeu. E de ajuns să amintim că dintr-un calcul kabbalistic rezultă că Dumnezeu este reprezentat ca un om colosal, și numai barba lui este lungă de.. 47 250 kilometri (sau, în măsurile respective, de 10 500 parasangi). Mai amuzant pare acest calcul, dacă ne gîndim că aceeași doctrină teologică pretinde că orice zeu are darul ubicuității, adică pe acela de a fi în același timp pretutindeni...

O MOAȘĂ DIN OLIMP ÎNTÎRZIE O NAȘTERE

Vechii greci o socoteau pe modesta lor zeiță Ilithya (fiica lui Zeus și a Herei) drept zeița care ajută femeile la naștere, adică un fel de moașă divină. Cînd altă divinitate, Leto, fiică a unei perechi de titani (cu care zeii din Olimp erau în vrajbă), urma să nască (după dragostea ei cu tatăl zeilor, Zeus), soția acestuia, Hera, din gelozie, i-a cerut Ilithyei să... întîrzie nașterea, ceea ce „moașa" din Olimp a și făcut: Leto s-a chinuit nouă zile și nouă nopți în durerile facerii, dar pînă la urmă a născut pe Artemis (zeița vînătorii) și pe Apollon (zeul soarelui și al artelor).

ȘI UN ARBORE GENEALOGIC

Genealogia primilor zei egipteni este un model de simbolizare a fenomenelor naturii. După **Textele Piramidelor**, zeul-soare Atum, mai tîrziu asimilat cu zeul suprem Re, s-a creat pe sine însuși și, — el fiind primul și, deci, neavînd cine altcineva să-l nască! — stînd singur pe movila sa de obîrșie, a creat după un răstimp nedeterminat perechea divină primordială: zeul Shu (aerul) și zeița Tefnut (umezeala). Din aceștia doi s-a născut a doua pereche divină: zeul Gebeb (pămîntul) și zeița Nut (cerul), zămislind la rîndul său patru urmași: Osiris (zeul renașterii și al morții), Isis (zeița dragostei și a fecundității), Seth (zeu al violenței) și Nephthys (zeiță protejînd renașterea zeului Osiris care moare periodic).

Cum se vede, simbolurile, transparente în distribuția lor în jurul concepției cosmice a egiptenilor arhaici, explică în felul lor fenomenele naturii.

VICTOR KERNBACH

SCRIITORI CARE AU SCRIS CEL MAI MULT

Numărul mare de opere scrise de un autor nu determină negreșit valoarea acestuia, dar nici nu înseamnă că un scriitor uimitor de fecund nu poate fi și un mare scriitor. Cifrele de mai jos, puse în legătură cu autorii care le-au produs și care, după cum oricine poate vedea, nu sînt dintre numele necunoscute, poate că sînt de la sine grăitoare.

Dramaturgul spaniol **Lope de Vega** (1562 — 1653) a scris 1800 de comedii, din care au supraviețuit 470; pe lîngă acestea el a mai scris 400 așa-numite autosacramentale, 2 romane și nenumărate poeme. Opera literară a englezului **Frank Richards** (1875 — 1961) numără în total 72 milioane de cuvinte. Cunoscutul autor belgian de roamne polițiste **Georges Simenon** (n. 1903) a scris 210 romane semnate cu numele său (dintre ele, 77 avîndu-l erou principal pe popularul comisar Maigret), precum și alte 200 iscălite cu 17 pseudonime. În genul epistolar a excelat **Voltaire** (scriitor francez dealtfel foarte fecund și în alte genuri literare): știm azi că a expediat peste 210 000 scrisori. Poet, dramaturg, romancier, eseist, memorialist, **Victor Hugo** a scris peste 100 000 versuri. Dar dintre romancieri, autorul unuia din cele mai lungi romane, **Marcel Proust** (1871-1922) a scris în cele 15 volume din „În căutarea timpului pierdut" peste 1 310 000 cuvinte. Întreaga operă a lui **Alexandre Dumas-tatăl** este alcătuită din 257 volume, mai mult decît opera lui **Balzac** care nu se ridică decît la 150 de cărți.

DIN LUMEA LARGĂ

Seceta care a lovit în anii din urmă mai multe regiuni ale Africii a dezvăluit — indirect, ce-i drept — identitatea unui nou animal care ar putea fi domesticit. Este vorba despre antilopă, grațiosul oaspete al savanelor, ale cărei două trăsături, descoperite în ultima vreme, l-au proiectat pe orbita domesticirii posibile.

ANTILOPA „AGRICULTOR", ANIMALUL VIITORULUI

Prima: antilopa a rezistat mai bine decît actualele animale domestice la cumplita secetă care a bîntuit în Sahel, Etiopia și în alte părți ale continentului african.

A doua: acest animal are apucături de... agricultor. Altfel spus, antilopele știu să aleagă și să „întrețină" covorul vegetal pe care își găsesc hrana astfel încît să nu-l distrugă. Într-adevăr, o expediție științifică franceză, care a făcut cercetări la fața locului, a constatat că antilopele africane își aleg cu foarte mare siguranță hrana astfel încît să-și asigure proporția optimă de valori nutritive cu cea mai redusă cantitate de masă verde. Ele sînt capabile de un astfel de discernămînt, grație gustului și mirosului, foarte rafinate, cu care sînt înzestrate. Savoarea pe care antilopa o caută este în funcție de stadiul de dezvoltare a plantei, căci limba ei — după cum explică profesorul Hubert Gillet, conducătorul amintitei expediții — este un adevărat microlaborator chimic, capabil să determine prin simpla atingere, concentrația unui element sau altuia. În plus, antilopa nu ia de la plante decît foarte puțin, executînd un fel de „tăieri de regenerare". În acest fel, covorul vegetal se regenerează ușor.

În aceste condiții, o competiție între felul de a se hrăni al acestor sălbăticiuni și al animalelor domestice — bovine și ovine — care „rod" totul pe unde pasc, nici nu-și are rostul. Iată de ce oamenii de știință, inclusiv experții Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.) s-au gîndit încă în urmă cu cîțiva ani la posibilitatea de a valorifica pentru hrana unor populații veșnic lovite de subnutriție o specie de animale care se hrănesc „rațional", care nu depun decît carne, nu și grăsimi, și care nu distrug vegetația. Seceta despre care aminteam la începutul acestor rînduri a intervenit în... afara programului experimental și nu a făcut decît să aducă dovezi în plus cu privire la faptul că între alte însușiri, antilopa este mai rezistentă la secetă decît rudele ei domestice. Dar nu numai atît. Ea s-a dovedit a fi, mai cu seamă în condițiile de uscăciune extremă, deosebit de utilă, contribuind prin felul ei... ecologic de a fi, la frînarea extinderii deșertului.

Iată de ce experții își pun în modul cel mai serios întrebarea: va putea deveni antilopa o soluție a problemelor luptei împotriva foamei?

„În timpul războaielor lui Napoleon Bonaparte cu armatele austriece, francezii se temeau grozav de unii ostași din armata adversă pe care îi numeau DAYMĂ. Acești soldați DAYMĂ nu erau alții decît românii transilvăneni care, atunci cînd terminau gloanțele, apucau puștile de țeavă și porneau la atac strigînd: Dă-i mă!... Dă-i mă!

*

Un tînăr gospodar a plecat din sat cu treburi pe la București. În lipsa lui, soacra i-a murit subit. Rudele i-au dat o telegramă, întrebîndu-l:

Cugetări despre

Părintele gloriei și al fericirii este lucrul (Euripide)

Întăriți trupul vostru prin muncă și mintea voastră prin studiu (Socrate)

Munca necurmată învinge totul (Virgiliu)

N-avem nimic fără osteneală (Horațiu)

Acel care nu lucrează e foarte aproape de a face rău; omul muncitor n-are această putință (Franklin)

Munca are avantajul de-a face zilele mai scurte și de-a lungi viața (Diderot).

Numai atîta ai trăit: cît ai muncit (Goethe)

Mulțumită muncii, lacrimile cele mai amare se usucă. Munca, mîngîiere mare, totdeauna făgăduiește mai puțin decît dă. Munca, plă-

— Poate-l păcălim, să creadă că e plin

Ce să facem pînă vii tu: s-o ardem, s-o îmbălsămăm sau s-o îngropăm? Răspunsul ginerului a venit urgent: „Îmbălsămată, arsă și-ngropată. Ce e bine, nu e rău!"

*

— Dragă, nu mă pot plînge, am o nevastă ca un înger: mă îngrijește ca pe un copil. În fiecare seară mă descalță.

— Cînd vii de la cîrciumă?

— Nuu... cînd vreau să mă duc...

*

Nea Stan intră într-o expoziție de pictură.

— Ei, îți plac tablourile mele? — îl întreabă pictorul.

— Nu-mi plac deloc, îs urîte!

— Ce cunoști dumneata, ai pictat vreodată?

— Nu!

— Atunci cum îndrăznești să spui că tablourile mele nu sînt frumoase?

— Ehei, domnule pictor, eu n-am făcut ouă ca găinile și totuși cunosc cînd ouăle sînt clocite.

muncă

cere fără seamăn, e încă sarea celorlalte plăceri. (Legouvé).

Omule, nu uita că în viață omul nu trebuie să ceară fericirea decît de la munca lui, iar nu de la întîmplare (Andersen).

După gradul în care este prețuită munca se poate cunoaște gradul de civilizație al unui popor (Dobroliubov) .

Cînd chemi la muncă, să-ți văd sapa în mînă (N. Iorga)

Cine a înălțat munca pînă la iubire, acela a coborît raiul pe pămînt (S. Mehedinți).

Muncește, căci în muncă vei găsi adevărata fericire (Carlyle).

Munca este școala caracterului (Ed. Laboulaye).

Nu odihna și lucrul ușor formează pe oameni, ci oboseala și lucrul greu (E. Smiles).

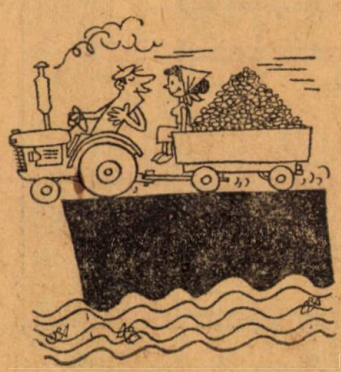

— *Iubito, pentru tine merg pînă la capătul pămîntului!...*

Aflați că...

KENAFUL — O NOUĂ MATERIE PRIMĂ PENTRU INDUSTRIA HÎRTIEI

Pe baza unor cercetări și experimente începute în anul 1957, specialiștii americani au ajuns la concluzia că o altă plantă decît coniferele este potrivită pentru producerea pastei de hîrtie. Este vorba de kenaf, o plantă cu fibre fine din familia hibiscus care, de pe un hectar permite recoltarea de masă verde pentru producerea pastei de hîrtie de șapte ori mai mare decît de pe aceeași suprafață plantată cu pini, arborii preferați de către producătorii de hîrtie. Un alt mare avantaj constă în faptul că planta numită kenaf atinge maturitatea după numai patru luni de zile. A fost descoperit un dăunător care îi atacă rădăcinile dar, după cum afirmă geneticienii americani, a și fost pus la punct o varietate de kenaf care rezistă la atacul dăunătorului.

18 713 METRI — PRIN TUNEL

Tunelul care va lega insulele japoneze Honsu și Kyushu, lung de 18 713 — unic în lume de aceste dimensiuni — va fi deschis, începînd din martie 1975 circulației feroviare. Construirea lui a început în august 1970 și s-a încheiat recent. Tunelul se află la o mare adîncime sub apă. Fiecare metru patrat de perete al tunelului suportă o presiune de pînă la 70 de tone.

ORA PE GLOB

Cînd la București este ora 12, deci amiaza, în Anglia este ora 10 (după meridianul Greenwich), în India — 15,30, în Japonia — 19, în Noua Zeelandă — 22, în Cuba — 5, în Argentina — 6, în Insulele Azore — 8.

VITEZE

Recordul mondial de viteză la viețuitoare este deținut de specia de muscă numită **cephenomyia.** Masculul din această specie zboară cu 1308 km pe oră, iar femela, cu 982 de km. Pe locul doi la zbor sau alergare vine rîndunica — 280 de km pe oră, apoi vulturul — 150; leopardul — 114; fazanul și stăncuța — 104; acvila — 96; gazela — 94; potîrnichea — 84; cerbul — 78; cîinele de curse — 68; iepurele — 56; elefantul — 39; privighetoarea — 32; cîinele — 32; porcul — 17; găina — 14; știuca — 2; linul — 1,75.

IATĂ CUM SE CONSTRUIEȘTE IEFTIN ȘI TRAINIC O CREȘĂ-GRĂDINIȚĂ

Multe soluții constructive pentru creșe și grădinițe în mediul rural, au fost propuse, în ultima vreme, de specialiști; altele s-au impus în practică, tocmai pentru că sînt mai puțin pretențioase, mai ieftine și se adaptează cerințelor specifice locale.

În rîndurile ce urmează, supunem atenției dumneavoastră experiența valoroasă acumulată în județul Bacău, unde sînt găsite căi diverse pentru realizarea rapidă a unor asmenea obiective social-educative.

Astfel, în anul 1974, în afară de creșele și grădinițele construite sau amenajate de cooperativele agricole de producție, consiliile populare, pe baza contribuției în bani și muncă a cetățenilor (în conformitate cu prevederile legii 20), au construit complexe creșe-grădiniță în comunele Dărmănești, Izvorul Berbiului, Oncești, Răchitoasa și Buhaci (satele Coteni și Bâjghir). Proiectele sînt puse la dipoziție de direcția județeană de sistematizare, arhitectură și control.

Construcția are un singur nivel, cu suprafață total construită de 282,37 mp și costă 185 000 de lei. Aportul minim prin contribuția în muncă este de 30 000 lei, reducîndu-se astfel costul real la 165 000 (540 lei/mp).

Partiul de arhitectură s-a rezolvat cu două săli de grupă, avînd 67,50 mp fiecare și sînt deservite pe trei laturi de spații cu funcțiuni secundare comune: vestibul, hol-dezbrăcare, cancelarie, sală izolare, bucătărie cu anexe, spălător și grup sanitar.

La proiectare s-a avut în vedere necesitatea separării fluxurilor de circulație pe specific: intrare copii-dezbrăcare-grupă; alimente-preparare-masă; izolare-asistență medicală. Toate spațiile beneficiază de iluminat și de ventilație naturale.

Construcția s-a proiectat pe fundații de beton continuu, pereți din zidărie de cărămidă plină, planșeu din beton armat, șarpantă din lemn, învelitoare din tablă.

Pentru reducerea consumului de ciment și de alte materiale, s-au adoptat următoarele soluții: elevația are 30 cm deasupra solului; betonul în fundații este ciclopian (cu bolovani de rîu încastrați); trotuarul este făcut din bolovani; finisajele interioare și exterioare sînt foarte simple și cu consum minim de ciment, var, vopsea, coloranți etc.

De asemenea, din totalul spațiilor proiectate, doar sălile de clasă au înălțimea de 3,20 metri, restul spațiilor avînd înălțimea de 2,60 metri; s-a redus, astfel, volumul construcției, precum și consumul de material lemnos la șarpantă. Acest lucru a obligat însă proiectarea învelitorii din tablă întrucît panta acoperișului este prea mică pentru țiglă.

În unele localități s-a procedat — cu bune rezultate — la înlocuirea cu argilă a tencuielii de ciment, cărămizile, ca și materialele de balastieră sînt obținute pe plan local, iar căpriorii pentru șarpante provin din pădurile comunale — toate la un preț de cost redus.

Pentru completarea informației, vă prezentăm mai jos o planșă de asemenea creșă-grădiniță, întocmită de D.S.A.C.-Bacău.

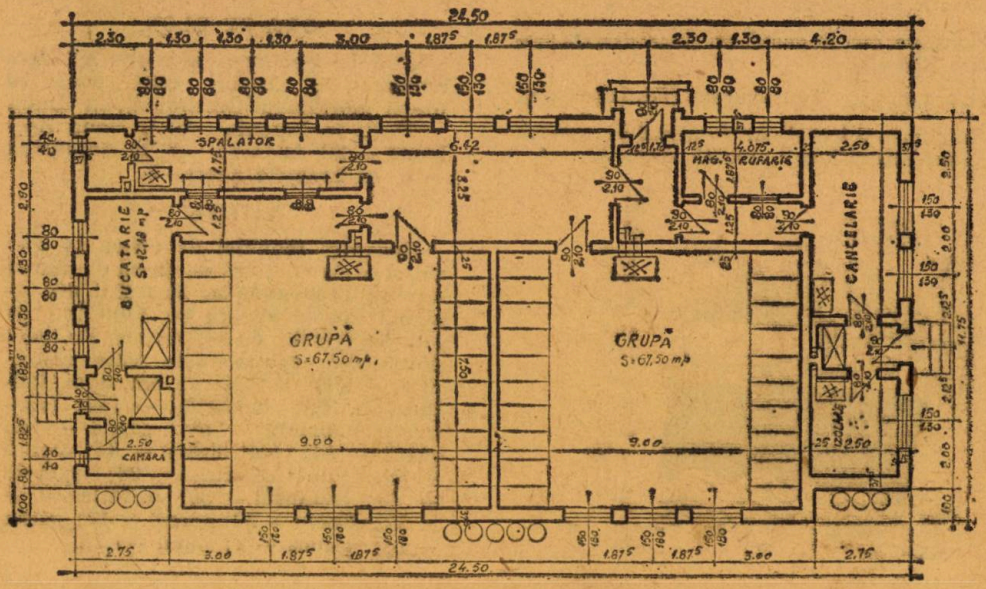

PERFORMERI PORNIȚI DIN SAT

RECORD DE LONGEVITATE SPORTIVĂ ȘI O SALBĂ DE MEDALII...

Pe lista performanțelor realizate în 1974 de sportivele noastre, la loc de frunte se situează și cel de-al 5-lea titlu de campioană mondială, cucerit de echipa feminină de popice a României, la 20 mai, în R.F. Germania.

La revenirea în țară, antrenorul formației noastre, Alexandru Andrei, ne-a prezentat pe cea mai constantă jucătoare, aflată de 12 ani în lotul național: **maestra emerită Elena Trandafir.** Ne-a spus, cu deosebită mîndrie, că este veterana echipei, jucătoarea cu cel mai bogat palmares, care și-a propus să bată recordul de longevitate sportivă. Numără 37 de ani (născută în comuna Tătărăști-Ilfov, la 26 iulie 1938), dar continuă să fie cotată printre cele mai valoroase practicante ale sportului popicelor.

Lenuța Trandafir ne-a mărturisit că practică de aproape 20 de ani acest sport, deși are multe alte treburi profesionale (lucrează ca tehniciană la uzinele „Laromet") și familiare.

„În comuna Tătărăști, unde mi-am petrecut copilăria, eram prezentă la toate acțiunile sportive. Apoi, venind în Capitală, m-am oprit la arena de popice, unde aveam să cunosc mai multe satisfacții, cucerind o salbă de medalii și trofee. Desigur, cele mai prețioase sînt cele obținute la Campionatele mondiale, la care am fost prezentă din anul 1962. Chiar la debut, eu și coechipierele mele am devenit vicecampioane mondiale. Din 1966 am cîștigat toate cele cinci ediții ale C.M"

TREI TRICOURI DE CAMPION MONDIAL

Duminică 10 martie 1974, la Berlin, echipa de handbal a României a cucerit, pentru a 4-a oară, titlul de campioană a lumii. Pe podiumul de onoare, alături de maeștri emeriți Penu, Gațu, Birtolom, a urcat și unul dintre cei mai vechi componenți ai naționalei, Roland Guneș, care și-a adus o contribuție de seamă la obținerea acestei victorii de prestigiu, repurtată în fața unui adversar redutabil — formația R.D. Germane.

Primii pași pe un teren de sport, Guneș i-a făcut în comuna natală, Daia, din județul Mureș, unde handbalul este îndrăgit de numeroși tineri. Prin statura sa, 1,97 m înălțime, și șuturile-bombă la poartă, el s-a impus de la început, fiind selecționat în echipa divizionară Politehnica Timișoara, după care avea să îmbrace de 140 de ori tricoul naționalei.

La ora actuală, Roland deține un palmares impresionant. El se află în posesia a trei tricouri de campion mondial, cucerite în 1964 la Praga, 1970 la Paris și în 1974 la Berlin. Deși s-a apropiat de 31 de ani (născut la 25 martie 1944), Guneș continuă să fie titular al naționalei cu care se pregătește pentru Jocurile Olimpice din Canada (la Montreal, 1976).

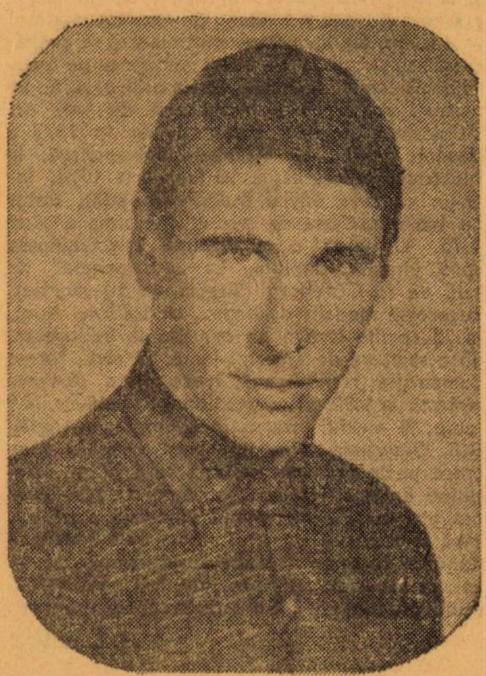

MAI SUS DECÎT IOLANDA BALAȘ

În 1974, o serie de atlete din lotul național ne-au adus mari satisfacții, reușind, prin rezultatele obținute, să se situeze printre cele mai bune din lume. În primul rînd este vorba de recordmana la săritura în înălțime, olteanca **Virginia Bonci-Ioan**, care va împlini, peste puțin timp, 26 de ani născută la 4 ianuarie 1949, în comuna Perșani (județul Dolj).

A îndrăgit și practicat probele de atletism cînd număra doar 14 ani. După cîteva concursuri de alergări, s-a oprit la sectorul de sărituri și la prima competiție oficială a trecut peste ștacheta ridicată la 1,40 m. Un rezultat modest, însă nu s-a dat învinsă. A continuat să se pregătească cu sîrguință și a urcat vertiginos pe treptele măiestriei sportive, repurtînd o suită de victorii remarcabile. A cucerit de trei ori titlul de campioană balcanică, iar în 1973 a devenit campioană mondială universitară, la Moscova. Și iată că, la 10 februarie 1974, într-un concurs oficial indoor (în sală), dotat cu trofeul „Cupa de cristal", Virginia a sărit 1,75. Urmează o ascensiune spectaculoasă spre vîrful piramidei. La „europenele" de sală de la Göteborg (Suedia, la 10 martie), cucerește medalia de bronz, cu 1,80 m. Apoi, la 22 aprilie cîștigă un concurs la Budapesta, cu o săritură de 1,85 m. iar la 19 mai, într-o competiție republicană, trece peste ștacheta ridicată la 1,90 m. pe stadionul Republicii, la 9 iunie, în meciul internațional România-Anglia-R.F. Germania-Italia, doljeanca Virginia Ioan trece peste ștacheta ridicată la 1,92 m., stabilind un nou record republican și realizează cea mai bună performanță mondială a anului, pînă la acea oră. În felul acesta ea a reușit să doboare recordul Iolandei Balaș, vechi de 13 ani. În aplauzele spectatorilor, Ioli a felicitat-o călduros, urîndu-i un nou record mondial.

M. LERESCU

Actori celebri — jucători fruntași de oină

De-a lungul anilor, numeroși slujitori ai Thaliei, artiști și cîntăreți cu renume, au practicat diferite sporturi, obținînd performanțe însemnate. Printre aceștia, unii au îndrăgit și practicat jocul nostru național, **oina**. Bunăoară celebrul comic **Alexandru Nanu**, de la Teatrul Național din Craiova, a fost un pasionat jucător de oină și a desfășurat activitate susținută pentru propagarea acestui sport. Între anii 1900—1910, Alexandru Nanu s-a numărat printre jucătorii fruntași ai echipei Gimnaziului „Frații Buzești", în cadrul căreia a cucerit mai multe trofee. Apoi, ca profesor și antrenor, a pregătit jucători de oină ce au reprezentat pe craioveni în diferite competiții programate la Brașov, Tîrgu Jiu, Galați, Iași etc.

Un alt jucător fruntaș de oină, din perioada anilor amintiți, a fost și renumitul actor craiovean **Ronald Bulfinski**, devenit, ulterior, societar al Teatrului Național din Capitală. De asemenea, celebrul tenor craiovean **Grigore Gabrielescu** a practicat, în anii copilăriei, jocul de oină, ca și actualul artist al poporului **Radu Beligan**, directorul primei noastre scene. În fine, dintre prietenii pasionați ai oinei mai amintim pe reputatul bariton al Operei Române din București, **Șerban Tassian**.

Iată și o „poantă„ pe care ne-a plăsat-o cunoscutul artist al Teatrului de revistă, **Puiu Călinescu**: „Mi-a plăcut foarte mult „Una și fuga", cum i se spunea oinei pe la Sibiu. Eram foarte iute de picior. Cînd o tuleam pe culoarul de „ducere", mă opream tocmai în „bar" (a nu se confunda cu barul „Atlantic" — de copil mi-au plăcut mai mult laptele bătut și jocul de oină). Așa se face că în prezent, la anii senioratului, am o condiție fizică excelentă".

M. LAZĂR

PRIMII CAMPIONI

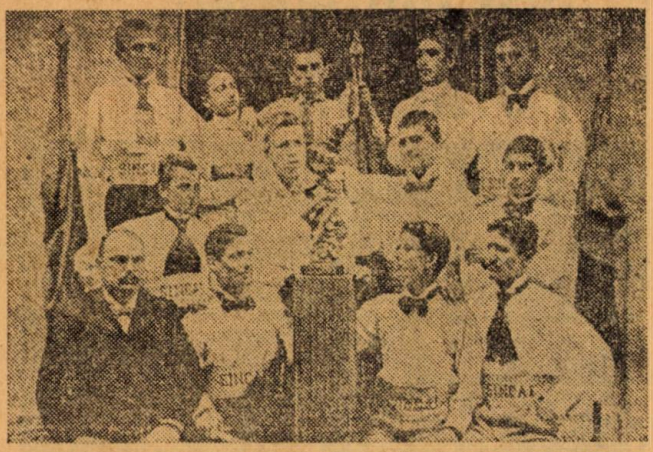

Bunicii nostri cunoşteau trei jocuri cu mingea: **Ţicul, Poarca** şi **Oina.** Mingile de pe vremea lor erau făcute din păr de cal sau din piele umplute cu păr. Oina fiind jocul cel mai răspîndit, a ajuns disciplină sportivă cu regulament şi program de întreceri anuale. Cel care i-a dat atenţia cuvenită şi a introdus-o în şcoli a fost Spiru Haret — în anul 1898, cînd era ministru al instrucţiunii. Profesorii bucureşteni D. Ionescu şi M. Velescu, în regulamentul pe care l-au întocmit, precizează: „**Terenul pentru oină va fi lung de 100 de metri şi lat de 40—60 de metri. (...). Mingea va fi din piele şi va avea 10—12 cm diametru(...). Băţul de bătut va fi lung de 40—70 de cm(...). Jocul se va face de către 18 pînă la 30 de copii, împărţiţi în două echipe(...).**

Noul joc cu mingea intră în competiţii în primăvara anului 1898, cînd se organizează, la Bucureşti, în grădina Cişmigiu, primul campionat, la care participă 108 jucători, din 18 şcoli. Campionatul a fost cîştigat de elevii Liceului Şincai din Bucureşti (în fotografie: jucătorii şi antrenorul lor, profesorul Radu).

Piramidele din Sebeş...

Oraşul Sebeş, atestat documentar în anul 1245, prin numele latin „Sebus" are multe monumente istorice de mare valoare pentru tezaurul cultural al ţării noastre. În casa Zapolia funcţionează astăzi muzeul oraşului care conţine numeroase descoperiri arheologice legate de viaţa şi istoria oraşului şi a împrejurimilor, precum şi 546 de obiecte care au aparţinut unor triburi din Africa din zona Nilului de sus. Aceste obiecte au fost aduse de entuziastul călător şi colecţionar Franz Binder (1820—1875).

Aproape 12 ani, Franz Binder i-a petrecut în Egipt şi Sudan. Cu prilejul acestor călătorii, pe lîngă obiecte de mare valoare arheologică, el a mai colectat peste 70 de soiuri de plante, din care unele au primit denumirea descoperitorului lor: Bindertanum, Combertum Binderianu şi Indigofera Binderi.

În anul 1862 s-a reîntors acasă, la Sebeş. Aici şi în diferite alte localităţi din Transilvania a făcut expuneri şi a prezentat obiectele aduse din călătoria făcută în Africa. Şi-a construit o casă în Sebeş, aflată astăzi pe strada Lenin, la numărul 32. Faţada casei este împodobită cu basoreliefuri reprezentînd oraşul Cairo, piramidele cu sfinxul şi zeul Isis de pe Insula Phile, precum şi o caravană în deşertul Nubiei. În mijloc se află portretul lui Franz Binder.

La 11 aprilie 1875, neobositul călător moare, în vîrstă de 54 ani. El a lăsat o bogată şi valoroasă colecţie care se numără printre cele mai vechi, din punct de vedere etnografic, din Europa, demonstrînd astfel cu dovezi concrete gradul de civilizaţie antică a Continentului negru.

Ion MARINESCU

APA MINERALĂ POTRIVITĂ

Categoria de apă minerală	Indicații	Localități, izvoare
Alcaline	maladii digestive, metabolice sau respiratorii (administrate sub formă de aerosoli)	Bodoc (izvorul Matild), Malnaș, Tinca, Ciungeț, Borsec, Vlicele, Buziaș
Arsenicale	efecte terapeutice în anemii, debilitate, convalescențe	Sărul Dornei și Covasna
Carbogazoase	boli ale aparatului cardiovascular, stimulent al funcțiilor digestive, afecțiuni inflamatoare cronice urinare, afecțiuni reumatismale cronice și nervoase	Borsec, Buziaș, Covasna, Tușnad, Vatra Dornei, Zizin, Lipova, Șingeorz
Feruginoase	efecte terapeutice în anemii, debilitate, convalescențe	Vatra Dornei, Buziaș, Tușnad, Covasna, Vlicele, Harghita
Iodurate	reumatisme cronice, afecțiuni ale sistemului nervos periferic, infecții cronice genitale, tulburări tiroidiene, scrofuloză, afecțiuni cardiovasculare, respiratorii	Olănești, Govora, Bazna, Vulcana, Sărata-Monteoru
Oligometalice	acțiune diuretică	*Reci* Olănești 24, 11, 12, Călimănești 7, Slănic Moldova — 300 de scări, Sinaia — Valea Clinelui
	acțiune sedativă, antispastică în special în afecțiuni ale aparatului locomotor	*Calde* Băile Victoria, 1 Mai, Moneasa, Geoagiu
Radioactive	afecțiuni reumatismale, endocrine ale sistemului nervos periferic și central sau tulburări ale metabolismului	Unele izvoare de la Herculane, Șingeorz, Victoria
Sărate	afecțiuni digestive, reumatismale, endocrine, nervoase	Slănic Moldova, Șingeorz, Bazna, Vulcana, Govora, Olănești, Amara, Techirghiol etc.
Sulfatate	afecțiuni digestive și metabolice	Izvorul Breazu și Mircea (lîngă Iași), Ivanda (în Banat)
Sulfuroase	afecțiuni digestive, metabolice, respiratorii, reumatismale, nervoase, inflamații cronice genitale	Herculane, Govora, Călimănești, Olănești, Pucioasa, Săcelu, Mangalia

Sănătatea și

Progresele științei din ultimele decenii au atestat părerea unanimă a specialiștilor în ceea ce privește nevoia indispensabilă a organismului omenesc de anumiți factori alimentari care să înlesnească și să dirijeze diferite procese chimice, ajutînd la păstrarea sănătății, la creșterea și dezvoltarea normală a individului. Acești factori alimentari sînt vitaminele. Iată cîte ceva despre ele:

Vitamina A este factor de creștere și ajută la vindecarea bolilor de ochi și de piele, mărește vigoarea corpului și îl face rezistent la infecții; înlesnește acțiunea vitaminei D și provoacă modificări în aparatul digestiv, respirator și urogenital. Încărunțirea prematură a părului se datorește lipsei de vitamină A. Ea se găsește în morcovi, spanac, pătrunjel, varză verde, ridichi, fasole verde, mazăre, cireșe, caise, fragi, căpșuni, prune, untură de pește, ficat, unt, gălbenuș de ou, rinichi, pește, brînză de oi.

Vitamina B_1 asigură întreținerea funcțională normală a sistemului nervos central și periferic, întreține funcționarea normală a inimii. Lipsa ei provoacă nevralgii, sciatică, reumatism, dureri de cap, moleșeală, amorțiri, boli de piele, mîncărimi, constipație. Această vitamină se găsește în drojdia de bere, orz încolțit, tărîțe de grîu, orez, făină și fulgi de ovăz, făină de secară, pîine de grîu integrală, carne, ficat, pește, icre, lapte, gălbenuș de ou, linte, fasole uscată, alune, nuci, sparanghel, varză, morcovi, prune, portocale.

Vitamina B_2 este indispensabilă ca factor de creștere și este conținută de drojdia de bere, ficat, rinichi, lapte, ouă, carne, pește, cereale.

vitaminele

Vitamina C, antiscorbutică și antianemică, se găsește în fructele de măceș, pătrunjel, mărar, hrean, coajă de nucă verde, lămîi, portocale, agrișe negre, varză, spanac, roșii, ridichi, praz, coacăze, ficat, rinichi, icre negre, muguri de brad.

Vitamina D este antirahitică și ajută procesul de osificare, asimilarea calciului și a fosforului. Împreună cu vitamina A are o deosebită influență asupra dentiției, cariile dentare fiind în mare parte cauzate de lipsa vitaminei D. Ea se găsește în ficat de pește, ouă, icre, unt, smîntînă, gălbenuș de ou, lapte, sardele.

Vitamina E este factor de reproducere, ajută la prevenirea avorturilor și contribuie la dezvoltarea copilului în perioada prenatală. Se găsește în carne, ficat, ouă, icre, cereale încolțite, foi de varză, fasole, mazăre verde, tărîțe de grîu.

Vitamina H, factor cutanat, ajută la funcțiunea normală a pielii, previne chelia timpurie. Se găsește în drojdie de bere, ficat și rinichi de vacă, lapte, cartofi, tărîțe de orez.

Vitamina K, antihemoragică, ajută la coagularea sîngelui și se găsește în ficat, ouă, carne de găină, varză verde, spanac, mazăre, fasole verde, morcovi, conopidă, măceși, roșii, fragi, căpșuni, zmeură și în toate frunzele verzi.

Vitamina PP, antipelagroasă, poate fi găsită în drojdie de bere, carne, inimă, ficat, rinichi, pește, lapte, sînge, creier, tărîțe de cereale, cereale încolțite, varză roșie, mazăre, sfeclă roșie.

Vitamina P, factor dietetic, este prezentă în lămîie, portocale, (mai ales în coajă) caise, măceși, grepfrut, ardei, salată, nuci verzi, varză, roșii, morcovi.

FUMATUL PE BANCA ACUZĂRII

Se fumează în toată lumea zece miliarde de țigări pe zi.

Suprimarea fumatului ar însemna 50.000.000 de bolnavi mai puțin în fiecare an.

Dintre toate plantele cunoscute, tutunul a făcut cea mai spectaculoasă cursă de cucerire a lumii. În timp ce grîului și porumbului le-au trebuit mai bine de cinci milenii ca să înconjoare pămîntul, tutunului i-au fost de ajuns numai două secole ca să ajungă a-și merita numele de „buruiana diavolului". Prima însemnare europeană privind fumatul tutunului o găsim în jurnalul de bord al lui Cristofor Columb. La 28 august 1492, cînd acesta a ajuns în Cuba, a notat: „*Cei de pe insulă, bărbați și femei, au obiceiul să țină în gură un mic tăciune aprins, dintr-un fel de iarbă, din care aspiră fumul*". Alți navigatori, veniți în Brazilia, la 1500 și în Cuba, la 1527, descriu de asemenea practica fumatului, dînd și numele buruienii: *tabacos*.

TUTUNUL IN EUROPA

Primii coloniști spanioli au cultivat tutunul în Cuba, pe la 1520. Zece ani mai tîrziu, portughezii îl cultivau în Brazilia, iar în 1560, francezii și englezii aveau culturi întinse în Antile, de unde începeau exportul spre Europa. Sămînța tutunului a fost luată de pe plantațiile aztecilor din America și adusă în Spania, în anul 1559, de către medicul Francisco Hermandez. Curînd după el, Jean Nicot, consilier al regelui Henric al II-lea al Franței, aduce sămînța și o plantează în Franța. În 1565, botaniștii dau numele de *nicotină* plantei cultivate de Nicot. Anglia a fost țara europeană care s-a lăsat cel mai repede amăgită de fumul tutunului. În 1887 era un semn de distincție pipa ținută în gură, în văzul lumii.

TUTUNUL IN ROMÂNIA

În țara noastră, tutunul a fost introdus după anul 1600, de către solii sultanilor, care veneau în capitalele principatelor, precum și de negustătorii din apus veniți cu mărfuri în Transilvania. Cultura tutunului a început la noi pe la jumătatea secolului al XVIII-lea după cît se înțelege din primele hrisoave care vorbesc de regimul fiscal al tutunăritului — taxă ce se percepea în folosul domnitorilor. În 1832, aceste taxe au fost transformate în accise, ce se plăteau la barierele orașelor, în folosul comunelor. În 1858 apar în condicele țării primele însemnări despre exportul românesc de tutun: *Tabac prost în valoare de 171215 lei*". Acum o sută de ani, acest export ajunge la aproape 250 000 de ocale, țările importatoare fiind mai cu seamă Austria și Turcia. La noi, tutunul și-a avut, la început, destui dușmani, dar și susținători. Un medic — Eracle Sterian — lăuda astfel tutunul, în 1913 („Tribuna sănătății"): „*Este un bun dezinfectant al gurii; fumătorii au dinți mai sănătoși; tutunul iscită glandele salivare și te face să uiți de necazuri*". Monopolul tutunului a luat ființă la noi în anul 1864, tot atunci înființîndu-se și primele ateliere de tăiat și împachetat tutun (în clădirile Goleștilor, de lîngă Belvedere, la marginea Bucureștilor). În 1879 s-au fabricat la noi primele țigarete.

MILIARDE DE ȚIGĂRI

Iată cîteva cifre din cele mai recente statistici ale producției anuale mondiale: tutun brut, în foi recoltate de pe ogoare: 4 500 000 de tone (principalul

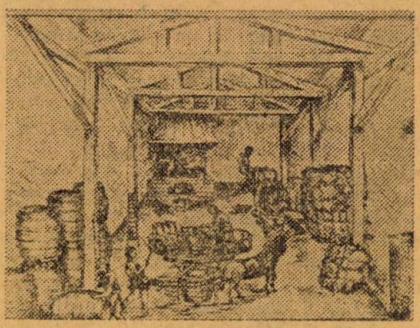

1 — *Jean Nicot, prezentîndu-se cu pipa în fața Caterinei de Medicis;*
2 — *Ceremonie religioasă la vechii indieni; dansatorii sînt stimulați cu fum de tutun.*
3 — *Culegătoare de tutun în Peru.*
4 — *Fabrica de tutun de la Iași, 1840*

producător fiind America de Nord). Prelucrată, această cantitate se consumă, intern în țara producătoare, în proporție de patru cincimi, iar restul se exportă. Cei mai mari importatori: Anglia și R.F.G. Cei mai mari consumatori: japonezii și elveții, au cîte 5,500 km, pe an, de locuitor; apoi canadienii și nord-americanii. Exprimată în unități de țigarete, producția mondială totalizează, anual, 3500 de miliarde de bucăți, dintre care cam trei sferturi sînt confecționate în fabrici și un sfert manual. Cele mai multe țigarete sînt produse în Europa (inclusiv U.R.S.S.) — cam un miliard și jumătate pe an.

LĂSAȚI-VĂ DE FUMAT!

De cîțiva ani, forurile medicale mondiale au reluat, sau mai bine zis au întărit lupta contra fumatului. Vastele cercetări întreprinse în această direcție privind sănătatea a milioane și milioane de oameni, au dus la concluzia unanimă, confirmată periodic la toate congresele medicale din lume, că tutunul este generator de cancer. Acest verdict este susținut cu prisosință de statisticile de specialitate. Din o sută de bolnavi de cancer al gurii, faringelui și plămînilor, unul singur este nefumător. Bărbații care fumează sînt predispuși de zece ori mai mult la cancer, decît cei care nu fumează, iar femeile de 27 de ori. În S.U.A. se înregistrează anual 300 000 de bolnavi de inimă și 2 000 000 de bolnavi de ulcere și de bronșite, numai din rîndurile fumătorilor. Cele mai multe atacuri de cord sînt suferite de fumători. Tutunul nu numai că favorizează apariția cancerului — afirmă cercetătorii — dar paralizează și sistemul de apărare al organismului împotriva microbilor.

Lupta împotriva fumatului a devenit oficială, multe țări, începînd cu Polonia și S.U.A., desfășurînd vaste acțiuni de prevenire a fumătorilor față de pericolele cărora se supun prin fumat. *Lăsați-vă de fumat!* este un îndemn rostit azi pe toate meridianele lumii. Afișe mari sînt menținute permanent în orașele tuturor continentelor: *Țigara!— o injecție de otravă!; Tu fumezi, tu plătești, tu pierzi sănătatea!; Tutunul — inamicul omului!* În S.U.A. fabricile sînt obligate acum să scrie pe pachetele de țigări: *Atenție — cancer!* Aceste avertismente, precum și publicitatea pe care o fac forurile medicale prin presă, radio și televiziune, au dus la scăderea procentului de fumători în unele țări. Se estimează, bunăoară, că în ultimii ani s-au lăsat de fumat cam 11 000 000 de americani. Și la noi se întreprind acțiuni în acest sens. S-a extins fabricarea țigaretelor cu filtru (acestea fiind mai puțin nocive), s-a impus interzicerea fumatului în anumite locuri: birouri, localuri publice, mijloace de transport în comun; s-au lansat afișe de avertizare: *Fumatul — primejdie pentru sănătate; Ocrotiți-i pe nefumători! Vă rugăm, nu fumați* și altele.

Ce va mai urma? Speranțe mari se pun în noile țigarete care se fabrică acum din alte plante decît tutunul, nevătămătoare. Poate, poate, amăgindu-se cu altfel de arome, fumătorii care se pretind azi incurabili, vor abandona patima *„periculoasă, murdară, costisitoare și contra logicii"* — adică fumatul, caracterizat astfel de unul dintre miniștrii sănătății din Anglia. Pare greu și cu toate acestea — ne-a spus-o marele umorist american Marc Twain — *„Nimic nu este mai ușor decît să te lași de fumat; dovada: eu m-am lăsat, în viața mea, de cel puțin o sută de ori"*.

ILIE MARDARE

PITEZIN

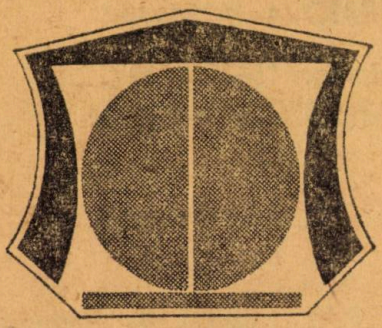

Vă prezentăm Pitezinul

Combinatul petrochimic Piteşti, una dintre cele mai mari şi mai moderne unităţi ale industriei chimice româneşti, realizează între principalele sale produse un nou ierbicid de mare utilitate pentru agricultură, **Pitezinul.**

Pitezinul este folosit cu succes deosebit pentru combaterea buruienilor din culturile de porumb şi sorg, din plantaţiile de măr, păr şi viţă de vie. Ierbicidul are o arie largă de acţiune, distrugînd un mare număr de buruieni printre care: loboda, volbura, troscotul comun, pirul gros, rogozul, ghizdeiul.

Se cuvine subliniat faptul că **Pitezinul** distruge buruienile perene adînc înrădăcinate în sol.

De asemenea, **Pitezinul** a demonstrat o mare eficienţă ca ierbicid universal pentru curăţirea radicală de buruieni a terasamentelor de cale ferată, drumurilor, incintelor industriale şi terenurilor de sport.

La livrarea produsului, Combinatul petrochimic Piteşti, oferă beneficiarilor, în fiecare sac, instrucţiuni detaliate de utilizare. La cerere, producătorul pune cu promptitudine, la dispoziţia doritorilor orice alt detaliu suplimentar. Respectarea întocmai a acestor instrucţiuni asigură, firește, punerea în valoare a tuturor calităţilor produsului, contribue la obţinerea celor mai bune rezultate ca urmare a tratării culturilor şi plantaţiilor cu **Pitezin.**

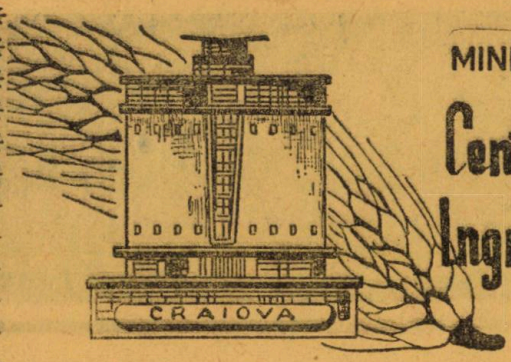

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE

Centrala Industrială de Îngrășăminte chimice

CRAIOVA–ROMÂNIA

Telefon: 15405 — 13327
telex: 016230 — 016246

PRODUCE:

● ÎNGRĂȘĂMINTE MINERALE: azotat de amoniu; calciu amoniu nitrat; îngrășăminte lichide complexe; îngrășăminte foliare (extraradiculare); îngrășăminte organominerale; îngrășăminte complexe granulate; nitrocalcar; superfosfat simplu și concentrat; uree.

● GAZE COMPRIMATE ȘI LICHEFIATE: oxigen lichid și comprimat, azot lichid și comprimat, bioxid de carbon lichid, bioxid de sulf lichid, argon.

● ACIZI: acid azotic, acid acetic tehnic de sinteză, acid benzensulfonic, acid hexafluosilicic, acid nicotinic zootehnic, acid sulfuric fumans, tehnic și pentru acumulatori, acizi sulfonitrici.

● BAZE: amoniac lichid, soluție amoniacală 25%

● SĂRURI: azotat de amoniu tehnic, azotat de sodiu tehnic și alimentar; azotit de sodiu tehnic, azotat de zinc; bicarbonat de amoniu tehnic și alimentar; degresanți; fosfați: diamoniu, disodic, monopotasic, trisodic; pirosulfiți de: sodiu, potasiu; sulfați de: amoniu, sodiu, hidrazină; sulfit de sodiu; fluorură de aluminiu; fluorosilicat de sodiu, hexametafosfat de sodiu, pirofosfat neutru de sodiu; sare de degresare fosfatare; superfosfat pentru industria alimentară.

● PIGMENȚI: albastru ultramarin; oxid de zinc.

● PRODUSE PENTRU INDUSTRIA ORGANICĂ DE SINTEZĂ: acetat de vinil monomer; aldehidă: acetică și formică; anilină; derivați nitrați ai benzenului: metadinitrobenzen, mononitroetilbenzen, nitrobenzen; derivați nitrați ai toluenului: paranitrotoluen, dinitrotoluen; alfanitronaftalină; nitrocelulоză; nitroglicerină; hexametilentetramină; hidrat de hidrazină; fenol;

● SOLVENȚI ORGANICI: acetați de: butil și metil; metanol de sinteză-butanol tehnic de sinteză.

● MATERIALE FOTOSENSIBILE: hîrtie fotografică

● MASE PLASTICE ȘI RĂȘINI SINTETICE: aminoplant; celuloid; bachelită fenocord, fenoplast C; fugolag; novolac, poliacetat de vinil sortimente plastifiate și neplastifiate; alcool polivinilic, rezol, adezivi fenolformaldehidici; adezivi ureoformaldehidici; rășini furanice și întăritori; rășini fenolice; rășină fenol formaldehidică plastificată; schimbători de ioni puternic acid și puternic bazic; schimbători de ioni slab acid.

● PRODUSE PENTRU INDUSTRIA FARMACEUTICĂ: acid nicotinic farmaceutic; acid izonicotinic; alfa picolină; metil-etil-piridină, paracetaldehidă; uree tehnică.

● CATALIZATORI PENTRU: sinteza amoniacului, conversia oxidului de carbon, conversia gazului metan, desulfurarea gazelor, oxidarea bioxidului de sulf, sinteza acetatului de vinil, hidrogenarea crotonaldehidei, hidrofinarea produselor petroliere, hidrodesulfurarea distilatelor petroliere, oxidarea etilenei.

● PRODUSE DIVERSE: emulgatori fosfatici pentru brînzeturi topite; impermiabilizatori și acceleratori de priză rapidă a cimenturilor — „calora"; obiecte presate termorigide; **nitrox 14 — insecticid,** hidroxi-metan-sulfinat de sodiu — auxiliar textil; explozivi minieri.

Produsele se exportă prin Întreprinderea de comerț exterior „AZOEXPORT": București, B-dul Nicolae Bălcescu Nr. 16 Telefon: 14 72 10 — telex 011489 — 01183748

OAMENI CARE ADUC PLOAIA

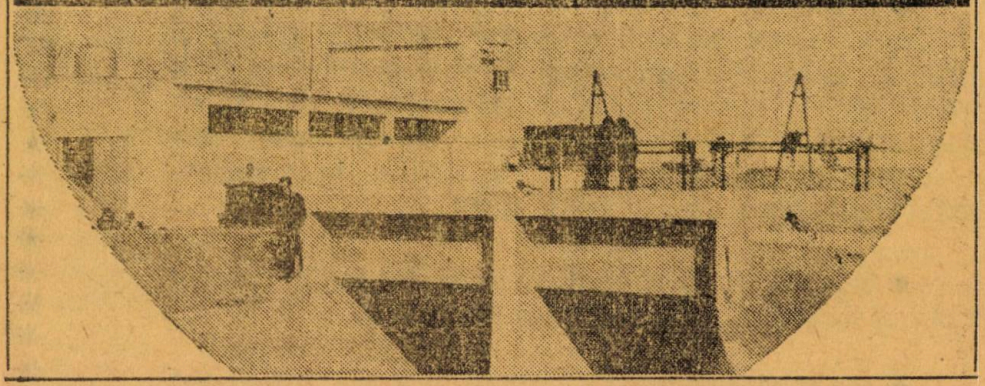

A fost o iarnă fără zăpezi. A venit apoi o primăvară în care ploile s-au lăsat mult timp așteptate, sporind îngrijorarea oamenilor, care nu s-au lăsat însă înfrînți. Ei au dat pămîntului pe mii și mii de hectare, ploaie artificială.

Printre muncitorii care au desfășurat activitate susținută pentru a aduce apă plantelor, iar atunci cînd ploile s-au pornit au acționat pentru a împiedica viiturile să inunde culturile, s-au aflat și cei 5 000 de hidroamelioratori ai Trustului de construcții și îmbunătățiri funciare Galați, „oamenii care aduc ploaia", cum le zic sătenii care i-au văzut prin părțile Galațiului și Brăilei, ale Vrancei și Vasluiului, Bacăului și Neamțului, ale Tulcei. Folosind screpere și buldozere, escavatoare cu cupe gigantice, ei taie canale, construiesc stații de pompare pe uscat ori plutitoare, desecă mlaștini, ridică diguri.

Am fost printre acești „oameni care aduc ploaia". La Latinu-Vădeni, de pildă, unde au desecat **4 143** de hectare cu o lună înainte de termen și au supraînălțat cu patru luni mai devreme digul ce ferește de inundații peste **8 000** de hectare; la Brăila-Dunăre-Siret, unde desecarea a **2 475** hectare au realizat-o cu o jumătate de an înainte de termen; în multe, multe alte locuri.

M-am aflat în mijlocul lor și în acea zi însorită de aprilie, cînd trustul gălățean a primit pentru a doua oară consecutiv **Diploma de unitate evidențiată pe ramură**, în întrecerea socialistă desfășurată în **1973**. Atunci i-am auzit trecînd în revistă cu mîndrie muncitorească tot ce-au înfăptuit mai de seamă în **1973**: **33 000** hectare amenajate pentru irigat pe terasele Viziru și Brăila; **7 180** hectare îndiguite cu trei luni înainte de termen; **4 692** hectare desecate cu un an mai devreme; **14 205** hectare desecate în sistemele Tudor Vladimirescu-Branișstea și Suraia-Vadu Roșca.

Realizările deosebite ale acestor oameni harnici sînt rodul eforturilor lor susținute. Muncind ca și țăranii pe „zi-lumină", ba adesea și noaptea, la lumina reflectoarelor, hidroamelioratorii trustului gălățean au escavat și au terasat pămîntul cu buldozerele, au întins rețele de canale impermeabilizate sau de conducte din azbociment. Și-au produs singuri în poligoanele trustului, prefabricate din beton, au scos din albia rîurilor balast, au produs în ateliere proprii confecțiile metalice de care aveau nevoie, au organizat fronturi de lucru continui și fluxuri tehnologice optime, dirijate electronic. Dar oricît de surprinzătoare ar părea poate pentru unii aci sînt folosite calculatoare electronice, un complicat sistem informațional și de comandă din care reporterul a reținut: tabloul de conducere al directorului, turnul de control, de strîngere și sintetizare a datelor, canalul P.A.D...

În aceste zile, trustul își sărbătorește un sfert de veac de activitate.

— În cei **25** de ani — ne-a spus directorul T.C.I.F.-Galați, inginerul Dumitru Năsase, am înălțat un munte și am săpat o mare!

Anton Grădinaru și Ilie Darie, Teofilat Avdei și Vasile Masgras, Stroie Dumitru și Niculae David, Nicolae Foca și Ion Bobena, toți ce **5 000** de lucrători ai trustului se mîndresc că au participat la realizarea unor obiective de seamă, ca: îndiguirile și desecările din Insula Mare a Brăilei, Călmățui-Gropeni, Latinu-Vădeni, Tudor Vladimirescu-Branișstea; sistemele de irigații de la Nicorești-Tecuci (**14 840** hectare), terasele Brăilei (**71 470**) hectare), Viziru (**32 100** hectare), Orezărie Călmățui-Gropeni (**5 309** hectare); regularizările și consolidările de maluri pe Dunăre, Prut, Siret, Bîrlad. Hidroamelioratorii au durat construcții care adaugă o frumusețe nouă acestor meleaguri: stații de pompare plutitoare, pasarele, baraje de torent, noduri hidrotehnice.

— Vom continua cu aceeași hotărîre să ne aducem contribuția la modernizarea agriculturii noastre — ne-a mai spus la despărțire directorul trustului.

TUDOR DAN

****

COOP

TREI GEMENE: COSMETICA, IGIENA, SĂNĂTATEA

— Anchetă la care răspund medici, cosmeticieni, farmaciști, vînzători de cosmetice din cooperația de consum.

— Cosmetica, cu tot arsenalul ei de procedee, produse, preparate și aparatură modernă, trebuie să fie privită ca o necesitate, făcîndu-se din ea o preocupare obișnuită — ne spunea **Nicolae Abagiu**, doctor în medicină. Aceasta cu atît mai mult cu cît s-a născut o nouă știință, cosmetologia, care beneficiază de realizările înregistrate în medicină, biologie, biochimie, fizică și electronică. În acest fel, cosmetica, pînă mai ieri limitată la preocuparea femeii, a început să intereseze și bărbatul avînd un rol important în igienă. Azi, îngrijirile cosmetice integrale au scopul de a menține pielea, părul, dinții, întregul organism uman, într-o perfectă stare de sănătate și echilibru fiziologic, de a menține tinerețea și frumusețea corpului. Nu se poate vorbi de îngrijire și tratamente cosmetice complexe aplicate tenului, părului, mîinilor, fără o igienă riguroasă a corpului.

Cine stăpînește ideea **culturii cosmetice**, în sensul profund al noțiunii, știe că îngrijirea adevărată a frumuseții este o problemă în primul rînd de igienă. Avem de-a face de fapt cu trei gemene — cosmetica, curățenia și sănătatea. Aceasta este concluzia spre care converg astăzi toate rezultatele științei noi cosmetologice pe plan mondial și național, al cercetărilor cosmetice moderne, al experiențelor de cabinet și laborator.

O dată cu multiplele aspecte ale creșterii nivelului de trai și ale amplei activități de educație sanitară, cosmetica a pătruns în ultimele două decenii și la sate.

VREȚI SĂ AVEȚI O DANTURĂ FRUMOASĂ ȘI SĂNĂTOASĂ?

Dăm în continuare cuvîntul medicului stomatolog **Elena Ștefănescu**, de la circumscripția medicală din **Vălenii de Munte**, județul Prahova:

— Îngrijirea dinților este o problemă de estetică și în același timp de igienă și sănătate. De aceea, încă din cea mai fragedă vîrstă, omul trebuie educat în direcția igienei bucale, a spălării zilnice a dinților, cu periuța și pasta. Nu trebuie uitat niciodată că menținerea curată și perfectă a danturii înseamnă o dezvoltare fizică și psihică normală a copilului, tînărului și omului matur, creșterea rezistenței organismului acestuia la îmbolnăviri. Pentru a îndepărta resturile alimentare, curățenia dinților trebui efectuată, pe cît posibil, după fiecare masă. În mod special, se recomandă o periere atentă după masa de seară, pentru a se evita rămînerea de resturi alimentare în timpul nopții. Între o utilizare și alta, periuța de dinți va trebui bine spălată, desinfectată cu sare și cu o soluție antiseptică și păstrată într-o cutiuță specială. Printr-o igienă riguroasă a dentiției, evităm apariția cariilor dentare, aducătoare de multe neplăceri și suferințe prin complicațiile ce le dau atît la nivelul bucal, cît și la nivelul întregului organism. După cum au descoperit oamenii de știință, nu este bine să folosești perioade îndelungate același fel de pastă deoarece flora microbiană din cavitatea bucală se obișnuiește cu dezinfectantul din aceasta, cu timpul pierzîndu-și eficacitatea. Se recomandă de aceea, folosirea alternativă a mai multor mărci de pastă și ape de gură.

Ce paste și ape de gură să alegem? În această direcție, primim sprijinul gestionarei **Victoria Miulescu**, de la raionul cosmetice al supermagazinului din Vălenii de Munte.

— Raionul nostru, ca și întreaga rețea a cooperației de consum, este bine aprovizionat cu un sortiment larg de paste și creme de dinți și ape de gură. Dintre paste amintesc pe cele mai cunoscute: „**Mentă**", „**Primăvara**" „**Doina**" „**Cristal**", „**Supercristal**", „**Mărgăritar**" „**Fosfodent**", „**Para**", iar dintre apele de gură: „**Mărgăritar**", „**Mentă**", **Clorofila**" — și cele specialep entru fumători. Toate pastele și apele de gură sînt de calitate superioară. Și unele și altele au conținut antiseptic și aroma- tizant.

„CURĂȚENIA, CEA MAI FRUMOASĂ GĂTEALĂ"

Produsele cosmetice aflate în unitățile cooperației de consum, asociate apei, fac baia mai plăcută și ajută la mai buna curățire a feței și întregului organism.

● Doriți o baie înmiresmată, care să vă lase după îmbăiere, trupul parfumat? Folosiți

tabletele „**Favorit**", parfumate discret, efervescente și puțin colorate, conținînd săruri minerale cu acțiune reconfortantă sau esența **de brad „Nivea"**, care emană un miros plăcut de conifere.

● Un produs igienic și cosmetic destinat băii dezodorizante este **spumantul aromatizant „BOB"**, care produce o spumă cu acțiune calmantă și reconfortantă pentru corp, cu mireasmă de levănțică și conifere, mijloc eficace de spălare fără săpun, eliminînd pericolul de iritare a pielii.

● Săpunul are un rol foarte important.

Iată de ce este absolut necesar să ne alegem pentru spălatul zilnic și baia generală a corpului, săpunuri de toaletă de calitate superioară, din gama largă aflată în magazinele cooperativelor de consum. Iată cîteva din aceste săpunuri fine:

„**Dermin**", săpun dezodorizant, fabricat din grăsimi superioare. Asigură distrugerea florei microbiene a dermei, înlăturînd mirosul neplăcut al pielii. Se recomandă mai ales persoanelor care transpiră abundent.

„**Borax**" are asupra corpului o acțiune antiseptică și ușor degresantă. Este indicat persoanelor cu piele sensibilă.

„**Nivea**", săpun-cremă, fabricat din grăsimi de calitate superioară și cremă „Nivea". Se recomandă persoanelor cu pielea uscată.

„**Exotic**", care conține vitamina F, cu rol important în metabolismul pielii. Este recomandabil pentru epidermele ușor iritabile.

Iată și alte săpunuri fine pentru spălat pe față, ce se vînd în rețeaua cooperației de consum: „**Pigmalion**", „**Aida**", „**Chypre**", „**Mugurel**", „**Sanda**", „**Rodica**", „**Magnolia**", „**Apollo**", „**Santal**", „**Mimoza**", „**Iasomie**", „**Romanița**", „**Buchet**" „**Mona Lisa**".

Pentru a arăta cît mai luminoasă, pielea obrazului — ne spune farmacista **Ludmila Cosmovici** — are nevoie mai întîi de toate să fie bine curățită. Aceasta și pentru a desfunda porii, pentru a o lăsa să respire nestînjenită în timpul nopții. Ne este necesar deci un produs de demachiere pe care femeile îl vor folosi și dimineața, cînd curățirea este la fel de importantă, pentru a se înlătura secrețiile acumulate pe față în cursul orelor de somn. Acțiunea negativă a intemperiilor asupra pielii este bine cunoscută. De aceea protejarea obrajilor se va realiza prin aplicarea unei creme hrănitoare. Aceasta se va folosi în special seara, dar și înainte de aplicarea pudrei ori a fardului, în cazul tenurilor extrem de uscate.

După ce citește sfaturile date de farmacista cosmeticiană, întrebăm pe **Ana Ioniță**, vînzătoare la raionul cosmetice al supermagazinului cooperației de consum din **Vălenii de Munte**, cu ce produse cosmetice asigură cooperația de consum transpunerea în viață a acestor prețioase și competente recomandări. Din răspunsul amplu al acesteia, cîteva spicuiri:

● Pentru demachiere, se vînd trei categorii de produse cosmetice: loțiunile „**Flora**" cremele de demachiat, emulsiile sau laptele demachiant „**Doina**", „**Farmec**" și „**Mimoza**".

● În magazinele cooperației de consum se află un larg sortiment de creme de zi și de noapte, nutritive, de demachiat, contra ridurilor, antisolare și de bronzat, pentru masaj, uscate, ușor grase, semigrase și grase, fabricate pe bază de stearați, lanolină, ceară de albine, vaselină, unturâ, glicerină și amidon. Dintre acestea: „**Maria**", „**Anca**", „**Nutrin**", „**Doina**" (vitaminizată), „**Femina**", „**Catifelin**", „**Dalia**", „**Roxandra**", **Elida**", „**Flora**", **Floare de Munte**". Pentru îngrijirea tenurilor uscate și deshidratate, interlocutoarea, care a urmat și un curs de cosmetică, recomandă să se aplice seara: cremele hidratante „**Eva**", „**Catifelin**" cu ulei de avocado sau „**Nectin**" cu lăptișor de matcă, iar pentru zi, „**Femina**" și „**Elida**" de zi. Pentru ten mixt — seara, cremele grase („**Eva**", „**Catifelin**") iar ziua „**Elida**" de zi.

Magazinele cooperativelor de consum sînt bine aprovizionate și cu rujuri de toate nuanțele — „**Roxana**", „**Bujor**", „**Suris**", „**Farmec**", „**Superb**" etc, precum și cu diverse pudre: „**Romanța**", „**Zang-zang**" etc. De asemenea, cu fard de pleoape: „**ABC**", albastru și verde, fond de ten, fard de obraz, rimel, creion și „**Eye-liner**".

PĂRUL — PODOABA FEMEII

În continuare, cîteva sfaturi pentru întreținerea părului:

Părul femeii, podoabă de preț, trebuie să aibă totdeauna un aspect plăcut. Pentru aceasta, e nevoie să fie bine periat zilnic, cu o perie din fire naturale. Dacă părul este gras, va fi spălat odată pe săptămînă cu șampon „**Miraj**" sau „**Bob**" pentru păr gras. Oricum, este bine de știut că părul nu se spală cu săpun. De ce aceasta? Săpunul de toaletă, prin frecarea lui

pe părul ud, lasă particule care pătrund în solzii firului de păr și care nu se pot înlătura prin limpezire, distrugînd, în timp, firul. De asemenea, în contact cu apele dure (calcaroase), săpunul formează săruri de calciu ce se depun sub formă de depozite albicioase pe firul de păr uscat, acesta devenind tern. În sfîrșit, săpunul de toaletă în contact cu apa (mai puțin cu apa de ploaie) produce substanțe alcaline care degradează keratina părului.

În unitățile cooperativelor de consum din întreaga țară se găsește o gamă largă de șampoane care, adecvate tipului de păr, au și un rol de tratament. Pentru păr gras, „**Miraj**" cu lămîie; pentru păr gras cu mătreață, „**Miraj antipelicular**"; pentru păr degradat după permanent sau vopsit, „**Miraj**" **cu proteine**; pentru păr subțire, sensibil, „**Miraj**" **cu plante**; pentru păr uscat, „**Sanda**" **cu ou** și „**Sanda**" **cu mușețel**. Mai sînt șampoane „**Bob**", „**Farmec**" etc.

Soarele și praful pot influența negativ sănătatea și frumusețea părului. Sub influența acestor doi factori, părul prea uscat se rupe ușor, are vîrfurile înspicate și este lipsit de strălucire. Pentru a evita asemenea degradări, părul uscat trebuie bine spălat cu apă caldă și cu șampon „**Miraj**", „**Bob**" sau „**Farmec**". Lipsa vitaminei F din organism duce și ea la căderea părului, la uscarea pielii capului și apariția mătreței. Pentru combaterea acestor neajunsuri, în unitățile cooperativelor de consum, se desface loțiunea de păr „**Gerovital**" **H**, recomandabilă în preîntîmpinarea căderii părului și împotriva mătreței.

BINE RAS, BINE DISPUS...

În unitățile cooperativelor de consum au apărut în ultimii ani o serie de produse cosmetice care fac din bărbierit o adevărată plăcere și apără pielea obrazului de iritații și eczeme.

Bărbieritul corect necesită unele operații pregătitoare. Barba trebuie spălată cu apă călduță și săpun neutru (săpunul „**Exotic**", cu vitamina F sau săpunul „**Dermin**"). Pentru a evita iritarea pielii, se aplică pe părul bărbii o cremă emolientă („**Catifelin**", cu ulei de avocado sau „**Diafan**" cu lanolină). În locul cremelor se pot utiliza cu aceleași bune rezultate laptele nutritiv și vitaminizat „**Doina**", recomandabil pentru orice fel de ten, sau loțiunea emolientă „**Călin**", care conține trietanolamină.

După aceea se aplică una din cremele de ras. Prin ce se caracterizează aceste creme? „**Dermin**", prin conținutul în lanolină are o acțiune emolientă asupra epidermei și spumînd abundent înmoaie cel mai aspru păr al bărbii, rasul devenind astfel, plăcut, pielea nu se irită și nu ustură. „**Palmier**" conține clorofilă, lanolină și anestezină. Înmoaie bine firul de păr al bărbii, are un efect calmant asupra pielii. Este ușor astringentă și plăcut parfumată. „**Favorit**" este indicată în cazul pielii sensibile, chiar dacă barba este foarte aspră. „**Record**" are acțiune emolientă, efecte anestezice și răcoritoare, datorită conținutului în lanolină, anestezină și mentol. Se recomandă mai ales în cazul tenurilor sensibile. „**Original**" este o cremă de ras spumoasă (face o spumă persistentă). Este indicată pentru barba aspră, fiind bine suportată de epiderma cea mai sensibilă. Este plăcut parfumată cu ulei de lavandă. Crema de ras specială „**Călin**", produs cosmetic superior, este emolientă pentru părul bărbii și pentru piele, formînd o spumă abundentă.

În magazinele cooperativelor de consum se vînd și loțiuni utilizabile după ras. Loțiunea „Călin" este destinată îngrijirii epidermei, conținînd o serie de substanțe cu acțiune dezinfectantă, de înviorare și împrospătare a obrazului, fiind totodată plăcut parfumată. „Tar", este un produs cu proprietăți bactericide, calmante și ușor astringente, fiind indicat pentru orice tip de ten.

În final, vă recomandăm cîteva produse cosmetice care înlătură mirosul neplăcut și alte neajunsuri ale transpirației excesive: loțiunea „**Primăvara**", cu efect garantat împotriva transpirației; emulsia antisudorifică „**Bob**", produs de calitate superioară, înlătură excesul de transpirație și mirosul neplăcut al acesteia; „**Bob-Stick**" cu acțiune bactericidă, deodorant cu miros plăcut; „**Bob — loțiune** prezentat în flacoane cu bilă, permite o repartizare uniformă și economicoasă a produsului.

MIOARA SÎRBU

Foto: Alexandru Babic

Făgăraș, Nu departe de castelul-cetate zidit în 1310 și în care Mihai Viteazu și-a adăpostit familia, pe malul Oltului, la poalele munților de la care orașul și-a luat numele, se află o cetate și mai mîndră — una din cetățile de oțel și beton ale chimiei românești — Combinatul chimic Făgăraș.

Combinatul chimic Făgăraș este binecunoscut și lucrătorilor ogoarelor care păstrează vii în amintire o serie de date memorabile, atît pentru combinat, cît și pentru agricultură: 1954 — intrarea în funcție a primei fabrici de îngrășăminte chimice pe bază de azot; 1959 — nașterea Grupului azot, unul din primele centre românești de chimizare a gazului metan, de transformare a acestuia în îngrășăminte chimice. Tot în premieră pe țară s-au produs la Făgăraș îngrășăminte azotoase granulate.

Combinatul Făgăraș livrează, an de an, unităților agricole cooperatiste și de stat, o gamă tot mai diversificată de îngrășăminte chimice granulate neaglomerate. Avînd un conținut de azot între 20 și 34,5 la sută, aceste îngrășăminte se situează la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial. Unele îngrășăminte produse de chimiștii făgărășeni mai conțin pe lîngă azot — elementul de bază necesar plantelor — fosfor, calciu și magneziu. Nefiind aglomerabile, avînd o foarte bună capacitate fertilizantă, îngrășămintele azotoase fabricate la Combinatul chimic Făgăraș mai au și avantajul de a fi încorporate în sol cu mijloace mecanizate, cu economie de timp și forță de muncă.

Un alt produs, **Nitox 14** este binecunoscut pomicultorilor. Produsul, ce se prezintă ca un lichid uleios, omogen, brun-roșcat, cu miros caracteristic, se utilizează în sectorul pomicol, ca insectofungicid. Cu el se tratează, vara, pomii fructiferi și arborii, în general.

Un produs mai nou al Combinatului chimic Făgăraș și de aceea, poate mai puțin cunoscut, este ierbicidul **Dinofan 424**. El distruge buruienile care pot năpădi păgubitor, culturile..

De o vîrstă tot atît de fragedă cu Dinofanul este **Dibutox 422,** cu care se pot combate o serie de dăunători ai pomilor fructiferi

În anul celei de a XXX-a aniversări a răsturnării dictaturii fasciste, în anul celui de-al XI-lea Congres al partidului, chimiștii făgărășeni s-au angajat să contribuie din plin, prin rezultatele muncii lor, la obținerea unor recolte agricole tot mai bogate.

VASILE MUȘAT

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

cetatea chimiei
din făgăraș

Noi produse destinate agriculturii

An de an, binecunoscuta întreprindere bănăţeană „*ELECTROMOTOR*" îşi îmbogăţeşte gama de maşini electrice, de diferite tipuri şi sortimente. Paralel cu producţia de bază — **motoare electrice asincrone trifazate şi monofazate** (de la 0,25 la 37 kw şi respectiv, de la 0,18 la 2,2 kw) — care se pot alimenta de la reţeaua electrică obişnuită şi pot fi utilizate în orice fel de activitate productivă, inclusiv în agricultură, marea uzină timişoreană a realizat de curînd, noi tipuri de maşini electrice specifice procesului de muncă în fermele zootehnice sau în grădinile de legume.

Un asemenea produs este **VARD-ul**. Acest **ventilator axial cu regulator de debit** este destinat halelor de păsări şi celorlalte adăposturi de animale, în vederea realizării unui mediu bine aerisit, cu temperatură constantă.

Faţă de sistemele de reglare a temperaturii existente pînă în prezent, noul produs — **VARD** — elimină din sistemul automat amplificatorul şi convertorul de curent continuu-curent alternativ, prin utilizarea servomotoarelor ferorezonante SF 901 C1, cu funcţiuni multiple. Acest nou procedeu atrage după sine o simplificare a instalaţiei şi creşterea siguranţei în funcţionare prin reducerea numărului de componente ale sistemului, susceptibile de a se defecta, şi prin eliminarea contactelor mobile (relee etc).

Aşadar, consecinţele imediate ale utilizării acestui nou produs sînt fiabilitatea ridicată, preţul redus, o întreţinere simplă şi ieftină.

Aşa cum am mai spus, **VARD**-ul este unul dintre ultimele sisteme automate moderne destinate aerisirii halelor de păsări, de porcine, grajdurilor pentru tineretul taurin etc. şi care, în funcţie de temperatura din aceste hale şi de cea prescrisă, intervine prin modificarea debitului de aer viciat, în sensul aducerii temperaturii din hală la nivelul celei prescrise.

VARD-ul funcţionează în condiţii optime într-un mediu ambiant cu temperatură între 0—40°C; umiditate relativă: 80 la sută la 20°C; altitudine maximă 2 000 m şi într-un mediu cu amoniac cu o concentraţie volumetrică maximă de 0,014 la sută.

Descrierea instalaţiei, precum şi celelalte caracteristici tehnico-funcţionale, modul de protejare, cuplare şi conectare la reţea şi întreţinerea acestui nou produs sînt cuprinse în amănunt şi însoţite de schiţe în cartea tehnică tipărită de întreprinderea timişoreană, care poate fi solicitată la următoarea adresă: **B-dul Republicii nr. 21, telefon 1.38.56.**

Printre celelalte produse noi ale Uzinei „**Electromotor**" menţionăm **electropompa de uz casnic EPC1**, cu multiple întrebuinţări, printre care şi cea a scoaterii apei din fîntînă pentru udatul grădinii, precum şi **maşinile electrice de echilibrat: MEF 44**, cu indicarea directă 0,5—5k rotor; **MEEI 012** înregistratoare 5—100 kg rotor şi **MEE 34**, cu indicare directă 5—100 kg rotor, destinate îndeosebi înzestrării atelierelor de reparaţii existente în cadrul I.A.S., S.M.A. şi C.A.P.

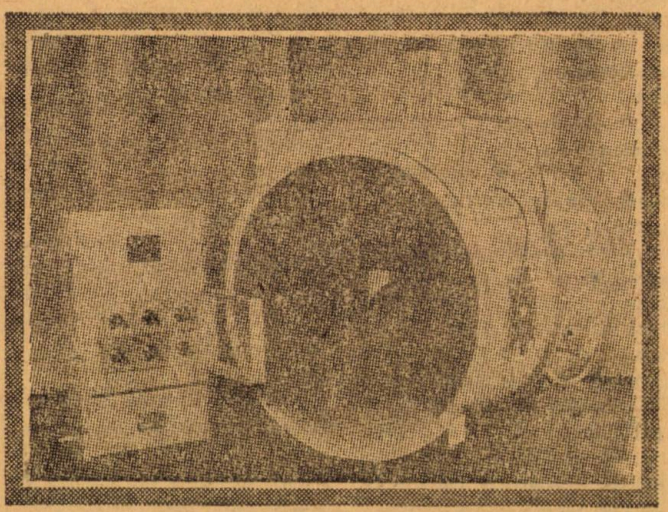

C. I. C. h.

NĂVODARI

CETATEA MARITIMĂ A CHIMIEI

Năvodari, ca orice altă așezare de pe plaiurile românești poate ilustra semnificativ ce au însemnat trei decenii de viață nouă construită sub conducerea încercatului partid al comuniștilor. Pînă prin 1954, Năvodari era un simplu sat pescăresc pe țărmul mării, lîngă lacul Tasaul. Atunci, la Năvodari, s-a dat prima lovitură de tîrnăcop pentru înălțarea Combinatului de îngrășăminte chimice care împreună cu întreprinderea mecanică pentru agricultură și industria alimentară de mai tîrziu, aveau să transforme mîcul sat de pescari, în oraș, iar pe locuitorii ei, odinioară analfabeți, în chimiști ori în constructori de mașini.

In combinatul, care se întinde pe 74 de hectare, se produc în principal **superfosfat simplu și concentrat**, acele granule cenușii ori albicioase cu miros specific, notate de chimiști cu P_2O_5 și care date împreună cu azotul, măresc cu sute și chiar mii de kilograme la hectar producțiile de grîu și porumb, cu 3000—6000 kg producția de sfeclă de zahăr, cu 2000—3500 kg cea de cartofi. Un singur kg de superfosfat simplu dă un spor de producție de 4—17 kg cereale, 40—120 kg sfeclă de zahăr, 40—90 kg cartofi, 8—20 kg fîn. Este ușor de socotit cîte kilograme de cereale ori de sfeclă de zahăr „dau" chimiștii Năvodarilor în 1974, cînd producția de superfosfat în substanță activă ce se prelimină a fi livrată agriculturii noastre este de 220 000 tone, din care 85 000 tone superfosfat simplu cu o concentrație de 20 la sută asimilabil și 135 000 tone superfosfat concentrat, cu 45 la sută P_2O_5 asimilabil.

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE NĂVODARI

Superfosfatul concentrat este un produs relativ nou la Năvodari. Abia de a împlinit doi, trei ani. El se fabrică din rocă fosforică fin măcinată, care în malaxoare uriașe este tratată cu acid sulfuric. Prin realizarea acestui nou produs cu o concentrație mai mult decît dublă de substanță activă față de superfosfatul simplu, se obține o reducere importantă a cheltuielilor necesare manipulării, transportului, depozitării și încorporării îngrășămîntului în sol.

Chimiștii Năvodarilor se mîndresc și cu faptul că în prezent întreaga cantitate de 220 000 tone îngrășăminte simple și concentrate se livrează agriculturii sub formă de granule, nu de pulbere cum se făcea pînă nu demult. În felul acesta calitățile fizice ale îngrășămîntului sînt superioare materialului pulverulent; superfosfatul granulat nu mai are tendința să se aglomereze, astfel că mecanizarea operației de încorporare în sol se poate face cu ușurință. Granulele avînd aceeași formă și o mărime relativ egală, introducerea lor în sol în poziție optimă față de plantă și repartizarea lor uniformă se poate realiza lesnicios, sporindu-se astfel eficacitatea nutritivă a substanței active administrate. Totodată, în cazul granulelor, procesul de retrogradare a componenților activi conținuți în superfosfat este mult mai lent.

Este demnă de subliniat și preocuparea lucrătorilor combinatului pentru valorificarea produselor intermediare. Un singur exemplu: în procesul de fabricație a superfosfatului și acidului fosforic se produc gaze care conțin fluor. Atît pentru a se împiedica poluarea atmosferei cu aceste gaze toxice, cît și din considerente economice, aici funcționează o instalație cu ajutorul căreia se obțin anual 3 000 de tone **fluorură de aluminiu**, materie de bază în fabricarea aluminiului. Lucrurile nu s-au oprit însă aici. În procesul de producere a fluorurei de aluminiu, pentru prima dată în 1974, s-au obținut și 1500 tone de criolit, utilizabil și el tot în metalurgia aluminiului. Atît tehnologia de fabricație a fluorurii de aluminiu, cît și cea a criolitului au fost puse la punct de specialiști din cadrul combinatului. Inteligența tehnică românească și-a spus și de astă dată cuvîntul.

Muncitorilor harnici ai combinatului le sînt create condiții tot mai bune de viață. Pentru ei, combinatul a construit blocuri și vile în Năvodari însumînd 510 apartamente iar în Constanța, de unde chimiștii sînt aduși cu autobuze confortabile, alte 324 de apartamente. De asemenea în Năvodari au fost construite trei cămine pentru nefamiliști cu o capacitate de 678 paturi. Sînt cîteva din multele dovezi ale grijii ce se acordă în țara noastră oamenilor muncii, satisfacerii nevoilor lor materiale.

T. DUMITRAN

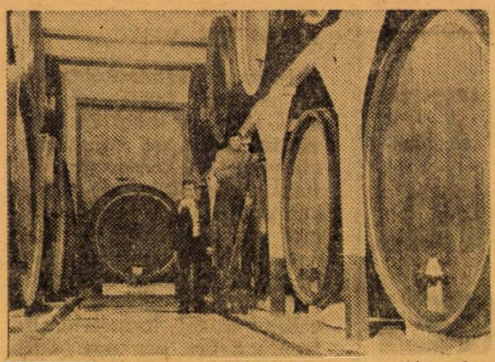

Butiile pîntecoase, rînduite cu grijă, în hrubele mari

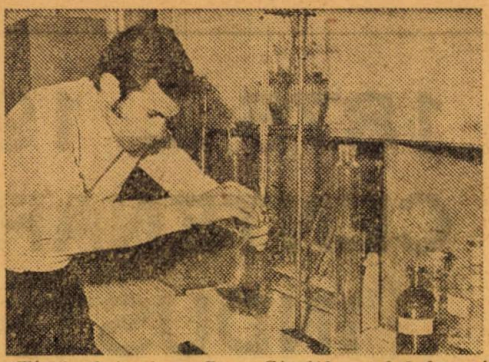

Tînărul inginer Stan Sindile, şeful fermei de vinificaţie, specialist în învechirea vinului

La Intreprinderea Agricolă de Stat Ivești județul Galați

ACORDUL GLOBAL S-A GENERALIZAT

La întreprinderea agricolă de stat — Ivești, județul Galați, unitate decorată cu „Ordinul Muncii" clasa I pentru producția medie de 13 372 kg struguri la hectar, obținută în 1973, acordul global a fost extins la toate culturile vegetale. Extinderea s-a făcut pe baza experienței și rezultatelor dobîndite anul trecut, cînd acordul global s-a aplicat la trei din cele cinci ferme viticole și la ferma de vinificație. Aplicarea noului sistem de retribuire a muncii — ne spunea directorul, ing. *Constantin Mănescu*, a validat superioritatea netă a acordului global față de tradiționalul sistem de retribuire. Producția medie pentru care am obținut prestigioasa distincție, s-a datorat în special recoltelor mari realizate de fermele în care s-a lucrat în acord global.

— Au mai fost și alte argumente în favoarea generalizării acestui sistem?

— Desigur! Cei care au muncit în acord global au avut cîștiguri net superioare. Față de viticultorii din fermele 12 și 14 care au fost retribuiți după vechea rețea tarifară de încadrare cei 24 de viticultori de la ferma 3 au cîștigat, împreună, 76 297 lei în plus. Cei 20 de viticultori de la ferma 2 au încasat peste retribuția tarifară de încadrare 75 380 de lei. Ei au și avut o producție foarte bună: 16 646 kg de struguri la hectar față de 9 000 kg cît era sarcina de plan. Aproape 100 000 lei peste retribuția tarifară au primit cei 20 de lucrători din ferma nr. 13. Altfel spus, fiecare din ei a încasat în plus aproximativ 5 000 de lei.

Cîștigurile suplimentare pe care le-am enumerat au fost repartizate diferențiat pe viticultori, după calitatea și cantitatea muncii prestate, cele mai mari cîștiguri revenind fruntașilor în muncă Dima și Nistor Gorciuc, Toader Ramfu, Trifan Dumitru, Vasile Rusu, Vasile Enuță, Ion Trifan, Eugenia Isuf, Alexandru Popa, Gheorghe File, Costică Iordache, Ion Popa, Costică Druță, Costică Tiron și Vasile Dinu. Pe lîngă cîștigurile bănești, mulți dintre ei au primit și recompense morale: ordine, medalii, steluțe de fruntași.

— Al doilea argument îl dau — ne spune contabilul șef — rezultatele financiare. Viticultura ne-a adus aproape dublul beneficiului planificat pe întreaga unitate. Diferența dintre beneficiul realizat și cel planificat trece de 10 milioane de lei.

TUDOR DUMITRU

Aur și argint pentru vinurile de viață lungă din Ivești

1875 — 1975 CENTENARUL INDUSTRIEI ZAHĂRULUI ÎN ROMÂNIA

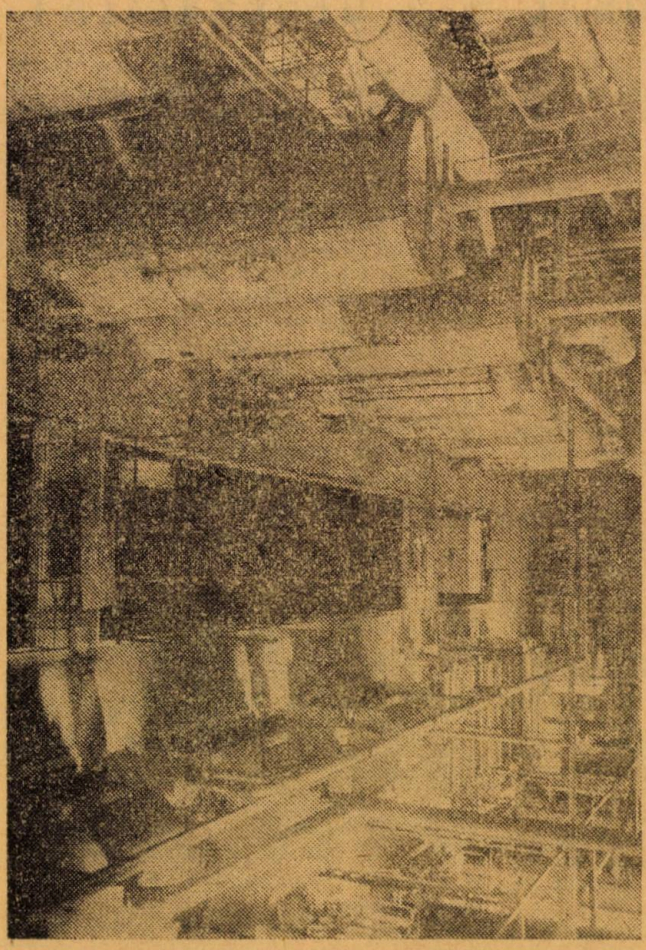

ACUM UN VEAC...

Industria zahărului în țara noastră împlinește în anul 1975 un secol de activitate, ceea ce constituie un prilej de trecere în revistă a dezvoltării pe care a cunoscut-o această ramură, mai ales în ultimele trei decenii, cînd ea realizează un avînt cu totul deosebit.

În ultimul pătrar al secolului trecut, industria alimentară era cea mai dezvoltată ramură industrială din țara noastră, avînd la bază bogatele resurse de materii prime agricole.

Industria zahărului nu face excepție. Ea a avut de la început un caracter de mare întreprindere capitalistă, apărînd pe baza legii din 23 martie — 4 aprilie 1873, care scutea zahărul fabricat de impozite și taxe comunale pe timp de 20 de ani, mașinile necesare fabricării acestui produs de taxe vamale, iar acțiunile emise de societățile de fabricat zahăr, de taxa de timbru. Pe baza acestor scutiri s-au înființat în 1875 fabrica de zahăr de la **Sascut,** iar în 1876 cea de la **Chitila,** fiecare cu o capacitate de prelucrare de 300 tone sfeclă de zahăr și o producție de 30 tone zahăr în 24 de ore.

Introducerea culturii sfeclei de zahăr în țara noastră datează și ea din anii 1873—1876. Pînă la sfîrșitul veacului trecut se mai înființează încă trei fabrici de zahăr la **Bod, Tîrgu Mureș** și **Roman,** capacitatea totală de prelucrare a sfeclei de zahăr în 24 de ore ajungînd la 5700 tone. Pînă în August 1944, această capacitate se dublează, prin intrarea în funcțiune a noi fabrici de zahăr la **Giurgiu, Arad** și **Timișoara,** ca și prin triplarea capacității productive a primei fabrici de zahăr din țară, cea construită în 1875 cu capital ita-

lian la Sascut Tîrg, în județul Bacău.

Din datele ce le deținem, putem arăta că pînă la Eliberare, fabricile lucrau cu utilaj uzat, cu tehnologii învechite, iar condițiile de muncă erau din cale afară de grele, neigienice, vătămătoare sănătății.

După 23 August 1944, oamenii muncii din industria zahărului, la chemarea comuniștilor, au reușit să refacă și să pună în funcțiune în timp record fabricile de zahăr avariate de trupele hitleriste în retragere. Mai tîrziu, după naționalizare, s-au luat primele măsuri de reorganizare a procesului de producție în fabricile de zahăr, s-a trecut la reutilarea și modernizarea lor. Dintre aceste prime măsuri consemnăm schimbarea mașinilor de tăiat sfecla la fabrica din **Arad,** construirea unei uscătorii de borhot la fabrica din **Timișoara,** înlocuirea centrifugilor la fabrica din **Bod,** perfecționarea sistemului de evacuare a borhotului la fabricile din **Roman** și **Bod,** captarea apei la **Sascut.** În felul acesta, în 1960 capacitatea productivă zilnică a fabricilor de zahăr a fost mai mare cu 55 la sută, iar producția de zahăr pe locuitor s-a dublat, de la 5,5 kg la 11 kg față de 1938, anul producției de vîrf de zahăr în vechea orînduire.

TREI DECENII

Baza tehnico-materială a industriei zahărului a cunoscut în ultimele trei decenii o puternică dezvoltare și modernizare. În perioada 1958—1974 intră în funcțiune noi fabrici de zahăr, de mare capacitate productivă, la **Podari, Bucecea, Luduș, Buzău, Oradea, Corabia** și **Roman.** Paralel cu construirea de noi și moderne fabrici de zahăr, s-a acționat energic pe linia reutilării și modernizării vechilor întreprinderi. Astfel, numai în actualul cincinal, pentru reutilarea și modernizarea fabricii de la Sascut, născută acum un veac, s-au investit circa 65 milioane lei, capacitatea ei de prelucrare în 24 de ore, sporind de la 300 tone în 1875 la 1100 tone în prezent. În felul acesta, pe baza construirii fabricilor noi și prin reutilarea și modernizarea celor vechi, capacitatea de prelucrare în 24 de ore a industriei zahărului, se triplează în 1974 față de cea din 1938. De reținut că în prezent, două treimi din cantitatea de sfeclă de zahăr se prelucrează în fabrici dotate cu tehnică modernă.

În actualul cincinal s-a acționat continuu și ferm pentru asigurarea unei producții de zahăr tot mai ridicate care să satisfacă cît mai deplin cerințele populației și necesitățile de export. În acest context, ni se pare edificatoare creșterea suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr de la 170000 ha anual, cît erau prevăzute în planul cincinal, la 240000 ha.

Aceste investiții considerabil sporite, alocate industriei zahărului vor crea o bază tehnică dezvoltată și modernă, capabilă să prelucreze materia primă prevăzută și vor asigura realizarea unor importante sporuri de producție în viitorul cincinal.

ANTICIPĂRI 1976—1980

Pentru asigurarea necesarului de sfeclă de zahăr, în anii 1976—1980 se are în vedere creșterea suprafețelor și a producției, atît prin sporirea suprafețelor irigate destinate sfeclei, cît și prin aplicarea unui complex agrotehnic superior. Culturii sfeclei de zahăr îi se vor repartiza cele mai favorabile terenuri, cu fertilitate ridicată, respectîndu-se rotația optimă, astfel încît să fie cultivată pe același teren după patru ani. Culturii sfeclei de zahăr i se va asigura prioritar necesarul de îngrășăminte chimice și anume: pentru un hectar irigat 450 kg substanță activă, iar pentru un hectar neirigat 340 kg substanță activă. O atenție deosebită se va acorda îmbunătățirii în continuare a soiurilor de sfeclă, mai productive, cu conținut ridicat de zahăr și rezistente la boli. Împreună cu Ministerul Industriei Chimice ne vom strădui să realizăm în țară întregul necesar de insecticide, fungicide și erbicide care să asigure combaterea dăunătorilor, bolilor și buruienilor pe întreaga suprafață cultivată. Vom urmări, de asemenea, asigurarea tuturor mașinilor necesare pentru mecanizarea completă a lucrărilor de întreținere, recoltare, încărcare, transportare și descărcare, astfel ca în 1980 cultura sfeclei de zahăr să fie complet mecanizată.

În anii care urmează mai avem în vedere o serie de măsuri economice și organizatorice de perfecționare a integrării activității de producere a sfeclei de zahăr cu activitatea de industrializare a acesteia. Astfel, pe măsura asigurării mijloacelor pentru mecanizare, sfecla va fi concentrată în unitățile agricole din jurul fabricilor, reducîndu-se pe această cale numărul cooperativelor cultivatoare și distanța de transport din cîmp la fabrică. Întreprinderile pentru industrializarea sfeclei de zahăr vor răspunde, prin specialiștii, de aplicarea tehnologiilor înaintate în cultura sfeclei folosind în acest scop mij-

loacele tehnice și economice de bază cum ar fi sămînța, îngrășămintele și celelalte produse chimice, cum și stimulentele materiale. În viitorul cincinal se va introduce și extinde în mod treptat, recepția sfeclei de zahăr după greutate și conținut de zahăr și va continua acțiunea de modernizare a bazelor de recepție și a drumurilor de acces.

Pentru prelucrarea în condițiile unui randament de extracție maxim a cantităților sporite de sfeclă programate în viitorul cincinal, se va pune accentul atît pe folosirea intensivă a actualelor spații de producție, cît și pe construirea de noi capacități de producție. Investițiile cincinalului viitor vor fi cu 14 la sută mai mari decît ale celui actual. Creșterile de capacități în 24 de ore pînă în anul 1980 se vor realiza prin dezvoltarea, reutilarea și modernizarea celor existente și prin construirea a cinci noi fabrici de zahăr, care vor intra în funcțiune eșalonat, începînd chiar cu anul 1976. Sporul global de 25400 tone în 24 ore are o importanță aparte: este de două ori și jumătate mai mare decît întreaga capacitate de prelucrare din anul 1938, de peste 90 de ori mai mare decît capacitatea primei fabrici de zahăr din țară. Dar, ceea ce este mai important din punct de vedere economic, aceasta concură la reducerea campaniei de prelucrare a sfeclei de zahăr de la 226 de zile, preliminate în 1975, la numai 143 de zile în 1980, cu efecte favorabile în sporirea randamentului de extracție și a eficienței economice.

Se are în vedere ca noile fabrici să fie amplasate în zonele cu cele mai mari producții de sfeclă, în scopul reducerii prețului mediu de transport al sfeclei și al reducerii consumului de benzină necesar aducerii materiei prime din unitățile agricole producătoare la fabrici. Noile fabrici, ca și cele existente, vor fi dotate cu linii tehnologice de mare randament, din cele mai moderne, la nivelul tehnicii actuale. Avem în vedere, de pildă, instalațiile de extracție de tip continuu, care reduc pierderile de zahăr cu 30—40 la sută, față de instalațiile de tip discontinuu cu care sînt dotate fabricile noastre vechi și instalațiile de purificare a zemurilor cu funcționare continuă care asigură un coeficient de purificare a zemurilor de circa 40 la sută față de 30 la sută cît se realizează în prezent pe sector și care, în final, conduc la reducerea conținutului de zahăr în melasă cu circa 10 la sută.

Pe linia îmbunătățirii procesului de producție, în anii ce urmează mai avem în vedere, printre multe alte măsuri mai buna folosire a capacităților de producție, prin eliminarea opririlor cauzate de defecțiuni la agregate și prin asigurarea alimentării continue a mașinilor de tăiat sfeclă, mărirea capacității instalațiilor de prindere a impurităților rămase care, în condițiile de extindere a recoltării mecanizate a sfeclei, nu vor mai putea face față, înlocuirea centrifugilor vechi cu centrifugi automate care vor asigura un grad avansat de separare a cristalelor de zahăr, întărirea controlului tehnic de calitate pe faze de producție, astfel ca zahărul produs să fie de calitate corespunzătoare exigențelor sporite de pe piața mondială, îmbunătățirea substanțială a modului de prezentare a zahărului destinat fondului pieții. Acesta va fi livrat pe piață numai preambalat, ambalarea diversificîndu-se considerabil atît ca gramaj, cît și ca mod de prezentare, cît mai estetic, mai practic și mai atrăgător.

Aceeași atenție sporită va fi acordată în fabricile centralei noastre, valorificării superioare a subproduselor, rezultate de-a lungul procesului tehnologic. Se va continua astfel amestecul tăițeilor uscați de sfeclă cu substanțe azotoase și melasă sporindu-le pe această cale valoarea furajeră, producerea de drojdie furajeră și acid citric din melasă și altele.

Prin măsurile amintite, în anul 1980, comparativ cu 1975, fabricile noastre vor primi pentru prelucrare cu 20 la sută mai multă sfeclă de zahăr, capacitatea lor de producție sporind cu 80 la sută. În viitorul cincinal, industria zahărului va realiza, față de perioada 1971—1975 o producție de zahăr mai mare cu 55 la sută, de melasă cu 41 la sută și de borhot cu 50 la sută. În cincinalul următor se vor asigura nevoile de acid citric ale economiei din producția Fabricii de la Giurgiu care a intrat în funcțiune în anul 1974.

În încheiere la aceste rînduri, prilejuite de centenarul industriei zahărului în țara noastră, țin să relev în mod cu totul deosebit că realizările consemnate au fost rodul unei bune și strînse colaborări și cooperări între unitățile producătoare și fabricile noastre. Această strînsă colaborare asigură fabricilor și centralei posibilitatea realizării și depășirii planurilor de producție, iar unităților cultivatoare, venituri bănești mari și cantități însemnate de borhot și melasă, atît de necesare în hrana animalelor.

Ing. CORNELIU TEUCA

directorul general al Centralei producției și industrializării sfeclei de zahăr

AGROCOOP — PLOIEŞTI: FIRMĂ MULT APRECIATĂ DE CONSUMATORI

Asociația economică de valorificare a producției — agricole și neagricole — din unitățile cooperatiste ale județului PRAHOVA — „AGROCOOP" PLOIEȘTI — a luat ființă în 1970. Fondul social subscris de unitățile fondatoare, cu care s-a pornit la drum, a fost de 250 000 lei.

Condusă cu pricepere și bucurîndu-se de permanenta îndrumare și de sprijinul uniunii județene a cooperativelor agricole, Asociația s-a dezvoltat vertiginos. Astfel, față de un volum al activității de 8 milioane lei realizat în 1970, s-a ajuns, în anul 1974, la 48 milioane lei. Fondul social a crescut și el atingînd la începutul anului 1974 circa 2 milioane lei. De menționat că în afara creșterii averii obștești, care s-a realizat îndeosebi pe seama alocării la fondul de dezvoltare a unei cote părți din beneficiu, Asociația a repartizat în acești ani unităților fondatoare sume însemnate de bani, care au depășit cu mult pe cele subscrise de fiecare în parte la înființare.

Principala preocupare a AGROCOOP-ului în acești ani a fost aceea a unei mai bune aprovizionări a populației din marile orașe, din centrele muncitorești, de pe traseele turistice ale județului. În acest scop, au luat ființă la Ploiești și Cîmpina, la Plopeni și Urlați, la Bușteni, Sinaia și Slănic, precum și în alte localități un însemnat număr de unități de desfacere cu amănuntul. Nu a fost, bineînțeles, neglijată nici preocuparea pentru valorificarea superioară a producției din cooperativele agricole — în special a celei rămasă după onorarea contractelor încheiate cu statul — care a dus la obținerea rezultatelor amintite.

Răspunzînd unor cerințe, Asociația și-a îndreptat, în ultimul timp, atenția către activitățile de prelucrare a produselor agricole. Pînă în prezent s-a reușit înființarea unui atelier special — abator dotat cu laborator — în care se produc preparate din carne mult solicitate de populație și în care numai în 1974 s-au produs bunuri în valoare de 3,6 milioane lei. Tot în cadrul acestor preocupări s-a trecut la semiindustrializarea legumelor — tomate, castraveți, varză. „Pentru viitor — ne-a informat Gheorghe Stoicescu, președintele comitetului de administrație — colectivul de conducere s-a gîndit să dezvolte această activitate, să înființeze o secție de semiindustrializare a legumelor și fructelor pentru a preveni în acest fel situațiile de depreciere a unor produse atunci cînd oferta producătorilor este mai mare decît cerința pe piață".

Așezarea geografică a județului a determinat organele centrale să atribuie AGROCOOP-ului din Ploiești un rol mai mare în desfășurarea „mutațiilor" (trimiterea unor produse — legume și fructe timpurii — în partea de nord a țării). AGROCOOP-ul s-a achitat bine de această sarcină complexă. În 1974, bunăoară, el a adus o contribuție demnă de menționat la aprovizionarea piețelor din județele Brașov, Covasna, Harghita, a celor din Vrancea, Neamț și Suceava cu legume de seră, cu struguri etc.

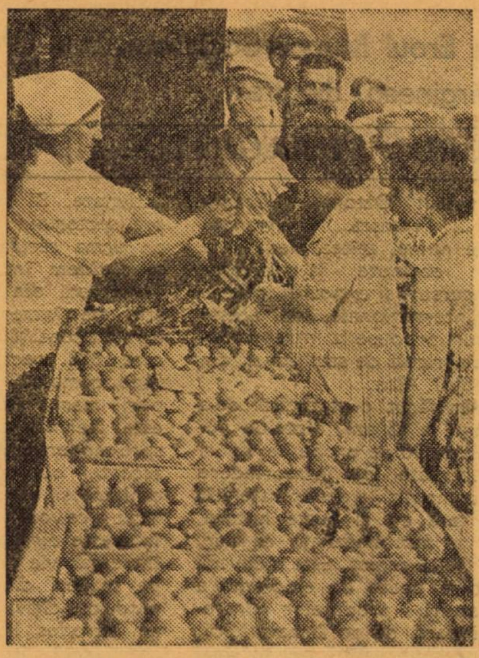

La unul din numeroasele centre de desfacere din orașul Ploiești: servire promptă, exemplară

Sînt de subliniat și preocupările Asociației pentru atragerea în circuitul comercial a unor produse — brînzeturi, miere de albine, articole de artizanat — provenite atît din cooperativele agricole, cît și din gospodăriile personale ale membrilor cooperatori.

Agrocoop - Ploiești se afirmă astfel tot mai mult ca unitate economică cu preocupări multiple, care și-a cîștigat încă de pe acum bune aprecieri în rîndul unităților agricole cooperatiste, în rîndul consumatorilor.

B. MĂNESCU

Cu Eroul Muncii Socialiste, ing. Gheorghe Mărginean, despre:

AURUL ŞI ARGINTUL JIDVEIULUI

Muscat Ottonel... Traminer... Fetească... Sauvignon. Cîte nume, atîtea medalii de aur obţinute la diverse concursuri şi expoziţii interne şi internaţionale, de aceste vinuri produse la Intreprinderea agricolă de stat Jidvei, din judeţul Alba.

Am făcut o statistică: de-a lungul a 15 ani, dintr-un număr de 90 de probe de vinuri prezentate de întreprindere în competiţiile desfăşurate atît în ţară cît şi peste hotare, 36 au fost medaliate cu aur, iar 38 cu argint. Este o dovadă cît se poate de elocventă a preţuirii produselor întreprinderii de pe Tîrnava Mică, cunoscute astăzi pe tot mai multe meridiane ale globului.

Dar la Jidvei întîlnim astăzi nu numai viticultură. Unitatea are un profil complex, dispunînnd şi de un sector pomicol, unul zootehnic — 2 650 taurine, din care 1 200 vaci de lapte, cultură mare.

Printr-o bună organizare a producţiei şi a muncii, prin folosirea intensă a resurselor materiale şi umane, se obţin, constant, rezultate de producţie şi economice superioare.

— Aceste realizări — ne spunea directorul unităţii inginerul **Gh. Mărginean**, Erou al Muncii Socialiste, — apar firesti dacă urmărim evoluţia dezvoltării întreprinderii de-a lungul timpului. La progresul unităţii au concurat şi concură în primul rînd investiţiile alocate pentru intensificarea şi modernizarea producţiei. Ne referim îndeosebi la crearea combinatelor de tip industrial, bine dotate cu aparatură, încadrate cu personal de specialitate, capabile să asigure prelucrarea superioară a recoltei de struguri. La Jidvei modernizarea este un proces în continuă mişcare.

— Cum înţelegeţi aceasta?

— Una din preocupările noastre o constituie perfecţionarea tehnologiilor de lucru în toate domeniile de activitate. Să ne oprim asupra sectorului viti-vinicol de pe urma căruia am prevăzut să obţinem în 1974 aproape 67 la sută din veniturile totale ale întreprinderii. Vita de vie ocupă 1052 hectare (din care 838 hectare pe rod), fiind comasată în două trupuri mari. Atenţia noastră este permanent îndreptată spre modernizarea producţiei, accentul punîndu-se pe mecanizare şi chimizare. Ce am făcut şi ce vom mai întreprinde în aceste direcţii? În prezent, întreaga vie este susţinută pe spalieri din beton; începînd cu cîţiva ani în urmă am introdus, la 80 la sută din aceşti spalieri, sîrmele duble care înlesnesc lucrările în verde şi apără mai bine plantele împotriva bolilor şi dăunătorilor, favorizînd dezvoltarea lor. Vom extinde această metodă pe întreaga suprafaţă de vie; de asemenea este în curs de generalizare sistemul de tăiere cu cap înălţat, trecîndu-se la cordoane (aflat în prezent pe cca 30 la sută din plantaţii), cu scopul de a reduce simţitor consumul de forţă de muncă manuală. Mai multă grijă va trebui s-o acordăm şi mecanizării pe scară largă a lucrărilor; pentru aceasta, în unele plantaţii vechi, cu distanţe necorespunzătoare, vom defrişa un rînd de butuci, dînd astfel posibilitate agregatelor de maşini să lucreze nestingherite. Va spori, fără îndoială, şi gradul de chimizare în viticultură; în prezent folosim, anual, circa 10 000 tone de îngrăşăminte chimice şi organice, ceea ce nu-i suficient. De asemenea, erbicidele vor trebui să ocupe, alături de celelalte verigi ale complexului de măsuri agrofitotehnice, un loc mai important în întreţinerea plantaţiilor, atît a celor pe rod cît şi a celor tinere. Progrese remarcabile am înregistrat şi în ceea ce priveşte dotarea tehnică necesară obţinerii unor vinuri de marcă.

— Am văzut din tren noul combinat industrial pentru prelucrarea strugurilor. Ce capacitate are?

— Unitatea dispune astăzi nu numai de acest obiectiv. În 1958 s-a ridicat, la Bălcaciu, primul complex vinicol din ţară, de acest gen cu capacitatea de 110 vagoane. Datorită sprijinului puternic acordat de stat, cu trei ani în urmă a fost terminat noul combinat de la Jidvei, despre care aţi amintit capabil să depoziteze 760 de vagoane de vin. La Cetatea de Baltă, dispunem de o staţie de şampanizare unde producem, anual, în jur de 300 000 sticle. Vorbind despre dinamica investiţiilor trebuie arătat că în 1974 intră în funcţiune o nouă staţie modernă de îmbuteliere, cu o capacitate de 4 000 sticle pe oră.

Toate acestea au, fără îndoială un efect direct asupra cantităţii, şi îndeosebi calităţii producţiei finite, şi, implicit asupra rezultatelor economice. Dacă în primii ani de activitate recolta de struguri era valorificată mai mult ca atare, realizîndu-se un venit total de cca 12 000 lei/ha, astăzi prin prelucrarea complexă a producţiei (realizarea unor vinuri de calitate superioară şi şampanie) obţinem 26 000 de lei la hectar. Fără îndoială că aceste cifre nu reprezintă o treaptă maximă; sperăm ca în viitor să înregistrăm o eficienţă economică şi mai ridicată în toate sectoarele de activitate: în pomicultură (dispunem de 351 hectare de livadă), în zootehnie (în 1973 am realizat, în medie 3 000 litri lapte pe vacă furajată) şi aşa mai departe.

Cuvintele directorului IAS Jidvei au o bază temeinică. Aici există un colectiv de oameni harnici, care îşi perfecţionează continuu măiestria profesională, introducînd în practică ceea ce este nou, un colectiv cu o mare putere de muncă, capabil să răspundă cu cinste cerinţelor actuale ale agriculturii noastre socialiste, aflată în plin proces de modernizare.

N. FLORIAN

LEGENDĂ LA UN TABLOU CELEBRU

Odihnă la cîmp
de
Corneliu
Baba

Mărturisindu-şi un crez artistic, pictorul Corneliu Baba spunea: «Arta trebuie să emoţioneze. Un tablou trăieşte prin frumuseţea plastică a mijloacelor de exprimare şi prin sentimentele dramatice, adînc omeneşti. O pictură mare te tulbură, îţi dă emoţii, te împiedică mult timp s-o uiţi».

Acest crez, Corneliu Baba şi l-a respectat consecvent prin realizarea unor picturi care, purtînd pecetea specificului personalităţii sale complexe, a poporului său intră în circuitul valorilor universale. Stau mărturie toate tablourile sale dintre care vom vorbi despre unul devenit celebru: este vorba de «Odihnă la cîmp», terminat în anul 1954. Se cuvine să precizăm că în opera lui Corneliu Baba chipul ţăranului român revine ades ca un omagiu adus truditorilor pămîntului, făuritorilor atîtor valori materiale şi spirituale.

Ceea ce atrage atenţia în tabloul «Odihnă la cîmp» este structura compoziţională de o nobilă simplitate, coloritul armonios cu care acest rapsod al penelului a redat un crîmpei din viaţa ţăranilor. Imaginea bărbatului, femeii şi a pruncului îţi rămîn multă vreme în minte. Bărbatul obosit e cufundat în somn, uitînd parcă de tot şi de toate. Pruncul doarme şi el legănat de dulci vise. Nu poţi uita, mai ales chipul grav al femeii, soţie şi mamă, care a rămas să păzească somnul liniştit al celor dragi, uitînd de propria-i oboseală. Îşi ţine mîinile obosite împreunate în poală a odihnă, în timp ce privirile par a rătăci undeva departe în zarea cîmpului sau poate în sufletul ei bogat în sentimente alese, speranţe şi visuri. La ce se gîndeşte oare de privirile îi sînt trudite, grele, puţin triste? Poate la munca de peste zi, la griji şi nevoi, la recolta ce stă să se împlinească. Greu de spus. Rămîne însă expresivitatea ei gravă, profundă, care domină întreg tabloul.

Incontestabilele calităţi artistice ale tabloului «Odihnă la cîmp» i-au adus lui Corneliu Baba consacrarea deplină. I s-a acordat premiul de stat, a fost cinstit cu înaltul titlu de maestru emerit al artei. În 1956, tabloul a fost expus la Expoziţia bienală de pictură de la Veneţia, apoi la Expoziţia de artă românească de la Moscova şi în alte oraşe ale lumii, bucurîndu-se peste tot de admiraţia iubitorilor de frumos. Şi aceasta deoarece acest inspirat poet al penelului a ştiut, ca toţi marii artişti ai neamului nostru să re-creeze o lume în care ne putem recunoaşte în tot ce avem mai bun si mai frumos.

E. STOLNICU

IRIGAȚIILE ȘI BELȘUGUL DE MÎINE

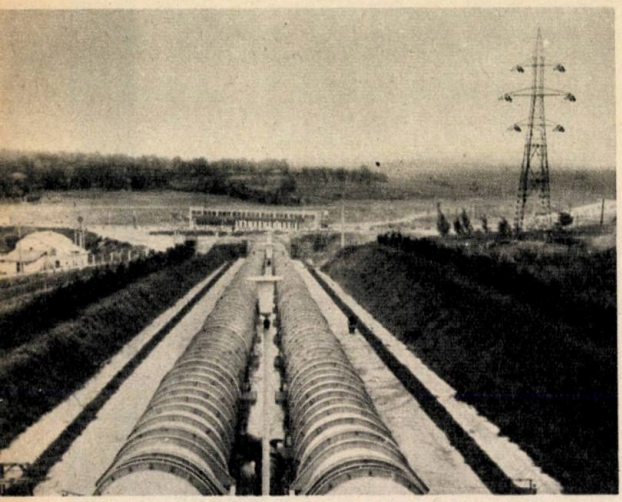

— Dialog cu ing. AUREL POPA, directorul Trustului de construcții și îmbunătățiri funciare București —

— Am aflat, tovarășe director că vă pasionează istoria irigațiilor în țara noastră din cele mai vechi timpuri și că sînteți în posesia unor date interesante...

— Pasiunea izvorăște din dragoste de profesie... Răspunsul la întrebarea de cînd se practică irigațiile în agricultura noastră l-am căutat în cărți. Unele date sînt interesante, menite să sporească mîndria pentru activitatea în acest domeniu. Iată cîteva din ele: pentru folosirea apelor, ca și pentru apărarea terenurilor de efectul lor dăunător atunci cînd sînt în exces, pe teritoriul țării noastre, încă de acum cîteva sute de ani, s-au executat o serie de lucrări, dintre care multe, trainice, mai dăinuie și azi, și nu ca simple piese de muzeu... Primele lucrări de hidroameliorații de care am aflat eu, s-au executat în secolul al XIII-lea, pentru asanarea unor terenuri destul de întinse în depresiunea Țara Bîrsei. Lucrările vizau atît dezvoltarea agriculturii, cît și amplasarea unor centre populate, ca Prejmer, de pildă. Primele lucrări de reținere în iazuri a apelor de scurgere sînt semnalate în nordul Moldovei, începînd de pe la anul 1500. Apele erau reținute pentru producția de pește. Primele lucrări de ameliorare în scop agricol a terenurilor inundabile și mlăștinoase, s-au realizat în anii 1717—1756, în Cîmpia Banatului. Aceste amenajări au fost continuate prin importante lucrări de desecare și regularizări de albii, executate între anii 1757—1800, cînd s-au redat agriculturii, mai multe sute de mii de iugăre. Un iugăr măsoară, după cum se știe, 5 775 mp.

În ceea ce privește irigațiile, și ele au început să se dezvolte din timpuri îndepărtate, îndeosebi pentru culturile de legume și de orez. Încă înainte de secolul al XVIII-lea se semnalează primele culturi irigate de legume în jurul unor mari orașe ca București, Iași și Tîrgoviște. Pe la începutul secolului XVIII se semnalează și cea mai veche cultură irigată de orez, la sud de Timișoara. Secetele frecvente care se abăteau prin partea locului au făcut ca, în a doua jumătate a secolului trecut, să se întocmească o serie de studii destul de valoroase, ce-și propuneau extinderea pe scară mai largă a irigațiilor în zona orașului de pe Bega.

— Cînd înregistrăm însă o activitate sistematică în acest domeniu?

— Bineînțeles, după Eliberare. La scurt timp după 23 August 1944, activitatea de îmbunătățiri funciare a devenit o problemă de stat, acordîndu-i-se cea mai mare atenție. În anii 1945—1951, problemele de îmbunătățiri funciare au fost încredințate spre rezolvare așanumitelor divizii regionale care proiectau și executau lucrări cu caracter, desigur, local. De o activitate cu adevărat sistematică se poate vorbi, însă, de cînd s-au înființat cele șapte trusturi interjudețene care funcționează și azi.

— Unul din aceste trusturi e cel din București, pe care-l conduceți de multă vreme. Un scurt istoric al activității trustului ar fi interesant...

— T.C.I.F.-București și-a desfășurat și își desfășoară activitatea pe raza județelor Ilfov, Teleorman, Ialomița, Prahova și Buzău, toate cu mari suprafețe agricole. În primii ani, activitatea trustului nostru a fost axată pe rezolvarea îndeosebi a unor lucrări de îndiguiri, problemă majoră la acea dată, și într-o oarecare măsură și pe lucrările de desecare în incintele îndiguite din Lunca Dunării. Tot în această primă etapă s-au început îndiguirile, finalizate sau perfecționate ulterior, din incintele Seaca-Vînători-Suhaia-Zimnicea, în județul Teleorman, Petroșani-Arsache și Oltenița-Surlari-Dorobanțu, în județul Ilfov, Boianu-Sticleanu și Compartimentul Borcea I. în județul Ialomița etc. În etapa a doua, cu o tehnică avansată și un potențial uman mai mare s-a putut trece și la desecarea incintelor îndiguite anterior, pentru a fi redate circuitului agricol. Această a doua etapă a fost, totodată, etapa punerii în valoare

a incintelor îndiguite, ca și a pregătirii viitoarelor «grădini», ce urmau să fie create prin desecarea totală sau parțială a unor foste lacuri ca Greaca, Iezer-Călărași, Borcea etc. Etapa a treia, și cea mai importantă, de altfel, este cea a celor două cincinale 1966—1970 și 1971—1975, etape în care se redau circuitului agricol toate suprafețele din primele două terase ale Dunării și intră în exploatare marile sisteme de irigații din Cîmpia Română și Bărăgan.

— Ce lucrări în sisteme mari de irigații a realizat trustul din 1960 încoace?

— Voi nominaliza pe cele mai importante: Jegălia — 3 074 ha amenajate pentru irigat, prima mare lucrare experimentală. Apoi: Jegălia, etapa a doua (23 000 ha), Pietroiu-Ștefan cel Mare (53 000 ha), Gălățui–Călărași (83 000 ha), sistemele Mostiștea (200 000 ha) și Giurgiu–Răzmirești (135 000 ha). S-a executat aici un volum uriaș de muncă, au fost folosite utilaje, agregate și tehnologii din cele mai moderne. Edificator în această privință este cel mai mare sistem hidroameliorativ din țara noastră, Mostiștea, în curs de execuție, care necesită excavarea a 20 de milioane metri cubi de pămînt și dislocarea altor cîteva zeci de milioane, montarea unor conducte îngropate pe o lungime însumînd jumătate din întinderea granițelor țării, construirea a trei baraje din pămînt avînd înălțimi între 9 și 20 m, instalarea a 148 stații de pompare, repompare și punere sub presiune, dintre care două vor funcționa pentru prima oară în țara noastră și ca centrale electrice, amenajarea unor lacuri piscicole pe o suprafață de 6 000 ha, realizarea canalului navigabil Cernica–Dunăre.

— În aceeași perioadă, pe lîngă sistemele de irigații la care v-ați referit, T.C.I.F.–București a mai executat și alte lucrări de amploare?

— Desigur! Iată, dintre acestea, pe cele mai de seamă: ameliorarea terenurilor sărăturoase, prin lucrări de drenaj, irigații și aplicarea de amendamente pe 15 000 ha; punerea în valoare a nisipurilor prin lucrări de modelare și irigații, pe 5 000 ha; combaterea eroziunii solului pe terenuri în pantă, pe 80 000 ha; acumulări de apă cu un volum de circa 300 milioane metri cubi și derivații în lungime de circa 15 km; amenajarea de orezării pe o suprafață de circa 8 000 ha; amenajarea iazurilor piscicole pe circa 3 000 ha; regularizarea cursurilor de apă și consolidarea malurilor pentru protejarea centrelor populate și a obiectivelor industriale, pe o lungime de 300 km.

Dacă pînă nu de mult, sarcina anuală de 20—30 000 ha irigate constituia, credeți-mă, o sarcină dificilă, pentru realizarea căreia se depuneau mari eforturi și se făceau pregătiri speciale, în prezent, amenajarea pentru irigat a circa 200 000 ha anual o considerăm un obiectiv pe deplin realizabil. La aceasta contribuie desigur — pe lîngă mecanizarea și automatizarea complexă a lucrărilor și dotarea tehnico-materială a șantierelor noastre — omul, hidroamelioratorul, al cărui rol este determinant. O mențiune specială în această privință pentru tineret. Înfruntînd cu bărbăție și răspundere dificultățile inerente de pe șantierele de îmbunătățiri funciare (marea lor întindere, desfășurarea activității sub cerul liber, adesea sub arșiță sau intemperii, deplasările frecvente la lucru în puncte îndepărtate) tineretul se evidențiază prin fapte exemplare de muncă. Numai cuvinte de laudă pentru inginerii șefi de șantiere A. Sîntu, C. Tatu, C. Pascu, O. Ionescu; pentru tehnicienii N. Orzaru, I. Mahală, A. Purdoiu; pentru inginerii șefi ai secțiilor de utilaje terasiere L. Păsat, M. Montaleon, I. Dragnea; pentru mecanicii V. Manda, C. Seitan și O. Iatan: pentru întregul detașament de muncitori, ingineri și tehnicieni ai Trustului de construcții și îmbunătățiri funciare București.

— Gînduri de viitor?

— Gîndurile unui specialist din domeniul îmbunătățirilor funciare.... Aplicarea Programului național de gospodărire rațională a resurselor de apă, de extindere a lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului, program adoptat de partid, va da pămîntului românesc o nouă fizionomie mai armonioasă. El este cu adevărat un program grandios. Cu gîndul la cele circa un milion de ha ce vor fi amenajate pentru irigații în viitorul

cincinal, la cele 1 100 000 hectare ce vor fi desecate în aceeași perioadă, la cele 800 000 de hectare pe care se va combate eroziunea solului, simt de datoria mea, ca specialist, să subliniez că asemenea lucrări se impun nu numai pentru combaterea secetei, ci constituie, totodată, o condiție de bază a intensificării producției agricole. Marile sisteme de irigații pe care noi și celelalte trusturi interjudețene le vom construi, împreună cu cele care vor fi amenajate cu mijloace locale, vor transforma pămîntul țării într-o grădină roditoare, într-o mare uzină de grîne, porumb, fructe etc., de rod și belșug.

Dialog consemnat de
DINU TOADER

PSEUDOCALENDAR

Ing. VASILE CIAUŞU
membru în Consiliul A.G.V.P.S.

Sînt tentat să încep acest calendar de vînătoare şi pescuit sportiv cu luna august, şi asta din mai multe motive: pe de o parte, scriu aceste rînduri exact pe data de 1 august 1974, într-o frumoasă regiune de munte, pe valea Bistriţei; pe de altă parte, pentru că o dată cu această lună de vară începe un bogat sezon de vînătoare, acela al păsărilor de pasaj, pasiunea celor mai mulţi vînători. În plus, în luna august este permis pescuitul sportiv la toate speciile de salmonide, atît în apele de munte, cît şi în cele de şes.

DE VÎNĂTOARE ȘI PESCUIT

Dar calendarul e calendar și el începe cu luna ianuarie, iar sezonul de vînătoare este continuu pe tot parcursul anului. Este adevărat că pentru unii vînători (așa-zișii bufnaci), sezonul de vînătoare se limitează doar la lunile noiembrie, decembrie și ianuarie, cînd este permisă împușcarea iepurelui. Dar aceștia — îmi permit s-o spun deschis — nu-s vînători sportivi; mai curînd, sînt vînători de carne. Poate că și această concepție, străină de etica vînătorească, a dus la diminuarea efectivelor de iepuri. În prezent, pe fondurile de vînătoare ale A.G.V.P.S. există circa 750 000 de iepuri. Avînd în vedere situația evaluărilor de pe teren, în ultimii ani, termenele de vînătoare la această specie au fost limitate; în luna ianuarie, de pildă, se vînează numai acolo unde există suficiente efective de iepuri. Vînătoarea în această lună se desfășoară însă sub semnul fazanului, specie de vînat de curînd răspîndită pe întreg teritoriul țării, prin masive colonizări. La ultima conferință a A.G.V.P.S. s-a hotărît ca, anual, să se populeze fondurile de vînătoare cu peste 80 000 de fazani, pentru satisfacerea cerințelor crescînde ale vînătorilor. Se vînează numai cocșii de fazani, care sînt extrem de prudenți și au zborul foarte iute, ceea ce solicită maximă atenție la ochire și la trăgaci.

Pentru a nu ne repeta de la lună la lună, în cele ce urmează ne vom referi la vînătoarea pe specii, bineînțeles tot în ordine calendaristică. În prima parte a anului, vînătoarea este permisă la mistreți, gîște și rațe sălbatice, precum și la alte specii de vînat acvatic (pînă la 1 martie), la sitari, cocoșari și porumbei sălbatici (pînă la 1 aprilie), iar în luna aprilie — la cocori și becaține. De la 1 august este permisă vînătoarea la cocoșari, porumbei sălbatici, becaține și turturele, iar de la 15 august — la gîște și rațe sălbatice, precum și la prepelițe, cîrstei etc. De la 15 septembrie începe vînătoarea la ierunci (pînă la 15 decembrie), iar de la 1 octombrie se pot vîna mistreți, sitari și cocori. În sfîrșit, în lunile noiembrie și decembrie începe sezonul de vînătoare la fazani și iepuri.

În tot timpul anului este permisă vînătoarea la toate speciile de răpitoare, cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotite prin lege. Cu autorizație specială pot fi vînați urși carnivori (exceptînd perioada 15 ianuarie — 1 martie), jderi (exceptînd perioada 1 martie — 1 noiembrie), cocoși de munte (în perioada 1 aprilie — 15 mai), dropioi (în perioada 10 aprilie — 15 mai), căpriori (în perioada 1 iunie — 1 noiembrie), cerbi carpatini, cerbi lopătari și țapi de capră neagră (în perioada 1 septembrie — 1 decembrie).

Și pentru a ne putea da seama de ce bogăție cinegetică dispune A.G.V.P.S. voi nota cîteva cifre reprezentînd efectivele actuale: 9 500 de cerbi carpatini, 860 de cerbi lopătari, 143 000 de căpriori, 1 100 de capre negre, 1 500 de urși, 7 600 de mistreți etc. Nu rămîne decît să gospodărim cum se cuvine aceste efective și să le valorificăm în mod rațional. Trofeele de vînat mic sau mare vor răsplăti din plin preocuparea fiecăruia pentru ecrotirea și dezvoltarea fondurilor de vînătoare.

Și acum, cîteva cuvinte despre calendarul pescarilor sportivi, al căror număr se ridică în prezent la cifra de 142 000, față de 50.000 de vînători. În lunile ianuarie și februarie, dacă apele sînt înghețate, iar gheața este destul de rezistentă, se poate pescui la copcă, cu rezultate mai bune la răpitori — știucă și biban. În apele neînghețate sau cu gheața topită, se pescuiește bine la clean, scobar și mreană; se poate încerca la văduviță, roșioară, caras și chiar la crap. În lunile martie și aprilie, se pescuiește cu bun randament la răpitori: avat, șalău, știucă și biban. Pe măsura încălzirii apelor, se pot pescui și peștii pașnici — carasul și crapul. În apele de munte, pescuitul sportiv este oprit. În luna mai pescuitul sportiv este oprit în apele de șes, la toate speciile de pește, deoarece este epoca lor de reproducere. În apele de munte însă, începe pescuitul sportiv la păstrăvul indigen și fîntînel. În luna iunie, încetează prohibiția și, în funcție de regimul fiecărei ape, se poate da la toate speciile de pește. În lunile iulie și august se obțin cele mai bune rezultate la pescuitul în Dunăre, mai ales la crap și somn. De la 15 septembrie, în apele de munte este oprit pescuitul la păstrăv, dar continuă să fie permis pescuitul la lipan. Din luna octombrie, pe măsura răcirii apelor, rezultatele pescuitului sportiv devin tot mai slabe la speciile peștilor pașnici — crap și caras. În apele adînci, somnul mai mușcă frecvent. Știuca și avatul, însă, se prind bine și în lunile noiembrie și decembrie.

Iată că și pescarii sportivi au un program bogat de lucru, menit să le ofere depline satisfacții. În aceeași măsură, ei au datoria de a se îngriji de gospodărirea și exploatarea rațională a fondurilor piscicole, în spiritul recentei legi privind piscicultura și pescuitul.

Pledoarie în grabă

Sînt fricos? — zicea un iepure într-o zi.
Păi sigur că sînt. Parcă poți să nu fii
cînd, de cînd mă știu, tot într-o goană,
cu sufletul la gură, mă lupt să nu devin tocană?!
Trăiesc — vai de traiul meu! — într-o grindină de alice,
cu flinte în ceafă pocnind ca o mie de bice,
fugărit de ogari hămăind fioros.
Da, sînt fricos.
Tot încercînd să găsesc o explicație
am ajuns chiar să cred în predestinație.
Sînt fricos, o știe — din păcate — și vînătorul,
«curajul» său de fapt în frica mea își are izvorul!
că altfel... lasă că știu eu,
cu totul în alt chip se vorbește-n fabule despre leu...
Ar fi fost simplu dacă s-ar fi zis despre mine,
nu că mănînc morcovi și varză ci... vînător cu măsline.
Dar așa este omul. Aș mai spune eu multe...
(Aici iepurele tăcu și-ncepu să asculte
rotindu-și urechile în boarea imașului.
Apoi — zdup! Dus a fost. Auzise cornul hăitașului.)

Andrei DUMITRU

OAMENI CELEBRI-GLUME CELEBRE

Înaintînd în vîrstă, marele dramaturg Corneille se plîngea odată de regresul inspirației sale:
— Am pierdut poezia — a spus el unor prieteni — odată cu dinții.

Întrebat ce crede despre vechimea existenței lumii, Voltaire a răspuns:
— Nu știu, dar privesc lumea ca pe o bătrînă care își ascunde bine vîrsta.

Ilustrul scriitor, filozof și matematician francez d'Alembert era de o modestie neobișnuită. Într-o zi, cînd urma să demonstreze studenților propria sa teoremă, își începu lecția, astfel:
— Și acum, domnilor, vom trece la teorema al cărei nume am onoarea să-l port.

Antoine de Rivarol, scriitor și ziarist de faimă, vorbind despre enciclopedistul Nicolas Beauzée, a spus odată:
— Este la fel de erudit ca și o carte. Cu deosebirea că nu-i legat în piele de vițel...

Vreme de patru ani, Isaac Newton a fost membru al parlamentului britanic, ca reprezentant al universității. În acest răstimp el a luat cuvîntul o singură dată, «discursul» său avînd următorul text:
— Rog să se închidă fereastra, fiindcă dinspre Tamisa vine un miros greu...

ARBORI MILENARI

Specialiștii au identificat cel mai înalt arbore din Europa: este un brad pe valea pîriului Arțagul, afluent al Buzăului, în care se varsă, în apropiere de Fața Cheii. Acest brad atinge 62 de metri, avînd un diametru de 2,5 metri la 1,30 metri de la sol.

În ce privește vîrsta arborilor, continentul european are puține performanțe în materie. În schimb, în America de Nord există numeroși copaci multiseculari și chiar milenari. La muzeul din South Kensington se păstrează un trunchi uriaș, ale cărui inele — în secțiune — marchează o bună parte din istoria universală. Colaborînd, istoricii și botaniștii au stabilit diversele epoci istorice cărora copacul le-a fost martor, ajungîndu-se pînă la anul 1000, la epoca lui Wilhelm Cuceritorul. La descoperirea Americii de către Columb, acest arbore avea vîrsta de 450 de ani.

Dar și continentul nord-american este întrecut, la capitolul longevității copacilor, de Australia, unde există boababi în vîrstă de mai multe mii de ani, unii dintre aceștia fiind deja «bătrîni» pe vremea imperiului roman.

CA SĂ AIBĂ BALTA MAI MULT PEȘTE

— convorbire cu ing. *Petre Negoescu*, șeful serviciului producție din Centrala producției și industrializării peștelui —

— La 26 iulie 1974, Marea Adunare Națională a aprobat legea pisciculturii și pescuitului. Ca specialist în acest sector, v-am ruga să ne reliefați importanța ei.

— Noua lege a pisciculturii și pescuitului asigură un cadru juridic mai corespunzător activității din acest sector. Sporirea producției de pește, prin utilizarea intensivă a suprafețelor piscicole existente și valorificarea mai bună a terenurilor ce nu pot fi folosite eficient pentru producția agricolă și se pretează pentru amenajări piscicole, făcea necesară reglementarea unitară a exploatării și stabilirea atribuțiilor și răspunderilor unităților economice de resort în dezvoltarea pisciculturii și pescuitului în țara noastră. Pornind de la aceste considerente, legea valorifică întreaga experiență dobîndită în două decenii, de unitățile care exploatează bazinele piscicole, înlocuind vechile reglementări ce cuprind prevederi perimate.

Legea stabilește clar că piscicultura constituie o activitate economică principală, fiind chemată să asigure valorificarea rațională a apelor naturale și a celor amenajate în scop piscicol; legea definește totodată conținutul și clasificarea bazinelor piscicole și fondului piscicol.

— Vă rugăm să vă referiți la cîteva din prevederile mai importante ale noii legi.

— Pentru dezvoltarea pisciculturii românești într-o concepție unitară și modernă, legea prevede obligația unităților piscicole de stat și a cooperativelor agricole de producție pe ale căror terenuri se află bazine piscicole, de a înființa, fie singure fie prin cooperare, pepiniere piscicole, de a îmbunătăți tehnologia de producere și de creștere a speciilor de pești cu valoare economică ridicată și de a valorifica producția marfă de pește planificată, la fondul de stat. Sînt prevăzute, de asemenea, prin lege, măsuri eficiente de protecție și dezvoltare a speciilor valoroase de pești, prin amenajarea de zone naturale de reproducere a sturionilor, aclimatizarea de noi specii de sturioni adaptabili creșterii în apele Dunării și înființarea de stațiuni pentru producerea puietului de sturioni și de lostriță. Pentru protejarea fondului piscicol, legea pisciculturii și pescuitului prevede perioadele și zonele de prohibiție a pescuitului, limitarea pescuitului anumitor specii de pești, dimensiunile minime ale peștilor și ale altor animale acvatice ce pot fi pescuite, condițiile de exercitare a pescuitului sportiv. Potrivit legii, răspunderea pentru activitatea piscicolă în apele colinare, de șes și maritime revine Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, iar pentru apele de munte, Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Acestea, împreună cu consiliile populare județene, urmăresc și asigură realizarea programului de dezvoltare a pisciculturii și pescuitului, cuprins în planul național unic de dezvoltare economico-socială. Bazinele piscicole proprietate de stat sînt administrate de Ministerul Agriculturii, prin întreprinderile piscicole de stat județene și de Ministerul Economiei Forestiere, prin inspectoratele silvice județene. Cele două ministere vor da în folosința Asociației Generale a Vînătorilor și Pescarilor Sportivi, bazine sau zone din bazinele piscicole naturale, pentru organizarea pescuitului sportiv. Aceasta se realizează în baza unor contracte încheiate pe durată determinată, în funcție de lucrările de amenajare ce urmează a se executa de către Asociație. Legea stabilește condițiile de practicare a pescuitului sportiv, creînd condiții optime desfășurării acestei populare și îndrăgite modalități de recreere și destindere, protejînd în același timp apele țării și fondul piscicol, de abuzurile braconierilor, pentru care sînt prevăzute sancțiuni. Aplicarea prevederilor noii legi crează condițiile unei dezvoltări dinamice a pescuitului, a creșterii continue a cantităților de pește puse la dispoziția consumatorilor.

— Ce mai prevede noua lege pentru dezvoltarea pisciculturii în țara noastră?

— Dintre prevederile în această direcție, subliniez: identificarea și delimitarea tuturor terenurilor mlăștinoase, sărăturate și ale altor terenuri neproductive apte pentru piscicultură, în scopul creării de noi crescătorii și pepiniere piscicole, pe baza unui amplu program de amenajări; obligativitatea pentru unitățile piscicole de stat și cooperativele agricole de producție, deținătoare de asemenea terenuri, de a le amenaja și exploata eficient. Aceste unități sînt obligate prin lege să înființeze, singure sau prin cooperare, cum am mai spus, pepiniere piscicole care să asigure materialul de populare pentru bazinele piscicole amenajate și naturale, să îmbunătățească tehnologia de producere și creștere a puietului și de selecționare a speciilor de pești cu valoare economică ridicată. De asemenea, să aclimatizeze noi specii de pești, să extindă creșterea peștilor pe baza concluziilor rezultate din cercetarea științifică, să ia măsuri pentru combaterea epizootiilor și a dăunătorilor fondului piscicol, să organizeze exploatarea crescătoriilor piscicole în așa fel încît să asigure valorificarea pe piață a peștelui viu și proaspăt, de-a lungul întregului an.

Toate acestea ilustrează în mod grăitor faptul că noua lege a pisciculturii și pescuitului se încadrează în suita actelor normative de maximă importanță care vizează dezvoltarea multilaterală și armonioasă a agriculturii noastre socialiste. Ea creează Centralei producției și industrializării peștelui și întreprinderilor sale, condiții din cele mai favorabile și un cadru optim de realizare a importantelor sarcini ce le revin din documentele partidului nostru.

Convorbire consemnată
de **TRIFU DRUMEȘ**

NICULIȚEL, PODGORIE DE VIȚĂ VECHE

Primele licăriri ale zilei arginteau podgoria vestită a Niculițelului — lung șir de dealuri, cu butuci încărcați de struguri. Lumina acoperea dealurile cu vii, ce se întind cît vezi cu ochii, ca-ntr-o țară a vinului, cum a scris despre această podgorie Sadoveanu.

Viile Niculițelului alcătuiesc una din cele mai vechi și mai importante podgorii dobrogene, specializată în vinuri seci și tari, cu buchet și aromă de soi. Aceste vinuri erau vestite cu secole în urmă; în sat există documente care atestă că pe la 1760—1770 negustori leși veneau și cumpărau vin pentru șleahta polonă. Alte documente confirmă că buți pîntecoase și poloboace mai mărunte cu vin de Niculițel se încărcau pe corăbii la Isaccea, port în dreapta brațului Sfîntu Gheorghe, cu destinația Constantinopol.

În anii noștri, de oriunde au fost trimise la concursuri, în țară ori peste hotare, vestitele vinuri ale Niculițelului — Aligotte, Rieslingul italian, Cabernetul Sauvignon, Merlotul și celelalte — s-au întors cu aur și argint. În vinoteca cooperativei, înființată odată cu cooperativa, în 1958, s-au adunat pînă acum șapte medalii de aur și argint.

Podgoria Niculițelului nu dă numai struguri pentru vin, ci și struguri mulți. În 1973, de pe fiecare din cele 470 hectare cu vie pe rod s-au cules cîte 14 574 kg de struguri, producție record pe țară pentru cooperativele agricole din zona a doua viticolă. Producția nemaiîntîlnită vreodată pe dealurile Niculițelului a adus unității distincții înalte: «Ordinul Muncii» clasa I, Diploma și Drapelul de cooperativă agricolă fruntașă pe țară.

În ciuda primăverii secetoase din 1974 după cum ne spunea președintele și inginerul șef al unității, Ioan Terteș, viticultorii din Niculițel vor să repete recordul din anul precedent, bazîndu-și hotărîrea pe cîteva temeiuri de neclintit: toate lucrările în vie au fost făcute în perioada optimă de viticultori — 320 la număr, din care 200 tineri pînă la 25 de ani — care stăpînesc bine meseria, nu numai din cărți și de la cursuri de instruire, ci și din acea miraculoasă memorie colectivă care se cheamă tradiție.

«La noi, meseria de viticultor se deprinde din cea mai fragedă vîrstă» — îmi spunea primarul comunei, Marin Cristea. O îndeletnicire moștenită din tată-n fiu, fiecare aducîndu-i după puterea minții și a brațelor o nouă îmbunătățire, nu poate să nu lase urme din cele mai trainice. Oricum, transmite din generație în generație dragoste și, dacă vreți, mîndrie pentru îndeletnicirea pe care a practicat-o și tatăl și moșul, și moșul moșului. Această dragoste i-a ținut pe tineri în Niculițel; ei formează 60 la sută din numărul viticultorilor. I-a mai ținut la Niculițel cîștigul bun realizat prin acordul global, ca și prețuirea ce li se acordă. Pentru contribuția lor la obținerea producției-record de struguri amintite mai înainte, uteciștii au fost răsplătiți cu Diploma de Onoare a C.C. al U.T.C. Tinerilor li s-au creat, de asemenea, condiții ca la oraș de petrecere utilă și plăcută a timpului liber. Au teren de sport, cinematograf, cămin cultural. Corul fetelor din Niculițel a cîștigat primul loc pe țară la

concursul «Cîntare patriei», la grupa corurilor de voci egale.

Factorul hotărîtor pentru rămînerea tinerilor în sat rămîne, însă, bunul cîştig ce-l realizează de cînd muncesc în acord global. Gheorghe Bîlea a primit în 1973, numai ca retribuţie suplimentară 13 000 de lei, valoarea normei de categoria întîi fiind în acel an de 102 lei. Costică Jecu şi familia sa au cîştigat în acord global în ferma viticolă 1, 46 000 lei, Enică Mitan, viticultor la ferma 2, a avut un cîştig de 25 480 lei.

Şi Enică Mitan şi Costică Jecu şi Gheorghe Bîlea şi toţi ceilalţi viticultori vor să realizeze venituri la fel de bune şi în 1974. Hotărîrea şi-au exprimat o în fapte. Ca şi în 1973, lucrările în vie s-au desfăşurat la timp şi de calitate. Împreună cu îngrăşămintele chimice, pe parcelele care necesitau de urgenţă refacerea potenţialului productiv s-au dat şi multe tone de gunoi de grajd. S-a acordat toată grija încărcăturii de rod de pe fiecare butuc.

Viticultorii Niculiţelului au prins obiceiul «de a sta de vorbă» cu butucul, de a-i citi dintr-o ochire experimentată, puterea. Dacă butucul se vădeşte viguros îi lasă mai multă încărcătură. Lucrările în verde nu se fac de-a valma, ci diferenţiat, în funcţie de soi, vigoarea butucilor, gradul de fertilitate al solului, expoziţia terenurilor. Mai au şi alt «secret» viticultorii din Niculiţel. Pe la sfîrşitul lunii august, i-am găsit cîrnind cu grijă viile, ei ciuntesc bine lăstarii în partea de sus, socotind — aşa cum mi-au spus — că în felul acesta corzile pentru anul următor conservă seva în cantităţi mai mari şi astfel strugurii se coc mai timpuriu. Praşilele — patru în 1974, an mai secetos —, stropirile şi prăfuirile cu insectofungicide se execută cînd şi cît e nevoie.

— Viticultorii noştri — ne spune preşedintele — viticultori de viţă veche, ştiu că repeziciunea culesului viilor decide în bună măsură soarta recoltei de struguri. Dacă recoltatul se face încet şi se întinde prea mult timp, strugurii îşi pierd din greutate, păgubindu-se astfel şi unitatea şi oamenii a căror retribuţie în acord global depinde direct de valoarea producţiei-marfă încasată. Cei 320 de viticultori, muncind în acord global, au izbutit să recolteze producţia din 1973 numai într-o lună. Coşurile şi budanele unităţii s-au dovedit insuficiente şi oamenii — şi aici se poate vedea ce înseamnă acordul global — n-au pregetat să aducă de acasă coşarce, panere, căldări, cazane — tot ce au găsit de folos în gospodărie. Nu-i aşa Afuza?

Afuza Zamfira, tînăra care intrase cu nişte situaţii în biroul preşedintelui, este economistă la ferma a II-a viticolă. După ce a ieşit din birou, preşedintele cooperativei m-a întrebat zîmbind:

— Nu vă spune nimic numele de Afuza?

Şi apoi singur a dat răspunsul:

— Aici, la Niculiţel se poate întîlni un fapt curios, pentru cei care vin din afară, care atestă vechimea îndeletnicirii de viticultor pe aceste plaiuri. Oamenii au nume de struguri Afuza de la Afuz-Ali, Aligote, de la Aligote, soi pe care-l cultivăm pe 60 la sută din cele 470 de hectare cu vii, Merlota.

Într-un tîrziu cînd am părăsit Niculiţelul, pe dealurile cu acelaşi nume, în apusul plin de flăcări şi de aur, se odihneau podgoriile încărcate de rod.

MARIN ANGHEL

GLORIE ȘI FAIMĂ PESTE VEACURI

Cîtă legendă și cît adevăr se află în tot ce se știe despre mănăstirile Moldovei? Legendele sînt puține și neînsemnate, dar pitorești; adevărul stă încrustat pe lespezile de piatră și nu poate fi dezmințit. Să consemnăm, în cîteva cuvinte, istoricul, legendar și documentar, al celor mai de seamă dintre aceste ctitorii domnești, aducătoare de ecouri peste veacuri, cu privire, mai cu seamă, la tot ce a fost artă și cultură în Moldova lui Ștefan cel Mare, a lui Petru Rareș și a Movileștilor.

PUTNA

În volumul **Viața lui Ștefan cel Mare,** scriitorul Mihail Sadoveanu reproduce legenda fundării mănăstirii Putna: «Cum au ajuns primăvara în munte și s-au scurs puhoaiele, Ștefan Vodă a poruncit lui Ion Vistiernicul să sloboadă cheltuielile zidirii de la Putna ...Ștefan Vodă ieșise de mai multe ori în poienile desfătate de sub munte, cu curtenii săi, căutînd un loc potrivit. Așa se oprise la Putna și, după obiceiul vremii, hotărîse împrejmuirea trăgînd însuși Măria-Sa cu arcul, din punctul unde trebuia să fie poarta clopotniței. Unde a căzut săgeata urma să se așeze altarul... și au pornit lucrările». Data certă a începerii clădirilor este «acel an 6974 de la facerea lumii» (la 10 iulie 1466), iar a terminării definitive, anul 1481, după cum se vede scris pe pisania găsită pe turnul de la intrare («Binecinstitul domn a toată țara Moldovei, Io Ștefan Voievod, fiul lui Bogdan Voievod, a zidit și a făcut mănăstirea aceasta... în anul 6989»).

De-a lungul vremii, peste această ctitorie a lui Ștefan au trecut multe urgii: focuri, cutremure, războaie. Refăcută de mai mulți domni, modificată în întregul ei, lucrarea tocmită de marele voievod acum o jumătate de mileniu, dăinuie și în zilele noastre, impunînd prin măreția ei și prin valorile artistice rămase. Ctitorul mănăstirii s-a gîndit s-o facă, în primul rînd, necropolă pentru familia sa, dar și un centru de cultură și de artă moldovenească. Manuscrisele rămase de la cei ce au format aici școala de caligrafi și, mai ales, broderiile și tesăturile aflate pe morminte, ne-o dovedesc cu prisosință. Faima bogățiilor artistice de la Putna este internațională: broderiile cu fire de aur și de argint, pe mătase; argintăria; cărțile scrise pe pergament; inscripțiile; picturile murale interioare; sculpturile decorative de pe morminte — toate au fost cercetate cu interes nu numai de către specialiștii români, ci și de foarte mulți străini.

VORONEȚ

În **Cronica** lui Neculce găsim însemnări demne de luat în seamă despre întemeierea Mănăstirii Voroneț: «Ștefan Vodă au mers la Voroneț, unde trăia un părinte sehastru, pre nume Daniil... și s-au spovedit Ștefan Vodă la dînsul și au întrebat pe sehastru ce va mai face că nu mai poate să se bată cu turcii; închina-va țara la turci, au ba? Și sehastrul au zis să nu o închine, că războiul este al lui; numai ce de va izbîndi, să facă o mănăstire acolo...» Deci Ștefan întorcîndu-se cu oaste mare asupra turcilor «a început a-i bate și a-i goni... apoi s-au apucat de au făcut Mănăstirea Voroneț».

Însemnarea cronicarului, care ar putea fi luată drept legendă, este adeverită, în parte, de inscripția existentă deasupra tindei ușii bisericii: «Io Ștefan Voievod, prin mila lui Dumnezeu gospodar al țării moldovenești, fiul lui Bogdan Voievod, a început a zidi acest hram la mănăstirea de la Voroneț, în numele sfîntului și slăvitului biruitorului Gheorghe, în anul 6996 (1488), în luna mai 26... și s-a săvîrșit în același an, în luna septembrie 14 ».

Biserica a fost zugrăvită, pe dinăuntru și pe dinafară, după mai bine de o jumătate de veac — în 1546 — «din voia și strădania mitropolitului Grigore Roșca». Acestuia îi datorăm deci acele admirabile și inegalabile fresce, care dăinuie și în zilele noastre, fiind renumite în întreaga Europă.

Despre activitatea culturală desfășurată de-a lungul deceniilor la Mănăstirea Voroneț, ne stau dovezi marile valori muzeistice descoperite în secolul trecut: Codicele Voronețean, Psaltirea Voroneteană, un Tetraevanghel din 1550; apoi tabloul votiv din dreptul ușii de la intrarea în biserică, în care apare și chipul lui Ștefan și al Doamnei Maria.

Mănăstirea Voroneț este, fără îndoială, cea mai bogată în valori artistice — mai cu seamă prin frescele sale care constituie o permanentă atracție pentru mii și mii de vizitatori din țară și din străinătate.

MOLDOVIȚA

Printre monumentele istorice aflate în țara noastră, Mănăstirea Moldovița ocupă un loc de frunte, valoarea artistică a arhitecturii ansamblului respectiv de clădiri fiind socotită unică și universală. Această mănăstire, zidită de Petru Rareș, în anul 1532, aduce pînă la noi, din adîncul istoriei Moldovei și al Bucovinei, ecoul năzuințelor spre frumos și măiestrie, ale unor ziditori și artiști inegalabili. Întreaga așezare este împrejmuită de un zid de piatră brută, gros de 1,20 metri și înalt de 6 metri, laturile terenului astfel delimitat fiind de 65 × 70 de metri. Principala construcție — biserica — are 33 de metri lungime, 8,50 metri lărgime și 10 metri înălțime (plus încă 10 metri turla). Fațadele acestei trainice construcții (cu ziduri groase de 1,50 metri), sînt acoperite în întregime cu picturi de o neîntrecută frumusețe, pe care specialiștii le apreciază — alături de cele de la Voroneț și de la Sucevița — ca fiind cele mai prețioase de pe teritoriul țării noastre. Ele își păstrează aspectul și prospețimea inițială, deși au înfruntat intemperiile a patru secole și jumătate. La fel de valoroase, dar ajunse pînă la noi cu unele degradări cauzate de fumul lumî-

nărilor, sînt picturile interioare. În biserică sînt păstrate și unele obiecte de aur, dăruite de ctitorii ei; apoi țesături și argintărie care sporesc bogăția artistică a monumentului. O pictură, cu chipul lui Petru Rareș, se păstrează, nealterată, pe unul dintre zidurile bisericii.

Din documentele care amintesc numele Mănăstirii Moldovița, s-a stabilit și anul precis cînd au fost făcute de către artiști moldoveni, picturile bisericii: 1537.

SUCEVIȚA

O legendă, transmisă din generație în generație pînă la noi, spune că Mănăstirea Sucevița a fost clădită cu materialele cărate cu căruța, timp de treizeci de ani, de către o femeie, venită nu se știe de unde și supusă de bună voie la această istovitoare muncă. Tînăra și harnica româncă ar fi cerut, cînd i s-a apropiat sorocul morții, să fie îngropată acolo la mănăstire. Mormîntul ei n-a fost descoperit pînă acum, dar chipul unei femei, cioplit în piatră, se află așezat în vîrful contrafortului care sprijină turnul clopotniței; deci legenda își găsește în asta o oarecare confirmare.

Mănăstirea Sucevița se află la 30 de km de Rădăuți. În anul 1504, acolo se afla un schit, iar în 1578 s-a clădit o biserică de piatră, existentă și astăzi. Ctitorul ei este episcopul Gheorghe Movilă. În 1595, Ieremia Movilă, domnul Moldovei, a zidit chilii pentru călugări și zidul împrejmuitor, donînd mănăstirii și bunuri suficiente pentru a-i asigura existența. În anii următori clădirile au fost sporite: o școală, ateliere, grajduri, șure, magazii. Vin apoi marii maeștri zugravi, care pictează interioarele și exterioarele bisericii — încîntătoare și impresionante lucrări de artă românească veche. Profesorul Nicolae Iorga va spune despre acest tezaur artistic: «Sucevița este, de sigur, cea mai frumos zugrăvită biserică, ce se poate închipui; pe dinăuntru, ca și pe dinafară este un strălucit covor de chipuri, care se desfac pe un armonios fond albastru și verzui...»

Mănăstirea mai posedă: cruci și icoane ferecate în aur, sculpturi, evanghelii vechi, manuscrise, cădelnițe — toate lucrate cu migală și măiestrie. Zidul înconjurător, înalt de 6 metri și gros de 3 metri, are laturile de 100×104 metri.

Ion MUNTEANU

PUTNA

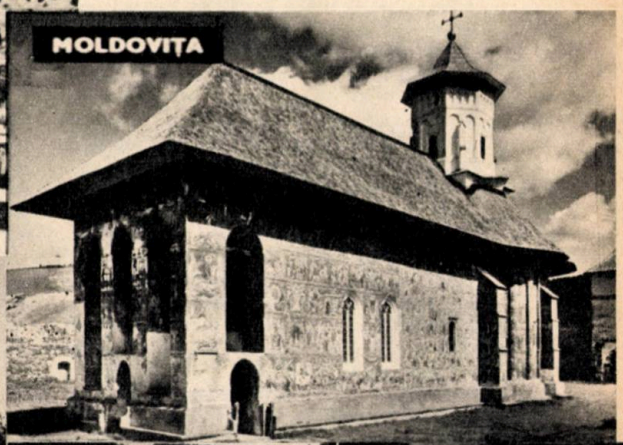
MOLDOVIȚA

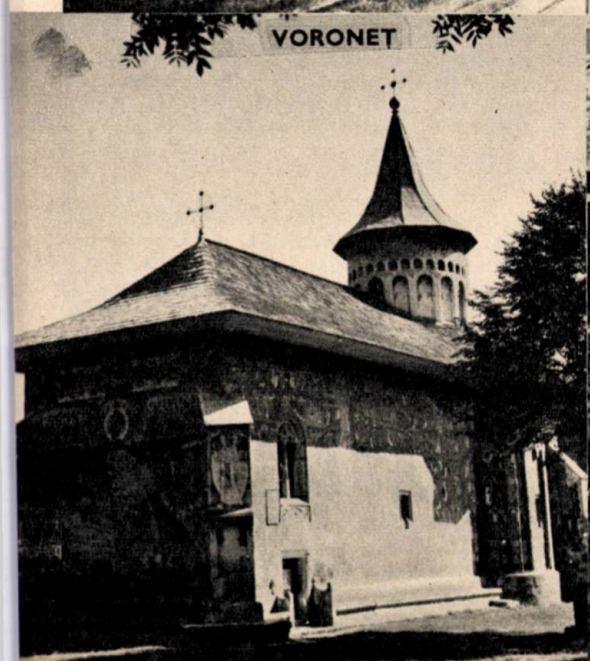
VORONEȚ

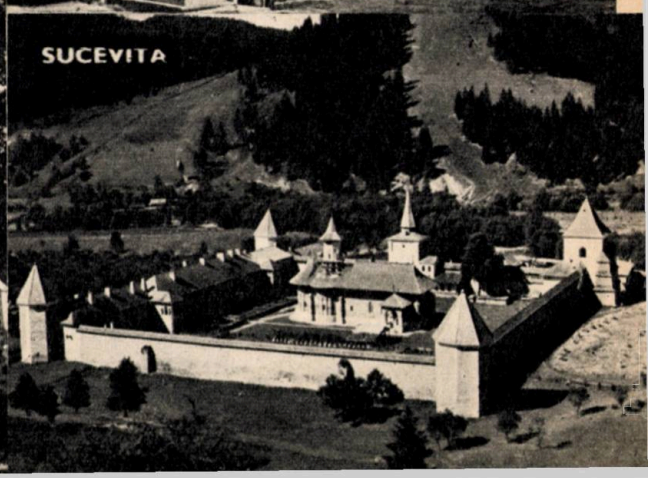
SUCEVIȚA

„FABRICA“ DE FRUCTE DE LA BAZNA - SIBIU

Ferma pomicolă Bazna a întreprinderii agricole de stat Mediaș se află pe unul din dealurile podișului Tîrnavelor. O livadă de 90 de hectare, cu meri și pruni, din care 80 de hectare cu pomi pe rod. O livadă născută cu două decenii în urmă și pe care, fapt semnificativ, o îngrijesc aceiași 23 de oameni. Teodor Firlea, Matei Binder, Martin Klein, Andrei Kiss, Ioan Preda, Fritz Thalmann, frații Kinn, Ion Bobohălneanu, Gheorghe Cristea, Ion Bandi. Români, germani, maghiari.

În fruntea fermei se găsește primul Erou al Muncii Socialiste din agricultura județului Sibiu și poate cel mai tînăr din țară, tehnicianul Adolf Mihail Kristoff. Are numai 37 de ani. Cînd a venit el la Bazna, livada nu se născuse încă. Pe dealurile cu sol sărac și rece se cultiva doar ovăzul. Se scoteau 700—800 kg la hectar, o nimica toată. În chiar anul venirii sale, s-au pus bazele plantației de meri și pruni. Înființarea și întreținerea pînă la intrarea pe rod a livezii de meri și pruni a costat unitatea 950 000 de lei. Întrebarea era dacă banii au fost cheltuiți cu folos sau nu. Rezultatele primilor ani de la intrarea pe rod a plantației nu erau deloc edificatoare, în 1960, livada a dat o producție de fructe de numai 40 de tone. Peste patru ani însă, producția de fructe a livezii a fost de zece ori mai mare — 400 de tone și a continuat să crească puternic: în 1968, 1 150 de tone, în 1972, 1427 de tone sau 144 kilograme de fructe de la fiecare pom aflat pe rod. Chiar și în 1973, an destul de vitreg pentru pomicultură în bazinele sibiene Bazna, Vurpăr, Apoldu de Sus și Cisnădie, an cu îngheț în aprilie și grindină în august, livada tot a produs 1 165 tone de fructe. În 1974, în pofida brumelor din primăvară, producția de fructe a livezii se prelimină la peste 1 200—1 300 de tone. Ferma pomicolă este în asemenea condiții cea mai rentabilă din întreprinderea agricolă de stat Mediaș. An de an, cu cheltuieli de producție reduse, se realizează o producție de fructe de peste trei milioane lei. În 1974, valoarea producției totale de fructe se prelimină la circa 3 200 000 lei.

De la înființare și pînă acum, livada de la Bazna a livrat 10 000 tone de fructe de cea mai bună calitate, dovadă faptul că 2 500 tone de mere și prune au putut fi exportate la prețuri superioare. Merele «Ionathan», «Pătul» și «Parmen auriu», prunele «Vinete», produse în livada din Bazna-Sibiu sînt cunoscute și apreciate în multe țări.

«RĂDĂCINILE» REALIZĂRILOR

Rezultatele sînt frumoase și pe bună dreptate cei 23 de pomicultori se mîndresc cu ele. Ei se mîndresc și cu ceea ce numesc, ca pomicultori ce sînt, «rădăcinile» acestor realizări — munca, priceperea, Ei se îngrijesc ca fiecare palmă de pămînt să dea producție, să aducă beneficii, să dea bani. Pornindu-se de la această idee, mai acum cîțiva ani, în livada de meri și pruni și-a făcut apariția o subetajare», o plantație de 4,65 ha de coacăz negru, a cărei producție în 1974 a fost de peste 35 000 lei. În livadă se produc de asemenea furaje; se prevede ca în 1974, să se recolteze de aici peste o sută de tone masă verde, peste o sută de tone dovleci, 80 tone de borceag și 3 tone de fîn. Și oricît de ciudat ar părea unora, în livadă au fost îngrășați 20 de tăurași, a căror livrare a rotunjit beneficiile fermei cu încă vreo 30 000 lei.

Acestea sînt, firește preocupări secundare. Preocuparea principală a celor 23 de pomicultori rămîne livada cu fructele ei, livada cu complexul de probleme imediate și de perspectivă. Dintre problemele de actualitate, cele mai importante rămîn fertilizarea, tăierile de rărire și fructificare, combaterea dăunătorilor și apărarea livezii de brume. În 1974, ca și în ceilalți ani, pe o treime din livadă s-au aplicat îngrășăminte naturale, în doze masive, de circa 40—50 de tone la hectar. S-au transportat și împrăștiat în livadă aproape o mie de tone gunoi de grajd.

— Solul din plantație este sărac și rece — ne explică Eroul Muncii Socialiste Adolf Mihail Kristoff. Fără un asemenea «tratament» n-am obține producție de pe un măr nici cît de pe un agriș...

Gunoiul de grajd, în amestec cu circa 500 kg de superfosfat la hectar se introduce sub brazdă, odată cu arătura de toamnă. Iarna, pe zăpadă, se dă sare potasică, în doză de 300—400 kg la hectar, iar primăvara, în mustul zăpezii se mai aplică în jur de 300 de kg îngrășăminte azotoase la hectar. Bineînțeles, fertilizarea se face diferențiat, pe parcele, în funcție de conținutul solului în elemente nutritive și de gradul de fructificare al pomilor.

O importanță la fel de mare s-a acordat și celorlalte lucrări. Tăierile în livadă, de rărire și fruc-

tificare s-au făcut de aceeași echipă specializată, care execută această lucrare de mai bine de un deceniu. Mecanizatorii și pomicultorii au efectuat cu grijă și alte lucrări obișnuite sau mai puțin obișnuite — săpările în jurul pomilor, aratul și discuirile fîșiilor de pămînt dintre pomi, completarea golurilor, înlocuirea prunului din soiul Anna Spath, depășit, cu măr din soiuri bune, cum sînt Ionathan și Golden Delicios, stropirile de mai multe ori cu substanțe chimice a tuturor pomilor fructiferi. Combaterea dăunătorilor se desfășoară non-stop; ferma și-a asigurat soluții din cele mai eficiente de stropit, oamenii ei au realizat singuri pompa M.S.T.-1,4, prin transformarea mașinii de stropit tip M.S.P.P. Acesteia din urmă i-au schimbat pompa propriu-zisă, i-au confecționat un cadru monoax și i-au atașat un rezervor mai mare, de 1 400 litri. Așa s-a născut inovația fermei, pompa M.S.T.-1,4, care prezintă mari avantaje: se scurtează considerabil perioada tratamentelor, randamentul de lucru crește cu 86 la sută și se reduce substanțial consumul de forță de muncă. Datorită acestei inovații a mecanicilor Ioan Teutsch, Ștefan Balint și Mihai Guist, în 1974 au fost făcute 14 stropiri.

RĂZBOI ÎMPOTRIVA BRUMEI

În 1974, pomicultorii au avut mult de furcă și cu bruma care în primăvara rece a încercat adesea să nimicească floarea pomilor. Împotriva brumei s-a acționat, după cum ne spunea tovarășul Kristoff «militărește, ca la război». A fost întocmit un plan minuțios de alarmare, care asigura adunarea în livadă a tuturor celor 23 de pomicultori și mecanizatori în mai puțin de o jumătate de oră. Sus, în livadă, pe deal, remorcile așteptau pregătite, ascunzînd sub prelate, tot ce era de trebuință pentru acoperirea cu fum a livezii — sute de cauciucuri de mașină uzate, adunate din vreme de pe la întreprinderi din Mediaș, mii de lumînări fumigene. Și așa, mai mult de zece nopți de-a rîndul, oamenii n-au dormit, ca să ocrotească de îngheț floarea pomilor.

La Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste, unde a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste, Adolf Mihail Kristoff, luînd cuvîntul a spus: «**Vă asigurăm, iubite tovarășe secretar general, că vom munci neobosit pentru ca livada noastră să fie și mai rodnică**». La cîteva luni după aceea, în livadă, mi-a mărturisit ce avea în vedere cînd a dat grai angajamentului...

DE LA LIVADĂ CLASICĂ LA SUPERINTENSIVĂ

— Livada va fi transformată, treptat, începînd chiar din 1975, într-o plantație superintensivă. În următorii ani, se va ajunge la 700—1 000 pomi la hectar. De la 90 hectare livada se va extinde la 150—160 de hectare, de pe care sîntem hotărîți să obținem anual minimum 3 000 tone de fructe. Vor cîștiga și oamenii mai bine. De altfel, și în prezent, cîștigul lor lunar este în jur de 2 000 de lei. Ca șef al fermei, mă interesează cîștigul lor, condițiile lor de muncă și de viață. În curînd, în livadă va funcționa o baie...

Biografia omului care ne vorbește este biografia unui om simplu, a unuia din cei mulți... Iat-o schițată: Cînd Adolf Mihail Kristoff avea doar cinci ani, a rămas fără tată. Acesta a plecat în război de unde nu s-a mai întors. Pe cînd avea 11 ani, a rămas și fără mamă. Cele șapte clase primare le-a făcut în satul natal. Mănărade. Apoi, a urmat o școală profesională viticolă, la Micălasa. În 1952 era muncitor la Întreprinderea agricolă de stat Mediaș, la ferma acesteia din Bazna, unde muncește și acum, exemplu, ca și ceilalți 22 de pomicultori, de statornicie și dragoste de unitate. Între 1959—1962, a urmat școala tehnică de maiștri horticoli de la Ciumbrud, pe care a absolvit-o cu media 9,62. În 1972, a absolvit la cursurile fără frecvență, liceul agricol din Blaj, așa cum se angajase față de tovarășii săi, în adunarea generală cînd a fost primit în rîndurile membrilor de partid. De cînd a primit steluța de aur se gîndește tot mai mult la Facultatea de horticultură... Spune că e tînăr și titlul înalt obligă. Și-a întemeiat o familie fericită, soția sa lucrează tot în agricultură. Are și doi băieți, în ale căror carnete de elevi sînt numai note de 10 și 9. O biografie din miile de biografii ale tinerilor crescuți în cele trei decenii de viață nouă...

Dar tovarășul Kristoff n-are numai bucurii.

— Pe lîngă bucurii — spune dînsul — mai am destule griji, insatisfacții pentru unele neajunsuri ce se mai ivesc nu numai la noi în fermă, ci și în unități din jur. Nu poți fi egoist să zici că dacă la tine lucrurile merg bine, nu mai trebuie să-ți pese ce se întîmplă la vecini. Adevărul este că în livezile unor cooperative agricole (la Alțîna, Cornățel, Roșia) abia se obțin 4—8 kg de fructe pe pom. O nimica toată, care face ca livezile acestea în loc de beneficii să aducă cooperativelor doar pagubă și necazuri. Mai deunăzi am făcut o socoteală. Dacă pe cele 2 242 hectare cu livezi ale cooperativelor agricole de producție din județul Sibiu, s-ar produce în sistem Bazna, și s-ar realiza cîte o sută de kilograme de fructe pe pom, s-ar recolta pe puțin 30 000 tone de fructe, adică cu peste 29 000 tone mai mult decît acum cînd producțiile sînt derizorii. Pînă nu se va aplica și în cooperativele agricole din județ, sistemul Baznei, n-am pace...

TUDOR DUMITRU

DIN CULISELE LUPTEI BIOLOGICE ÎMPOTRIVA INSECTELOR DĂUNĂTOARE

În fiecare an, culturile agricole plătesc un greu tribut unor inamici pe cît de minusculi pe atît de periculoşi: insectele dăunătoare. Omul, beneficiar al recoltelor, interesat deci în păstrarea integrităţii lor, şi-a căutat ajutoare. Cele mai puternice s-au dovedit produsele chimice. Panoplia chimioterapiei este astăzi mai bogată ca oricînd, iar eficacitatea armelor ei, de netăgăduit. Nici un producător agricol nu se poate lipsi de ele fără riscul compromiterii recoltei. Şi totuşi... Folosirea produselor chimice reprezintă şi ea un risc: fiind toxice pentru insectele dăunătoare, ele sînt toxice şi pentru om; distrugînd şi fauna folositoare deranjează echilibrul naturii. La rîndul lor, insectele s-au adaptat şi au evoluat spre forme rezistente la atacul chimiei.

Căutîndu-şi noi aliaţi, omul i-a găsit — culmea! — în rîndul insectelor — o lume de simpatii şi antipatii, de prietenii şi duşmănii. Descoperindu-le, cercetîndu-le, oamenii de ştiinţă şi-au propus să dea acestor «relaţii» o utilitate practică. Aşa s-au născut şi continuă să se nască armele biologice de luptă contra insectelor dăunătoare — eficace, netoxice, ieftine. Iată cîteva din preocupările pe care le au în această direcţie specialiştii de la Institutul de cercetări pentru protecţia plantelor.

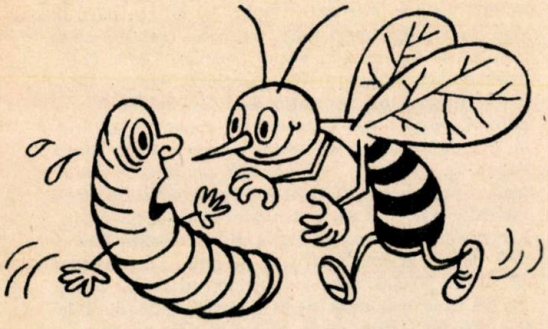

VIESPILE FOLOSITOARE

Cît de inofensiv poate să pară zborul unor fluturi deasupra unui cîmp cu varză! Pentru cei ce ştiu însă că acest «dans» anunţă momentul depunerii ouălor, că, apoi, larvele albiliţei, de pildă, (Pieris brassicae) pot distruge cultura, impresiile se schimbă. Un tratament chimic rezolvă desigur problema. Lucrurile se complică însă dacă apropierea recoltării ridică problema toxicităţii produsului utilizat. Nu s-ar putea apela la eventualii duşmani naturali ai acestui dăunător? A fost suficientă ideea, că oamenii de ştiinţă au trecut la faptă. Au găsit, întîi, aliatul: viespea Trichogramma evanescens, care foloseşte ouăle albiliţei şi ca hrană şi ca loc de depunere a propriilor ouă. Cînd această «întîlnire» are loc natural, ciclul biologic al dăunătorului este întrerupt şi un nou atac exclus. Dar întîlnirea poate fi şi provocată. Şi pentru că această viespe se comportă la fel şi cu alţi dăunători ai culturilor — fluturii de noapte, buha semănăturilor, sfredelitorul porumbului — la Institutul de cercetări pentru protecţia plantelor s-a pus la punct o metodă de creştere şi înmulţire a acestor viespi.

Ele sînt dirijate să-şi depună ouăle pe ouă de molia cerealelor (Sitotroga) insectă înmulţită, la rîndul ei, pe boabe de grîu, orz, porumb. Cartonaşe speciale, pe care se fixează cîte 2 000—3 000 de ouă de Trichogramma, se instalează în culturile ce urmează să fie apărate. Aici viespea îşi desăvîrşeşte ciclul biologic, distrugînd, pentru a supravieţui, ouăle insectelor dăunătoare. O combatere deci fără pericolul toxicităţii şi cu cheltuieli care reprezintă doar 2/3 din cele necesitate de tratamentele chimice. Alte viespi preferă alţi dăunători. Trichogramma embryophagum combate fluturii care produc viermănoşirea fructelor (Laspeyrsia etc). Alte două specii de viespi — Prospaltella perniciosi (originară din China) şi Aphytis proclia — distrug păduchele din San Jose. Ele sînt în curs de înmulţire — pe dovleci şi pepeni turajeri — pentru a putea fi lansate cît mai curînd, în livezi.

CRESCĂTORII DE... PĂIANJENI

Ele s-au preconizat şi, în mic, s-au realizat în practică, pentru păianjenul Phytoseiulus persimilis, un acarian originar din sudul Franţei, căruia, la noi îi convin doar condiţiile de seră, unde, de altfel, i s-a fixat şi «locul de muncă». Aici nu are de făcut altceva decît să-şi manifeste «antipatia» (sau... predilecţia) pentru numeroşi păianjeni dăunători culturilor. O face hrănindu-se atît cu ouăle acestora cît şi cu insectele adulte. A fost utilizat cu succes în serele de la Codlea, Hălchiu, Popeşti etc.

Iată unul din modelele de crescătorie preconizate pentru alcătuirea unei armate de Phytoseiulus, format din trei compartimente: unul pentru cultivarea de plante gazde — soia sau fasole — neinfestate; un al doilea — pentru plante infestate cu Tetranychus urticae; un al treilea — cu plante gazdă infestate în care se introduce, pentru înmulţire, şi prădătorul. Cînd se realizează numărul

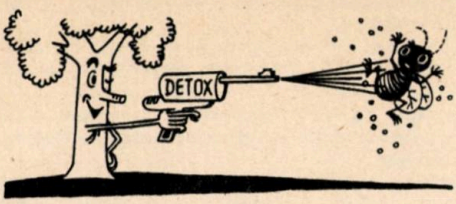

necesar de exemplare, frunzele purtătoare de Phytoseiulus se transportă în sera care urmează să fie «curățită» de acarienii dăunători. Dacă nu se iveşte încă nevoia, aceste frunze se pot stoca la rece, la 6—9°, timp de 2—3 săptămîni. O asemenea creşcătorie a fost experimentată de cercetătorii de la I.C.P.P. Ei o văd realizabilă şi la scara marii producţii, pe lîngă laboratoarele de protecţie a plantelor. De aici, transportul lui Phytoseiulus către beneficiari — serele mai mari sau mai mici — se poate face în cutii refrigerate.

«ELIXIRUL TINEREŢII»

Cercetările au arătat că dacă în corpul unei insecte aflate în stare de larvă, deci în stadii tinere de evoluţie, se introduce o cantitate suplimentară de hormoni de creştere juvenili, aceştia acţionează ca un «elixir al tinereţii»: creşterea devine continuă în detrimentul dezvoltării, insectele rămînînd în stadiul de larvă, dar cu numeroase caractere patologice. Înmulţirea este deci exclusă. Posibilitatea de a sintetiza în laborator asemenea hormoni, analogi celor naturali, a deschis drum unei noi etape în combaterea insectelor. Prin utilizarea lor se exclude toxicitatea ca şi apariţia de rezistenţă la tratament. Chimiştii clujeni produc acum diferite tipuri de astfel de hormoni analogi unii fiind creaţii originale. Cercetătorii de la I.C.P.P. le studiază specialitatea, modul de acţiune, le stabilesc dozele. Insecticidele hormonale, ultimul «strigăt» în domeniul combaterii dăunătorilor culturilor agricole sînt pe cale să devină «arme» cu utilizare curentă.

SONIA DIRADURIAN

AŢI BĂUT VIN DE SOC?

De toată lumea este cunoscut un arbust care creşte pe la marginea pădurilor, pe lîngă garduri, prin grădini denumit popular soc, iar ştiinţific Sambucus Nigra L. El face parte din familia Caprifoliaceae.

Florile şi fructele socului îşi pot avea o mulţime de utilizări practice. Florile conţin un ulei volatil, care le dă un miros plăcut; mai conţin glucide, mucilagii, colină, rutină, sambunigrozidă etc. Ele au proprietatea de a provoca o transpiraţie abundentă fiind recomandate sub formă de ceai în gripă, răceală, bronşită, ajutînd în mod indirect la scăderea temperaturii. Ceaiul din flori de soc influenţează favorabil în tratamentul reumatismului, gutei, bolilor de rinichi, prin diureza pe care o produce. De asemenea, ceaiul din flori de soc măreşte cantitatea de lapte la femeile ce alăptează.

Datorită faptului că ceaiul de flori sau fructe de soc are un efect uşor laxativ şi că ajută la eliminarea apei din ţesuturi, el se foloseşte ca medicament natural în obezitate, contribuind astfel la slăbirea celor foarte graşi.

Extern, florile de soc se recomandă sub formă de băi sau cataplasme la furuncule, abcese, arsuri, flictene, avînd proprietatea de a fluidifica puroiul, de a calma durerile, dînd chiar umflătura înapoi.

Florile de soc intră în compoziţia ceaiurilor antireumatice, depurativ şi sudorific.

Şi acum, cîteva reţete:

Ceaiul *se prepară prin infuzie, dintr-o linguriţă-două de flori în circa 250 gr apă. Se beau 3-4 ceaiuri călduţe pe zi.*

Citronada *se prepară numai din flori proaspete. Se aleg 10 inflorescenţe frumoase (pălării), li se înlătură codiţele şi se aşează într-un borcan de 10 l. Dintr-un kg de zahăr se face sirop cu 1 l apă; mai adăugăm 7 l apă, (deci în total 8 l apă), care se toarnă peste florile din borcan; în sfîrşit adăugăm o lămîie cu totul (se stoarce zeama şi coaja tăiată mărunt).*

Toată compoziţia de mai sus se lasă în borcan timp de 24 ore, pentru a se macera. În următoarele 24 ore se va amesteca de mai multe ori conţinutul din borcan.

La sfîrşitul celor 48 de ore, se arde jumătate kg de zahăr şi se stinge cu jumătate litru de vin. Se lasă pînă se dizolvă tot zahărul ars. Se strecoară prin tifon compoziţia din borcan, se amestecă cu soluţia de zahăr şi apoi se introduce în sticle, care se închid ermetic cu dop de plută şi plastic pe deasupra. Se lasă la rece o lună de zile şi apoi se poate consuma simplă sau cu cuburi de gheaţă. Ţinută la rece, citronada poate fi păstrată şi un an de zile.

Vinul de soc *se prepară tot din flori de soc, care se pun la fermentat într-o damigeană de 50 l. Se vor folosi 32 inflorescenţe mari de soc, 12 kg zahăr, 4-6 lămîi (în funcţie de mărimea lor), drojdie de bere cît o nucă mare. Iată cum se procedează. Florile curăţate de codiţe se introduc în damigeană, se adaugă zeama şi cojile de lămîi tăiate mărunt, precum şi drojdia diluată în puţină apă. Zahărul se face sirop diluat cu apă călduţă; folosim 43-45 l apă, astfel încît din întreaga capacitate a damigenii să rămînă neumplută o înălţime de 10-15 cm pentru a crea spaţiu suficient procesului de fermentare. După ce se adaugă toate ingredientele prevăzute, se amestecă uşor cu ajutorul unui băţ lung de 1 m şi se acoperă gura damigenii cu un săculeţ de pînză pătrat, 25×25 cm, umplut cu nisip. Acest săculeţ are rolul de a lăsa să iasă din damigeană gazele de fermentaţie.*

În primele zece zile, compoziţia se amestecă o dată pe zi după care se acoperă cu săculeţul. Apoi se lasă să fermenteze timp de 8 săptămîni acoperită tot cu acel săculeţ cu nisip. Acum, compoziţia se trage cu un furtun în alte vase şi se lasă la rece 2-3 luni, putîndu-se consuma. Va fi un vin parfumat, gustos şi foarte sănătos. Se poate bea simplu sau cu sifon.

Dacă dorim să facem din mustul de vin **şampanie,** *procedăm astfel: introducem vinul în sticle groase de şampanie sau de vin spumos, punem cîte un bob de orez în fiecare sticlă, astupăm bine sticlele care, culcate se înfundă în nisip; din cînd în cînd le întoarcem pînă cînd conţinutul se sifonează îndeajuns pentru a rivaliza cu şampania.*

Ing. OLTEA SCORNEICĂ

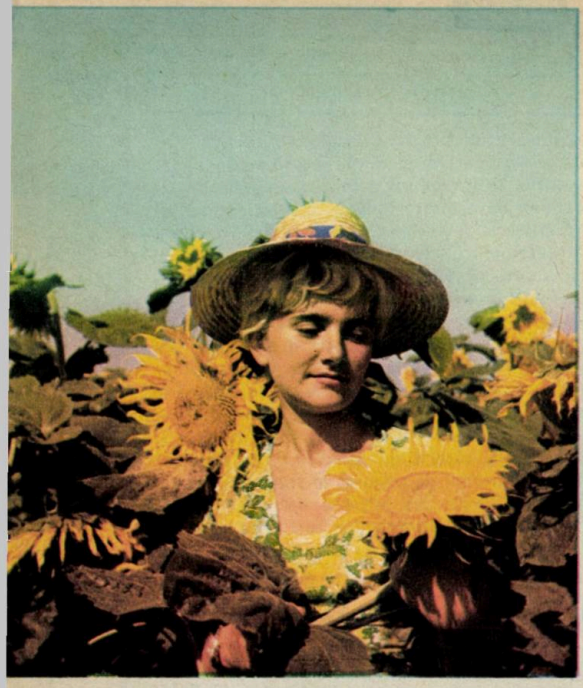

RECORDURI ÎN AGRICULTURA NOASTRĂ

Pentru contribuția adusă la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a agriculturii socialiste, pentru obținerea în 1973 a unor producții mari vegetale și animale, precum și pentru livrarea la fondul de stat a unor cantități sporite de produse, **87 de cooperative agricole, întreprinderi agricole de stat și asociații intercooperatiste** au fost distinse cu **Ordinul Muncii clasa I.**

● Printre cooperativele agricole și asociațiile intercooperatiste fruntașe în întrecerea socialistă pe țară în 1973 recordul l-au deținut următoarele unități:

— cooperativa agricolă «**Someșul**», municipiul Satu Mare, care a realizat **9 626 kg porumb boabe la hectar,** în teren neirigat;

— cooperativa agricolă «**Movila Verde**» din comuna Independența, județul Constanța, care a obținut **3 010 kg floarea-soarelui la hectar;**

— cooperativa agricolă «**Salonta**» din orașul Salonta, județul Bihor, care a realizat în teren irigat, o producție de **65 132 kg sfeclă de zahăr la hectar;**

— cooperativa agricolă «**Pietroasele**», din comuna Pietroasele, județul Buzău, cu o producție medie de **18 800 kg struguri la hectar** (zona I);

— cooperativa agricolă «**Tomnatic**», comuna Lovrin, județul Timiș, care a realizat **45 100 kg legume la hectar;**

— cooperativa agricolă «**Bucecea**» din comuna Bucecea, județul Botoșani, care a obținut în medie **3 820 litri de lapte pe vacă furajată;**

— asociația intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor «**Cuci**» din comuna Cuci, județul Mureș, care a realizat **un spor zilnic în greutate de 1 053 grame, cu un consum specific de 5,4 unități nutritive;**

— cooperativa agricolă «**Topalu**» din comuna Topalu, județul Constanța care a obținut **207 grame spor pe zi carne de oaie, cu 5,4 unități nutritive consum specific;**

— cooperativa agricolă «**Salonta**» din orasul Salonta, județul Bihor, care a realizat, de la un efectiv de zeci de mii de capete, **1,6 kg carne de pasăre în 56 zile cu 2,2 unități nutritive consum specific;**

— cooperativa agricolă «**Drăgănești Vlașca**», din comuna Drăgănești-Vlașca, județul Teleorman, care a obținut **261 ouă la fiecare pasăre cu un consum specific de 165 grame/ou;**

— cooperativa agricolă «**Salonta**» din orașul Salonta, județul Bihor care a realizat **7,6 kg lînă merinos pe oaie tunsă.**

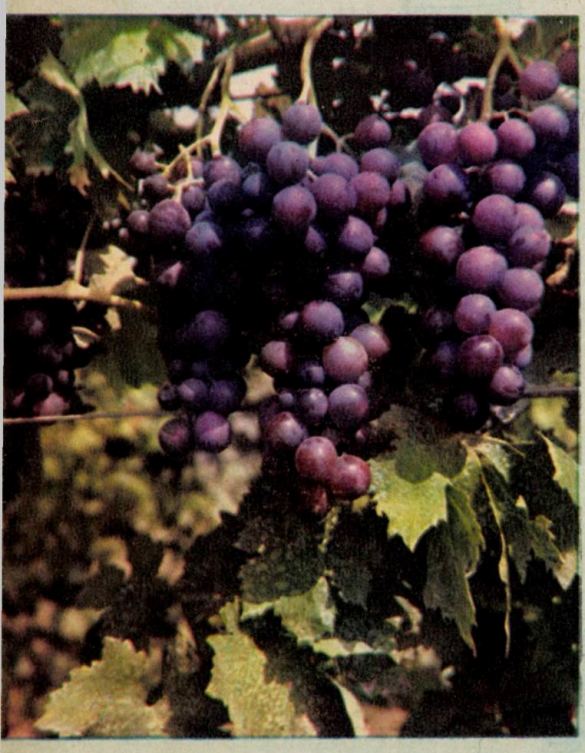

● Printre întreprinderile agricole de stat recordmene în producția vegetală și animală în 1973 se numără:

— «**Grabăți**» din comuna Grabăți, județul Timiș, care a realizat **2 506 kg soia boabe la hectar;**

— «**Ostrov**» din comuna Ostrov, județul Constanța, care a obținut **16 280 kg struguri la hectar** (zona I);

— «**Bacău**» din orașul Bacău, care a realizat **3 854 litri de lapte pe vacă furajată;**

— «**Rădăuți**», din orașul Rădăuți, județul Suceava, care a obținut un spor de **934 grame pe zi pe cap de bovină îngrășată. cu un consum specific de 9,01 unități nutritive/kg spor;**

— «**Băicoi**» din orașul Băicoi, județul Prahova care a realizat **251 ouă de la fiecare pasăre, cu un consum specific de 157 gr/ou;**

— «**Kogălniceanu**» din comuna Mihail Kogălniceanu, județul Constanța care a obținut o producție de **9,9 kg lînă pe cap de oaie.**

— întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor «**Beregsău**», din comuna Beregsău, județul Timiș, care a obținut **un spor de 510 grame pe zi pe cap de porc îngrășat cu un consum specific de 4,1 unități nutritive.**

OAMENII DE AICI VĂD PRIMII RĂSĂRITUL SOARELUI

Pe puntea vasului de pasageri «Herculane» care, pornind de la Tulcea, parcurge 118 kilometri pe cel de al treilea braţ, atît de bogat în meandre, al Dunării — am auzit un mucalit spunînd despre localitatea Sfîntu Gheorghe, aflată chiar la punctul de impact al fluviului cu marea, că e «ultima staţie înainte de Istambul...»

Cu adevărat, acest sat de pescari situat la «capătul pămîntului», adică acolo unde se termină uscatul, reprezintă localitatea rurală de extremă estică a ţării, aşa cum Sulina este localitatea urbană cea mai răsăriteană. De aici şi afirmaţia localnicilor, rostită jumătate în glumă, jumătate cu certă mîndrie, cum că ei văd ivirea soarelui înaintea altor locuitori ai României; dar, ca pescari din tată în fiu, bărbaţii din Sfîntu Gheorghe se trezesc cu mult înaintea soarelui şi primele lui raze îi găseşte pe mare, controlînd cîrligele pitite sub azurul apei, în calea morunilor şi nisetrilor.

I-am văzut, mult înainte de ivirea zorilor. Ghirlande de lotci legate cu parîme unele de altele, despletite ca o coadă de cometă. Cuterul sforăitor le trage pe coama valurilor, le poartă prin talazuri spre locul unde pescarii şi-au instalat capcanele lor din adîncuri. I-am revăzut peste ceasuri: pîntecoasele lotci şi mahune smolite erau mai grele, oamenii mai osteniţi, semn că şi în ziua aceea «recolta» de sturioni fusese bună.

Satul acesta, dintre ape şi trestii, nu numără mai mult de 150 de case. O colectivitate cu o existenţă marcată adînc de vecinătatea bălţilor şi plaurilor, neavînd alte căi de legătură cu restul ţării, decît braţul Dunării. O colectivitate în care părinţii nu îşi fac griji cu circulaţia copiilor pe uliţă, pentru simplul fapt că la Sfîntu Gheorghe nu există automobile. Iar cînd gerul iernii îngheaţă apa, sau cînd sloiurile fac anevoios drumul vaselor, satul rămîne izolat în aşteptarea primăverii. Izolat — este un fel de a spune, pentru că prin mii de fire ţara îşi trimite solia şi către aceste locuri. Televizoarele nu lipsesc din case, magazinele satului îşi tixesc depozitele pentru iarna cea lungă, medicii, profesorii sînt aici, sînt ai satului, în orice clipă. Ioan Hordei, vechi pescar de sturioni care în 1974 şi-a îndeplinit cu brigada lui mai mult decît îndoitul sarcinilor planificate, îmi spunea că aici fiecare ziar, fiecare sticlă de apă minerală, fiecare măr, ajunge după un drum lung şi anevoios. Cu toate acestea, din magazinele satului nu lipseşte nimic: nici mobila, nici bicicletele, nici receptoarele de radio şi televiziune. «Cei de la Tulcea au grijă de noi», spunea el, simplu, şi nu este greu de înţeles că şi pentru el şi pentru alţi locuitori ai satului, Tulcea înseamnă ţara, înseamnă pămîntul, înseamnă restul lumii.

La cinematograful local filmele se schimbă de două ori pe săptămînă. Copiii care se nasc la casa de naştere sînt frumoşi şi inteligenţi — medicul este de părere că fosforul din alimentaţia cu peşte duce la acest rezultat. Vislitul este o treabă pe care copiii o deprind de mici, de pe aci îşi încep drumul spre gloria sportivă mulţi dintre campionii noştri olimpici de canotaj. Satul are — bineînţeles — şi două echipe de fotbal cu o rivalitate continuă, pe care întrecerile săptămînale nu izbutesc s-o tranşeze definitiv. Şi mai are o vocaţie de dată recentă pentru agricultură şi creşterea animalelor. Ferma Întreprinderii agricole de stat din localitate însumează aproape 19 mii de hectare cărora oamenii sînt hotărîţi să le dea un destin nou, de fertilitate şi productivitate fără precedent. Peste 9 mii de vite pasc pe păşunile naturale ale fermei, vara se strîng uriaşe cantităţi de fîn pentru iarnă, dar oamenii ştiu că agricultura abia se naşte pe aceste locuri şi năzuinţele lor ambiţioase se referă la mari suprafeţe îndiguite, la vaste grădini cu legume şi chiar la livezi.

I-am ascultat vorbind, i-am văzut muncind şi ştiu că nu sînt doar visuri frumoase; la mirificele daruri pe care natura le-a dăruit deltei, oamenii bălţilor şi plaurilor ţin să adauge, prin mintea şi braţele lor, frumuseţi noi. Cum zicea inginerul Dumitru Ormenişan, amplificînd vechea zicală — are balta peşte, dar şi oameni.

ANTON DALBU

ÎMBLÎNZITORII DE NISIPURI

Nu, comparația din titlul acestor rînduri nu e o figură de stil căutată. Cui a cunoscut, cît de cît, în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat, zona terenurilor din stînga Jiului, de la Craiova la Bechet și mai departe, pînă la Grojdibod — zonă bîntuită tot timpul de secetă, vînturi puternice și adevărate ploi de nisip — imaginea de astăzi a acestor locuri — cu minunate lanuri de grîu și veritabile «păduri» de porumb, cu întinse livezi în care ard, ca para focului, piersici de mărimi neobișnuite (unul din soiuri se numește chiar «Flacăra»), cu vii ai căror struguri adună în bobul transparent arome și raze de soare — nu se poate să nu-i sugereze noțiunea de îmblînzire. Căci nisipurile, după cum susțin localnicii, sînt mai rele decît fiarele.

Dar, despre această uriașă operă de îmblînzire, care cere nu numai efort ci și răbdare, să-l lăsăm să vorbească pe conf. dr. Petre Baniță, directorul Stațiunii experimentale Bechet, cunoscător al trecutului, prezentului și, de ce nu, al viitorului terenurilor nisipoase.

— Din cele circa 500 000 de hectare cu nisipuri existente în România, ne spune dînsul, peste 240 000 se află în sudul Olteniei. Ele se grupează în două zone distincte, una de-a lungul Dunării, de la Ostrovul Corbului pînă la Poiana Mare, însumînd aproximativ 140 000 de hectare, și alta aici, în stînga Jiului, cuprinzînd 100 000 de hectare. Din punct de vedere climatic, zona nisipurilor din stînga Jiului se caracterizează ca un perimetru secetos, cu precipitații medii, pe o sută de ani, cuprinse între 400 și 500 de milimetri, cu temperaturi maxime de 60 de grade la suprafața solului și minima absolută de 29—32 de grade, și cu Austrul ca vînt dominant, care suflă cu intensitate primăvara și toamna, distrugînd vegetația și purtînd nisipurile dintr-un loc într-altul, fenomen care a dat naștere dunelor și intradunelor.

Se înțelege că, într-un asemenea cadru pedoclimatic, în condițiile agriculturii rudimentare care se practica în trecut, puține erau terenurile cultivate și foarte sărac sortimentul de plante. Vița de vie, îndeosebi soiul numit Roșioară, rezistent la secetă, ger și ploaie de nisip, pepenii și tutunul, și ele plante răzbătătoare în condiții de secetă și iubitoare de căldură, ocupau o bună parte din terenurile nisipoase. Alte suprafețe, așa cum spuneam, erau total neluate în cultură. Chiar și în 1970, cînd acțiunea de valorificare a nisipurilor era în plină desfășurare, mai existau peste 20 000 de hectare cu astfel de terenuri.

Istoric vorbind, primele cercetări vizînd valorificarea nisipurilor datează din anul 1935 și ele se datoresc regretatului om de știință Gheorghe Ionescu-Șișești. Adevărata operă de «îmblînzire» a acestor terenuri aparține însă anilor noștri, ai socialismului victorios. Ea este legată îndeosebi de înființarea, în 1960, la Bechet, a unui centru experimental, în scopul valorificării nisipurilor prin viță de vie și pomi fructiferi, centru transformat mai apoi, în 1965, în stațiune experimentală, al cărui rol este de a contribui la ameliorarea propriu-zisă a nisipurilor. Acțiunea de ameliorare constă într-un complex de măsuri agropedologice, care implică modelarea și nivelarea terenurilor nisipoase, fertilizarea lor, combaterea eroziunii eoliene, irigarea și desecarea. Utilizînd un asemenea mod de ameliorare, experiențele din ultimii ani ale cercetătorilor — unele din ele generalizate de acum în marea producție — bazate bineînțeles pe studii pedologice, agrochimice, biologice etc., au demonstrat că pe nisipuri se poate extinde simțitor, cu rezultate promițătoare, gama speciilor și soiurilor de plante cultivate. Grîul, bunăoară, s-a dovedit a asigura în mod curent, la hectar, 3 000—3 500 kg, porumbul peste 5 000 kg, fasolea, în cultură dublă — 1 500 kg, lucerna — 9 000 kg de fîn, borceagurile de toamnă — 30 000 kg de masă verde, cartofii de toamnă și tomatele — peste 30 000 kg, piersicul pînă la 30 000 kg, vița de vie din soiurile Afuz-Ali, Merlot, Saint Emillion și Perletta — 15 000 kg de struguri și chiar mai mult.

— Se cuvine subliniat — continuă tovarășul Baniță — că toate cercetările efectuate de stațiune în perioada 1967—1969 au stat la baza întocmirii studiului tehnico-economic pentru sistemul de irigații Sadova-Corabia, grandioasă lucrare agrohidrotehnică, menită să scoată de sub imperiul secetei 80 000 de hectare de teren, dintre care 35 000 de hectare cu nisipuri zburătoare. Dar, ajungînd la construcția sistemului, am ajuns de fapt în perimetrul fertil al lui *azi*, de unde fiecare din noi poate să privească spre piscurile de lumină ale lui *mîine*.

...Înțelegem aluzia și ne așternem, așadar, drumului. Străbatem cîmpurile Bechetului, Dăbulenilor și ale Amărăștilor, trecem peste păienjenișul de canale principale, poposim în foșnitoarele lanuri de porumb, în splendidele livezi ale Călărașilor, în fermele legumicole de la Ocolna, întinse pe o mie de hectare. Peste tot, în ceasurile de amurg ale sfîrșitului de iulie, imense jerbe de ploaie artificială binecuvîntează cu stropii lor această minunată grădină de pe nisipuri.

Din mulțimea de date care ne sînt furnizate în legătură cu soluțiile moderne de construcție a sistemului de irigații, reținem mai cu seamă una: anume pe aceea că, întreaga dirijare a sistemului este concepută a se face automat. La fiecare din cele

158 de stații de pompare se află un microcalculator electronic care preia informațiile privind nivelul hidrostatic și le transmite la un dispecerat, dotat cu un calculator electronic mare. De aici, după o prelucrare operativă și exactă a informațiilor primite, pornesc tot automat, dispoziții referitoare la pornirea și oprirea fiecărei pompe, la eliminarea diferitelor deficiențe. Într-o fază finală, dirijarea sistemului va trebui să fie asigurată doar de 3 ingineri electroniști, în regim de lucru de opt ore. Îi vom încorpora, deci, în marea armată a îmblînzitorilor de nisipuri, alături de agronomi, horticultori, pedologi, chimiști, hidrotehniști etc. și pe electroniști, reprezentanții celei mai tinere și celei mai de viitor ramuri ale industriei noastre...

P. VOICULESCU

O CIȘMEA DE ARGINT ȘI UN DRUM DE AUR

Oricît de tremurate, tablourile memoriei emoționează. Eram copil, mă jucam la marginea orașului, era o vară deosebit de călduroasă. Nu se întîmplase nimic deosebit în ziua aceea și, totuși, n-aș putea spune nici acum, cînd paleta aprecierilor s-a îmbogățit considerabil, că a fost o zi cenușie. Care zi a copilăriei poate fi, la urma-urmei, cenușie? Tabloul pe care îl evoc acum are doar cîteva elemente; transpus pe o pînză n-ar cere, cred, cine știe ce meșteșug plastic, dar, sînt încredințat, nici n-ar fi la îndemîna oricui.

Iată care sînt elementele pentru a căror autenticitate poate oricînd depune mărturie propria-mi memorie: un grup de țărani, bărbați și femei, cîteva case specifice periferiei orașului și o cișmea a cărei șuviță de apă se prelinge pe o grămăjoară de pietre îngălbenite. Bineînțeles, deasupra, soarele.

Să recunoaștem, tabloul este destul de sumar și n-ar merita nici să ți-l imaginezi, dar să-l mai și pictezi, însă pentru mine el se asociază cu o descoperire, cu una din primele descoperiri, pe care astăzi pot s-o situez undeva într-o istorie, într-un timp, pe o anume scară a trăirilor și sentimentelor umane: țăranii aceia, veniți zece kilometri pe jos, vorbind despre ale lor și glumind ades să le treacă vremea mai ușor, spunîndu-și uneori ce au pe suflet, alteori nu, cîteodată voioși, alteori îngîndurați, se pregăteau cu deosebită migală și religiozitate să intre în oraș, nu cum veniseră tot drumul, adică desculți, ci încălțați și, dacă se putea, pantofii să aibă și puțin lustru.

Așa i-am văzut în acea zi, spălîndu-și, la rînd, picioarele, potrivindu-și cămașa, pantalonii, ba uitîndu-se și în oglindă. Simplu obicei sau respect pentru ce nu era sat? De la acea cișmea începea orașul. De fapt, pe atunci orașul nu era chiar oraș, ci orășel, și dacă am judeca cu dreptate am zice că în acei ani, satul acela merita mai multă considerație, pentru că era chiar sat și nu vreun sătuleț oarecare.

Memoria mea păstrează acest tablou aproape intact. Cît chin pe acei țărani să se spele; stăteau cînd pe un picior, cînd pe celălalt, să se usuce, și după ce apreciau că sînt gata o porneau plini de demnitate, sus, spre oraș. Să treacă pe la un magazin sau altul, să se plimbe puțin pe centru și să bea o bere la restaurantul din piață. Apoi, seara tîrziu, înapoi, la descălțare, și poteca spre sat. În întuneric, cișmeaua era un simplu reper. Atît.

Cînd se petreceau toate acestea? Poate prin 1950. Poate prin 1951. Poate prin 1952. Țăranii mai erau fideli credinței lor că satul e făcut pentru a-l colinda, fie și la sărbători, desculț, nefiind nimic de rușine în treaba asta, pe cînd în oraș e cu desăvîrșire interzis să mergi fără încălțări.

Au mai venit alți ani. Cișmeaua a rămas acolo Ce s-a schimbat la ea au fost cănile legate cu lanț. Cu toate că nu bea nimeni din ele li se rupeau minerele și apoi zăceau căzute prin șanț. Oricum era bine că cineva se gîndea să le înlocuiască. Asta însemna că există un om sau mai mulți oameni care se gîndesc la cei în trecere pe acolo care puteau fi și niște călători însetați.

Țăranii acelui sat opreau din ce în ce mai puțin în dreptul ei. Erau aceiași, sau alții? Eu cred că erau aceiași, chiar dacă, sus, pe biciclete micșoraseră vizibil distanța dintre sat și oraș. Țăranii pe care îi cunosc eu au învățat foarte repede să meargă pe biciclete, atît de repede, încît nici eu n-am băgat de seamă și nici ei cînd au uitat obiceiul de a se încălța la marginea orașului. Veneau, acum, de-a dreptul încălțați.

Tabloul inițial din memoria mea a început să tremure. Ceea ce e nou se aseamănă cu vîntul de primăvară. În bătaia lui cresc frunzele tinere și imaginea de ansamblu a coroanei se modifică încet, dar sigur.

Pentru că era un important punct de reper al periferiei orașului i-am întrebat deunăzi pe foștii mei colegi de copilărie rămași să muncească acasă, în locurile unde s-au născut, dacă cișmeaua, bătrîna cișmea, mai există. «Oho, de cînd nu mai există!». Memoria m-a ajutat s-o revăd. Era foarte frumoasă și parcă nu ruginise deloc și parcă era de argint. Da, de argint...

Cîți ani au trecut?

Pe la periferia acelui oraș nu se prea mai joacă copiii. De fapt, orașul nu mai are periferie. De aceea, poate de aceea nu mai există nici cișmeaua.

Și țăranii care vin în oraș ce fac, dacă vor să bea o gură de apă? Întrebarea nu-și mai are nici un sens: n-o să se oprească autobuzul într-un punct anonim de pe traseu, cînd «Oprirea» este în centrul orașului! Orarul e orar!

Există aici puțină istorie...

Există aici multă istorie...

Depinde de noi cît putem s-o cuprindem, cît putem să privim în adîncimea ei.

O cișmea de argint și un drum de aur. Un drum pe care cu mîndrie calcă țăranii, stăpînii pămîntului românesc.

FLOREA CRÎNGU

REPORTERII NOSTRI PRIN LUME

U. R. S. S.

PĂMÎNTURI ÎNNOBILATE

Aeronava de cursă lungă a decolat din Leningrad la orele 21. «Mîine dimineață la 4 vom fi la Taşkent», ne-a anunțat stewardesa. Scăpînd din vedere diferența de fus orar, gîndeam că vălul nopții nu-mi va permite să văd vreme de şapte ceasuri decît bolta spuzită de stele. Dar abia trecusem peste lanțul bătrînilor Urali, cînd iată că întunericul a prins să se destrame. Zărim dedesubt Marea Aral, care la acest ceas al zenitului pare o imensă călimară cu cerneală violetă. Curînd ajungem deasupra deşertului Kizîl-Kum, ale cărui dune de nisip roşietic, văzute de la 7 000 de metri înălțime, au strania frumusețe a unui peisaj lunar. Pe aeroportul orașului din inima Asiei Centrale aterizăm într-adevăr în zori, dar pe o căldură toridă.

Deseori s-a spus despre meleagurile Uzbekistanului că natura a fost mult mai darnică cu ele decît istoria. Aici a înflorit Samarkandul pe care Alexandru Macedon, în drum spre India, l-a trecut prin foc şi sabie, dar cîteva secole mai tîrziu Tamerlan l-a împodobit cu falnice monumente, iar nepotul său Ulugbek — monarhul cărturar, astronom şi umanist — l-a transformat într-un vestit centru cultural al Asiei. Şi tot aici a înflorit Buhara, care l-a înfruntat pe Gingis-Han şi a dat lumii pe Avicena, autorul «Canoanelor medicinii», manual folosit încă în jurul anului 1650 în universitățile franceze.

Cu slabele lor puteri, cu mijloace rudimentare, uzbecii au reuşit să smulgă naturii tiranice, în secole de amarnică trudă, doar 36 000 hectare. Dar şi aceste pămînturi, nefiind irigate rațional, s-au transformat cu vremea în mlaştini şi sărături. Deşertul părea de neînvins.

În tragica lor neputință, oamenii au plăsmuit legende. Cea mai frumoasă, mai plină de semnificație, am auzit-o de la Nazira Iuldaşeva, Erou al Muncii Socialiste, președinta colhozului «Comunism». O povestea cu acel farmec specific basmelor orientale, aruncîndu-şi ochii peste necuprinsele lanuri de bumbac — viguroasă replică a prezentului dată secetei pînă nu de mult atotputernică. Era legenda despre voinicul Farhad care a silit apele fluviului Sîr-Daria să stingă setea Stepei flămînde.

Milenarul vis al uzbecilor a prins contur abia în anii puterii sovietice, după ce Lenin a semnat decretul prin care s-au alocat 50 milioane de ruble pentru atacarea vastelor lucrări de hidroameliorații din Asia Centrală. În anii următori s-a săpat albia unui canal lung de 180 km care a unit rîul Zervaşan cu fluviul Amu-Daria, trezind la viață 90 000 hectare. Fluviul Sîr-Daria a fost silit să-şi adune valurile într-un imens lac de acumulare, de unde o întinsă rețea de canale a început să ducă apa pînă la buza însetată a Stepei flămînde, pe aproape 400 000 hectare. Cît de mare este aici nevoia de umiditate putem să ne dăm mai bine seama dacă menționăm că numai un hectar de bumbac consumă 9 000 m^3 de apă în perioada sa de vegetație.

Aceste întinderi, înăbuşite altădată sub covorul țepos al «mirzaciulilor» (ciulinii stepei), tărcate de petele albe ale sărurilor ieşite la suprafață prin toți porii pămîntului, au intrat pentru totdeauna în circuitul rodniciei. În numai cîteva cincinale, deşertul a cedat omului incomparabil mai mult teren bun pentru agricultură decît în ultima mie de ani.

Dar confruntarea cu Stepa flămîndă continuă. Bătălia se desfăşoară pe un front larg, prin atacurile combinate ale întreprinderii «Golodnostepstroi», care dispune de tot ce este necesar pentru o asemenea acțiune de anvergură, de la autocamioane, buldozere, excavatoare şi tractoare pînă la agregate speciale de betonare a canalelor de irigație, şlepuri, vapoare şi avioane utilitare. Pînă în 1980, imensa Stepă flămîndă, cu natura ei tiranică, zgîrcită, îndărătnică, se va supune în întregime forței de neînvins a omului, care o va transforma într-un gigantic zăcămînt de «aur alb», consolidînd poziția Uzbekistanului ca prim producător de bumbac în U.R.S.S. şi al treilea în lume.

GHEORGHE OPROIU

R.P.CHINEZĂ

VESTIGII ALE UNEI CULTURI MILENARE

Am lăsat în urmă veselia calmă din imensele grădini ale Palatului de vară, unde zeci de mii de oameni veniseră în ziua aceea de sărbătoare să se recreeze pe aleile înmiresmate de florile de aur şi argint ale laurilor. I-am reîntîlnit, probabil, acolo, pe muncitorii de la Fabrica de țevi, a căror măiestrie o admirasem cu cîteva zile înainte; le-am reîntîlnit, probabil, acolo, pe muncitoarele de la Fabrica de piese pentru aparate tranzistorizate, care ne vorbiseră cu atîta pasiune despre migăloasa şi frumoasa lor meserie.

Am lăsat în urmă forfota străzii şi am intrat într-o lume a tăcerii — Palatul de iarnă, orașul muzeu. Un oraş în plin oraş, în mijlocul marelui Pekin. O lume a artei desăvîrşite — operă a mii de artizani anonimi.

Trecere fugară prin labirintul clădirilor şi al grădinilor interioare. Liniște.

Vrei ca privirea să întîrzie asupra minunilor adăpostite într-o vitrină, dar pașii te poartă înainte.

REPORTERII NOSTRI PRIN LUME

E mult de mers, sînt multe de văzut. Curtea are o suprafață de 720 000 de metri patrați. Construcțiile ocupă 150 000 de metri pătrați și au 9 900 de camere. Intrăm în prima clădire ridicată pe o fundație de piatră, înaltă de 7 metri. Urcăm pe trepte mici și înguste, pe unde mergeau în vechime purtătorii lecticii în care ședea împăratul. Între cele două rînduri de trepte, o piatră imensă, frumos sculptată; are 200 de tone, 16 metri lungime, 3 metri lățime și 1,7 grosime. Pentru a fi adusă aici de la o distanță de 80 de kilometri de palat a fost nevoie să se aștepte venirea iernii, să se sape fîntîni din jumătate în jumătate de kilometru, să se facă, cu apa scoasă din aceste fîntîni, un pod de gheață pe care să alunece colosul de piatră.

Ne oprim cîteva minute în fosta sală a tronului; e înaltă de 35 de metri, iar plafonul este susținut de 21 de stîlpi masivi, fiecare cioplit dintr-un singur trunchi. Toată construcția e din lemn, nici chiar la îmbinarea părților componente n-a fost folosit vreun cui.

Trecînd prin curțile împărăteselor, intrăm într-o sufragerie a cărei mobilă a fost sculptată cu o măiestrie greu de imaginat. La dejun, împărătesei i se serveau 120 de feluri de mîncare, care costau cît masa pentru 5 000 de țărani. Aceste bucate alese erau aduse de la bucătării de o adevărată armată de 400—500 de servitori.

Părăsim încăperea gîndindu-ne la prăpastia existentă în acele vremuri între huzurul imperial și foametea căreia îi cădeau victime milioane de țărani. Trecem printr-un parc împodobit cu blocuri de piatră de forme bizare, cu arbori seculari necunoscuți prin părțile noastre și flori multicolore și intrăm în altă clădire, în alte încăperi. De-a lungul pereților, în jurul coloanelor — vitrine. Aici, în stînga, un covor de fildeș, care se poate rula ca orice covor țesut din lînă; în dreapta, vaze de aur ornate cu flori făcute din 400 de perle. În mijlocul camerei — un bloc de jad, de 5 tone; transportul și sculptarea lui au durat 10 ani.

În altă încăpere, într-o altă vitrină, două pagode din aur, cîntărind 185 kg, încrustate cu nenumărate pietre prețioase și semiprețioase.

Coliere, brățări, centuri, săbii și stilete cu mînere și teci de aur încrustate cu diamante, rubine, smaralde. Ceainice, servicii de masă, cărți cu file din foiță de aur. Animale, păsări, flori, copaci din fildeș, din jad și din aur.

O lume de basm făurită de iscusința a mii și mii de artiști anonimi, ai căror urmași, ajungînd, prin revoluția socialistă, liberi și stăpîni pe soarta lor, produc azi, în folosul întregului popor chinez, și obiecte de artă de neasemuită frumusețe, dar și mașini și utilaje la nivelul celei mai înaintate tehnici contemporane.

NICOLAE SIMIONESCU

FINLANDA „MAREA CONIFERELOR"

Finlanda este supranumită «țara cu mii de lacuri». Succesiunea continuă de pămînt și ape, prezența la tot pasul a numeroase insule și lacuri, stînci uriașe de granit șlefuite de vreme și cîmpii în pantă dulce, atestă urmele profunde lăsate acum zeci de mii de ani de un imens ghețar. Prima cunoștință cu pămîntul Finlandei am făcut-o printr-o escală la Turcu, fosta capitală a țării și apoi la Helsinki, actuala capitală.

Cea mai mare parte a teritoriului — peste 70 la sută din suprafața țării — este acoperită de păduri. Peisajul forestier ne-a însoțit pe tot parcursul vizitei în această frumoasă țară. Pe cursurile ei de apă plutesc tot timpul bușteni. Fără pădure, Finlanda ar fi un urs fără blană — spune un proverb. Într-adevăr, lemnul reprezintă principala bogăție a țării. Datorită masivelor ei păduroase, Finlanda se situează pe locul trei în Europa, după U.R.S.S. și Suedia.

Specia cea mai des întîlnită în pădurile Finlandei este pinul, care alternează cu bradul. «Marea coniferelor» nu ar fi avut nici un farmec dacă n-ar fi fost punctată, din loc în loc, de pîlcuri de mesteceni împodobiți de aurul toamnei sau de plopi cu frunzele tremurînde în bătaia vîntului baltic. Finlandezii au un adevărat cult pentru pădure. Ei nu taie nici un copac fără justificare și în locul fiecăruia plantează un puiet. O problemă actuală în economia fores-

tieră a Finlandei este stabilirea unui raport just între creşterea naturală a pădurilor şi tăierea lor, ţinînd seama de sporirea capacităţilor de prelucrare a lemnului. În prezent, produsele industriei forestiere deţin ponderea hotărîtoare în comerţul exterior. Finlanda ocupă unul din primele locuri în lume în producţia de furnir de mesteacăn, de celuloză şi hîrtie.

La poalele pădurilor stau agăţate păşuni pe care pasc vaci din rase autohtone. Pe locurile mai plane, terenul este cultivat cu cereale şi plante furajere. În timpul iernii, animalele sînt hrănite în special cu siloz, preparat după o metodă recomandată de renumitul om de ştiinţă finlandez, prof. A.I. Virtanen, laureat al premiului Nobel. Într-o statistică privind dezvoltarea zootehniei — care constituie principala sursă de venituri a ţăranului finlandez — am reţinut că numărul vacilor a ajuns la cifra de 1 200 000, cu o producţie anuală de 3,5 miliarde litri de lapte. Aceasta face ca Finlanda să se situeze pe primul loc în lume în ce priveşte consumul de lapte şi derivate pe cap de locuitor: aproape 300 litri pe an.

În timpul şederii în Finlanda am vizitat şi Laponia, ţinutul de dincolo de Cercul Polar, care se întinde pînă la Oceanul Îngheţat de Nord. În cursul verii, care durează aproape trei luni, aici este mereu zi, iar iarna domneşte o noapte la fel de lungă. Contrastele Laponiei ies în evidenţă şi în capitala sa, Rovaniemi, un oraş modern, cu hoteluri confortabile. Pe străzile oraşului circulă, alături de automobile luxoase, atelaje trase de reni; pentru că, de la marginea oraşului încep să se întindă terenurile mlăştinoase ale tundrei, căreia finlandezii îi spun deşertul muşchiului. La 20 km de Rovaniemi se află un complex turistic, în faţa căruia o inscripţie în finlandeză, suedeză şi engleză ne avizează că trecem Cercul Polar Arctic. Complexul este vizitat anual de circa 60 000 turişti străini, care vin aici pentru a admira azurul lacurilor în timpul verii şi zăpada strălucitoare în cursul iernii. În clădirea complexului, de fapt o casă finlandeză, vizitatorii îşi cumpără suveniruri şi expediază ilustrate pe care se aplică parafa: «Cercul Polar». Dar cea mai frumoasă amintire rămîne certificatul nominal, prin care se adevereşte trecerea în nordul Finlandei.

După un drum greu, călătorul este aşteptat nu numai cu delicatese de ren, ci şi cu celebra baie finlandeză — sauna — amenajată de regulă pe marginea unui lac. Se spune că în Finlanda există peste 500 000 de saune. Ce este, de fapt, sauna? Este o baie de aburi, care se bazează pe o metodă originală de călire a organismului, de activare a circulaţiei sîngelui. Aburii sînt produşi de nişte pietre înfier-

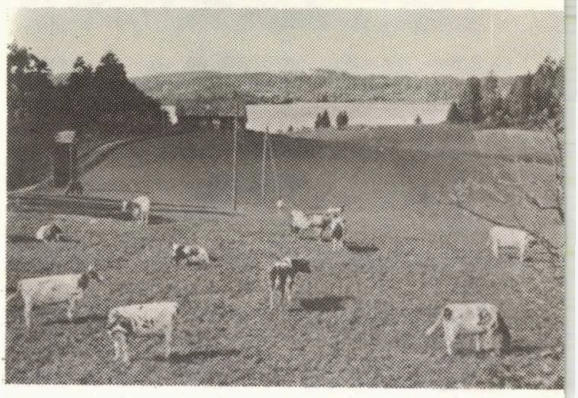

bîntate aflate într-o cutie metalică. Din cînd în cînd, pietrele fierbinţi se udă cu o ramură de mesteacăn înmuiată într-o găleată cu apă rece şi în felul acesta se degajă şi mai multă căldură. Dar sauna nu este completă fără răcorire, fie la un duş rece sau în apa lacului, fie în zăpadă. Ne-am scăldat şi noi în apele golfului Botnic — asta se întîmpla prin luna noiembrie — şi ne-am simţit foarte bine. Au dreptate finlandezii cînd spun că sauna nu e numai un templu al igienei, ci şi un templu al sufletului.

VASILE CIAUŞU

R. P. BULGARIA

GABROVO - CAPITALA UMORULUI BULGAR

Gabrovenii se consideră o categorie de bulgari cu totul distinctă. Pentru a-i cunoaşte toată lumea, şi-au ales ca emblemă a oraşului lor o pisică neagră cu coada tăiată.

— De ce neagră şi de ce cu coada tăiată? l-am întrebat pe un gabrovean, cu cîteva zile înainte de a asista la carnavalul umorului şi satirei care se organizează în Gabrovo, o dată la doi ani.

— Culoarea nu înseamnă nimic. A fost preferată pentru a ieşi mai bine în evidenţă. Cît priveşte coada...

Zgîrciţi sau economicoşi, cum vreţi să le ziceţi, pe gabroveni îi supăra, mai ales, iarna, faptul că, atunci cînd ieşea din casă, pisica mergea alene, întîrzia, nehotărîtă, în pragul uşii. Şi, cu cît stătea uşa mai mult timp deschisă, cu atît se răcea mai tare camera. Atunci i-a venit gabroveanului ideea să-i taie coada. Iar dacă în timpul serbării n-am văzut nici o pisică vie cu coada tăiată, legenda este totuşi respectată.

...Pe marea stradă comercială a oraşului, o uriaşă pisică neagră, cu ochi verzi, împodobită, şi cu coada semeţ ridicată în sus, înaintează, înconjurată de oşteni în armură, călări sau pe jos, în fruntea procesiunii de carnaval. O dată ajunsă în faţa tribunei principale, se opreşte. Fete îmbrăcate în frumoase costume naţionale, aduc mai-marelui parăzii, pe o tavă împodobită, un uriaş foarfece. Acesta îl ia, urcă pe o scară adusă special acolo, pînă la tronul pe care este aşezată pisica şi îi retează coada. Momentul

este salutat cu urale, carnavalul poate începe, desfășurîndu-se sub motto-ul «*Lumea s-a salvat pentru că a rîs*».

Rînd pe rînd, trec prin fața spectatorilor înșirați pe trotuare sau adunați, ciorchine, la ferestrele caselor din jur, care alegorice înfățișînd cele mai frumoase legende locale și unele dintre cele mai cunoscute anecdote gabrovene. Un grup de gabroveni desculți își aduc, în bătaie, opincile noi-nouțe, ca să nu le rupă; trec apoi măgărușii purtînd ochelari verzi ca să creadă că smocul ce le atîrnă în față de un băț nu e talaș ci... iarbă; ouă uriașe echipate cu robinete după o invenție gabroveană; un ceas cu limbile legate sub care scrie «Timpul e bani»; face aluzie la o altă idee gabroveană de economisire: noaptea, pentru că tot nu se uită nimeni la ceas, limbile i-au fost priponite, ca ceasul să nu se uzeze mergînd.

În timpul festivalului, orașul Gabrovo este luat cu asalt de turiști. Unii vin doar pentru a vedea cu ochii lor «minunea» acestui nou gen de «energie atomică» gabroveană; alții, pentru că au fost sfătuiți de prieteni: dacă n-ai bani, du-te la Gabrovo ca să vezi cum se cîștigă, iar dacă ai, tot la Gabrovo să mergi, să vezi cum se cheltuiesc...

Aceasta a fost cotată ca ultimă glumă gabroveană, deși nu s-a găsit încă cineva care să se laude c-o știe pe ultima. Iată cîteva din «ultimele».

Să fac mai întîi precizarea că cele mai gustate sînt glumele în care gabrovenii se iau la întrecere cu scoțienii pentru a vedea care dintre ei este mai econom (sau mai zgîrcit), mai isteț (sau mai viclean), mai ingenios în a găsi soluții pentru a da cît mai puțin și a cîștiga cît mai mult.

Se spune că un scoțian și un gabrovean au fost invitați la o masă. Pînă în ziua stabilită, scoțianul a răbdat de foame din care cauză, sleit de puteri, risca să nu ajungă la timp la masă. Atunci a închiriat un taxi. Gabroveanul a procedat la fel, numai că el a leșinat de foame și... a fost dus, pe gratis, de mașina salvării.

S. AMARIȚEI

(alte glume gabrovene, în pag. 124)

EGIPT ANTIC ȘI CONTEMPORAN

Cairo. De sus, de pe terasa hotelului în care locuim, îmbrățișăm cu privirea această mare metropolă — circa 6 milioane de locuitori. Și din nou ochii ni se opresc asupra Nilului. Cu mai multă stăruință, însă, decît înainte de a porni — cale de sute de kilometri — de-a lungul lui. Cu o stăruință ce depășește curiozitatea, nevoia de a cunoaște.

În cîte ipostaze nu ni se înfățișase în zilele din urmă! Punînd în mișcare turbine puternice, pentru a pulsa în arterele țării curent electric, tot mai mult curent electric; stîmpărînd setea de apă a industriei care prinde, începe să prindă contur cu tot mai multă vigoare; despicînd deșertul imens, dezolant și transformîndu-l — la vrerea și în folosul omului, mulți kilometri de o parte și de alta a firului văii sale — într-o oază de verdeață ce însumează cîteva milioane de fedani.

O oază în care pămîntul acesta mănos — plămădit mileniu cu mileniu și metru cu metru, mai întîi de Nil, din torentele de mîl transportate spre Mediterana, iar apoi de om — produce de două și chiar de trei ori pe an. O oază în care apa împinsă de om prin puzderia de canale asigură producții dintre cele mai bune: în medie la hectar, cîte 3,2 tone de grîu, peste 5 tone de porumb, 2,5 tone de bumbac, 5,5 tone de orez.

Cînd cunoști Nilul în asemenea ipostaze, începi să-l privești cu alți ochi, să înțelegi — nu numai să intuiești, ca pînă atunci — cît de riguros exact sună și astăzi celebrul aforism al lui Herodot: «Egiptul este un dar al Nilului». Am adăuga: un dar înnobilat, înfrumusețat, îmbogățit zi de zi datorită minții și brațelor omului, voinței acestuia de a birui cît mai rapid cu putință încremenirea în care a fost ținută țara în timpul lungii dominații coloniale, de a-și înălța patria și pe sine însuși la nivelul posibilităților și năzuințelor, a timpului pe care îl parcurgem, a puternicului ecou trimis prin timp de focarul de civilizație al Egiptului antic. Ți-o spun gazdele, convinse că tu, ca reprezentant al unei țări prietene, înțelegi și sprijini aceste preocupări, aceste eforturi. Ți-o arată planurile anuale sau multianuale de dezvoltare. Ți-o confirmă tot mai numeroasele șantiere ale uzinelor și cartierelor de locuințe. Ți-o demonstrează cîmpul care, spre a rodi la nivelul cerințelor țării (pentru 35 de milioane de locuitori, cît numără Egiptul, 5,6 milioane de fedani teren arabil reprezintă puțin), începe să fie împins, kilometru cu kilometru, în împărăția deșertului, să se înscrie tot mai stăruitor pe coordonatele chimizării, mecanizării, specializării și concentrării.

Imagini, impresii, gînduri. Alunecă prin minte întocmai apelor Nilului, pe care continuăm să le privim de la înălțimea terasei hotelului. Totul se curmă brusc însă, cînd un coleg, indicînd o anume direcție, ne atrage atenția: piramidele!

Traversez în grabă, cu privirea, orașul și undeva, dincolo de panglica lată cît cîteva autostrăzi la un loc a Nilului, dincolo de arterele de circulație pe care autoturismele se înscriu infernal, dincolo de blocurile svelte, cu multe etaje, zăresc, înscriindu-se pe orizont, piramidele. Celebrele piramide din Ghizeh.

...Le-am revăzut, la cîteva zile. Îndeosebi «cele 3 mari»: a lui Keops, a lui Kefren și a lui Mikerinos. Și, bineînțeles, Sfinxul, acest om-leu dăltuit în piatră, ce străjuiește de mii de ani mormintele din «Valea regilor». Țîșneau semețe, grandioase, spre albastrul fără pată al cerului, poleite parcă

sub lumina orbitor de strălucitoare a soarelui, depășind — ca imagine — tot ceea ce poate să-ți sugereze o ilustrată color, un film, un diapozitiv. Ca simțăminte, nici nu mai vorbesc!

Mai ales în cazul piramidei lui Keops, dimensiunile te copleșesc: lățimea laturei — 233 m (de aproape două ori și jumătate mai mult decît fațada Palatului CFR din Piața Gării de Nord); înălțimea — 148 m (cu aproape 50 m mai mare decît corpul central al «Casei Scînteii», inclusiv antena de televiziune); suprafața bazei — o treime din Cișmigiu; numărul blocurilor de piatră încorporate — 2,3 milioane; echivalentul... pe cîntar al piramidei — circa 600 000 de vagoane pline cu piatră!

Cel ce a înălțat acest colos, adică a tăiat piatra bloc cu bloc, a transportat-o zeci, iar în unele cazuri chiar sute de kilometri, rînduind-o apoi în forma devenită atît de familiară, este omul. El le-a transportat și le-a ridicat numai prin forța brațelor, numai cu ajutorul Nilului, a vitelor și a planului înclinat din nisip.

A tost enorm de greu. Cîte vieți n-a costat această teribilă încercare! Pînă la urmă, însă, «pigmeul» s-a dovedit «uriaș». Iar opera lui dăinuie și azi la distanță de mii de ani. Prin dimensiuni, prin soluții tehnice și nu în ultimul rînd prin universul științific încorporat. Căci, notăm. Laturile piramidei (e vorba tot de Marea Piramidă a lui Keops) sînt orientate riguros spre cele patru puncte cardinale. Axa N-S împarte Delta Nilului în două părți egale. Înmulțind degetul piramidei — unitatea ei de măsură — cu o sută de miliarde, rezultă distanța parcursă de Pămînt, pe orbita sa, în 24 de ore.

Sînt copleșitoare aceste cifre, impresii. În numai cîțiva kilometri de drum, spre Cairo, însă, ele se estompează, sînt absorbite de coordonatele materiale și spirituale ale secolului douăzeci. Coordonate pe care, cum spuneam, Egiptul și le vrea mai înalte, mai înfloritoare, demne, spre binele omului.

RADU ATANASESCU

ITALIA — LUPTA PENTRU GRÎUL DUR

Italia te îndreaptă spre inima ei prin poarta de nord O poartă austeră, de granit, pe care o ții minte pînă tîrziu după ce te-a covîrșit soarele sudic. Așezările plantate în coasta muntelui se oglindesc în apele ireal de albastre ale rîurilor Isonzo, Tagliamento, Piave, Brenta, Adige și în sfîrșit marele Po, ape care, înfuriate de atîtea meandre printre stînci, se liniștesc abia în locul unde vor pieri, Golful Veneției, la Marea Adriatică.

Localitățile au nume care nu se uită, cu intonații melodioase, Torvisio, Valbruna, Lussari, Pondeba. Încă din nord începi să înțelegi că oamenii de aici nu pot trăi fără un petec de pămînt din care să răsară măcar o floare pe an. Privim cu ochii măriți de uimire, lîngă o casă suspendată pe un prag de stîncă o floare a soarelui care caută avidă spre Adriatica după soare pentru a-l petrece o zi întreagă spre Alpii Dolomiți. La Carnia în poale de munte, la o margine de zid sînt cîteva cuiburi de tomate și tulpini de vie. Italianul, mai ales cel din nord, știe bine prețul pămîntului. Confirmarea vine curînd în fața exploziei vegetale din podișul Padana sau Veneta. La Gemona del Friuli via cu port înalt este generalizată. La San Pietro în Casale, Ferrara, sau Giorgio di Piave, livezile de meri par a nu se mai sfîrși.

Dezvoltarea producției agricole a avut și are loc grație hărniciei țăranului italian, a mecanizării moderne, a asanărilor, irigațiilor, îngrășămintelor. În 1952 «Planul decenal pentru progresul agriculturii» devine prin lege, călăuză. Între 1961—1965 «Planul verde» duce mai departe opera primului. Asanările, preocupare milenară aici, se fac acum cu metode de mare randament.

Lombardia, Veneția, Emilia-Romagna, Campania, Piemont, Latium, dețin prioritatea în producția agricolă și zootehnică. Aici s-a născut grîul dur, nume care definește structura cristalină a bobului, dar, metaforic, și efortul cu care e obținut. E un soi cu calități deosebite pentru industria acelor paste făinoase care au făcut Italia bine cunoscută în Europa și în lume.

Din punctul de unde clima îi permite să trăiască, vița de vie atît de tradițională aici, începe să invadeze peisajul. Peste 100.000.000 chintale de struguri se produc în fiecare an. Piemontul poartă coroana vinului.

În Toscana se bea chianti, născut acum un secol, în Friuli — cabernet, pinot și merlot. Toate provinciile de fapt produc vin. Puglia, Calabria, Toscana, Sicilia sînt leagănul măslinului. Ele situează Italia a doua după Spania la producția uleiului de măsline. Tot Sicilia mai deține și recordul absolut pe țară la producția de citrice.

Milioane de turiști care vizitează anual țara se îmbată în fața peisajului, a arhitecturii vechi și noi, a comorilor de artă renascentiste. Nu poți veni aici fără a vedea moștenirea lăsată lumii de Michelangelo, da Vinci, Bernini, comorile Florenței, fără a vedea ce a făcut natura la Capri sau la Veneția, vitraliile domului din Milano, podul din Bergamo și multe altele. Dar este un monument care se întinde de la zăpezile Alpilor pînă la portocalii din sud, anonim, stropit cu truda a mii de oameni și el poate fi numit lupta agricultorului italian pentru a face pămîntul să rodească cu orice preț.

VIRGIL TOSO

Cooperația de consum în slujba populației sătești

INTERVIU CU Dr. ING. IOAN BUCȘA

— Vă propunem să începem dialogul nostru, amintind încheierea interviului pe care ați avut amabilitatea să ni-l dați pentru almanahul nostru pe anul 1974: **«Cooperația de consum va acționa în continuare cu și mai multă perseverență pentru dezvoltarea accelerată a activităților de prestări servicii, pentru populația satelor, aducîndu-și contribuția, pe această cale, la opera de urbanizare și modernizare a satului românesc. Ne-am propus ca, în acest domeniu, să realizăm cincinalul cu un an mai devreme».** Am dori să ne spuneți cum s-a transpus în fapte acest angajament?

— Dezvoltarea accelerată a activităților de prestări servicii pentru populația satelor, cu rol important în opera de urbanizare și modernizare a satului românesc este ilustrată de o serie de date edificatoare. Numărul de unități de producție și prestări servicii pentru populația rurală este în prezent de peste 40 000, revenind în medie opt unități pe comună și două unități la mia de locuitori. În cele 40 000 de unități își desfășoară activitatea 61 000 de lucrători, cu 42 la sută mai mult decît în 1970.

În aceeași perioadă, numărul de profile a sporit și el în mod considerabil, ajungînd la circa 160—170. Circa 58 la sută din acestea, le reprezintă profilele de bază: croitorie, cismărie, frizerie, tîmplărie, zidărie și zugrăvit, cojocărie și sifonerii. O dezvoltare prioritară o cunosc acele profile care sînt și cel mai mult solicitate de locuitorii satelor, de procesul de urbanizare a așezărilor rurale. Am în vedere, printre altele, unitățile de reparat obiecte de uz casnic și gospodăresc, de reparații radio și televizoare, ceasornicării, de reparații și întreținere biciclete, auto-moto, lăcătușerii, ateliere mecanice și de sudură, de reparații articole electrocasnice și agregate frigorifice, de recondiționare mobilă, spălătorii, curățătorii-chimice, marochinerii, unități de închiriat veselă și alte obiecte de uz casnic, gospodăresc, unități de amenajări complexe de locuințe, instalații apă, electrice, gaze etc. O mențiune specială pentru rețeaua de brutării a cooperației de consum care cunoaște o serioasă dezvoltare. Numărul brutăriilor se apropie de o mie, sporind în 1974, față de 1965, cu 76,1 la sută. În extinderea și diversificarea rețelei unităților prestatoare de servicii, rezultatele cele mai bune le-au obținut județele Alba, Arad, Botoșani, Galați, Ialomița, Ilfov și Suceava.

Angajamentul centralei noastre de a realiza cincinalul cu un an mai devreme a fost respectat, ba chiar depășit. Pe total sistem, preliminăm realizarea planului cincinal în numai 3 ani și 11 luni. Într-o serie de județe ca: Alba, Ialomița, Ilfov, Mureș, Neamț, Olt și Prahova sărbătorirea încheierii planului cincinal a avut loc chiar în prima zi a lunii august. Îndeplinirea cincinalului înainte de termen constituie o expresie vie a creșterii conștiinței socialiste a zecilor de mii de lucrători din unitățile noastre de producție și prestări servicii. În unități se acordă, de asemenea, atenție deosebită sporirii eficienței economice. În context menționez realizarea în 1974 a nivelului planificat al cheltuielilor la o mie de lei producție, pe total sector și la toate întreprinderile subordonate Centralei noastre de producție, prestări și construcții, ca și depășirea pe centrală a beneficiului planificat, care este cu 3,5 la sută mai mare decît cel din 1973. De reliefat

Magazinul «Hermes» din București

Măiestrie în lemn

și preocuparea susținută a unităților noastre pentru economisirea metalului, lemnului și combustibilului. În anul 1974 se prelimină o economie de peste patru milioane lei la metal și lemn. Coeficientul de utilizare a cherestelei de foioase a sporit de la 0,490 la 0,580, iar la rășinoase de la 0,640 la 0,735. Deșeurile din lemn au fost larg folosite în producția de jucării, articole mărunte gospodărești. S-a trecut la înlocuirea în brutării a combustibilului lichid cu cărbune.

Pași mari înainte s-au făcut și pe linia îmbunătățirii serviciilor.

— Am dori să ne spuneți cîte ceva și despre activitatea de producție care se dezvoltă în paralel cu serviciile.

— Unitățile de producție ale cooperației de consum realizează o gamă largă de bunuri de consum și articole de artizanat din lemn, fier forjat, ceramică, sticlă metalizată, cusături și țesături naționale, covoare românești, cojoace, pieptare, împletituri din răchită și paie, precum și alte articole de artizanat. Expresie a geniului artistic popular, produsele autentice de artizanat realizate în unitățile noastre de meșteșugari artiști atestă particularitățile fanteziei creatoare, elementele regionale specifice, în funcție de colorit, desen, ritmicități decorative etc. Ținînd seama de cerințele în continuă creștere, atît în țară, ca urmare a dezvoltării turismului, cît și pe piața externă, pentru articolele de artizanat și artă populară, se dovedește eficientă revitalizarea unor meșteșuguri tradiționale — olărit, țesături, broderii, confecții cu motive naționale etc. Aceasta o realizăm și o vom realiza pe o scară și mai amplă, în principal prin organizarea de ateliere în care se execută o gamă largă și diversă de asemenea articole. Cele mai mari realizări în activitatea de producție s-au obținut în județele: Alba, Ialomița, Ilfov, Mureș, Neamț, Olt, Prahova, Bihor, Cluj, Bacău, Timiș și Galați. O mențiune specială pentru neîntrecutii olari din Horezu, Oboga, Marginea, Corund, Biniș, Leheceni, Vama și Curtea de Argeș. Obiectele din ceramică executate de aceștia se disting prin forme variate și elegante, decorația simplă și coloritul luminos al smalțurilor.

Bunurile de consum și articolele de artizanat realizate în unitățile de producție, ca și în atelierele de prestări servicii ale cooperației de consum, se găsesc de vînzare în magazinele proprii de prezentare și desfacere «Hermes», ca și în celelalte unități ale cooperației de consum și comerțului de stat. Ele se exportă, de asemenea, în zeci de țări, printre care Anglia, Polonia, Bulgaria, S.U.A., Republica Federală Germania, Grecia, Canada, Irlanda, Austria, Olanda etc. Articolele de artizanat exportate fac o bună propagandă folclorului autentic din toate zonele țării, ele fiind mult apreciate și la tîrgurile internaționale la care, potrivit tradiției, cooperația românească de consum a fost prezentă și în anul 1974.

— O ultimă întrebare: ce surprize rezervă populației rurale în anii viitori, unitățile prestatoare de servicii și de producție ale cooperației de consum?

— În anul 1975 și în cincinalul 1976—1980, cooperației de consum îi revin sarcini importante în direcția dezvoltării și diversificării rețelei de unități de prestări de servicii și de producție. În 1980, rețeaua noastră va ajunge la circa 45 000 asemenea unități, iar volumul lucrărilor și serviciilor executate de ele, raportat la un locuitor din mediul rural, va fi de 182 lei, cu 101 lei mai mult decît s-a planificat în 1974. În viitorul cincinal se vor înființa la sate pentru ușurarea muncii femeii, peste 300 de spălătorii și curățătorii chimice; o serie de ateliere vor fi dotate în anii ce vin cu utilaje moderne, de mare randament, cum ar fi dispozitive mecanice de călcat confecții, dispozitive hidraulice de verificat carburatoare, betoniere monofazice, prese de cărămidă etc. Producția pe scară largă a articolelor în serii mici și a produselor de artizanat, îmbunătățirea calității și diversificarea producției acestora rămîne și ea în continuare una din sarcinile noastre de bază.

Pentru a putea da viață sarcinilor de mai sus, o atenție din cele mai mari o vom acorda asigurării necesarului de lucrători. În anul 1975, am prevăzut calificarea unui număr de 4 353 lucrători, iar în cincinalul 1976—1980, a altor 24 000 de lucrători. Formele principale de pregătire prin care se va asigura necesarul de meseriași sînt: școlile de specializare postliceală, liceele de specialitate, școlile profesionale, calificare la locul de muncă prin ucenicie, cursuri de calificare și practica la locul de muncă. A da brățara de aur, o meserie, unui număr de aproape 30 000 tineri săteni are și o importantă semnificație socială.

Aș menționa, în încheiere, faptul că în viitorul cincinal, volumul prestațiilor de servicii din mediul rural va crește într-un ritm superior mediei pe țară. Unitățile noastre vor dezvolta la sate mai ales prestările de **servicii pentru construcții**, întreținerea și repararea locuințelor, a bunurilor gospodărești de folosință îndelungată, spălătorii, servicii de igienă. În sinteză, aceasta înseamnă un nou și hotărîtor pas înainte pe drumul apropierii satului de oraș, al urbanizării satului românesc.

Interviu realizat de
TUDOR DAMIAN

CENTRALA INDUSTRIALĂ DE MEDICAMENTE, COLORANȚI, COSMETICE ȘI LACURI

În scopul creșterii și protecției producției animaliere

MEDICAMENTE, ZOOFORTURI ȘI INSECTICIDE ORGANO-FOSFORICE

Industria chimică, prin **Centrala industrială de medicamente, coloranti, cosmetice și lacuri,** pune la dispoziția agriculturii și în primul rînd, sectorului zootehnic, o bogată și variată gamă de substanțe chimice și medicamente, destinate, unele, combaterii dăunătorilor în pomicultură și legumicultură și distrugerii paraziților de pe corpul animalelor, altele, ca întăritoare, pentru creșterea rezistenței animalelor la boli și accelerarea proceselor biologice, precum și pentru prevenirea și vindecarea bolilor la animale.

MEDICAMENTE DE UZ VETERINAR

Mai întîi, cîteva cuvinte despre medicamentele de uz veterinar, menite să reducă considerabil mortalitățile la animale, atît prin profilaxie, cît și prin combaterea unor boli, ca gastroenterita (inflamație a mucoasei stomacale și a intestinului subțire), colibaciloza (infecția căilor urinare provocată de colibacili), leptospiroza (maladie infecto-contagioasă caracterizată prin temperatură, colorare icterică a pielii și conjunctivelor datorită agentului patogen numit Leptospirus sp.), salmoneloza (maladie infecțioasă mai frecventă la animalele tinere, ce se manifestă prin febră, tulburări gastrointestinale).

Pentru combaterea acestor boli și a multor altele, întreprinderile centralei pro-

ZOOFORT PENTRU PĂSĂRI—A3

PUI DE ÎNLOCUIRE 0—42 ZILE

duc peste 125 medicamente de uz veterinar, cele mai multe creație a cercetării românești, cum ar fi cele atît de cunoscute în fermele zootehnice, ca: **ascatrix, arsevin, asocilin, bevitex, cloramfenicol, clorovit, ionoser, galisan, gonacor, nitrofuran, iodisept, pasersan, saprometin, solvocilin, trovamil, amprol plus etc.**

Sortimentul medicamentelor de uz veterinar se va amplifica și diversifica și mai mult în viitorii ani. Iată, de exemplu, răspunderile ce revin unei singure unități a centralei, și anume Întreprinderii de medicamente

cetare, se vor construi noi instalații tehnologice, se vor dezvolta și moderniza cele existente.

În continuare, o succintă prezentare a două din cele mai răspîndite medicamente de uz veterinar produse la întreprinderea bucureșteană: **dimetridazolul și trovamilul cu xilină. Dimetridazolul pulbere 40%** este recomandat în combaterea trichomonozei, care provoacă sterilitate și a histomonozei care produce mari pagube, în special la puii de curcă. Medicamentul se folosește în cazul trichomonozei la taurine, curci, găini și porumbei, al histomono-

și xilina, anestezic local atît de suprafață cît și de infiltrație, cu acțiune rapidă și persistentă care înlătură reacțiile locale nedorite.

ZOOFORTURI

Cîteva cuvinte despre un fel anume de produse mai noi, destinate tot fermelor și complexelor zootehnice. Este vorba de **zooforturi.** Ce sînt ele, care este rolul lor în creșterea producției animaliere — sarcină primordială pusă în fața agriculturii — iată ce ne propunem a lămuri succint în rîndurile ce urmează. După cum bine se știe de către lucrătorii din

ZOOFORT PENTRU TAURINE—T 5

TAURI DE REPRODUCȚIE

București. Aceasta, în perioada imediat următoare, va produce pentru uzul veterinar, noi antibiotice, noi hormoni, noi derivați din grupa acidului gluconic, glutamic, noi medicamente neuroleptice etc. La aceeași unitate, se acționează ferm pentru continua îmbunătățire a calității medicamentelor de uz veterinar, pentru înlocuirea celor depășite, cu altele noi, la nivelul terapeuticii mondiale cele mai avansate. În acest scop, s-au întocmit programe prioritare de cer-

zei la curci și al dizenteriei la porci. El se administrează în amestec cu furaje combinate sau dizolvat în apă. Dozele necesare, într-un caz sau altul, sînt specificate în instrucțiunile de folosire care însoțesc produsul. **Trovamilul cu xilină** se recomandă contra nematodozelor pulmonare la bovine, ovine și porcine. Eficacitatea acestui medicament este asigurată de asocierea a două substanțe: trovamilul, cu însemnate proprietăți de combatere a viermilor paraziți

sectorul zootehnic, sporirea capacității de producție a animalelor și a eficienței economice în zootehnie sînt obiective care se realizează nu numai prin asigurarea cerințelor organismului animal în glucide, proteine, lipide și săruri minerale, ci și prin asocierea acestora cu unele substanțe specifice, cu rol determinant în buna asimilare a hranei, în creșterea puterii de digerare a nutrimentului, a metabolismului și fecundității. Aceste substanțe specifice sînt tocmai

zooforturile, rezultate din combinarea antibioticelor cu vitamine, microelemente, aminoacizi, antioxidante, preparate tisulare etc. Amestecul lor în furaje combinate, în proporție de 0,5—1 la sută conduce la creșterea substanțială a producției de carne, lapte, lînă și ouă.

S-au dat în folosință linii tehnologice pentru producerea într-o gamă sortimentală diversificată a unor ingrediente pentru zooforturi și a zooforturilor, la «Terapia»—Cluj, Întreprinderea de antibiotice Iași și Întreprinderea de medicamente București. În 1974, numai la ultima întreprindere se prelimină a se livra sectorului zootehnic circa 38 000 de tone de biostimulatori și a se realiza nu mai puțin de 20 de formule de zooforturi pentru păsări, porcine, taurine, ovine, iepuri, nurci etc. Iată **zooforturile** cele mai răspîndite: A. 1, se administrează puilor pentru carne, între 1—35 zile; A.2, pentru cei de peste 35 zile; A.3, pentru puii de înlocuire între 1—42 de zile și A.4, pentru cei între 43—90 de zile; A.5 este destinat găinilor producătoare de ouă de consum și A.6 pentru cele care produc ouă de incubație. Aceste zooforturi pentru pui și găini conțin: microvit A; D-3 și E, vitaminele K 3, B 1, B 2 și B 6, bevitex, acid nicotinic, pantotenat de calciu, colină clorhidrică, acid folic, metionină, furadicil, zoalen, etoxiguin, săruri de zinc, mangan, cupru, cobalt, fier, iod, seleniu și magneziu, iar ca suport, mălai din porumb degerminat și bine măcinat.

O altă grupă de zooforturi este destinată porcinelor: P.1 pentru purceii de la 10 la 25 kg; P.2 pentru porcii între 25—100 kg și P.3, destinat animalelor de reproducție. Zooforturile pentru purcei, porci, vieri și scroafe conțin: microvit A, D—3 și E, vitaminele K3, B1, B2 și B6, bevitex, acid nicotinic, pantotenat de calciu, colină clorhidrică, furazolidonă, sulfametazină, etoxiguin, săruri de zinc, mangan, cupru, fier cobalt, magneziu și iod, pe suport de porumb degerminat, măcinat și uscat.

O serie de zooforturi sînt fabricate pentru taurine: T.1 pentru viței între 0—90 de zile; T.2 pentru tineretul taurin la îngrășat; T.3 pentru vaci de lapte; T.4 pentru vaci și juninci gestante; T.5 pentru taurii de reproducție și T.6 pentru taurinele la îngrășat. Zooforturile pentru taurine conțin în formula lor: microvit A, D-3 și E, colină clorhidrică, etoxiguin, săruri de zinc, mangan, cupru, cobalt, fier, iod și magneziu, pe suport de mălai din porumb degerminat, uscat și bine măcinat.

O.1. este zoofortul ce se administrează mieilor la îngrășat. El conține: microvit A, D 3 și E, acid nicotinic, tetraxin, etoxiguin, săruri de zinc, sulf, mangan, cupru, fier, cobalt și iod, pe suport de mălai din porumb degerminat, uscat și fin măcinat.

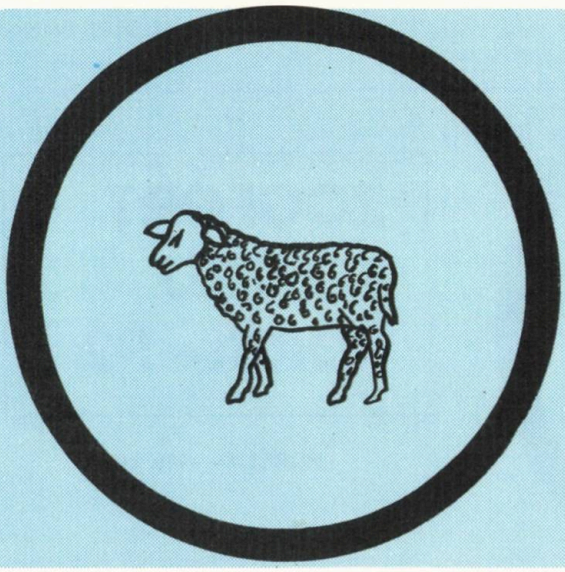

ZOOFORT PENTRU OVINE — 01

MIEI LA ÎNGRĂȘAT

Secția «Vamixuri» a Întreprinderii de medicamente București mai produce și livrează la cerere, zooforturi pentru iepuri și cobai de experiență, ca și zooforturi pentru nurci și iepuri de casă.

INSECTICIDE ORGANO-FOSFORICE

Ne-a mai rămas să vorbim despre **insecticidele organo-fosforice** pe care le livrează agriculturii, atît sectorului vegetal, cît și celui zootehnic, întreprinderile

centralei noastre industriale de medicamente, coloranți, cosmetice și lacuri. În actualul cincinal, producția de asemenea substanțe se prelimină a crește de aproape patru ori, gama ei sortimentală îmbogățindu-se cu 20 noi produse. La Întreprinderea chimică «Sinteza» Oradea, din cadrul centralei noastre, producția de insecticide organo-fosforice va ajunge, în ultimul an al cincinalului, cunoscînd această dinamică, la peste 4 000 de tone. Dintre insecticidele organo-fosforice produse de «Sinteza» — Oradea, destinate combaterii dăunătorilor în pomicultură, legumicultură și silviculturi, precum și pentru distrugerea așa-numiților ectoparaziți (paraziților externi) în zootehnie, menționăm ca mai răspîndite, insecticidele organo-fosforice sau pesticidele, cum li se mai zice: **Carbetox 37%, Fosfotox R 35%** și **Sintox 25%**.

Carbetox 37% se întrebuințează în pomicultură, legumicultură, la culturile de bumbac, tutun și sfeclă de zahăr, în silvicultură, el fiind indicat pentru combaterea cu succes a rozătoarelor și sugătoarelor, păduchilor țepoși și acarienilor fitofagi. Cu aceleași bune rezultate, pesticidul se utilizează larg și în zootehnie, pentru distrugerea paraziților externi ai vitelor și păsărilor de curte, împotriva muștelor care au căpătat rezistență la D.D.T. și H.C.H. Important de reținut! **Carbetox 37% nu se acumulează în sol, nu conferă miros și gust neplăcut fructelor și legumelor, nu are nici un fel de acțiune fitotoxică, adică de otrăvire a plantelor.** El se livrează concentrat și se utilizează sub formă de emulsie apoasă.

Fosfotoxul R 35% se utilizează pentru tratamente în pomicultură, legumicultură, cultura plantelor tehnice și ornamentale, în zootehnie, în depozite alimentare și locuințe, pentru combaterea acarienilor, păduchelui verde al mărului și piersicului, păduchelui negru al sfeclei, păduchelui de frunză și muștei cireșului. Nu este otrăvitor pentru plante. **Prezentînd însă toxicitate pentru albine sînt interzise cu desăvîrșire tratamentele cu fosfotox în perioada de înflorire a plantelor.** Produsul se utilizează sub formă de emulsie apoasă.

Sintox 25% se întrebuințează în pomicultură și viticultură pentru combaterea acarienilor fitofagi. În sectorul pomicol, acest pesticid eficace distruge păduchele de San José, musca cireșului, păianjenul brun, păduchele verde al piersicului și cel cenușiu al verzei, al legumelor și plantelor furajere. La animale, combate cu succes paraziții externi. Nu este fitotoxic, nociv, plantelor. Se utilizează și el, tot sub formă de emulsie apoasă.

După cum arată și numele, Centrala industrială de medicamente, coloranți, cosmetice și lacuri, pe lîngă produsele amintite, mai fabrică și livrează prin întreprinderile sale răspîndite în întreaga țară numeroase sorturi din gama diversă a cosmeticelor, săpunurilor, detergenților, coloranților, lacurilor, vopselelor etc. Și pe acestea le puteți găsi lesne în rețeaua de magazine a cooperației de consum.

Dr. AURELIA ANTON
din Centrala industrială de medicamente, coloranți, cosmetice și lacuri

ZOOFORT PENTRU PORCI—P2

PORCI 25—100 kg

ÎN CINCI JUDEȚE ÎI VEȚI ÎNTÎLNI

Executarea pe suprafețe tot mai mari a lucrărilor de îmbunătățiri funciare a dus la înființarea pe întreg teritoriul țării a treisprezece întreprinderi de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, reunite în cadrul Centralei de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. La solicitarea noastră, ing. **Vasile Berbeci,** directorul uneia dintre cele 13 întreprinderi și anume a I.E.L.I.F.—București, ne-a schițat în linii mari obiectul și preocupările întreprinderii pe care o conduce:

— I.E.L.I.F. București își desfășoară activitatea de exploatare și întreținere hidroameliorativă în județele Ilfov, Teleorman, Dîmbovița, Prahova, Argeș, precum și în municipiul București. Colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni ai întreprinderii noastre se străduiește cu pasiune de crearea condițiilor optime de funcționare a instalațiilor și lucrărilor hidrotehnice, ca și de elaborarea elementelor tehnice de irigare, determinarea structurii culturilor și amplasarea lor pe teritoriul amenajat, stabilirea regimului de irigare, folosirea eficientă a apei și aplicarea corectă a udărilor. I.E.L.I.F. București administrează lucrările din marile sisteme de îmbunătățiri funciare, executate din fonduri de stat; coordonează din punct de vedere tehnic întreținerea și exploatarea lucrărilor de interes local din gospodărirea întreprinderilor agricole de stat și cooperativelor agricole de producție, execută întregul complex al lucrărilor de întreținere și reparații al amenajărilor de îmbunătățiri funciare, în vederea funcționării acestora la parametrii proiectați. Ea asigură următoarele prestări de servicii: captarea, transportul și distribuirea apei pentru irigații, consum industrial, pisciculturâ și altele; apărarea împotriva inundațiilor; evacuarea apei în exces din sistemele de desecare și amenajările piscicole; exploatarea și întreținerea barajelor și lacurilor de acumulare, a căror utilitate principală este apărarea terenurilor agricole și alimentarea cu apă pentru irigații și industrie; apărarea împotriva inundațiilor și gheșurilor a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și gospodărirea apelor; acordarea de asistență tehnică și îndrumarea unităților agricole în aplicarea corectă a irigațiilor; asigurarea tuturor documentațiilor tehnice și a execuției lucrărilor de reparații capitale sau construcții-montaj în regie, privind menținerea amenajărilor în limitele de funcționare optimă, precum și modernizarea sistemelor prin lucrări de telemetrie, automatizări și regularizări de debite; asigurarea tuturor documentațiilor tehnice de execuție a lucrărilor de construcții-montaj, în antrepriză.

Pentru a ne da seama de amploarea acestor sarcini este suficient să știm că pînă la finele actualului cincinal, după cum ne-a informat directorul întreprinderii, aceasta are de executat amenajări pentru irigații pe 158 880 ha; pe alte 214 370 de hectare vor fi executate lucrări de îndiguiri-desecări, acumulările de apă însumînd 121 024 000 m.c. În grija întreprinderii sînt marile sisteme hidroameliorative de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Oltenița, Giurgiu, Zimnicea, Buftea, Turnu Măgurele, Ulmeni, Urziceni, ca și cele două sisteme hidrotehnice de exploatare a lucrărilor de gospodărirea apelor Paltinu și Pitești.

Modul în care lucrătorii întreprinderii înțeleg să se achite de aceste sarcini este ilustrat grăitor de o serie de date edificatoare pe care ni le-au furnizat inginerul șef **Ion Corlan** și contabilul șef **Constantin Andrițoiu.** Buna exploatare și întreținere hidroameliorativă, activitatea rodnică a centrelor de avertizare și îndrumare tehnică, privind aplicarea udărilor, au contribuit la obținerea în 1973 a unor producții medii ridicate de către unitățile agricole din raza de activitate a întreprinderii. Astfel, întreprinderea agricolă Mînăstirea a realizat 4 250 kg grîu la ha, cooperativa agricolă Cetatea—Turnu Măgurele aproape 8000 kg porumb boabe la ha.

Colectivul de la I.E.L.I.F. București realizînd în 1974 parametrii optimi de funcționare pentru sistemele de irigații, desecări și baraje, cu 15—20 de zile înainte de termen, a dat posibilitatea unităților agricole să înceapă aplicarea udărilor încă de la jumătatea lunii martie, fapt ce influențează pozitiv nivelul recoltelor, ca și rezultatele economico-financiare ale întreprinderii. La obținerea acestor succese de prestigiu, cu care au

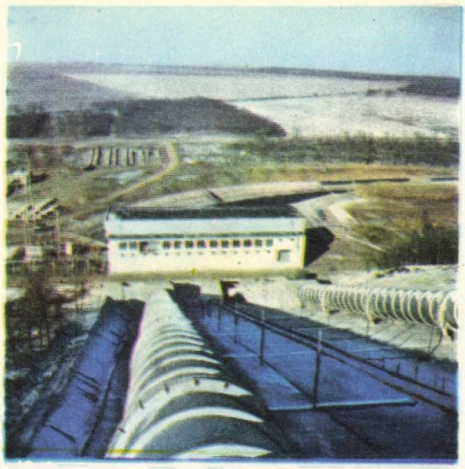

fost întîmpinate cele două mari evenimente ale anului — a XXX-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă și al XI-lea Congres al partidului — a contribuit întregul colectiv, printre fruntași fiind muncitorii **Florea Deriu, Ion Orodel, Ion Muscă, Nicolae Curta, Constantin Sapon** și **Ion Pîslaru,** tehnicianul **Gheorghe Păun,** șeful sistemului Zimnicea și inginerii șefi de sisteme: **Victor Minea** (Oltenița), **Gheorghe Constantin** (Turnu Măgurele), **Nicolae Cornea** (Paltinu) și **Alexandru Ispas** (Pitești). De la aceștia am aflat și alte fapte demne de laudă. În sistemele de irigații s-au redus pierderile de apă admisibile cu 10—15 la sută. Aceasta, prin realizarea riguroasă a programului de gestionare a apei și a celui de impermeabilizări. Alt fapt notabil: pentru a se veni în sprijinul unităților agricole beneficiare din incintele îndiguite, care nu au terenuri amenajate pentru irigat, au fost aplicate udări suplimentare pe mai mult de o mie de ha folosindu-se rețeaua de desecări. În același scop, a fost înălțat nivelul freatic, prin evacuări gradate de apă, în funcție de necesarul de apă al terenurilor riverane canalelor de desecare.

La despărțire, directorul întreprinderii, ing. **Vasile Berbeci** ne-a schițat perspectivele întreprinderii în viitorul cincinal. În 1980, I.E.L.I.F. București va avea în grijă 280 000 ha amenajări pentru irigații, 320 000 ha îndiguiri-desecări și 160 milioane mc baraje și acumulări. În raza sa de activitate vor intra, pe lîngă cele existente, alte noi sisteme de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare — la Răzmirești, Daia, Conțești, Chiriacu și Putineiu. Amplasamentele acestor noi sisteme au fost de-acum stabilite Viitorul cincinal mai înseamnă pentru I.E.L.I.F. București, modernizarea și automatizarea sistemelor existente, dezvoltarea acestora. Un program vast de lucrări căruia hidroamelioratorii vor ști cu vrednicie să-i facă față.

Dumitru TRANDAFIR

MĂRGĂRITARE

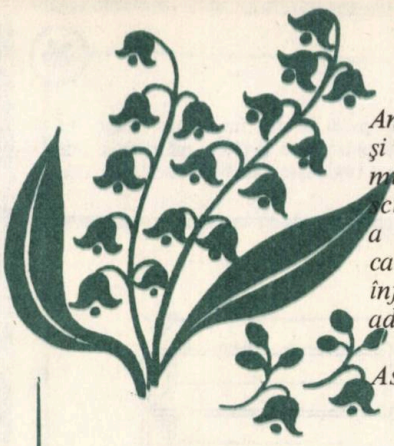

An de an şi veac de veac
şi mileniu de mileniu,
mintea omului sărac,
scînteind de duh şi geniu,
a transmis din leat în leat,
ca un steag, prin generaţii,
înfruntînd şi timp şi spaţii —
adevăru-adevărat.

Ascuţită ca o spadă,
sprinteioară ca un cerb,
mintea omului — iscoadă —
a scornit primul proverb.

Şi-are limba românească
pentru orice o zicală
şi proverbe-atît de multe,
c-a ajuns... proverbială.

A.D.

Dacă nu ştii să văpseşti, nu te pune să mînjeşti

Apa cît de mare vine, piatra tot în vad rămîne

Te-o-ntreba iarna ce-ai lucrat vara!

Mai bine cîştig puţin cu dreptate decît mult cu strîmbătate

Leneşul e greu să se apuce de lucru, că de lăsat se lasă oricînd

Haideţi să vorbim degeaba, că tot n-avem nici o treabă!

Cel ce se uită la vînt nu va semăna, cel ce cată la nori nu va secera

Dă-i cu judecata, nu cu lopata!

Gînduri multe fără treabă dovedeşte minte slabă

A intrat viţel şi-a ieşit de nu-i încap coarnele pe uşă

Limbuţia e mai rea decît beţia

Mie-mi arde casa şi el îşi pîrleşte bîta

Omul fără prieteni e ca stînga fără dreapta

Iuţeala la mînie cade-n nebunie

Glumeşte numai cu gura, iar nu şi cu-mbrîncitura

Dacă nu-i sări, nu-i sorbi; dacă nu-i lucra, nu-i mînca

Văzuta-i mîţă legată la cap şi om cuminte cînd îi beat?

Şoarecii cînd au pace cu pisica, se primejduiesc bucatele

Ce face un prost, nu pot desface zece înţelepţi

A muncit o vară şi-a cheltuit într-o sară

Ca feciorul lui bou gata, risipeşte cu lopata

Beţivul cînd trece pe punte închide ochii să nu vadă apa

Ca să ardă şoarecii, nu da foc morii!

Lucrul face sănătate, trîndăvia tot păcate

Merge ca apa la deal

Amînarea e hoţul timpului

Căţeaua pînă nu pleacă prin mahala, cîinii nu se iau după ea

Altora le dă povaţă, dar pe sine nu se-nvaţă

Prostul întîi vorbeşte şi apoi gîndeşte

Varza nu se-nvoalve cu o foaie

Pomul se-ndreptează de mic, nu de mare

Meşteşugul vreme cere nu se-nvaţă din vedere

Omul care este harnic, totdeauna are praznic

Asudă mîncînd şi îngheaţă lucrînd

Îngrijeşte de vită ca să îngrijească şi ea de tine!

Vinu-i bun, rachiu-mi place şi parale nu pot face

Tatăl adună paiele ca aurul, fiul risipeşte aurul ca paiele

Alergi mult, mănînci unt

Calicul pînă nu cere nu mănîncă cu plăcere

A poruncit cîinelui, şi cîinele pisicii, şi pisica şoarecelui, iar şoarecele de coadă şi-a atîrnat porunca

Umblă cu capul pe sus, ca spicul cel gol

Ascultă învăţătura tatălui tău şi poveţele mamei tale

Cel ce are rînduială, cruţă multă osteneală

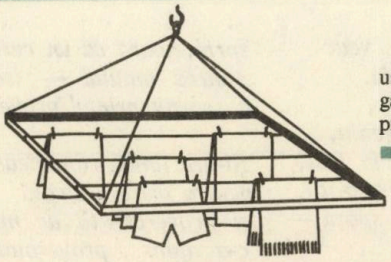

Dacă nu aveţi destul spaţiu pentru întinderea rufelor la uscat, nu vă necăjiţi. Cu patru şipci şi cîţiva metri de sîrmă galvanizată (care, deci, nu rugineşte) faceţi un uscător foarte practic.

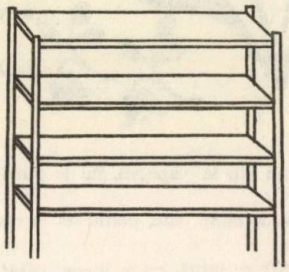

Cu patru-cinci scînduri şi patru şipci meşterite ca în desen puteţi confecţiona o etajeră pentru cărţi Dacă în locul scîndurilor puneţi placaj găurit sau plasă de sîrmă, obţineţi o etajeră pentru păstrarea peste iarnă a fructelor, cartofilor etc.

SIMPLU ŞI FOLOSITOR

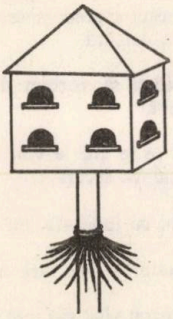

Se ştie că pisicile sînt cei mai mari duşmani ai porumbeilor. Pentru a feri păsările de pericol, fixaţi pe stîlpul susţinător al cuştii o centură de sîrmă de oţel. Porumbeii vor fi astfel feriţi şi de dihori.

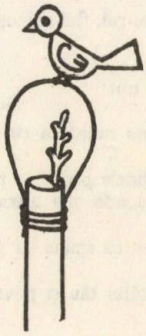

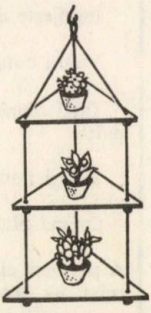

Din cîţiva metri de sîrmă albă şi trei-patru triunghiuri de tablă sau placaj, prin care trecem sîrma, vom obţine o policioară pentru ghivecele cu flori. Sub fiecare etajeră, sîrma trebuie înnodată ca să nu alunece suportul.

Un pom proaspăt altoit trebuie protejat. O vom face punîndu-i un arc de sîrmă pe care se pot aşeza păsările. fără să ne mai temem că ar putea rupe altoiul.

ANDERSEN-
PRIN DOBROGEA
VEACULUI TRECUT

Cunoscut în întreaga lume și apreciat pentru imaginația fertilă și sensibilitatea deosebită atestată de numeroasele sale povestiri tălmăcite în mai toate limbile globului, scriitorul danez Hans Christian Andersen (1805—1875) a fost și un călător neobosit. Volumul publicat în limba daneză și intitulat «En Dighter bazar» (Bazarul unui poet) relatează călătoriile întreprinse în anul 1841 în Germania, Italia și Turcia, prilej cu care — la înapoiere — scriitorul a navigat de la Istambul la Constanța și apoi, mai departe, în susul Dunării.

Această etapă a voiajului îi prilejuiește cunoașterea Dobrogei și descrierea unor aspecte interesante ale acestor meleaguri la mijlocul secolului trecut. Constanța, aflată sub stăpînirea turcească, i se înfățișa drept un oraș al contrastelor, cu aspect destul de trist. Scriitorul remarcă aici bogăția vestigiilor unei istorii îndepărtate. Străbătînd călare Dobrogea, trecînd pe lîngă lacul Karasu, el întîlnește țărani ...«**în cojoace de oaie și cu pălării negre de pîslă, ale căror boruri atîrnau ca niște adevărate umbrele gigantice peste spate și umăr.**» În drum spre Cernavodă vede păstori — mocani — îmbrăcați în portul dacilor, așa cum sînt dăltuiți pe Columna lui Traian, cu «**cojoace lungi de oaie, pălării gigantice sau o căciulă strîmtă de blană; părul lor lung, negru, le atîrna peste umeri; toți purtau cîte un topor greu... și în această arșiță de soare păstorii români stăteau liniștiți în cojoacele lor grele de piele, rezemați de ciomegele lor.**»

Impresionat de călătoria pe Dunăre, Andersen descrie țărmul românesc ca pe un «**...șes întins și verde. Totul este atît de idilic, ca vara în Danemarca. Șesul verde unde fînul miroase bine, este românesc.**» El elogiază Dunărea căreia îi prevede un viitor strălucit și pe care o socotește «**...cale nepieritoare spre Orient, care din an în an va fi mai cercetată și va purta odată poeți care vor ști să cînte comorile de poezie cuprinse în orice tufă, în orice piatră de pe aceste meleaguri.**»

SURUGII

Două imagini din secolul trecut: fotografia unui surugiu domnesc, făcută de Carol Pop de Szathmari, în anul 1869 și un desen, al francezului Lancelot, reprezentînd tot un surugiu, dar nu de clasă mare, adică domnesc, ci dintre cei care puteau fi văzuți pe toate drumurile circulate de poștalioane, prin anul 1860. Pe vremea aceea visul oricărui căruțaș era să ajungă surugiu domnesc; dar cîte calități se cereau acestor visători: tinerețe, vioiciune, curaj, măiestrie la strunirea telegarilor!

VÎNĂTOREȘTI

Marele scriitor Mihail Sadoveanu n-a fost numai un maestru al povestirilor de aventuri cinegetice, dar și un vînător pasionat. Îl vedem în fotografie, alături de trofeul cîștigat la o vînătoare de cerbi, în Munții Sebeșului, în anul 1927.

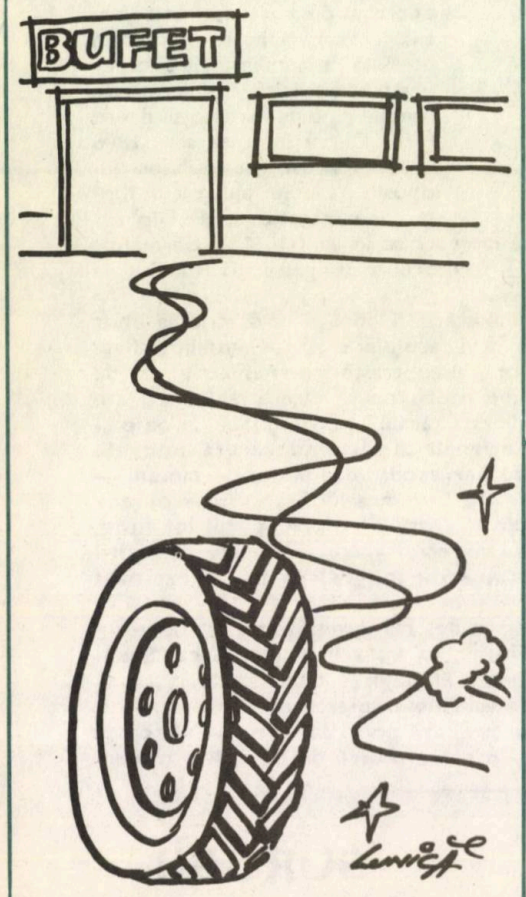

DESENE DE GEORGESCU-LUNICĂ

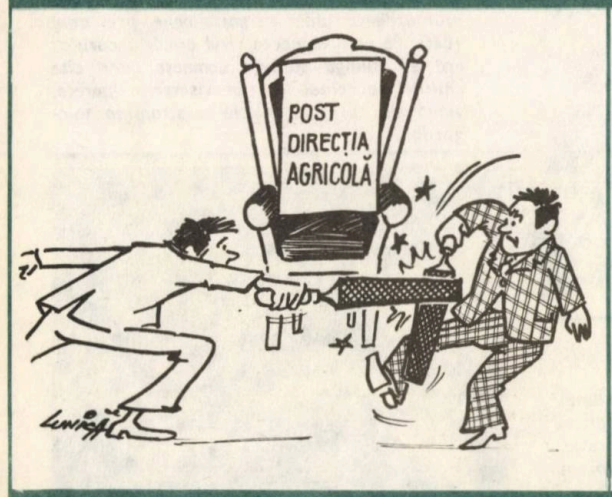

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

NEDREPTĂȚI ALE UNEI LUMI CARE APUNE

R.S.A.: „SLEGS VIR BLANKES"

«Apartheid» este, poate, cuvîntul africaans (limbă vorbită în Republica Sud-Africană) cel mai cunoscut în lume. Cei ce l-au inventat — ideologii regimului rasist de la Pretoria, capitala R.S.A. — înțeleg prin el «teoria dezvoltării separate și paralele a raselor». Opinia publică mondială a constatat că de fapt apartheidul reprezintă discriminarea rasială ridicată la rangul de politică de stat, rasismul în forma sa cea mai violentă. În baza politicii de apartheid, de pildă, în R.S.A. 3,2 milioane de albi exercită o cruntă dominație politică, economică și social-culturală asupra a 15 milioane de africani. Băștinașilor, proprietarii de fapt și de drept ai teritoriului R.S.A., nu le aparține decît 12 la sută din acesta, restul fiind declarat «zonă a albilor». Negrii sînt excluși de la organizarea și conducerea treburilor politice, nu au drept de vot și nu au voie să-și creeze propriile lor organizații politice; sînt supuși unei totale discriminări economice, primind, pentru aceeași muncă, salarii de 15 ori mai mici decît ale albilor; nu au acces la profesiunile care presupun o calificare superioară și nu li se permite să dobîndească o asemenea calificare, fiind lipsiți de dreptul la educație. Din două milioane de copii africani numai 0,5 la sută frecventează liceul și numai 0,04 la sută își iau bacalaureatul. Populația de culoare nu beneficiază de asistență medicală, în «bantustane» (rezervații create de autorități pentru băștinași) și în cartierele negrilor, mortalitatea infantilă și bolile făcînd ravagii...

«Slegs vir blankes» (numai pentru albi) — sloganul care sintetizează apartheidul — barează orice acces al negrilor la civilizație și progres. Oamenii n-au dreptul decît la sărăcie, ignoranță și foamete, iar atunci cînd protestează, cînd nu mai pot răbda și se revoltă, poliția și justiția rasistă intră în acțiune. Într-un singur an, iunie 1968 — iunie 1969, în R.S.A. au fost condamnați la moarte, pedepsele fiind executate, 159 de africani!...

Aceasta este «teoria dezvoltării separate a raselor»! Acesta este, în cîteva cifre, în cîteva cuvinte apartheidul! Existența lui, persistența lui constituie o continuă încălcare a drepturilor omului, a demnității umane, reprezintă o permanentă sursă de încordare și tensiune. Pentru că este știut: oricum și oriunde s-ar manifesta — și el se mai manifestă încă în numeroase zone ale lumii — rasismul, a cărei formă împinsă la extrem este apartheidul, împiedică progresul umanității, tulbură pacea și securitatea popoarelor. Pornind de la aceste considerente și de la multe altele, de la faptul că nu numai în Republica Sud-Africană, ci și în Namibia, în Rhodesia, în unele țări capitaliste dezvoltate, milioane de oameni mai suferă încă pentru simplul fapt că pielea lor are culoarea abanosului, Națiunile Unite au lansat «Deceniul de acțiuni pentru combaterea rasismului și discriminărilor rasiale». Este vorba de o campanie mondială, de un efort conjugat al întregii comunități internaționale întreptat spre eliminarea definitivă a acestui anacronism. «Toate națiunile, toți oamenii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — indiferent de rasă, de culoare, au aceleași drepturi — și trebuie să impunem ca aceste drepturi să fie respectate pretutindeni». În acest sens a acționat și acționează România socialistă, în acest sens își aduce țara noastră contribuția la lupta dusă de comunitatea internațională pentru respectarea drepturilor omului și a demnității umane.

pecinginea sărăciei

Studii și cercetări întreprinse de numeroși specialiști din diverse organisme naționale sau internaționale au dat la iveală imensele resurse pe care le posedă Terra, faptul indubitabil că Pămîntul, departe de a fi sărac, are posibilități de a-și hrăni toți fiii, de a le oferi tuturor condițiile unei existențe omenești. Criza energiei a evidențiat o serie de limite în ce privește rezervele de materii prime, dar aceasta nu înseamnă neapărat sărăcie. Și totuși, pe această planetă unde sînt condiții ca toți locuitorii săi să trăiască omenește, sărăcia s-a întins ca o pecingine, dominînd zeci de țări și sluțind chipul a milioane de oameni; subalimentația, bolile și ignoranța fac ravagii.

Pare de necrezut, dar între 40 și 70 la sută din cele două miliarde de locuitori ai țărilor în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină trăiesc sub limitele admise ale sărăciei și cel puțin 40 la sută într-o sărăcie absolută. Aceasta înseamnă, așa cum declara profesorul iranian Manouchehr Ganji, sub conducerea căruia s-a realizat un raport al O.N.U. privind condiția omului în lumea de azi, că **«sute de milioane de vieți omenești sînt amenințate, chinuite și pînă la urmă stinse de sărăcia cumplită care degenerează și distruge tot ce atinge»**; aceasta înseamnă că în țările slab dezvoltate peste un miliard de oameni suferă de subalimen-

taţie şi aproximativ 800 de milioane sînt analfabeţi, că 20—25 la sută din copiii Asiei, Africii şi Americii Latine mor înainte de a împlini 5 ani, iar media de viaţă este aici cu 40 la sută mai mică decît în ţările industrializate; în sfîrşit, aceasta înseamnă că păturile cele mai sărace ale populaţiei din ţările în curs de dezvoltare trăiesc cu un venit zilnic, apreciat în monedă americană, de 30 de cenţi... Şi ceea ce-i mai grav, mai intolerabil este extinderea acestei sărăcii, continuă înmulţirea victimelor sale, faptul că prăpastia dintre ţările industrializate şi cele în curs de dezvoltare, dintre bogaţi şi săraci, cum se spune uneori, creşte, se adînceşte mereu...

Cauzele acestei situaţii sînt cunoscute: urmările unei lungi dominaţii coloniale în timpul căreia un grup de state au exploatat bogăţiile a zeci de ţări, o ordine economică internaţională inechitabilă; un sistem monetar internaţional instabil; termeni inechitabili de schimb şi numeroase bariere şi discriminări comerciale.

Soluţia este şi ea cunoscută: iniţierea unor măsuri practice pentru înlăturarea cauzelor menţionate mai sus şi declanşarea unei ofensive mondiale împotriva decalajelor şi sărăciei, ofensivă în cadrul căreia efortul propriu al ţărilor în curs de dezvoltare, ca factor esenţial, să se îmbine cu un larg sprijin internaţional. În acest ultim sens au fost lansate primul şi cel de al doilea deceniu al dezvoltării. De asemenea, Naţiunile Unite au cerut statelor industrializate să acorde 0,7 la sută din produsul lor naţional brut pentru sprijinirea eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare. Cu toate acestea sărăcia persistă şi, aşa cum arătam mai sus, se extinde.

Oare nu poate fi eliminată? Oare Terra nu poate înlătura această «centură a sărăciei» care o înconjoară şi de fapt o apasă, mult mai concret decît imaginarul Ecuator? Bineînţeles că poate. Lipsesc însă cum subliniază şi profesorul Ganji, voinţa politică a ţărilor industrializate de a sprijini progresul ţărilor în curs de dezvoltare, hotărîrea de a scăpa lumea de coşmarul mizeriei. De pildă în 1974 al patrulea an al celui de al doilea deceniu al dezvoltării, s-a constatat că statele industrializate n-au alocat decît 0,34 la sută din produsul lor naţional brut pentru sprijinirea eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare, în loc de 0,7 la sută cît ceruse O.N.U. Acest fapt, această dinamică a ajutorului nu determină o reducere a decalajelor, ci dimpotrivă o accentuare a lor. Tot în 1974, s-au calculat dimensiunile sărăciei fiind ştiut că peste şase la sută din producţia totală mondială — adică de două ori şi jumătate mai mult decît se cheltuie pentru sănătate, o dată şi jumătate mai mult decît cheltuielile pentru învăţămînt şi aproximativ de 30 de ori mai mult decît ajutorul economic oficial acordat ţărilor în curs de dezvoltare — s-a irosit în scopuri militare. Cert lucru: acest Pămînt, care este al oamenilor, poate fi, în mod real, al tuturor nu prin promisiuni, ci prin fapte, prin voinţa nu numai declarată de a-l transforma în folosul tuturor.

CONST. CARBARĂU

UN MILIARD DE ŞCOLARI

După calculele făcute de către specialiştii de la UNESCO, în anul 2000 vor exista în toată lumea peste un miliard de şcolari. În ultimul deceniu «explozia» şcolară a depăşit toate prevederile, numărul tinerilor între 5 şi 19 ani, purtători de ghiozdane cu cărţi, ajungînd să crească cu aproape 40 de milioane pe an. Extinderea acestei explozii va fi cauzată, în primul rînd, de faptul că educaţia va lua, în multe ţări, aspect de permanenţă, fiecare aspirant la specializare urmînd să-şi continue învăţămîntul toată viaţa. În faţa acestei perspective, factorii răspunzători de cealaltă «explozie» — a circulaţiei din interiorul oraşelor — pregătesc măsuri corespunzătoare de apărare împotriva «inamicului public numărul 1», care este automobilul. O primă măsură: înmulţirea semnelor avertizoare pentru automobilişti, instalate în faţa şcolilor. Se apreciază că în prezent există în toate oraşele de pe glob mai mult de un milion de indicatoare *Atenţie, şcolari!* În anul 2000 vor trebui cinci milioane.

DESPRE URIAȘI

Legende și basme străvechi vorbesc despre oameni de o înălțime neobișnuită — despre uriași — dar oamenii de știință contemporani privesc cu mare rezervă aceste relatări, socotindu-le a fi departe de realitate. Doi publiciști americani, frații Ross și Norris McWhirter au tipărit recent o carte de peste 600 de pagini despre recorduri ale lumii în diferite direcții, unul dintre capitolele ei fiind consacrat celor mai înalți oameni, pe baza unor măsurători efectuate de medici de prestigiu din timpurile noastre. Potrivit autorilor, cel mai înalt bărbat al timpurilor moderne a fost Robert Wadlow, născut la Alton, statul Illinois, la 22 februarie 1918. El a murit în 1940, în urma unei celulite a labelor picioarelor. Chiar în anul decesului, Wadlow a fost examinat de dr. G.M. Charles, profesor de anatomie la Școala Universitară de Medicină Washington din St. Louis: măsura 2,70 metri și avea o greutate de 199 de kilograme. Un astfel de uriaș — doar cu cîțiva milimetri mai... «scund» este astăzi în viață. Se numește Don Koehler și s-a născut la Denton (Montana) iar fotografia alăturată îl înfățișează, recent, într-o stație de autobuz din Detroit.

NATALITATEA ÎN LUME

În fiecare secundă, în lume se nasc doi copii. Sporul zilnic este, în prezent, de 200 000 de ființe omenești (plusul peste cele care dispar prin moarte). Aceasta înseamnă că, în medie, populația globului crește cu 74 de milioane de copii pe an.

La începutul erei noastre trăiau pe pămînt aproximativ 250 de milioane de bărbați și femei. În anul 1000 cifra ajunsese la 350 de milioane; în anul 1500 — 500 de milioane; în anul 1800 — un miliard; la începutul secolului nostru — 1 miliard și jumătate; astăzi — aproape 4 miliarde.

Recorduri... legumicole

UN CARTOF care cîntărea 1250 de grame a fost recoltat în 1973 de pe terenurile fermei Clipicesti. a întreprinderii agricole de stat Panciu.

*

O SFECLĂ de zahăr în greutate de 21 de kg și 600 de grame a fost recoltată în toamna anului 1972, la ferma nr. 7 din Odorheiu-Secuiesc, aparținînd I.A.S. Miercurea Ciuc. Continuînd recoltatul, lucrătorii fermei au mai scos din pămînt alte zeci de sfecte în greutate între 8 și 21 de kg.

*

O PARĂ de 800 de grame a crescut în părul din curtea săteanului Constantin Gherase, din comuna Rediu-Botoșani.

*

O CEAPĂ de un kilogram și un sfert a fost recoltată la cooperativa agricolă Salatig-Sălaj.

*

Cea mai mare CIUPERCĂ a fost găsită de către un țăran din orașul Bari (Italia). Ea măsura 1,10 metri înălțime și cîntărea 32 de kg.

*

În lumea DOVLECILOR recordul îl deține, la noi, exemplarul crescut în grădina săteanului Szabo Geza, din Ucuriș-Bihor. Greutatea: 30 de kg. A fost recoltat în toamna anului 1972.

PROTEINĂ SINTETICĂ

Presa suedeză relatează despre experimentarea cu succes a unei proteine sintetice, folosită în hrana animalelor. Noul produs, rod al colaborării dintre specialiștii suedezi și americani, este extras dintr-un amestec chimic pe bază de azot pe care microorganismele din stomacul animalelor îl transformă în proteină.

Aplicat în hrana a 2 500 vaci de lapte, noul produs sintetic, posedînd același conținut în proteină ca și soia (47 la sută) a permis să se constate că nu are nici un efect asupra gustului laptelui.

cînd uităm „paza bună...”

«Paza bună trece primejdia rea» — glăsuiește o zicală străveche, cunoscută de toată lumea, dar — din cînd în cînd — «uitată» de cîte unul. Mai toate necazurile ce se pot ivi într-o gospodărie ar putea fi evitate dacă...

Fotoreporterul a dorit să ilustreze acest adevăr și să atragă atenția celor ce uită zicala că neglijențe mici pot duce la necazuri mari.

1) O scîndură cu piroane, aruncată în bătătură te poate duce la chirurg

2—3) Dar o scară sprijinită prost sau avînd trepte improvizate?

4—5) Coasa, furca din pașnice unelte pot deveni dușmanii omului dacă el le manevrează fără grijă. O furcă, sau altă unealtă din metal, lăsată în furaje atrage trăznetul.

6—7) O instalație electrică încropită, ca și meșterirea unei mașini în timpul funcționării, ne pun viața în cel mai mare pericol.

8) O fi bună țigara după cîteva ceasuri de muncă, dar dacă o fumăm în stogul de fîn, plăcerea se poate transforma în dramă.

Sînt doar cîteva imagini. Ele își propun să facă de neuitat proverbul despre «paza bună...»

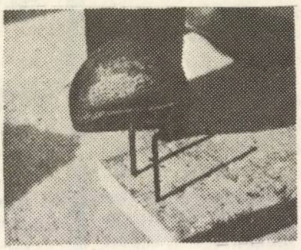

2

3

4

5

6

7

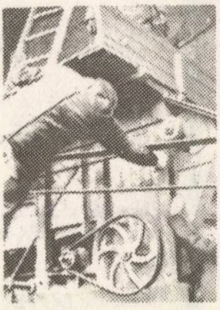

8

DIN LUMEA FLUTURILOR

Fluturele denumit Monarh, care trăiește în America de Nord, este un adevărat performer al distanțelor de zbor. Specialiștii l-au supus unei observații atente și au stabilit că acesta parcurge în zborul său anual peste 3 600 de kilometri. Din Canada se îndreaptă spre sudul Californiei, Florida și chiar spre Noua Zeelandă. Acest fluture zboară ziua și noaptea la o înălțime de circa 130 de metri, atingînd o viteză de aproximativ 12 kilometri pe oră. El se odihnește puțin și, pentru «escale», poate folosi direct suprafața apei.

Un alt fluture, purtînd denumirea științifică «Titanolalis colossus», trăiește în Noua Guinee și Australia și este remarcabil prin dimensiunea pe care o atinge corpul său. Exemplarele adulte ajung să măsoare chiar 26 de centimetri. În acest fel devine o țintă ușor vizibilă pentru băștinașii care îl vînează, nu pentru a-l expune într-un insectar, ci... pentru carnea sa gustoasă care îl face să fie socotit un aliment foarte căutat.

SCOATEREA PETELOR DE PE CONFECȚII

Petele de ceară. Periem bine haina. Apoi, stratul mai gros de ceară îl radem. Așezăm porțiunea pătată între două foi de hîrtie albă sau, mai bine, sugativă. Peste foaia de deasupra trecem ușor fierul de călcat fierbinte. Dacă urma petei persistă, repetăm trecerea cu fierul.

Petele de untură și seu. Curățăm bine de praf locul pătat. Așezăm sub pată o bucată de pînză albă. Cu un tampon de vată muiat în benzină începem să ștergem pata printr-o mișcare circulară — ca să nu se întindă grăsimea. După ce am curățat aproape bine, repetăm ștergerea cu vată curată de data aceasta însă, în sensul țesăturii. În sfîrșit, pentru a nu vătăma culoarea stofei, ștergem locul unde a fost pata, cu un tampon de vată muiat în oțet.

Petele de păcură. Se scot ca și cele de untură și seu, cu deosebirea că vom schimba de cîteva ori pînza-suport, precum și tamponul de vată înmuiat în benzină.

Petele de vopsea. Dacă stratul de vopsea este mai gros, radem ușor cu un cuțitaș. Apoi, sub pata rămasă, așezăm o bucată de pînză de culoarea stofei pătate. Cu un tampon de vată sau de pînză albă înmuiată în terebentină sau, în lipsă, în benzină, ștergem pata în sensul țesăturii. Dacă pata persistă, curățim și cu alcool. Petele de vopsea de pe pînză se scot spălînd țesătura într-un lighean, mai întîi cu petrol lampant, apoi cu apă caldă și săpun. În timpul lucrului nu aprindeți chibritul, faceți operația cît mai departe de surse de foc.

Petele de rugină. Stoarcem peste pată zeamă de lămîie. Aplicăm o foaie de hîrtie sau o cîrpă curată. Apoi presăm cu un fier de călcat încins. Insistăm pînă pata dispare. Cu apă de ploaie fiartă și cu săpun spălăm locul pătat. Uscăm confecția la soare.

Petele de vin și de suc de fructe. Presărăm sare peste pete și lăsăm 30—40 de minute. Dacă pata nu a dispărut complet, spălăm locul cu apă caldă și săpun. Petele de vin negru se mai scot și spălînd locul cu vin alb sau cu zeamă de lămîie.

Petele de cerneală. Dispar dacă spălăm țesătura imediat ce am pătat-o. Dacă petele totuși persistă, presărăm sare pe care o lăsăm 5—6 ore. Petele de cerneală ies și dacă frecăm cu zeamă de lămîie locul pătat.

Petele de ceai și cafea. Punem imediat țesătura în apă curată. Apoi spălăm cu apă caldă și săpun.

Petele de ulei. Muiem un tampon de vată într-o soluție alcătuită în părți egale din alcool, terebentină și benzină și frecăm pînă la dispariția petelor.

„OCHIUL MAGIC" A ÎNCEPUT SĂ VADĂ

În perioada cînd Capitala s-a aflat sub ocupația trupelor austriece (1854—1856), un fotograf vienez — V. Ludwig Angerer — a trecut cu «ochiul său magic» (aparatul **dagherotip** de curînd inventat), pe ulițele și pe acoperișurile imobilelor din București realizînd astfel primele fotografii cu aspecte din Capitală, 28 dintre aceste fotografii s-au păstrat. Cea pe care o reproducem reprezintă **Stabilimentul Fîntînilor,** de la Vadul Sacagiilor, aflat, încă din 1846, pe cheiul Dîmboviței, cam în apropiere de actualul imobil al Operetei. Stabilimentul respectiv avea două mașini hidraulice, acționate cu aburi, care scoteau apa din Dîmbovița și o trimeteau, prin conducte, la cele dintîi cișmele instalate în cîteva puncte din centrul orașului. Deci: prima fotografie a primei uzine de apă din București.

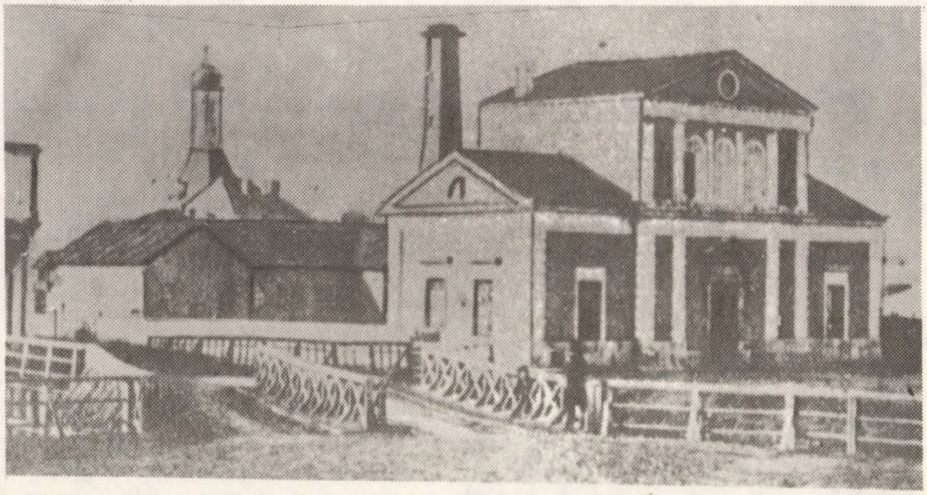

— Nu vii la lucru, Ioane?
— Aș veni, dar... bătrîna are 40 de grade!

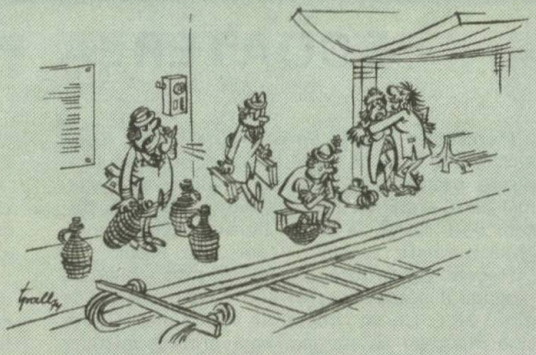

— Alo, Virtoapele! Să m-aștepte cineva la gară că vin în inspecție. Sper că situația aia tulbure de astă toamnă s-a limpezit...

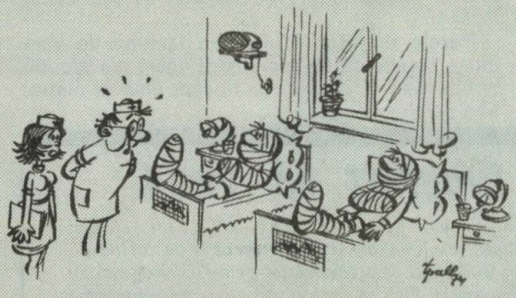

— Care din voi a uitat să pună felinarul la căruță și care se plimba cu bicicleta pe mijlocul șoselei, că semănați teribil!?

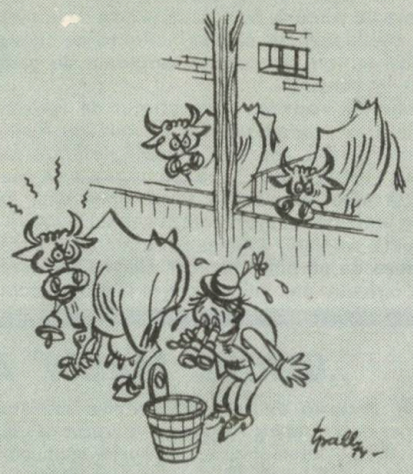

— Uită-te, uită-te, că așa mă uit și eu în iesle!

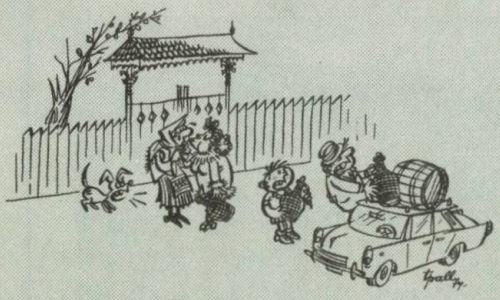

— Tăticule, cînd mai venim s-o vedem pe mamaia?
— Cînd o tăia porcul!...

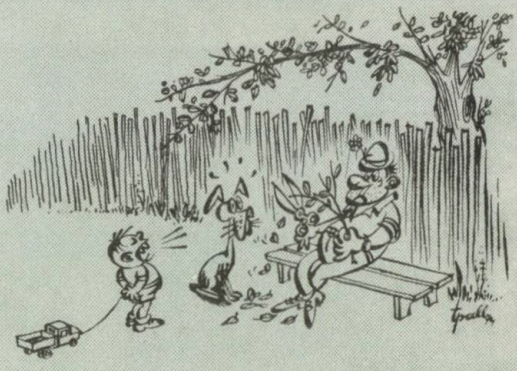

— Nene, cînd o fi să-ți ridici produsele îți împrumut autocamionul meu.

DE LA LUME ADUNATE

PĂRUL CAPULUI. După afirmațiile unor specialiști s-a stabilit, că în general, numărul de fire de păr de pe capul unui om variază între 80 000 și 140 000. Bărbatul are circa 80 000 de fire, femeile roșcovane: 88 000, cele brunete 109 000, iar blondele 140 000 de fire.

*

IMPOZIT PE BARBĂ. Petru cel Mare, împăratul Rusiei, nereușind să-și convingă supușii să-și radă bărbile, le-a socotit un ornament de lux și le-a supus la impozit. Împărăteasa Ecaterina I a menținut impozitul pe bărbi, considerînd că barba este ceva inutil. Ce-ar fi dacă s-ar aplica și azi impozit pe barbă?

*

Fișa lui Lev Tolstoi, de student la Universitatea din Cazan.

Obiectul de studiu	Calificativul obținut de student
DREPT ENCICLOPEDIC	Progrese slabe, silința insuficientă
CODUL PENAL	Progrese insuficiente, silința insuficientă
DREPT COMUN	Progrese insuficiente, silința foarte insuficientă
ISTORIE GENERALĂ	Student totdeauna absent, silința extrem de slabă
ISTORIA RUSIEI	Student invizibil și foarte leneș

*

Pentru ca o albină să «producă» 50 g de miere, trebuie să parcurgă în căutarea polenului 25 000 de kilometri.

PROBLEME DISTRACTIVE

Un croitor are 10 m de stofă. El taie în fiecare zi cupoane de cîte 2 metri. În cîte zile taie toate cupoanele?

*

Un melc a căzut într-o fîntînă adîncă de 8 m. Melcul vrea să iasă din fîntînă și urcă în fiecare zi cîte 2 m, dar noaptea alunecă în jos un metru. În cîte zile iese din fîntînă?

*

De cîte ori se suprapun acele unui ceasornic în 24 de ore?

*

Puteți în 3 secunde, să înmulțiți 2 × 105 263 157 894 736 842?

*

O scară are 10 trepte. Distanța între trepte este de 30 cm. Cîte trepte are o scară de aceeași lungime, dacă distanța dintre trepte este de 15 cm?

*

Produsul a 3 cifre este egal cu suma lor. Care sînt cele trei cifre?

*

Tatăl are 45 de ani, iar cei trei fii ai săi au 15 ani, 11 ani, 7 ani.

După cîți ani vîrsta tatălui va fi egală cu suma de atunci a vîrstelor celor trei fii?

Răspunsurile exacte la pag. 120

UN... „PORC PUTERE"

La marele număr de avantaje pe care le oferă creșterea porcilor, micuțul Mark, fiul unui crescător englez, ține să demonstreze încă unul: călăria. Pe cînd curse de grăsuni, cu și fără obstacole?

FĂRĂ... FAMILIE!

Coana Cucă,
Zăbăucă,
Pune oul unde-apucă
Şi umblînd pe la vecini
Îi cresc puii prin străini
Care pui, la rîndul lor,
(Chiar în anul următor!)
Speţa vrînd să-şi reproducă,
Fac la fel ca mama Cucă
Şi de-aceea, prin urmare,
N-o să afli-n lumea mare,
Nici în leasă, nici în nuci,
O familie de cuci!

In MORALĂ n-am decît
Să mai consemnez atît:
Deşi Cuca sus citată
E-o mamă denaturată
Ignorînd plozii şi casa,
Mai şi cîntă — păcătoasa!

SFAT PRIETENESC

Deunăzi, ieşind de la servici,
Un iepure-a trecut pe la arici:
— Prietene, deşi e un secret,
Ţi-l spun, dar te-aş ruga să fii discret:
Vor să te treacă-n cadru disponibil
Că prea eşti, zău, ţepos şi irascibil
Şi nu-ţi ţii gura, frati-meu, de loc!
Tu, pentru ori ce lipsă, te faci foc
Şi, după cum se ştie, deseori
Te dai cu ţepii la superiori.
Ce te priveşte dumnealor ce fac?
Priveşte-n jur la ăia care tac:
Nu-i doare capul. Prima este primă,
Chiar pentr-o contribuţie infimă...
Contabilul, Bursucu, nu se bagă,
Şi-o să-şi păstreze postul viaţa-ntreagă.
Dar Cîrtiţa? Să piară toată baza,
Închide ochii, chit că ea-i cu paza.
Din toţi, cum vezi, doar tu eşti mai moţat
Şi-n permanenţă pus pe criticat.
Alaltăieri făcuşi o nouă gafă
Zicînd despre directorul Girafă
Că-şi ţine nasu-n aer, a scandal.
Şacalului i-ai spus că e şacal.
De Leopard ai spus că are pete...
O s-o păţeşti, pe legea mea, băiete!
Cît despre mine, ştii că nu-s fricos,
Dar pentru slujbă tremur serios!

...Prin cele spuse-n versul meu sever
Eu nu la oameni vreau să mă refer
Ci, mai cuminte, am găsit cu cale
S-arăt deschis că şi-ntre animale
Se cam discută-n felul respectiv
Şi, mi se pare, nu fără motiv.

Văzui chiar ieri, de pildă, doi arici
Umblînd pe drum... să caute servici!

REABILITAREA MĂGARULUI

Subsemnatul spun deschis
Că în fabule am scris
(Ce e drept, destul de rar!)
Despre cîte un măgar.
Am făcut aşa, ad-hoc,
Din sărmanul dobitoc
(Neprivind obiectiv!)
Personagiu negativ...
Drept urmare, azi cutez
Să îl reabilitez:
Dacă stai şi iei aminte,
E un patruped cuminte.
Are el urechi cam mari
C-aşa-i moda la măgari
Dar cînd sarcina i-o cere
Dă dovadă de putere!
Stă cam prost cu vocea, dar
Nu se teme de samar
Şi înfruntă ploile
Să conducă oile.
De-l îndemni frumos, cu cap,
Chiar îl faci să meargă trap,
La pîrjol sau la potop
O zbughreşte şi-n galop.

Însă tot mai fac scandal
Dacă-l văd... pe post de cal!

AUTO MOBILISM

Astăzi peste 600 de milioane de oameni își cîștigă existența direct sau indirect de pe urma automobilului: unii le fabrică, alții le conduc. La aceștia se adaugă acei ce muncesc în uzinele de accesorii și pneuri, în comerț și în ateliere, la construcții de drumuri, stații de benzină, lucrători de circulație etc

Deci, dacă se iau în considerare și familiile celor de mai sus, rezultă că o mare parte din populația globului este legată mai mult sau mai puțin de producția, circulația, întreținerea și... accidentele de automobil!

*

Să nu uităm că drumurile, satele, străzile și orașele există de cîteva milenii, pe cînd automobilul se răspîndește numai de vreo cîteva decenii.

Unii se întreabă, iar alții se străduiesc să găsească o soluție pentru ca orașele, satele și drumurile să se ridice la nivelul cerințelor moderne.

*

La ritmul actual (300 000 accidente mortale anual) rezultă că în cursul a 30 de ani se ajunge la cifre înfricoșătoare: 9 000 000 de morți și vreo 100 milioane de schilozi!

*

Citat din cartea scrisă de un cunoscut specialist francez:

«Conducătorii de azi, se așează la volanul mașinilor de mîine, pe șoselele de ieri!»

Consecințele sînt cele scrise mai sus!

*

Puterea tuturor automobilelor de pe glob depășește azi 30 miliarde C.P. adică însumează mai mult decît toate instalațiile de forță și toate centralele termice, hidraulice și nucleare din lume, luate împreună.

Cît despre puterea regnului animal aceasta nu întrunește decît abia 150 milioane CP, adică este de vreo 200 de ori mai mică decît aceea a autovehiculelor.

*

Deși în S.U.A. pasajele de nivel au fost înlocuite în mare măsură prin treceri superioare sau inferioare, se produc totuși în fiecare an 1 000—2 000 accidente mortale prin ciocnirile automobilelor cu trenurile.

*

Interesant de observat că randamentul motoarelor de automobil (25—30%) este de același ordin de mărime cu acela al organismului omenesc. (Procentele arată cît la sută din energia consumată — benzină, respectiv hrană — este transformată în energie utilă).

*

Pe cale statistică s-a constatat că șoferii care se pricep bine la partea mecanică provoacă cu 50% mai puține accidente de origine tehnică decît ceilalți conducători auto.

*

Atît în Europa cît și în S.U.A. peste 40% din accidentele mortale sînt cauzate de șoferi alcoolici, deși ei reprezintă numai 4—5% din totalul conducătorilor.

Pe baza acestor constatări se răspîndește măsura perfect justificată de a retrage definitiv permisele de conducere alcoolicilor inveterați. Și cum în situația actuală circulă pe glob peste 300 milioane de autovehicule ai căror conducători provoacă anual peste 300 000 accidente mortale, rezultă că, prin măsurile

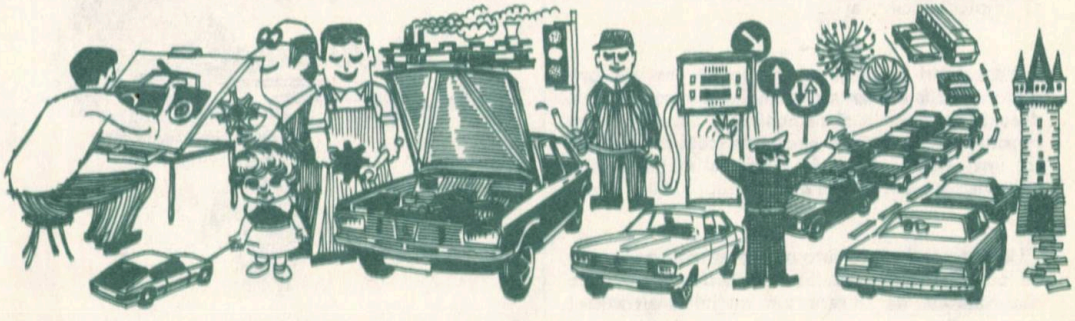

prevăzute mai sus s-ar putea salva peste 100 000 de vieți anual.

*

Din trinomul «om-mașină-drum», cei de la volan cauzează direct peste 85% din accidente. Cunoscutul automobilist francez M. Trintignant susține că luînd în considerare și factorii indirecți (deficiențe mecanice, drumuri periculoase, lipsă de semnalizări) tot oamenii sînt vinovați. Adică sîntem vinovați 100%. Cine ar putea demonstra că Trintignant nu are dreptate?

V.W. Golf, *ultima creație a uzinelor Volkswagen, lansată în vara anului 1974. Soluția: «Totul în față»; motor 4 cilindri, așezat transversal; capacitatea 1100 cmc sau 1500 cmc. (70 C.P.); viteza maximă 140, respectiv 160 km/oră; consum 8, respectiv 8,5 litri la 100 kilometri.*

Reflexele unui bun conducător auto nu se declanșează numai în urma percepțiilor vizuale și auditive, ci în foarte mare măsură pe baza simțului echilibrului prin care percepe mai devreme sau mai tîrziu reducerea aderenței (slabe alunecări), instabilitatea mașinii pe traiectorie, înclinări, forțe centrifuge etc. Cu toate aceste fenomene periculoase nu ne putem familiariza decît după o oarecare experiență la volan.

*

În general, mașinile folosite exclusiv în localități circulă în medie numai o oră pe zi. Deci 23 de ore din 24 ele ocupă degeaba spațiul carosabil, care a fost construit pentru a se circula, nu pentru a se împiedica circulația!

*

Măsurători efectuate cu aparate de precizie, privitor la micile mișcări ale volanului la mersul în linie dreaptă, au dovedit că oamenii care posedă o mare sensibilitate sau reflexe excelente (ceea ce este cam tot una) efectuează de 4—5 ori mai multe mișcări milimetrice ale volanului decît conducătorii mijlocii.

*

Un bun conducător auto nu uzează frînele aproape de loc. Scîrțîiturile cauciucurilor la frînările brutale sînt vaietele de durere ale mașinii maltratate!

Lovirea unui zid solid cu 100 km/oră are același efect ca și o cădere de la etajul 15!

*

Serviciul «Circulației» a fost înființat în București în anul 1861 din ordinul lui Cuza Vodă. Desigur, în special din cauza surugiilor și a birjarilor nedisciplinați care uneori mergeau în galop pe străzile orașului.

*

În 1901 circulau în București 12 automobile, iar în 1904 numărul lor se ridicase la 51.

Pînă în 1903 nici un automobil nu purta număr de circulație, deoarece nu era nevoie: toți proprietarii erau bine cunoscuți de organele de ordine!

*

În Europa occidentală frecvența accidentelor cauzate de mașinile furate este de vreo 200 de ori mai mare decît media normală, provocînd evident un număr important de cazuri mortale.

*

Cel mai mare telescopaj (tamponări succesive față-spate) s-a produs în ajun de Anul Nou pe o autostradă de acces la New York cînd peste 200 de mașini s-au ...pupat în mod violent din cauza grabei de a nu întîrzia la revelion, a cefei și, desigur, a lipsei de prudență!

*

Intervențiile de asistență tehnică pe autostrăzile Europei arată că majoritatea penelor au la origine neglijența. Iată procentele: 44% motorul nu pornește (baterie slabă, rezervor gol, platine sau bujii obosite, demaror defect etc.); 20% deficiențe ale sistemului de răcire (pierderi de apă, curea ruptă etc.); 18% pene de cauciuc; 10% mașini blocate în zăpadă sau, mai rar, în noroi, iarbă sau nisip; 8% diverse.

*

Cele mai multe accidente grave cauzate de deschiderea ușilor nu se produc în timpul mersului, ci atunci cînd mașina stă. Efecte: răniri uneori mortale ale motocicliștilor sau bicicliștilor venind din urmă, care lovindu-se de muchea ușii deschise capătă adesea leziuni fatale.

Uşile cu clanţa la partea din faţă evită asemenea accidente şi uşurează coborîrea pasagerilor din maşină. În schimb dacă ele se deschid în mers se dau peste cap din cauza vîntului... se rup, se sparg geamurile, deteriorează grav caroseria, iar uneori trag afară după ele şi pe pasager, cu urmări fatale!

*

Statisticile din Europa şi S.U.A. arată că cei mai periculoşi conducători sînt tinerii de 18—22 ani. Dintre toate zilele săptămînii, frecvenţa maximă a accidentelor are loc sîmbăta (22%) urmată de duminica (19%) iar cea mai liberă de accidente este marţea (10%).

*

Accidentele cauzate de autobuze se împart astfel: 80% şoferi avînd sub 10 ani de experienţă; 75% la urcarea pasagerilor în maşină; 25% la coborîrea lor (aci nu se numără cei accidentaţi de alte maşini); 69% din pasagerii accidentaţi sînt femei; 27% bărbaţi; 4% copii.

*

Accidentele cele mai multe şi mai grave se produc pe aliniamente (şosele în linie dreaptă) în special din cauza depăşirilor greşite. Astfel o statistică occidentală arată următoarele: pe aliniamente 70 000 accidente, din care au rezultat 530 morţi sau 0,76%; în viraje 10 000 cu 120 morţi (0,12%); la intersecţii în oraşe şi în afara lor s-au produs 45 000 accidente cu 150 morţi (0,3%).

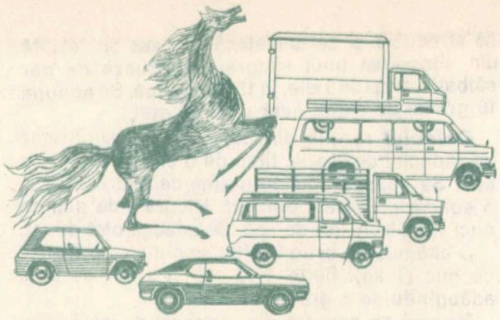

Experimentări fiziologice recente au dovedit că pînă la vîrsta de 5—6 ani copiii nu percep pericolele pe care le prezintă riscul unui accident pentru maşina cu care călătoresc. Aceasta, deşi s-a observat, la aceeaşi copii, că pulsul creşte brusc oricînd văd un cărucior la care se vinde îngheţată sau un chioşc cu bomboane, ciocolată sau jucării. Iată deci un motiv în plus pentru a ţine copiii pe bancheta din spate.

*

HAZ: Un automobilist este oprit pe şosea de un lucrător de circulaţie:

— Trebuie să vă sancţionez pentru că aveţi 120 km pe oră.

— Imposibil, am plecat la drum abia de o jumătate de oră!

PETRE CRISTEA

Cum se prepară şi se folosesc vopselurile vegetale

• Nuanţa de culoare dorită o obţinem dacă potrivim cantitatea de flori, frunze, rădăcini sau scoarţă cu cantitatea de apă în care urmează să fiarbă. Timpul de fiert este, de asemenea, foarte important. De regulă, dacă planta se fierbe mai puţin, culoarea vopselei va fi mai deschisă.

• Zeama rezultată din fierberea plantelor o lăsăm o zi întreagă să se răcească, apoi o strecurăm într-un vas smălţuit şi curat în care punem la vopsit materialul dorit.

• Înainte de a vopsi lîna, se cuvine să o fierbem bine ca să o curăţim de grăsime (lanolină), apoi o spălăm cu apă şi săpun. Tot cu apă şi săpun vom spăla, înainte de vopsire, şi inul, cînepa, bumbacul, borangicul.

• Vom avea grijă ca, în timpul fierberii în vopsea, firele sau pînza să fie permanent cufundate în lichid, altfel ies pătate.

Şi acum iată cîţiva

COLORANŢI VEGETALI

Chiar dacă dezvoltarea industriei chimice a făcut ca pentru colorarea ţesăturilor şi firelor textile să avem la îndemînă vopseluri de toate culorile şi nuanţele, ieftine şi uşor de întrebuinţat, practica străveche a utilizării coloranţilor vegetali, de mare rezistenţă la lumină şi la alţi factori, oferă mari satisfacţii, în special prin originalitatea nuanţelor rezultate.

Pentru cei care au uitat vechile reţete ca şi pentru cei care nu le-au cunoscut şi utilizat niciodată, dăm mai jos cîteva, asigurînd că rezultatele vor răsplăti deplin munca celor care vor avea răbdarea să le încerce.

Roşul intens se obţine din fierberea în 10 litri de apă a cîte unui kilogram de coajă de măr sălbatic şi de păr (la aceeaşi cantitate.) Acest lichid

se strecoară și se amestecă cu ceea ce rezultă din «dospirea unui kilogram de frunze de păr sălbatic, timp de 5 zile, în 15 litri de apă. Se adaugă 10 grame de piatră acră și puțin oțet.

Cafeniul rezultă din fierberea a 2 kilograme de rădăcini de ștevie, timp de o oră, în 10 litri de apă. Se adaugă apoi 10 grame de piatră acră și o soluție preparată dintr-un kilogram de coji de nuci verzi în 10 litri de apă. Se adaugă oțet diluat.

O altă nuanță **brun închis** se obține din frunze de nuc (1 kg). fierte 2—3 ore în 5 litri de apă, adăugîndu-se 5 grame de calaican.

Negrul se prepară din coajă de stejar (3 kilograme) fiartă 3 ore în 5 litri de apă, adăugîndu-se 5 grame de calaican.

Verdele se prepară din secară de primăvară, din izmă sau din frunze de mesteacăn, cîte un kilogram de frunze, fierte în 5 litri de apă în care se adaugă și 5 grame de piatră acră.

Galbenul se obține din fierberea timp de 6—7 ore a unui kilogram de frunze de tutun în 5 litri de apă, adăugîndu-se și 5 grame de piatră acră. Aceeași culoare se poate prepara prin fierberea a 2 kilograme de frunze de mesteacăn zdrobite în 10 litri de apă, în care se adaugă 20 de grame de piatră acră, după 24 de ore.

O nuanță mai intensă de galben se poate obține prin fierberea unui kilogram de foi de ceapă albă în 5 litri de apă în care se pune și piatră acră — 10 grame.

LA HORĂ-N SAT

În fiecare duminică sau sărbătoare la ceasul cînd lumina se odihnește în razele soarelui către apus, tineri și vîrstnici se adună la locul tradițional de joc, cîntec și glume — la horă. Aici se întăresc prietenii, se urzesc și se destăinuiesc planuri de viitor, oamenii se informează reciproc asupra evenimentelor și întîmplărilor de peste săptămînă.

În timpul jocului, se aud strigături lansate de jucători pentru a elogia hărnicia, virtuțile oamenilor, se critică prin umor, ironie, sarcasm, slăbiciunile, lipsurile și viciile unor membri ai colectivității.

Hora satului a fost și este un adevărat concurs tradițional, cu o funcție artistică bogată în aspecte și semnificații, exprimate în amploarea și desfășurarea ei caracteristică, în succesiunea logică a temelor literare, muzicale și coregrafice circumscrise în repertoriu, a ideilor și sentimentelor inspirate din viața satului.

Spontaneitatea jucătorilor este remarcabilă. Iată exemple.

STRIGĂTURI

Mîndră-i gura ta cristai
La urît să nu ți-o dai
La frumos în drum să stai

Tinerelu-s ca frăguța
Da' m-o-mbătrînit mîndruța
Îmbătrîniu-ar și pe ea
Dorul și dragostea mea

(Culese din județul Mureș)

Cine-a-nceput horile
Aibă ochii ca florile,
Că horile-s stîmpărare
La omu cu supărare

Cini să leagă a iubi
Doarme cu-amîndoi ochii
Că și io cînd am iubit
Cu-amîndoi ochii-am dormit

Are măicuța o fată
Și-o ține cu banii-n ladă,
Numa capu dă o doare:
— «Vai de mine, fata moare!»

C-așa-i omu-ntre străini
Cumu-i pomu între spini
Spinu crește și se-ntinde,
Pomu crește, n-are unde;
Spinu crește dă-mprejur,
Pomu să urcă singur!

Cini n-o iubit sub soare
Nu știi doru unde-nfloare,
Nu știi jelea ce ajunge
Nici năcazu cum te strînge!

(Culese din județul Bihor)

AMINTIRI DESPRE NICOLAE BUICĂ

De unde să încep povestea vieții tatălui meu? Mi-e tare greu. Cred că nu voi reuși decît să punctez existența unui artist dăruit, a unui însuflețit patriot, care a dus în străinătate faima muzicii românești, a cîntului popular, transformat, nu odată, în muzică clasică, pe fondul folclorului acestei țări, pe care a iubit-o cu toată ființa sa.

Născut în anul 1885 în familia unor vestiți muzicanți din Slatina, Nicolae Buică și-a făcut ucenicia la Craiova. La 15 ani, remarcat de un grup de iubi-

tori ai muzicii, admiratori ai artei interpretative a muzicii românești, este recomandat pentru a urma cursurile conservatorului din București. Talentul său a fost apreciat de eminentul pedagog Carl Flesch, sub a cărui îndrumare a absolvit conservatorul după doi ani. Posesor și al unei diplome a conservatorului din Paris, solist la Kaukasisches Schloss, șef de orchestră la teatrul Réjanne din Franța și al unor formații din capitale europene, aplaudat pe scenele marilor teatre, săli de concert sau restaurante, Nicolae Buică a militat neobosit pentru popularizarea muzicii românești, a cîntecelor frumoase pe care le-a moștenit de la predecesorii săi.

Despre marele interpret al muzicii populare românești din anii premergători și după primul război mondial, despre compozitorul care a fost Nicolae Buică se poate scrie mult. Aș reține doar cîteva imagini furnizate de către buna mea mamă care nu i-a supraviețuit decît cîțiva ani. Pe Nicolae Buică îl întîlnim în cel de al doilea război mondial cîntînd în fața răniților, pe front. În 1918, la 30 mai, apare alături de George Enescu (pian) într-un recital la Teatrul Național din Iași. Cîțiva ani mai tîrziu pleacă în Turcia, unde organizează și conduce o orchestră simfonică la Constantinopol. Atît de populară era formația sa încît s-au tipărit cărți poștale ilustrate care o înfățișau și care au circulat în toată lumea. Îl găsim apoi, la Paris, înconjurat de majoritatea studenților români ce studiau aici și care seară de seară erau invitații săi la marile restaurante unde ținea adevărate recitaluri ale muzicii populare românești.

Într-una din zile, șahul Persiei, în trecere prin capitala Franței, l-a invitat la reședința sa impunîndu-i un anumit repertoriu și oferindu-i pentru aceasta, în dar, o limuzină de ultimul tip. Pentru că nu admitea să i se impună repertoriul, răspunsul său a fost: «Muzica populară românească nu se poate cumpăra nici chiar cu o mașină». Și vizita nu a mai avut loc.

În Franța ca și în Germania, Elveția, Belgia, Olanda, Anglia, Spania, Italia, Grecia, Turcia, Rusia sau pe continentul Africii, Nicolae Buică, neobosit reprezentant al muzicii populare românești și-a consumat fără preget întreaga energie pentru a pune în valoare frumusețea cîntului românesc, pentru a ridica nivelul măiestriei în arta căreia i se dedicase. Începînd de la neastîmpărul jocurilor noastre repezi de la țară și pînă la cele mai complexe partituri ale vrăjitorului Nicolo Paganini, Nicolae Buică a rămas — după opinia specialiștilor contemporani — marele interpret, neegalat pînă în zilele noastre. Pentru impresarii străini el a fost der *Weltberühmte rumänische Violinvirtuose* (faimosul violonist virtuos român). Și ca o confirmare a talentului său aș menționa uimitoarea Ciocîrlie, cîntată de Nicolae Buică pe o singură coardă, amintind pe Paganini care executa întreaga *Sonata di concerto* pe firul unei singure strune. De altfel, virtuozitatea sa fenomenală este ilustrată și de faptul că maestrul George Enescu, după ce l-a acompaniat la pian în sonata Kreutzer, cu ocazia unui concert dat la Iași, i-a spus entuziasmat: «Măi Buică, nu ești om: ești un drac»!

Virtuos în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, Nicolae Buică a subordonat tehnica sa uimitoare reliefării conținutului valoros al melosului popular. Spirit creator, extrem de înzestrat, el a reușit în Fantezia română, de exemplu, și mai ales în parafrazele clădite pe teme de folclor, să îmbogățească un repertoriu pînă la el sărac în asemenea prelucrări.

Cel ce a iubit atît de mult viața, oamenii, țara, muzica populară românească, a murit în București în toamna anului 1932, bolnav fiind, în mizerie, primindu-și astfel și ultima «răsplată» de la burghezie. A rămas amintirea pe care i-o păstrăm, emisiunile periodice pe care le difuzează radioul și pe care iubitorii muzicii populare le ascultă captivați.

NICOLAE N. BUICĂ

Exponat centenar la Muzeul satului din București

Veți putea vedea acolo, între alte valori arhitectonice remarcabile și casa țărănească pe care o reproducem în fotografia alăturată. Este vorba de casa construită de meșterul Antonie Mogoș, în comuna Ceauru din județul Gorj, acum o sută de ani. Ea a fost achiziționată în anul 1907 de Muzeul de artă națională și montată în București, pe locul fostei monetării de la Șosea. Pe una dintre bîrnele încrustate ale portalului, artistul țăran a scris: **Făcut de mine, Antonie Mogoș, anul 187 și cinci.**

O copie a acestui giuvaer arhitectonic specific românesc, a fost prezentată, sub numele de **Casa Rumena,** în anul 1911, la expoziția jubiliară de la Roma, în Italia.

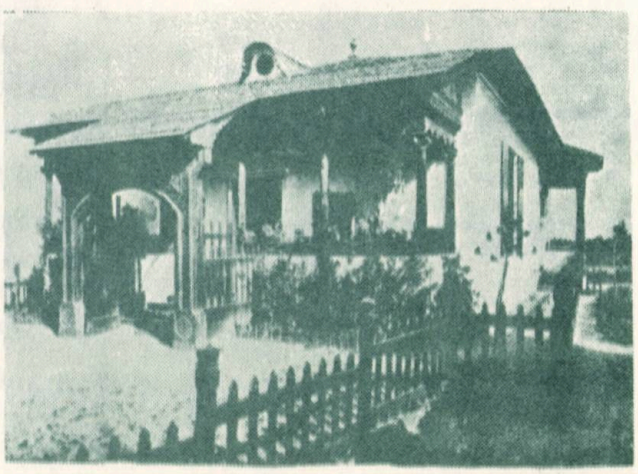

DE NECREZUT, DAR ADEVĂRAT

Printre animalele «alcoolice», elefantul pare să fie în frunte. Iată-l pe cel din fotografie, pregătindu-se «să tragă un chef», cu sucul fructelor de umaganu, din care, este știut, se fabrică un alcool foarte tare.

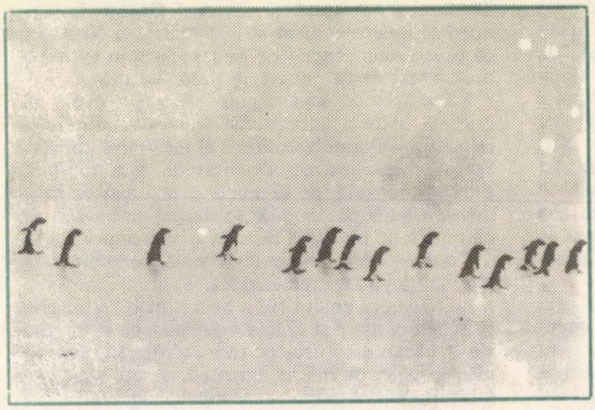

Pinguinii din fotografie au pornit la plimbare pe un parcurs de 4 500 de km. Vor ajunge la destinația propusă după un an și două luni. Este vorba de o experiență pe care au făcut-o cercetătorii sovietici, în Antarctica. Ei au luat și au transportat cu avionul, la o depărtare de 2 600 de km, un grup de 40 de pinguini, pe care i-au pus în libertate, după ce i-au inelat. Un an și două luni mai tîrziu, primii doi dintre pinguini s-au întors la locul de unde fuseseră deplasați. Ei călătoriseră, pe firul întortochiat al coastei Antarcticei Orientale, 4 500 de km.

Drumurile străbătute de caravanele de cămile, prin imensele deșerturi, sînt dificile și periculoase nu numai din cauza căldurii excesive din timpul zilei, ci și din cauza frigului care cade brusc, la apusul soarelui. Pentru ocrotirea cămilelor folosite la transportul mărfurilor prin deșert, s-a recurs, în ultimii ani la echiparea lor cu «demiuri» călduroase. În fotografie: un pui de cămilă, îmbrăcat cu un «demiu». Mama lui va fi îmbrăcată mai tîrziu, după ce i se va lua samarul dintre cocoașe.

Pasărea colibri, care trăiește mai ales pe continentul Americii de Sud, este cunoscută în peste 300 de specii. Cea mai mică dintre ele are numai 25 de milimetri lungime și 2 grame greutate. Iată, în fotografie, o astfel de pitică, stînd confortabil, cu cei cinci pui ai săi, într-o .. lingură de supă.

Scorpionul acesta trăiește în Sahara și are un venin care-l protejează chiar și împotriva iradiațiilor. Constatarea a fost făcută cu ocazia unor experiențe nucleare, într-un deșert din Africa. După explozia respectivă, tot ce a fost viață în împrejurimi a pierit, afară de scorpioni. În prezent veninul acestor ciudate ființe este studiat în laboratoare.

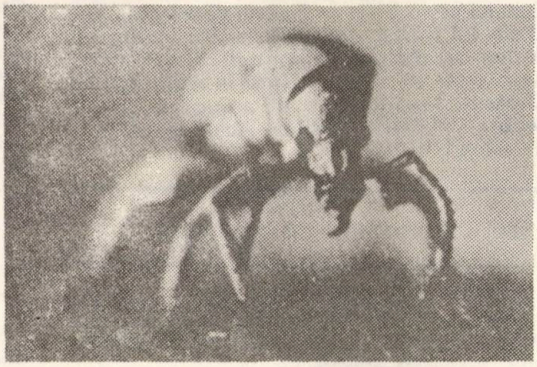

Peștele-lună, care trăiește mai ales în Oceanul Pacific, a căpătat un nou nume, dat de către cercetători: i se mai spune acum și peștele-hotel, deoarece s-a constatat că el poartă, permanent, peste cincizeci de specii de paraziți, care nu-l părăsesc toată viața.

În regiunea Varna, din Bulgaria, s-a făcut următoarea experiență: s-au construit în copacii unei păduri cîteva sute de cuiburi pentru păsări; unele din lemn, altele din ceramică. După un timp s-a făcut recensămîntul «locatarilor» din «orășelul» astfel creat. S-a constatat că aproape 70% dintre păsări au preferat să ocupe «casele» din ceramică.

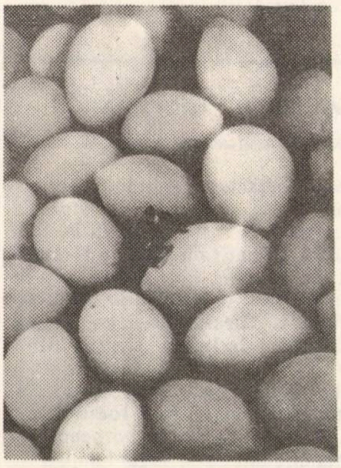

RĂTĂCIT PRINTRE LĂMÎI?

Un om s-a rătăcit printre niște uriașe lămîi? Nu. Ceea ce se vede în fotografie sînt... baloane meteorologice confecționate din material plastic, spre a fi folosite la cercetările din stratosferă. Cea mai mare fabrică specializată în aceste produse se află în U.R.S.S., la Kazan, pe Volga. Baloanele sînt echipate cu aparatură științifică și lansate, permanent, în înălțimi de pînă la 12 000 de metri. Echipamentul de cercetare, miniaturizat (2—3 kg. greutate) funcționează cu energie solară și transmite la centrele de pe sol toate informațiile necesare înțelegerii fenomenelor care se petrec în atmosfera superioară a pămîntului.

din alte vremi

1635 = UN LOC DE PRISACĂ

Unele unități de măsură folosite în trecut pentru calcularea suprafețelor de teren, au fost: stînjenelul, prăjina și pogonul. Sistemul metric a intrat în vigoare la noi abia în anul 1866. Acum trei, patru sute de ani, se practica și măsurătoarea după buna învoială a celor ce vindeau și cumpărau; cu pasul, cu bătaia săgeții și cu... aruncarea securei. Un act pe care-l găsim la Arhivele Statului ne vorbește de o astfel de măsurătoare: «**Fata lui Ionașcu și fetele ei, au vîndut lui Anton din Pașcani, drept douăzeci de taleri bani gata, un loc de prisacă în rediu satului Cristești, în cîrligătură, cît aruncă un om cu securea în toate părțile**». Actul poartă data 23 octombrie 7143 (1635).

1640 = OCROTIREA PRUNCILOR

Cea mai veche legiuire de la noi, care prevede și pedepse pentru întreruperile de sarcini, este Pravila de la Govora, din 1640. Iată cîteva mențiuni în această privință:

«**Care muiere va purta ierbi, sau le va mînca, spre a nu face feciori, sau va face într-alt chip meșteșug de va omorî copilul în pîntecele ei, aceea ca un ucigaș să se canonească. (...) Muierea care se va stîrpi, adică să-și omoare copilul de voie, ca un ucigaș să se canonească (...). Iar ceea ce-și va urgisi copilul care se naște, și-l va lăsa a muri, și aceea ca ucigașii să se canonească**».

1815 = CU 7 LUMÎNĂRI DE SEU

Prima iluminare a Podului Mogoșoaiei — Calea Victoriei de azi, din București — s-a făcut în anul 1815. Cîțiva boieri ceruseră, printr-o întîmpinare către domnitor: «**Pentru podoada acestui pod al Mogoșoaiei, ni se pare că bine ar fi ca din capul podului și pînă la Curtea Veche, la fiștecare șapte case, să se pună cîte un stîlp de un stînjen și jumătate și în capul stîlpului să fie cîte un felinar și pe toată seara să să pună în el cîte o lumînare**». Domnitorul — Vodă Caragea — a aprobat cererea boierilor și astfel Podul Mogoșoaiei a fost iluminat, începînd din primăvara anului 1815, cu șapte lumînări de seu ce ardeau de la apusul soarelui și pînă la... terminarea seului.

1825 = MESERIILE ÎN BUCUREȘTI

Din conținutul unui document aparținînd Visteriei Țării Românești aflăm că acum 150 de ani existau în București 803 meseriași categorisiți la plata impozitelor pe «companii». Dintre aceștia 676 erau români și 127 străini. Cele mai multe dări erau încasate de la zidari, dulgheri și tîmplari (81 de meșteri). Veneau apoi 48 de bogasieri (negustori de articole de manufactură, ce-și trăgeau numele de la **bogasiu**, stofă importată din Orient); 66 de cojocari cu hrisov; 19 ișlicari și calpacnici (căciulari); 22 de cavafi (cismari); 18 cojocari subțiri. Aceștia plăteau cîte 10—15 lei dare. Numai cîte 3 lei plăteau: luminărarii, vopsitorii, săpunarii, bărbierii, ceaprazarii, tabacii, argintarii, măcelarii, rachierii, jimblarii, cărămidarii, găitănarii, căldărarii și bragagii — toți în număr de 427.

1830 = UN OSPĂȚ OFIȚERESC

Printre documentele Mitropoliei din București aflăm o notă privitoare la o masă dată pentru ofițerii români, la 11 decembrie 1830. Băuturile consumate: «**6 butelci de șampanie, 3 oca de vutcă, de izmă și de trandafir, 1 butelcă de rum pentru pozciuri**». Cheltuieli de organizare: «**Chiria a 12 pahare de șampanie, luate de la cofetar; 3 coți de tafta pentru șters tăvile și ceștile; 8 lumînări de seu; 5 coale de hîrtie de s-au pus la geamurile lipsă din sală; 2 mături și cascarelă pentru afumat pă sus**». A fost deci un ospăț pentru 12 persoane, aranjat într-o sală bine parfumată și bine iluminată.

1847 = SE VA BATE CÎRCIUMARUL

Un regulament polițienesc, intrat în vigoare la sfîrșitul anului 1847, prevedea următoarele restricții pentru localurile din București în care se vindeau băuturi: «**Toate cîrciumile și cafenelele, de la zece ceasuri din noapte, se vor închide cu desăvîrșire, nemaiîngăduindu-se nimeni printrînsele. Cîrciumarul ce se va abate de la această orînduială, pentru întîia oară i se va pecetlui cîrciuma; la a doua oară va plăti șraft lei 50, iar a treia oară se va bate cîrciumarul sau cafegiul, în fața locului, cu 25 de nuiele**». Așa dar bătaia cu vergeaua se făcea ziua, în fața cîrciumii și în văzul lumii.

SURPRIZE DE PRIMĂVARĂ

Inginerul nostru agronom a fost cîteva zile eroul unor întîmplări neobişnuite. Totul a început într-o dimineaţă cînd, intrînd, ca de obicei, la ora 7 punct în birou, a găsit pe colţul mesei — cam între telefon şi scrumieră — un bucheţel de ghiocei, albi, proaspeţi, culeşi parcă de pe pajiştile zînelor din basme. Faptul — deşi destul de misterios sau, poate, tocmai din această pricină — a avut darul să-l intrige şi nu numai atît — să-l tulbure. Ce vreţi, suflet de om... A privit florile, înduioşat, le-a dus la mustaţă, cu delicateţe, apoi le-a aşezat, blînd, în paharul cu apă, de care se slujeşte ori de cîte ori ia antinevralgice, după vreo şedinţă mai lungă şi mai furtunoasă.

A doua zi, din nou surpriză. Cînd să deschidă dosarul cu graficele reparaţiilor la maşinile agricole, o filă de hîrtie albă, suavă ca o petală de crin, şi-a luat zborul prin încăpere şi — fîl-fîl — pe duşumea. S-a aplecat să o ridice: din nou, minune. O mînă diafană aşternuse pe ea, cu slove elegante, cîteva versuri:

«Vine, vine primăvara,
Se aştern în toată ţara
Floricele pe cîmpii,
Hai să le-adunăm, copii!»

Aceste versuri — este drept — n-or fi ele nici cele mai originale, nici cele mai izbutite în privinţa reflectării primului anotimp al anului, dar — vorba inginerului nostru — atenţia contează. Aşa că a împăturit cu gingăşie vaporosul mesaj poetic şi l-a aşezat în buzunarul de la piept. Lîngă inimă.

A treia zi, lanţul surprizelor nici gînd să se întrerupă. La 7 punct, pe birou — între telefon şi scrumieră — iarăşi un bucheţel de flori. De data asta erau «nu mă uita».

Ei bine, pentru că omul e om, curiozitatea inginerului nostru agronom a luat-o în sus, atingînd acea cotă maximă care îi face pe oameni să-şi ia inima în dinţi şi să treacă la fapte.

Cine să fie? E clar că nu nea Gogu, contabilul, om cu copii de însurat şi căruia nu-i arde de glume, cu crizele lui de lumbago... nici Mişu, tehnicianul — l-ar împiedica respectul, ca să nu mai vorbim de situaţia lui de subaltern... Clar: cineva ce poartă în suflet un sentiment de simpatie... poate chiar mai mult... de dragoste... în sfîrşit — un sentiment — şi, din timiditate, din sfială...

S-a frămîntat mult. Toată ziua. La plecare, sub sticla mesei, printre ilustratele cu «salutări din Căciulata», a lăsat un bilet cu următorul conţinut:

«Sînt mişcat de simbolicele dumitale atenţii. Cine eşti? Vreau să ştiu!»

Răspunsul nu a întîrziat. «Marea lovitură» a fost recepţionată în ziua următoare. La ora 7 punct. Tot sub cristalul mesei, tot lîngă ilustrata cu «salutări din Căciulata», se afla un alt bilet.

«Am sosit în localitate de cîteva zile. În birou nu mă poţi vedea. Dacă vrei să mă întîlneşti — vino la cîmp. Şi semna: Primăvara

D. ANDREI

CATASTROFE... ANIMALIERE

O cronică rusească ne spune că în anul 1832, la gurile fluviului Volga au murit, rebegite de frig, peste un milion de animale — cămile, boi, cai şi oi — toate venite acolo din cîmpiile de la răsărit, fără a se cunoaşte din ce cauză.

În anul 1914, pe insula Marayo, de la gurile fluviului Amazonului, s-au adunat peste 1500 de crocodili, care au murit acolo din cauze rămase necunoscute.

În 1880, în golful Mexic, pe o întindere de multe mii de km pătraţi, s-au adunat şi au murit zeci de mii de broaşte ţestoase.

În zilele noastre, fapte asemănătoare se produc din cînd în cînd, în diferite regiuni ale globului.

În 1960, în împrejurimile oraşului Casablanca, a apărut un stol uriaş de fluturi, care timp de 72 de ore au zburat spre est, cu o viteză de 12 km pe oră. Stolul acesta avea peste 100 de km lungime şi a pierit în pustiul Saharei.

În 1963, cîteva oraşe din nordul Suediei au fost invadate de mii şi mii de veveriţe, venite din pădurile apropiate.

Unii cercetători au emis ipoteza neştiinţifică potrivit căreia toate aceste calamităţi ar reprezenta acte de sinucidere colectivă. Alţi cercetători au găsit explicaţia justă: este vorba, în toate cazurile, de deplasări colective stîrnite de lipsa de hrană şi sfîrşite în mod catastrofal.

Tot în categoria calamităţilor, din anii noştri, mai sînt de semnalat:

În Mexic au murit, în vara anului 1972, din cauza unei mari epidemii de encefalită cabalină, 4 500 000 de cai.

Anual se «consumă» în întreaga lume peste două sute de mii de maimuţe, folosite în laboratoarele de experimentări medicale, aceste animale avînd ghinionul să aibă multe asemănări biologice cu omul şi deci să devină indispensabile cercetărilor.

În 1966, pe o faleză din localitatea Pas-de-la-Toviére, din Franţa, o turmă formată din 1050 de oi, s-a aruncat în mare, sărind de la o înălţime de 150 de metri. O ipoteză a cauzei catastrofei: berbecul-şef al turmei a alunecat, prăbuşindu-se în mare şi oile, conform obiceiului, l-au urmat orbeşte.

GHICI GHICITOAREA MEA!

Ghicitorile cer fantezie, memorie, spontaneitate. Uneori, amnarul izbește în gol cremenea, alteori, scînteia nu aprinde nimic, însă întotdeauna tenisul acesta de masă, al inteligenței, amuză, antrenează, însuflețește. Iar uneori, precum în cazul de față, și educă.

academician D. PANAITESCU-PERPESSICIUS

Ce moțată, dragii mei,
A prins Creangă într-un tei?

Este sprinten și bălțat
Iarna dă năvală-n sat.

Singuratec și hai-hui,
Îți spune numele lui,

Cîntăreață delicată
Vraja-i seara ne desfată.

Iarna doarme dezbrăcat,
Vara-i pus pe tremurat.

Un flăcău bogat în spini
Cu flori albe în ciorchini

Rochie albă și ilic,
N-are gură, are plisc
Șade-n baltă-ntr-un picior
Și e spaima broaștelor.

Are coamă și nu-i leu
El mă poartă unde vreu
În spate, ca pe samar
Ori la sanie și car.

Umblă moșu prin pădure
După zmeură și mure.

Cine-n scorburi meditează
Pînă cînd se înnoptează?

Are coarne, dar nu-mpunge
Și pe leneși îi ajunge

Zînă albă, ca o vrajă
Lin pe ape ea plutește,
Între trestii stă de strajă
Și-n adîncuri se privește

Sus pe cer s-a arătat
Un covor încovoiat.

(dezlegările la pag. 120)

ILIE MIREA

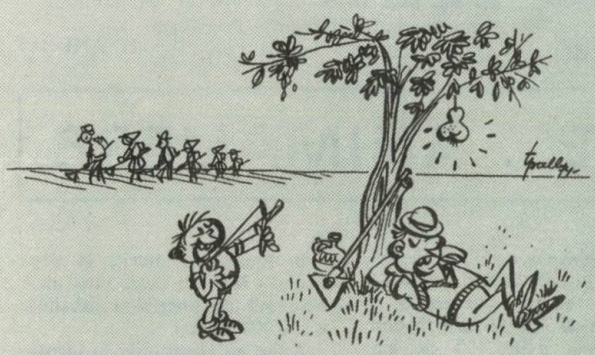

— Nene, să ți-o dau eu jos?

— Nene, la toamnă tot aici să depozitați azotatul; a fost un derdeluș grozav.

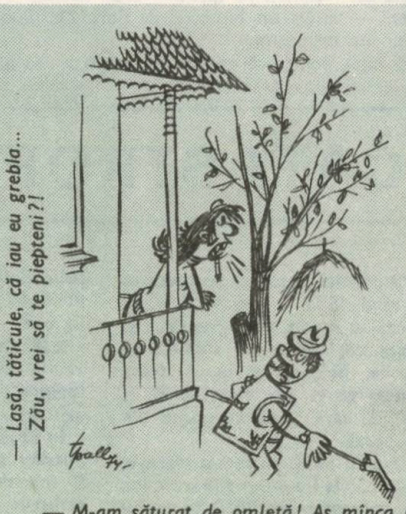

— Lasă, tăticule, că iau eu grebla...
— Zău, vrei să te piepteni?!

— M-am săturat de omletă! Aș mînca niște lapte cu mămăligă
— Păi, mută-te la brigada zootehnică...

VÎRSTA RESPECTABILĂ A PĂMÎNTULUI

În urma unor calcule, oamenii de știință au stabilit că vîrsta probabilă a Pămîntului este de aproximativ 4 miliarde și jumătate de ani. În tot acest timp, litosfera a trecut prin multe schimbări, atît datorită acțiunii forțelor naturale din interiorul pămîntului (căldura, presiunea, gravitația etc), cît și celor din exterior (acțiunea razelor solare, a vîntului, apelor, înghețului și dezghețului.) Elementele chimice care formează scoarța Pămîntului se găsesc doar rareori izolat; de cele mai multe ori, ele se întîlnesc sub formă de combinații ca, de pildă, oxigenul cu siliciul de cuarț, sau carbonul cu oxigenul și calciul în carbonatul de calciu. Se cunosc pînă în prezent peste 3 000 de asemenea corpuri naturale, numite minerale.

TERRA ÎN CIFRE...

Cînd omul depune strădanii intense pentru explorarea planetelor din galaxie, nu este rău să cunoaștem bine caracteristicile Terrei, așa cum rezultă din măsurătorile și verificările efectuate cu mijloacele științei moderne.

Diametrul Terrei măsoară 12 756 de km. Distanța de la Pămînt la Soare este de 12 500 de ori mai mare, adică de circa 150 milioane de km. «Fișa personală» a Pămîntului ar mai putea fi completată cu următoarele «date personale»:

FORMA: geoid — adică un sferoid puțin mai turtit în emisfera australă.

CULOAREA: albastră — după părerea unanimă a cosmonauților.

DIMENSIUNI: raza ecuatorială — 6 378 245 m.
raza polară — 6 356 863 m.
raza medie (considerat sferă) — 6 371 117,7 m.
lungimea meridianului — 40 008 548 m.
lungimea ecuatorului — 40 075 704 m.
suprafața — 510 083 000 km.p.
suprafața uscatului — 148 628 000 km.p. (29,2 la sută)
suprafața apei — 361 455 000 km.p. (70,8 la sută)
distanța medie de Soare — 149 528 500 km.
durata de rotație — 23 h 56 m 4 s 09
durata de revoluție (siderală) — 365 de zile 6 h 9 m 9 s 5
lungimea orbitei — 939 120 000 km.
viteza medie de mișcare pe orbită — 29,78 km/sec.

— Mămico, Vasile m-a invitat la viitorul spectacol al căminului cultural...
— Foarte bine! Pînă atunci poate își face și armata...

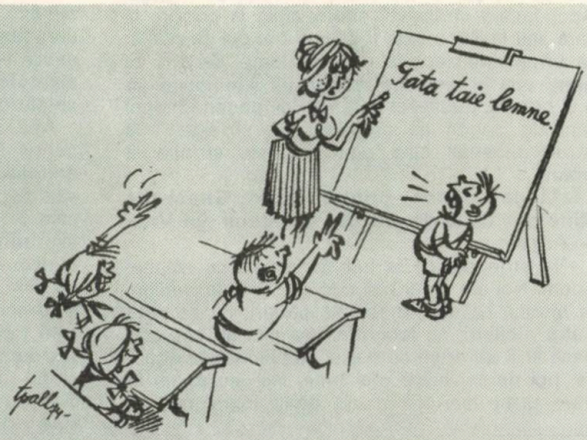

— Ce poți să-mi spui de propoziția asta?
— E complet greșită! Și treaba asta tot mama o face!!!

— Tovarășul cu damigeana, treci mai în față!

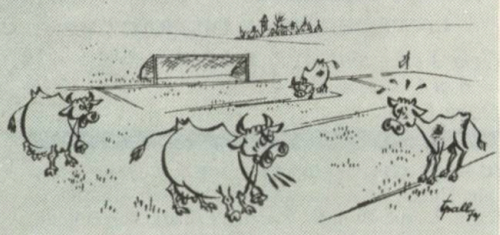

— Hei, juniorule, treci mai pe extremă!

MĂRTURII MAI MULT DECÎT LINGVISTICE

În anul 1907, I.A. Candrea, Ov. Densușianu și Th. D. Speranția au publicat o culegere de texte adunate din diferite regiuni, sub titlul «Graiul nostru». Intenția autorilor era strict lingvistică, transcrierea, cu ajutorul unor semne convenționale, urmărind să pună în evidență particularitățile de rostire ale vorbitorilor. Însă dincolo de aspectul lingvistic, relatările vorbitorilor sînt edificatoare și pentru stările de lucruri evocate.

Iată consemnarea unor realități povestite de Dumitru Drăghici, de 45 de ani, din comuna Berceni — Ilfov:

«Cu boierii trăim greu de tot, ne dă cîte două pogoane de loc, în parte: unul al meu și unul al boierului. Apoi ne cere zile să facem cu carul, o zi cu căruța la un hectar și două cu mîinile. Apoi facem străpost* cîte o chilă la pogon, la gară sau la București. Îi dăm și trei pui de găină; pe urmă douăzeci de ouă, de lume, de om. Si dijma este în parte cu arendașul. Aminterea ne ia și coceni, douăzeci de snopi de pogon și cinci bani de pogon de pîndărit de-l silvește** la curtea dînsului cînd sînt bucatele strînse la tabără...»

Iată ce spunea, printre altele, Gheorghe Minciună de 63 de ani, din Cetățenii din Vale — Argeș:

«Ne strîngem pe la han și vorbim ce să mai facem. Noi am munci, și mic și mare, da n-avem ce munci. La noi nu se taie păduri, nu se cară piatră nicăiuri, nu face niminea nici un comers. Dacă ar fi un drum de fier și pe Dîmbovița noastră, noi ne-am hrăni mai bine. Noi am ajuns în stare să nu mai plătim nici dările către stat, că n-avem ce da. Noi ne ridicăm cu mic cu mare și ne ducem la Pietroșița; acolo sînt de toate feluri de muncă: păvrici*, hierăstraie. Nu știu dacă rămîne-n sat douăzeci de oameni.»

Ion Bîrsan, de 40 de ani, din Comana — Ilfov, spunea:

«Aia-i moartea noastră — arindașii. Moșia noastră s-a luat de niște socitari, rumîni d-ai noștri, ș-acum trăim mai rău cu ăștia ca cu ăia care a fost înainte, ca cu grecii. Uite ce-ntocmeală: ei a luat pămîntul ăl bun și nouă, la niște săraci, a rămas pămîntul pe unde nu le-a plăcut și prețul tot ăla; nu vor să ne dea din ce-a apucat ei înainte. S-ar putea face îndreptare, da nu vor ei, a apucat ei putere.

Plătim pogonul douăzecișicinci de lei; am făcut plîngere, am fost și pe la domnul ministru și ne-a trimis anchetă și nu ne-a făcut nici un drept. Pe urmă a venit altul și a zis să-mpărțească și la sărac și la bogat, totdăuna să fie. Și pe urmă a venit altul și-a rămas tot cum a zis ei, ăi cu bani...»

Și exemplele pot fi continuate:

«Mă duc la cîntălerie, mă socotesc și la urmă să vezi! Astă vară am făcut o sută de prăjini de seceră; cînd colo în condicile cele a lui Mînca lut și pămînt că n-am decît vo șaptezeci și vo cîteva. Prașilă am făcut patruzeci și nouă. Amu nu că-ți mănîncă prăjinile, dar nici adunăturile nu le face acătare...» **(D. Const. Gheorghiu, comuna Lupăria — Iași.**

Sau, spusele lui Ion Radu Șarpe, de 60 de ani, din Nedeia — Dolj:

«Cînd eram micșor, copilandru dupe boi de-i mînam cu strămurarea, era din cinci una la arendaș, și alta nu era nimic, decît dijma. Togmelile vechi era togma vitelor la arindaș, cîte-o sfănțuică de vacă, oaia era douăzeci și două de parale cu mnielu, porcul era un sfanț.

Acu am înjugat boii de cînd s-a înghețat pămîntul și-i ținem pînă-ngheață. Acu tot dăm la arindaș, ne dă șase pogoane de muncă, le muncim noi, din ăle șase ia două și ăștelante le facem în desăvîrșire, un pogon i-l copoim, îi tăiem buruienile, îl răliță̆m, îl culegem, îl curăm și-l ducem la măgăzie; și două de secerat tot ale lui. Din ăle șase ne rămîne trei nouă, încă ne ia și d-acolo trei coșuri, patru, pîndăritul. Și facem trei zile cu carul cu boi; ziua trei lei o plătim dacă n-am face-o; și trei cu mîinile, și-i dăm și doi pui de găină; nu i-om da, îi plătim doi lei. Boii nu sînt scutiți la erbărit, plătim cîte șase franci de bou, oaia, mnielul — un franc și jumătate.»

* Transport.
** Îl «servește», îl duce.

* fabrici.

RĂSPUNSURILE LA PROBLEMELE DISTRACTIVE

Cele 3 cifre sînt: 1, 2, 3 deoarece 1 + 2 + 3 = 6 și 1 × 2 × 3 = 6

După 6 ani.

În 4 zile, fiindcă în a patra zi taie 4 m odată.

În 7 zile, fiindcă în ziua a șaptea a ieșit din fîntînă.

De 22 de ori, cu condiția să nu se pornească de la o poziție în care acele să fie suprapuse.

Ștergeți cifra 2 de la urmă și scrieți-o în fața primului 1.

19 trepte.

(GHICI, GHICITOAREA MEA: Pupăza, Sticletele, Cucul, Privighetoarea, Plopul, Salcîmul, Barza, Calul, Ursul, Bufnița, Melcul, Lebăda, Curcubeul).

Kenya
SAFARI

Cine se aşteaptă ca vecinătatea inelului ecuatorial să facă din Kenya un incandescent cuptor african va avea o surpriză. Ba, una chiar foarte plăcută. Pentru că Nairobi, capitala ţării, se află pe o cîmpie situată la 1 660 de metri înălţime şi acest «amănunt» face ca temperatura să fie mai tot timpul anului moderată, în orice caz — suportabilă. (Aş compara-o cu cea existentă la noi, în toiul verii, în staţiunile de pe Valea Prahovei).

Cît priveşte oraşul Nairobi, cu marele său aeroport, este un oraş cu justificate pretenţii de urbanism. Nu a împlinit încă optzeci de ani de la întemeiere, astfel că aspectul său este foarte modern. Mi s-a povestit că s-ar fi născut în urma creării — de către europeni — a primei căi ferate pe acest teritoriu. La amenajarea drumului de fier, lucrau — bineînţeles — băştinaşi, care, ostenindu-se pentru defrişarea savanei, au descoperit izvoare de apă limpede şi au strigat entuziasmaţi «nairobi», ceea ce în graiul populaţiei locale masai înseamnă «apă rece». Tocmai acestei clime prielnice îşi datorează

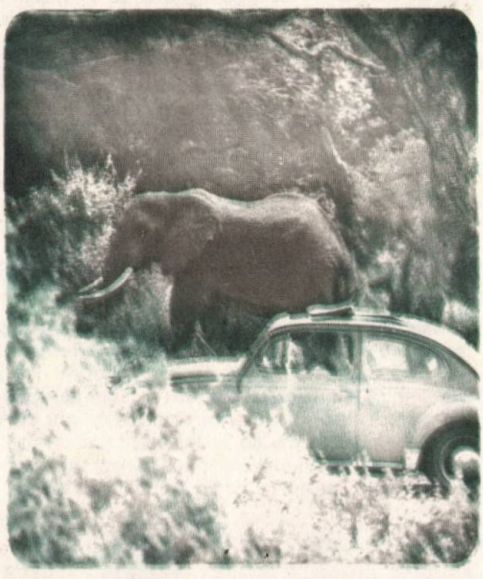

Kenya deosebita bogăţie cinegetică. O faună extrem de diversă — o completă faună africană — face ca orice vînător de pe glob să viseze un *safari* în Kenya. Viaţa lui Hemingway şi mai ales scrierile sale despre întîmplări de la poalele muntelui Kilimandjaro au dat un spor de... mondenitate acestor expediţii africane.

Am întîlnit la Nairobi sute de asemenea vînători, veniţi din toată lumea şi punînd la cale cu aprindere amănuntele organizatorice ale unui safari. Uniforma de pînză, pălăria cu bor lat, carabina, pipa şi... barba — de preferinţă căruntă — arătau că fiecare dorea să retrăiască una dintre experienţele marelui scriitor, ca să poată povesti acasă, o viaţă întreagă, peripeţii cu lei, tigri, turme de antilope şi herghelii de zebre.

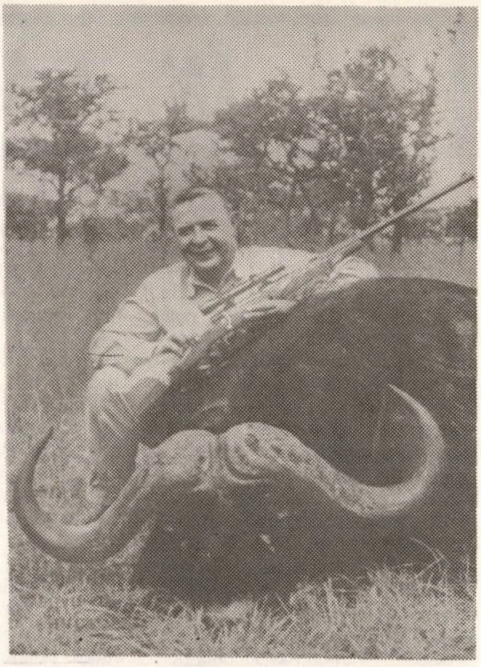

La Nairobi — de altfel — există foarte multe agenţii care organizează safari-uri şi în jurul lor se face multă publicitate. De fapt cuvîntul devenit universal *safari* nu înseamnă nici vînătoare, nici excursie, şi deşi provine în graiul swahili al populaţiilor bantu de la cuvîntul arab *safara*, care înseamnă *călătorie*, denumeşte o acţiune cu totul specifică savanei africane, ce s-a modificat ca sens, cu vremea. Pentru că, cine observă cu atenţie un automobil zdravăn (ca cele din serialul Daktari, prezentat şi de televiziunea noastră), echipat pentru safari, va vedea că nu carabinele, nici sacii cu muniţii predomină printre bagaje ci... aparatele de fotografiat şi de filmat, menite să fixeze pe peliculă amintiri.

O serie de restricţii logice şi binevenite pentru ocrotirea vînatului rar ca şi dificultatea reală a unei adevărate vînători în savană fac ca mai toţi iubitorii de aventuri — de altfel oameni îndrăgostiţi de natură şi de vieţuitoarele ei — care îşi dau întîlnire la Nairobi, să se mulţumească cu fotografii color sau în alb şi negru, în care animalele sînt... ochite cu teleobiectivul; ei se mulţumesc, de fapt, cu emoţiile stîrnite de freamătul unui tufiş sau cu fiorul dat de veghea de la miezul nopţii, lîngă un ochi de apă... Pasionaţii vînători pe care i-am cunoscut aici erau cu toţi nişte «adolescenţi», unii munciseră o viaţă ca să-şi realizeze visul unui safari, nişte încîntători copii sentimentali, cu carabină şi barbă căruntă.

Dar trofeele? veţi întreba, poate. Mult rîvnitele trofee? Nici o grijă! Acest lucru se aranjează destul de uşor. La Nairobi există numeroase magazine, mari şi mici, unde găseşti de la colţi de elefant pînă la piei de lei şi de zebră şi pe care le poate oricine procura fără... pericol. Totul este să ai bani şi să... te tocmeşti.

ADRIAN DUMITRAŞCU

ÎN FAȚA INSTANȚEI

Apele rîurilor în care au fost aruncate reziduuri industriale aduc la mal pești morți, transformă luncile pline de flori în ținuturi cenușii, aride; mii de vietuitoare marine cad victimă întinselor pete negre de petrol, faimoaselor marei negre. Aerul atmosferic încărcat cu particole de funingine, saturat de substanțe toxice devine irespirabil. Omul însuși, demiurgul unei lumi clădite de inteligența minții sale mereu iscoditoare, de forța brațelor sale puternice este amenințat din umbră de însăși creația sa. Poluarea — infectarea aerului, apei și solului cu substanțe toxice — este cuvîntul devenit obsesie a contemporaneității, fenomenul cu multiple implicații — economice, sociale, politice — care polarizează discuțiile a numeroși teoreticieni, cercetările specialiștilor din diferite domenii ale științei.

Scepticii descriu un viitor sumbru omenirii. Un viitor nu prea depărtat în care omul, Învingătorul, cel care a creat grație geniului său un univers de valori materiale și spirituale va fi învins de propria sa victorie. Ei, scepticii vorbesc mereu mai mult despre consecințele contradicției om-natură, despre dezechilibrul ecologic ca despre o amenințare a însăși structurii bio-psihologice a omului.

Poluarea este considerată, alături de scăderea resurselor de materii prime, ca o mare primejdie a omenirii. Știrile despre noi aspecte ale poluării de toate felurile alimentează grija și teama celor care compară omul cu faimosul ucenic vrăjitor. Dintre numeroasele știri spicuim doar cîteva: în ultimii o sută de ani au dispărut, desigur nu numai din cauza poluării, 75 de specii de mamifere (din cele 110 cîte au dispărut în ultimele două milenii); alte 80 de specii de păsări sînt acum doar exponate ale muzeelor de științe ale naturii. Se aproximează că în cazul în care nu se vor lua măsuri, pînă la sfîrșitul secolului vor dispărea alte 500 specii de animale. S-au inventariat pînă acum 114 substanțe poluante. O constatare: gradul de poluare este mai ridicat în țările cu industrie dezvoltată. Numai Statele Unite ale Americii contribuie cu 60 la sută la poluarea globului. Cîteva amănunte: un metru cub de aer de pe bulevardele pariziene conține 57 000 microbi și 92 l oxid carbon (din 100 l cît este limita de toleranță). În Japonia, la Tokio, aproape 5 000 de locuitori au suferit de tulburări oculare grave din cauza unei «inofensive» ploi. Cercetările întreprinse au scos la iveală că în apa de ploaie era o cantitate de acid sulfuric de douăzeci de ori mai mare decît cea admisă, provenită din instalațiile industriale și de la autovehicole. Se poate conchide că pe zi ce trece noi piese îmbogățesc dosarul poluării.

Problema poluării nu este nouă — spun unii. Despre efectele nocive ale fumului produs prin arderea cărbunelui se știa încă din

SINAIA - 280 DE ANI

localităților noastre de vilegiatură care dispune de hotele somptuoase, vile, bulevarde, lumină electrică și tot ce mai trebuie plezirîștilor ce vin aici cu sutele» — cum ne spune un ziar. Astăzi, după trecerea a 280 de ani de la fondare și 90 de ani de la declararea sa ca oraș, Sinaia este nu numai localitate de odihnă foarte căutată, dar și un puternic centru industrial.

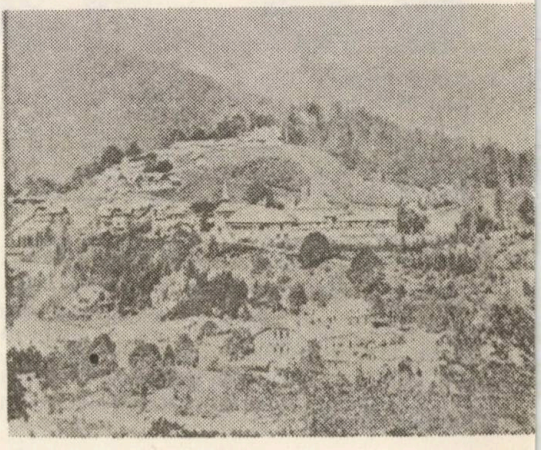

Acum 280 de ani — în iulie 1695 — spătarul Mihai Cantacuzino termina clădirea schitului de pe muntele Furnica, numindu-l Sinaia, **«după asemănarea cu Sinaia, cea mare, de pe muntele Horivu, din Arabia»**. În 1872, cînd în jurul schitului se ridicară cîteva case, sînt scoase în vînzare parcele de teren pentru construcții particulare. După 11 ani Sinaia era destul de dezvoltată încît să i se cuvină numele de oraș și să intre în competiția cu cele mai frumoase stațiuni de recreere din Europa. O dată însemnată din istoria localității este 25 septembrie 1883, cînd se inaugurează castelul Peleș. Cu această clădire și cu cele ridicate mai tîrziu, Sinaia, devine, la începutul secolului nostru: **«Perla Carpaților, regina**

OMENIRII: POLUAREA

secolul XIII. In Anglia, în 1273, a fost dată o dispoziţie prin care se interzicea arderea cărbunelui în timpul sesiunii parlamentare. În numele acestei dispoziţii, un meseriaş a fost pedepsit în 1306.

În 1873 a fost prima intoxicaţie în masă produsă de substanţele toxice din aer. Au urmat catastrofele produse de poluarea aerului în Belgia (1930), în S.U.A. (1948), la Londra (1952) şi, mai recent, la Los Angeles.

Tabloul influenţei poluării asupra organismului uman pune pe gînduri medicii: insuficienţă respiratorie, tulburări gastrice, pulmonare, psihice şi scăderea capacităţii de muncă. Boala lui Hoff, boala poluării se manifestă prin puternice dureri musculare, greţuri, vărsături, anemie, tulburări nervoase.

«În goana noastră după avantajele economice imediate de pe urmele tehnicii am transformat pămîntul într-un depozit de muniţii sociale şi materiale, spune Alwin Töffler în «Şocul viitorului». Dincolo de numeroasele critici, se impune luarea unor măsuri hotărîte, căci apărarea echilibrului ecologic este un imperativ al umanităţii. Şi aceasta deoarece efectele poluării sînt veritabile semnale de alarmă, nu însă prilej de îngrijorare şi teamă pentru o presupusă catastrofă produsă de dezvoltarea accelerată a ştiinţei, tehnicii, industriei.

Omul este măsura tuturor lucrurilor şi deci şi a propriilor posibilităţi de a-şi creea un mediu ambiant prielnic menţinerii sănătăţii, dezvoltării armonioase a personalităţii sale.

Pe de altă parte, în numele menţinerii echilibrului om-natură, nu poate fi acceptată nici ideea dezvoltării exclusive a tehnicilor şi industriilor nepoluante. La fel de inacceptabilă este şi ideea stagnării progresului, ştiinţei şi tehnicii care, chipurile, ar mări pericolul poluării. Este necesară adoptarea unei strategii şi tactici complexe care să vizeze atît măsuri economice, politice, sociale cît şi cultural-educative. Protecţia mediului înconjurător este instituţionalizată în multe ţări ale lumii. Mii de cercetători pun la punct metode de neutralizare a substanţelor nocive a căror prezenţă în sol, aer, apă produc cunoscutele efecte nedorite.

În ţara noastră, protejarea naturii este stabilită prin lege.

Dispunem de o legislaţie exigentă şi fermă, statul nostru acordă anual sume importante pentru construirea unor instalaţii de epurare a substanţelor toxice produse în urma proceselor industriale, în condiţiile aplicării celor mai noi tehnologii. Aplicarea corespunzătoare a legii impune creşterea responsabilităţii sociale a tuturor factorilor de decizie, a fiecăruia dintre noi. Este o datorie faţă de societate, faţă de noi înşine şi atunci cînd toţi vom fi conştienţi de importanţa acestui lucru, poluarea va deveni un simplu arhaism.

ELENA SOLUNCA

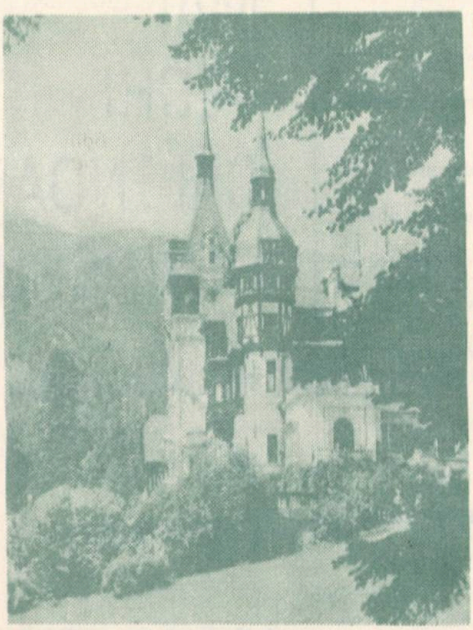

Longevitate

Iată o listă publicată de UNESCO, privind vîrsta pe care o pot atinge unele animale: broasca ţestoasă — 200 ani; papagalul — 140; corbul — 100; elefantul — 65; acvila — 56; balena — 37; cămila — 31; maimuţa — 26; calul — 22; vaca — 19; porcul — 15; cîinele — 14; pisica — 10; iepurele — 10; oaia — 9; şoarecele — 2.

GLUME GABROVENE

A GĂSIT LEACUL

— Cum ai făcut de nu-ţi mai vin musafiri? întreabă cineva, pe un gabrovean. Nu le oferi de mîncare?

— Ba da, le ofer.

— Atunci?

— Sărez mîncarea cu sare amară...

AFACERE

— Cu cît dai ouăle, mătuşă? întrebă un gabrovean.

— Cu zece stotinci (monedă divizionară — n.n.) bucata, iar pe cele sparte, cu 5.

— Atunci sparge-mi şi mie zece ouă.

ADEVĂRATA ECONOMIE

Un copil de gabrovean învăţa în alt oraş. Cînd se întorcea spre casă, nu lua trenul ca să facă economie.

Într-o zi îi povesteşte tatălui său ideea lui de economisire.

— Asta nu-i economie, fiule, îi explică tatăl. Dacă mergi pe jos, oboseşti şi ai poftă mai mare de mîncare. Pe viitor, vei merge pe jos numai atunci cînd pleci spre şcoală...

INTERES

O peţitoare lăuda candidata la măritiş.

— Este bună, harnică dar e cam slăbuţă, nu prea mănîncă şi asta e rău...

— Ba, dimpotrivă, sări gabroveanul. Unde-i fata?

CALCUL

— Cînd ne vom cumpăra şi noi un aspirator de praf, bărbate? îşi întrebă, într-o zi, o gabroveană soţul.

— Imediat ce vor începe să cumpere gunoiul, răspunde acesta, prompt.

PROPUNERE

Un gabrovean merge în vizită la un scoţian dar, ca să nu cheltuiască, nu cumpără nimic pentru copiii acestuia. Tocmai cînd se întreba cum să iasă din încurcătură, observă în casa scoţianului, pe bufet, o cutie cu bomboane de ciocolată nedesfăcută.

— Ce bine! îi spune el scoţianului. În grabă, am uitat să iau ceva pentru copii. Pînă vin ei, îţi propun să ascundem cutia şi, apoi, să le spunem că le-am adus-o eu.

— Nu merge, ei o cunosc.

— Aşa?! Atunci dă-mi-o s-o duc la ai mei, ei n-o cunosc...

TACTICĂ GABROVEANĂ

— Acum să bem din vinul vostru iar după ce-l terminăm şi ne-mbătăm o să bem şi dintr-al nostru.

SOLUŢIE DE SLĂBIRE

— Cum ai făcut, dragă, de-ai slăbit aşa? Ce reţetă foloseşti, că eu le-am încercat pe toate şi degeaba.

— Dar e foarte simplu: mergi şi stai, cîteva zile, la un gabrovean.

INGENIOZITATE

Un gabrovean, mergînd pe stradă, găseşte o sticluţă cu tinctură de iod, dar nu ştie cum s-o folosească mai bine. Se gîndeşte ce se gîndeşte şi se hotărăşte: ia briceagul şi se taie la un deget.

UN TACÎM MAI PUŢIN

Un gabrovean îşi repara acoperişul. La un moment dat, alunecă şi cade. Cînd ajunge în dreptul ferestrei, strigă către nevastă-sa:

— Hei, femeie, azi nu mai pui tacîmul meu la masă.

ÎNTRE GABROVENI

— Unde ţi-e verigheta?

— Săptămîna asta o poartă nevastă-mea.

PRIMELE LECŢII

Un gabrovean i-a cumpărat fiului său o pereche de pantofi. Seara, au plecat în vizită, la rude. Pe drum, tatăl îl întreabă:

— Eşti cu pantofii noi, fiule?

— Da, tată.

— Atunci, fă paşii mai mari.

• *Deşi «veche de cînd lumea», problema hrănirii noului născut are, în lumina cunoştinţelor medicale actuale, o importanţă cu totul specială pentru sănătatea şi dezvoltarea armonioasă a copilului. Cînd mama este într-o bună stare de sănătate, alăptatul la sîn este cel mai indicat, cel puţin în primele săptămîni.*

• *Hrănirea naturală a copilului prezintă incomparabile avantaje din punct de vedere dietetic, dar şi psihologic. Avantajele dietetice constau în faptul că laptele mamei prezintă o compoziţie care corespunde în mod ideal necesităţilor nutriţiei noului născut. Conţinînd mai puţin zahăr şi materii grase, el este foarte bogat în proteine, ceea ce convine perfect sugarului în primele zile.*

• *Laptele mamei conţine anumiţi acizi graşi nesaturaţi care stimulează dezvoltarea sistemului nervos al copilului. El are, de asemenea, un conţinut ridicat de lactoză, ca şi elemente biologice care protejează sugarul.*

• *În primele săptămîni, alăptatul la sîn este absolut suficient necesităţilor de nutriţie ale sugarului. Mai tîrziu, pediatrul va stabili,*

CEL MAI VECHI CALENDAR CUNOSCUT ARE 35 000 DE ANI

în funcţie de starea mamei şi de dezvoltarea copilului, posibilităţile alimentaţiei mixte, adică completarea alăptatului la sînul mamei cu hrănirea la biberon.

• *Foarte multe tinere mame se întreabă care este momentul cel mai potrivit pentru înţărcarea sugarului. În mod obişnuit, aceasta se face după patru luni, dar şi în această problemă sfatul pediatrului este necesar, în funcţie de caz.*

• *Higiena alimentării copilului este una dintre obligaţiile de prim ordin. Dacă în cursul alimentaţiei mixte, copilul manifestă tulburări digestive ca diaree sau vomă, tulburări ale pielii (eczeme, urticarii) dacă greutatea acestuia nu se măreşte sau copilul face febră, trebuie verificată starea biberonului care trebuie să fie aseptică.*

• *În decursul anilor s-a admis că noul născut trebuie hrănit la ore regulate. Pediatrii au devenit — în ultima vreme — mai indulgenţi. Fără a admite în această privinţă căderea în anarhie, ei sînt de acord ca — de la caz la caz — copilul să fie lăsat să mănînce mai puţin sau mai mult decît cele şase mese tradiţionale.*

CE TREBUIE SĂ ŞTIE TINERELE MAME

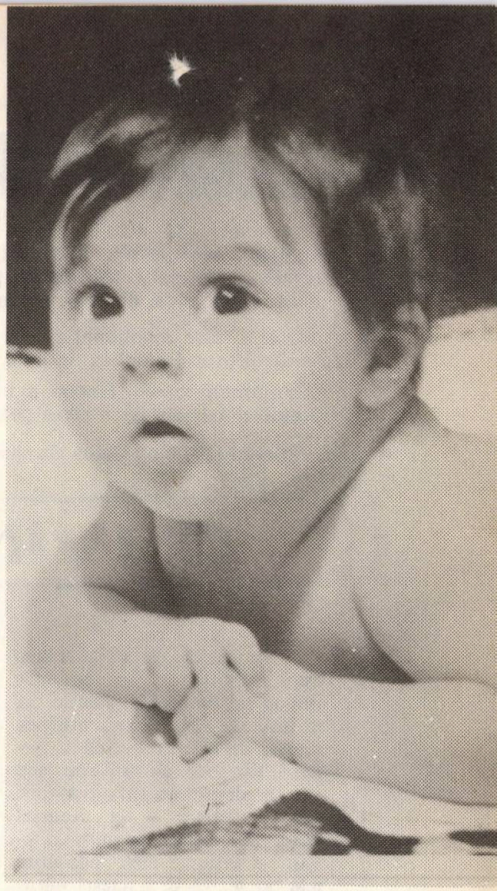

De cînd e omul om, el a ridicat ochii spre stele şi s-a întrebat ce sînt ele, cum sînt, de ce sînt şi dacă ar putea fi folosite la ceva. De bună seamă că în acest fel a fost pusă problema, de vreme ce stelele şi-au găsit, efectiv, o întrebuinţare: măsurarea scurgerii timpului. Cînd au început aştrii să li se dea o asemenea folosinţă? Pînă nu demult, cea mai veche mărturie nu depăşea 2 700 de ani. Este vorba despre bucăţi de argilă uscată, acoperite cu ciudata scriere cuneiformă, descoperite pe locul străvechii Mesopotamii, şi anume pe unele dintre tăbliţele care au fost descifrate (căci nu cu toate s-a reuşit acest lucru), aşa-numitele tăbliţe de la Ninive, pe care sînt reprezentate diverse constelaţii, în momentul apariţiei lor la orizont. Preoţii, singurii care se ocupau cu studierea aştrilor, le urmăreau mişcările de pe turnuri înalte de aproape 100 de metri, construite în vecinătatea templelor. Datele obţinute erau cîntărite, confruntate şi, în cele din urmă, cu ajutorul lor erau anunţate succesiunea anotimpurilor, venirea marilor ploi, creşterea sau scăderea apelor — ceea ce pentru agricultură reprezenta semnalul de declanşare a unei munci sau a alteia.

Iată însă că o descoperire recentă demonstrează că posibilitatea măsurării timpului este mult mai veche decît o arată documentele scrise în cuneiforme. Într-adevăr, cu cîtva timp în urmă, în apropierea localităţii Ishango din R.P. Congo a fost descoperit un os de vultur pe care erau, gravate bastonaşe — la prima vedere, fără nici o semnificaţie. Ulterior s-a constatat însă că osul nu este altceva decît un calendar lunar, fiecare bastonaş corespunzînd unei zile. Vechimea lui: 35 000 de ani.

De la acest instrument — despre care nimeni nu poate afirma că este cel mai vechi — drumul către ceasurile de foarte mare precizie (atomice, cu cristale de cuarţ) de astăzi trece pe la cadranul solar, pe la aşa-numitul polo, care reprezenta într-un recipient hemisferic mersul soarelui pe bolta cerească, pe la clepsidră, ceasul cu apă etc.

Ceea ce apare limpede e că omul nu s-a putut lipsi de un mijloc de măsurare a timpului nici măcar în vremurile în care îşi făcea unelte din piatră cioplită.

DE-ALE AGRICULTURII

Herodot (484—425 î.e.n) ne informează că egiptenii cultivau orz — pentru făină, destinat furajării animalelor sau pentru prepararea unei băuturi alcoolice, desigur, berea.

Ovăzul este menționat pentru prima dată de medicul grec Dieuches, în anul 400 î.e.n.

Împăratul roman Tiberiu a fixat, în anul 14, prețuri maximale la vînzarea cerealelor.

În anul 129 î.e.n., Caius Sempronius Gracchus a cerut senatului roman să voteze o lege care prevedea ca distribuirea grîului să treacă în grija statului.

Cronicarii au semnalat apariția porumbului pentru întîia oară în Țările Române, astfel: în Muntenia sub domnia lui Șerban Cantacuzino (1678—1688), iar în Moldova, sub domnia lui Constantin Duca (1693—1696). În Transilvania, porumbul a pătruns între 1740—1760.

În 1786 s-a introdus la noi orezul, mai întîi în

CUVINTE CU ORIGINE

A spune că un stejar falnic este «robust» ar face pe orice filolog să zîmbească. Pentru că, în latinește *robustus* nu însemna altceva decît *de stejar* sau *ca stejarul*. Cu totul altceva este cînd vorbim despre un bărbat robust. Dar — desigur — în decursul veacurilor, sensul cuvîntului *robust* s-a extins și doar specialiștii mai țin seamă de înțelesul inițial al acestui adjectiv. De altfel, în limba română sînt numeroase cuvinte a căror origine se află în botanică, multe dintre ele avînd o legătură greu de descoperit pentru cei ce nu sînt filologi — sensul acestor cuvinte suferind transformări importante în decursul timpului.

De exemplu, cuvîntul *buton*, împrumutat din limba franceză, înseamnă în țara de origine *mugure*. Ulterior înțelesului vechi i s-a adăugat și acela de nasture, bumb, datorită asemănării dintre aceste auxiliare vestimentare și muguri. Cuvîntul a intrat în limba noastră numai cu acest al doilea înțeles.

Un cuvînt pe care îl folosim ades este *seminar*. Pornind de la *semen* care însemna *sămînță*, romanii spuneau *seminarium* locului unde semințele erau puse să încolțească, pepinierei. Cu vre-

E FOLOSITOR SĂ ȘTIM

CUM PĂSTRĂM OUĂLE. Ca să-și mențină prospețimea, le ținem la rece ori scufundate în apă de var sau cenușă, «îmbăiate» în parafină sau unse cu ulei de floarea soarelui.

LA CE SÎNT BUNE COJILE DE OU. Bine uscate și foarte mărunt pisate le punem în mîncarea păsărilor. În acest fel, producția de ouă va crește. Fiind alcătuite din calciu care se asimilează foarte ușor, cojile de ou au efecte deosebit de bune și asupra organismului uman, mai ales al copiilor debili. Iată cum le preparăm pentru un asemenea consum. După ce spălăm bine cojile, le punem la uscat. Apoi le pisăm foarte mărunt și le rîșnim cu o rîșniță de cafea, obținînd astfel o făină fină. Punînd în fiecare zi în hrana copiilor cîte un vîrf de cuțit de coajă de ouă, peste o lună va fi evident efectul pozitiv al calciului.

MOARTEA MUȘTELOR. Despre pericolele acestui transmițător de microbi nu e nevoie să mai vorbim, cert este că musca trebuie stîrpită. Într-un vas topim în amestec 55 de grame de colofoniu, (sacîz de vioară) 35 grame ulei de floarea soarelui și 30 de grame de miere sau zahăr. Obținem o pastă vîscoasă pe care o aplicăm pe fîșii de hîrtie. Prinse de tavan cu o pioneză, fîșiile, mai bine zis mierea sau zahărul, atrag muștele care, lipindu-se, acolo rămîn.

STÎRPIREA PLOȘNIȚELOR... Fierbem într-un litru de apă un sfert de kilogram de ardei iute. Soluția astfel obținută o aplicăm pe mobilă sau în locurile unde se ascund ploșnițele. Vor fi distruse numaidecît. Atenție, feriți copiii de contactul cu soluția. Dată pe la ochi, provoacă iritări acute și dureroase.

...GÎNDACILOR DE BUCĂTĂRIE... Din două părți colofoniu, foarte fin pisat, două părți borax (îl găsim la farmacie) și o parte pudră de zahăr facem un amestec pe care, presărîndu-l în locurile unde se ascund gîndacii, aceștia vor dispărea definitiv în cîteva zile.

Banat, de unde s-a răspîndit și în alte locuri — Oradea, Calafat, Galați ș.a.

La 1790, învățatul francez Reaumur, după o călătorie în Egipt, a publicat cartea intitulată: «Arta de a scoate pui și de-a-i crește în toate sezonurile și de toate speciile, fie prin folosirea fumului sau a focului obișnuit». Iată originea incubatoarelor de azi.

Rapița a început să fie cultivată în țara noastră în anul 1810, iar floarea soarelui în 1851.

La 8 octombrie 1810, în Franța a intrat în vigoare o lege care prevedea pedepse foarte aspre pentru contrabanda de cereale. Sancțiunile erau aplicate fără drept de apel.

Primele silozuri celulare din beton au fost construite în țara noastră — la Brăila și Galați — în anul 1891, după planurile inginerului A. Salygny. Ele erau, de altfel, și primele din Europa.

ÎN BOTANICĂ

mea, acest cuvînt a căpătat un sens figurat: loc de creștere a unei tinere generații, de educație, într-un cuvînt — școală. Este înțelesul cu care îl folosim și noi.

Narghilea se numește o lulea orientală, avînd o țeavă lungă și flexibilă al cărei capăt de jos este fixat într-un vas cu apă parfumată prin care trece fumul și se răcește, înainte de a fi inspirat. În limba turcă *nargil* înseamnă nucă de cocos. Cum, la început, vasul acestei lulele orientale era confecționat dintr-o nucă de cocos, aparatul a continuat să fie denumit *narghilea*, chiar cînd a început să fie confecționat din sticlă, porțelan sau metal.

CÎND ADJECTIVELE DEVIN SUBSTANTIVE...

Roșii, piersici, vinete... Sînt cuvinte de uz comun, denumind cu precizie anumite legume sau fructe. La început denumirea lor era pătlăgele roșii, pătlăgele vinete, dar cu timpul, tendința de simplificare a vorbirii a dus la dispariția substantivului, adjectivul determinant căpătînd el sens substantivat. *Persicum malum* însemna «măr persan». Prin simplificare, și aci adjectivul a devenit substantiv, iar *persicum* s-a transformat în *piersic*.

...ȘOARECILOR ȘI ȘOBOLANILOR. Aceste vieţuitoare păgubitoare se stîrpesc de obicei folosindu-se otrăvuri cumpărate de la farmacie sau utilizînd curse procurate din comerț. Vă mai recomandăm un mijloc simplu și la îndemîna oricui. Făină și gips în părți egale și puțin zahăr se amestecă cu un beţișor. (Să nu se atingă amestecul cu mîna, fiindcă șoarecii și mai ales șobolanii au mirosul foarte dezvoltat și tot ce miroase a mînă de om îi alungă). Amestecul se pune în locurile pe unde ies șoarecii sau șobolanii care, consumîndu-l vor muri — gipsul ingerat se pietrifică în stomac.

AFUMAREA CĂRNII În multe sate se mai practică obiceiul de a se afuma carnea de porc și șuncile în podul caselor, procedeu foarte periculos care poate provoca incendii. Vă recomandăm o altă metodă de afumare, practică și rapidă.

Așezăm pe înalt o ladă din scînduri cu lățimea de 50—80 cm și înălțimea de 1—1,5 m — din acelea folosite ca ambalaj: Fixăm în interior două bare pe care agățăm carnea și șuncile, apoi închidem ușa. La distanța de 3—4 m de ladă, facem o groapă adîncă de 50 cm. De la groapă pînă sub ladă săpăm un șanț adînc de 15 cm și tot atît de lat. Acoperim șanțul cu cărămidă sau tablă veche peste care punem pămînt. Fumul de la focul făcut în groapă va ajunge, rece, prin șanț în ladă și astfel în 24 de ore afumăturile sînt gata. Dacă șanțul «burlan» nu are tiraj bun, acoperim cu o tablă jumătatea gropii dinspre gura șanțului și astfel tot fumul va intra pe șanț.

Fără cuvinte

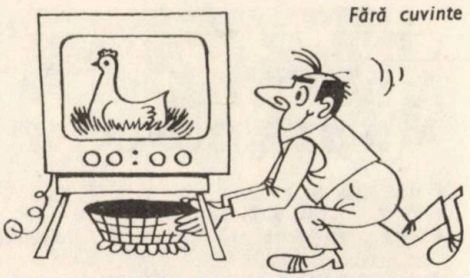

— Să nu crezi că ieși azi din casă pînă nu știi lecția!

GOSPODINELE NU TREBUIE SĂ UITE CĂ...

...conopida are o slabă valoare calorică (34 de calorii la suta de grame) ceea ce o face indicată amatorilor de slăbire. În schimb, ea este foarte bogată în vitaminele A, B_1, B_2 şi B_6, precum şi în săruri minerale: calciu, magneziu, potasiu. Înainte de pregătire este recomandabil ca această legumă să fie spălată în apă cu oţet, pentru îndepărtarea mirosului specific.

...lămîia joacă un mare rol în alimentaţie, pentru excepţionala sa bogăţie de vitamină C care ajută organismul să reziste la gripă, surmenaj şi atacuri microbiene. În veacul trecut, lămîiei i se atribuiau virtuţi miraculoase împotriva reumatismului; astăzi se ştie că zeama sa, în amestec cu apă caldă, îndulcită, ajută digestia. Zeama de lămîie poate înlocui în orice ocazie oţetul, aducînd mîncării un plus de aromă.

...pentru a menţine prospeţimea florilor din glastră, trebuie să dizolvăm zilnic în apă două bucăţi de zahăr sau o aspirină. Apa trebuie, de asemenea, primenită şi codiţele florilor scuturate.

...prepararea maionezei are o reuşită sigură dacă după ce punem în vas gălbenuşurile turnăm peste ele puţin oţet fierbinte, învîrtind repede, cu o lingură de lemn.

...perdelele subţiri, după spălat, se întind pe jos, pe o pătură groasă pentru călcat peste care se aşterne un cearşaf curat şi se prind cu ace, ca să nu se deformeze. În acelaşi fel se pot usca şi şerveţelele rotunde, din dantelă.

CINE A ROSTIT ACESTE CUVINTE

E mai mult decît o crimă, e o greşeală: 1. Ludovic XVI, 2. Fouché, 3. Meternik.

Cuget, deci exist: 1. Socrate, 2. Voltaire, 3. Descartes.

Dacă voi nu mă vreţi, eu vă vreau: 1. Radu cel Frumos, 2. Al. Lăpuşneanu, 3. Petru Schiopu.

Un cal, un cal, regatul meu pentru un cal: 1. Ludovic XI, 2. Richard al III-lea, 3. Richard Inimă de Leu.

O viaţă inutilă e o moarte timpurie: 1. Goethe, 2. Moliere, 3. Heine.

Şi totuşi se mişcă: 1. Leonardo da Vinci, 2. Galilei, 3. Copernic.

Om sînt şi nimic din ce-i omenesc nu mi-e străin: 1. Horaţiu, 2. Ovidiu, 3. Terenţiu.

Munca stăruitoare biruie toate: 1. Pliniu cel Bătrîn, 2. Pittakos din Mitilene, 3. Virgiliu.

Ziua cea mai irosită este aceea în care n-am rîs: 1. Chamfort, 2. Francois Villon, 3. I.L. Caragiale.

O minte sănătoasă într-un corp sănătos: 1. Seneca, 2. Juvenal, 3. Esculap.

Oameni, eu v-am iubit, vegheaţi! 1. Aristotel 2. Iulius Fucik, 3. Pitagora.

(Răspunsurile exacte la pag. 167)

SE SCHIMBĂ CLIMA PĂMÎNTULUI?

Într-un raport prezentat în faţa Comitetului pregătitor O.N.U. pentru Conferinţa internaţională asupra mediului uman, se atrage, în mod serios, atenţia asupra pericolelor mari în care se află omenirea ca urmare a sporirii continue a consumului de energie în lume. Această sporire, determinată de punerea în funcţiune a unor noi şi noi obiective industriale, ca şi de nevoile gospodăreşti etc. determină o încălzire a atmosferei terestre. Acest fenomen poate avea drept consecinţă topirea calotelor polare şi, în primul rînd, a calotei polare a Oceanului Arctic.

Pe lîngă încălzirea atmosferei în urma creşterii producţiei şi consumului de energie, raportul evocă şi alte probleme: contaminarea stratosferei de către aparatele de zbor supersonice, mărirea îngrijorătoare a cantităţii de bioxid de carbon şi a particulelor de bioxid de sulf, înmulţirea experienţelor care suscită modificări ale suprafeţei planetei sau ale ciclurilor hidraulice (despăduririle excesive, exploatarea neraţională a apelor subterane etc.).

MAI BINE DE 3 KG. DE ULEI PENTRU FIECARE LOCUITOR AL ȚĂRII

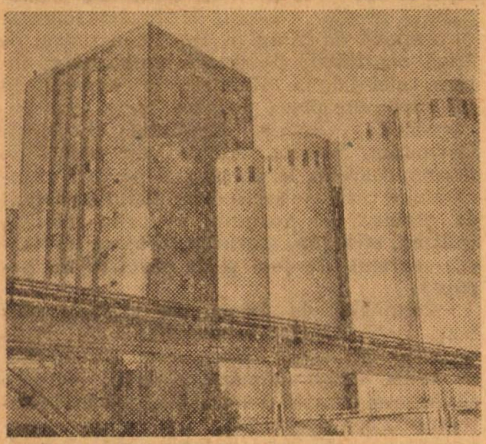

Ne îndreptam, într-una din zilele toride de început de august, către orașul nou din inima Bărăganului, către Slobozia.

De la marginea șoselei și pînă în zări îndepărtate, un imens lan de floarea-soarelui ne întîmpina cu zîmbet galben, viu, prevestitor de recolte bogate.

La orizont, în imediata apropiere a orașului,își înalță siluetele un grup de clădiri moderne, pastelat colorate, răsărite parcă din adîncul holdelor de floarea-soarelui.

Cîți dintre cei care colindă Bărăganul știu că aceste clădiri aparțin celei mai mari fabrici de ulei din țară, că aici, un colectiv de peste 600 de entuziaști asigură, anual, mai bine de 3 kg de ulei pentru fiecare locuitor al țării?

Am început, de fapt cu sfîrșitul, obsedați de cuvintele cu care și-a încheiat explicațiile ing. **Corneliu Potra,** directorul Fabricii de ulei din Slobozia, în legătură cu activitatea unității pe care o conduce.

PE PLATFORMA INDUSTRIALĂ A SLOBOZIEI

Alături de marea platformă de îngrășăminte chimice și de multe alte întreprinderi amplasate în zona industrială a orașului, se află Fabrica de ulei, dată în exploatare în anul 1968.

Mărturisim că, la fel poate ca mulți dintre cititorii acestor rînduri, nu făcusem cunoștință directă cu o întreprindere de asemenea profil. Să derulăm, deci, din film, așa cum l-am înregistrat în urma trecerii în revistă a întregului flux tehnologic.

În **casa mașinilor,** cum este denumită clădirea cea mai înaltă a întreprinderii, materia primă este curățită, uscată și depozitată. Urmează apoi **secția de presă și decojire** în care semințele de floarea soarelui în „metamorfoza" lor intră în prima fază de obținerea uleiului brut. În **secția de extracție,** materialul presat este supus celei de a doua extracții, în urma căreia se obțin ultimele resturi de ulei, de circa 20 la sută. În sfîrșit, urmează **secțiile de rafinările** și **îmbuteliere** unde, lesne de înțeles, uleiul brut este rafinat și îmbuteliat.

Acesta este, de fapt, itinerariul parcurs de semințele de floarea-soarelui, preluate de la harnicii lucrători ai ogoarelor, pînă să ajungă, sub formă de ulei, în rafturile magazinelor, la dispoziția consumatorilor: **precurățirea, uscarea** și **depozitarea** în silozuri, **curățirea finală, decojirea, măcinarea, prăjirea, presarea** și, așa cum arătam, **rafinarea** și **îmbutelierea.**

Pentru o largă categorie de cititori interesați, în egală măsură, de proveniența sroturilor, mai facem o scurtă completare. În urma operațiunii de presare se obține uleiul brut de presă și, totodată, bronkenul sau turtele de floarea-soarelui din care

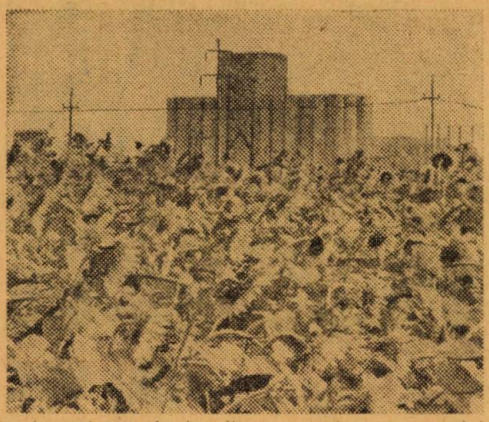

...La orizont, în imediata apropiere a oraşului îşi înalţă siluetele un grup de clădiri moderne — fabrica de ulei

prin extracţie cu ajutorul benzinei, rezultă uleiul tehnic şi şroturile de floarea-soarelui.

În cadrul fabricii, o linie distinctă prelucrează boabele de soia într-un flux tehnologic oarecum asemănător: **descărcarea, precurăţirea, uscarea, depozitarea, curăţirea finală, măcinarea, prăjirea, aplatizarea** şi **extracţia,** în urma căreia rezultă: **uleiul tehnic, şroturile de soia** şi **lecitina.**

La prima vedere, totul este relativ simplu; mai ales că fazele, atît de complexe ale procesului de producţie, au fost prezentate atît de schematic şi lapidar...

În zilele premergătoare celei de a XXX-a aniversări a Eliberării Patriei, aflaţi în scurta perioadă de remont, lucrătorii întreprinderii zoreau la realizarea, cu o lună mai devreme faţă de termenul stabilit, a unui obiectiv de mare importanţă: **dublarea capacităţii de prelucrare a liniei de soia.**

— Dînd viaţă indicaţiilor partidului cu privire la folosirea eficientă a spaţiilor existente, ne spunea cu justificată mîndrie ing. Potra, am reuşit să reducem de trei ori costul investiţiei. În dubla noastră calitate, de producători şi proprietari ai mijloacelor de producţie, ne interesează vital să producem cît mai bun şi cît mai ieftin, să ne asigurăm condiţii optime de muncă şi de odihnă, într-un cuvînt, să devenim oamenii noi ai timpurilor noi pe care le trăim.

Ultimele verificări în secţia de rafinare

ÎN CINCI ANI PRODUCŢIA A FOST TRIPLATĂ

Afirmaţiile directorului îşi găsesc corespondenţă în fapte, în viaţă. În 1973, de pildă, comparativ cu primul an de funcţionare, unitatea şi-a sporit de trei ori producţia de ulei. În „furnalele" fabricii se prelucrează zilnic 400 tone de floarea soarelui şi 320 tone de soia. Calitatea principalului produs — uleiul de floarea-soarelui — a sporit de la an la an. Ca urmare, pe lîngă cantităţile destinate consumului intern, uleiul de la Slobozia se exportă în 11 ţări europene, printre care Austria, Iugoslavia, Olanda, Republica Federală Germania, Suedia. Alături de uleiul de floarea soarelui, în aceşti ani, pe lista principalelor produse au apărut **uleiul de soia şi de germeni de porumb, uleiurile tehnice, lecitina, stearina, şroturile furajere de floarea-soarelui, de soia şi de germeni de porumb.**

Condiţiile de lucru ale muncitorilor s-au îmbunătăţit în permanenţă. Baza sportivă nu este lipsită nici de terenul de tenis. Creşe, cămine, cluburi, locuinţe sănătoase, crează o ambianţă tot mai confortabilă celor peste 600 de lucrători angrenaţi într-o activitate neîntreruptă, organizată în trei schimburi, care nu cunoaşte alte pauze decît o lună pe an şi o zi pe lună.

Cînd ni s-a vorbit despre fruntaşi nu ne-au fost necesare caracterizări speciale.

Pe ing. **Aurelian Butoi,** şeful compartimentului de urmărire şi programare a producţiei, l-am întîlnit pe şantier, dirijînd o macara. Pe inginerii **Mihai Mitu,** şeful atelierului de uleiuri brute şi pe ing. **Gheorghe Bălan,** şeful secţiei mecano-energetice, i-am întrerupt pentru cîteva clipe de la verificarea unei noi instalaţii.

— Controlăm orice utilaj înainte de a fi pus în funcţiune. Numai aşa preîntîmpinăm surprizele, ne-au spus ei în fugă.

Pe maiştrii **Ion Dimcea, Ştefan Vasile, Nicolae Ambrozie** şi **Ştefan Andrieş** i-am cunoscut la fel de înfierbîntaţi de „focul" remontului şi de eforturile încheierii lucrărilor înainte de termen. Muncitorii **Constantin Moroianu, Zamfir Comardici, Ion Greu, Stelică Agapie, Dumitrache Stanciu, Ştefan Popescu, Sevastiţa Răducanu, Gheorghe Dragomir, Constantin Dălăban,** sînt doar cîţiva din lista celor peste 600 de entuziaşti care, în afara unei zile pe lună şi a unei luni pe an, îşi aduc permanent, contribuţia la realizarea atît de nelipsitului ulei din variata gamă a preparatelor culinare. Mai bine de 3 kg pentru fiecare locuitor al ţării...

R. LUCIAN

INIȚIALE BINE CUNOSCUTE: I. R. B.

La capătul municipiului, pe șoseaua care duce la Rîmnicu Sărat se află Întreprinderea de Reparații Brăila, unitate a Centralei pentru mecanizarea construcțiilor industriale. Inițialele întreprinderii — I.R.B — sînt bine cunoscute multora dintre cititorii noștri. Le-am întîlnit pe barăcile metalice demontabile de pe șantierele construcțiilor de îmbunătățiri funciare ori pe dispozitivele de ridicat sau de manipulat materiale pe șantierele în care sînt ridicate complexe agrozootehnice, pe confecțiile și construcțiile metalice utilizate la înălțarea serelor, a silozurilor și depozitelor.

Cincinalul în patru ani și patru luni

Am poposit printre muncitorii întreprinderii cînd am fost invitați în întreprindere de secretarul comitetului de partid, Sandu Dolofan, de președintele comitetului sindicatului, Vasile Manea și de directorul întreprinderii, ing. Nicu Năvodaru. La 1 august, colectivul întreprinderii a încercat emoțiile și bucuriile realizării sarcinilor de plan pe întregul an 1974, ceea ce asigură o bază certă îndeplinirii angajamentului ce și l-a asumat întreprinderea **de a realiza cincinalul numai în patru ani și patru luni.** La festivitatea ce s-a organizat cu acest prilej într-una din marile hale ale unității, în cuvintele înflăcărate ce s-au rostit s-au reliefat multe fapte care fac cinste harnicului colectiv de aici. Le transcriu aici, fără o anumită ordine, așa cum le-am și notat, de altfel. În 1975, față de 1970, volumul producției globale a I.R.B se va dubla. Printre lucrătorii care au pus umărul cel mai mult la obținerea acestor succese, la loc de frunte se numără cei care s-au menținut an de an fruntași în întrecerea socialistă, de la începututul cincinalului și pînă în prezent — maistrul Ion Aldea, strungarul Gheorghe Bătrînoiu, sudorul Mihai Bocioagă, lăcătușul Gheorghe Răducu, decorat cu „Ordinul Muncii", clasa a III-a, macaragiul Manole Ardeleanu, tinichigii Stan Tiparu și Gheorghe Fodor, lăcătușii Daniel Galer, Eugen Vîlvoi și Vlad Tănase. Unii dintre aceștia sînt și inovatori, ca de exemplu, maistrul Ion Aldea, șeful atelierului de reparat escavatoare. Numai în anii 1973 și 1974, tovarășul Aldea a semnat trei importante inovații care aduc întreprinderii economii de sute de mii de lei. Este vorba de **dispozitivul pentru strunjirea coroanelor de rotire de la escavatoare, rampa hidraulică pentru încărcarea și descărcarea de pe**

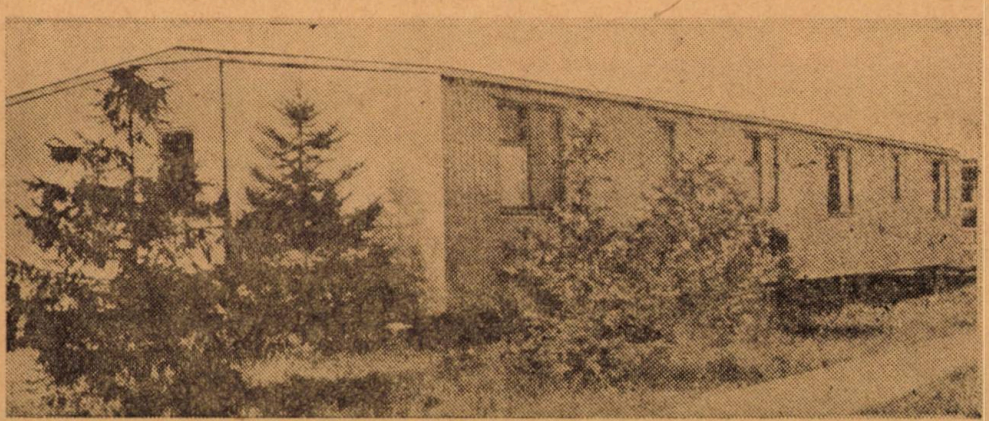

remorci a escavatoarelor și de dispozitivul pentru sudarea sub flux continuu a coroanelor de rotire de la escavatoare.

Ion Aldea, împreună cu alți doi maiștri, Valeriu Voicilă și Ion Mihai și cu muncitorul Marin Iancu, au avut un merit deosebit în realizarea în cadrul acțiunii de autodotare, a platformei de probe și verificări pentru barăcile de șantier, a stațiilor de spălat piese mici și mijlocii, a liniei de probe pentru macarale turn și a bancurilor de rodaj pentru subansamble ale utilajelor de construcții ce se repară aici. A fost evidențiată cu mîndrie muncitorească și preocuparea permanentă pentru economisirea metalului, combustibilului și energiei electrice. În anul 1974, se prelimină economisirea a peste 70 de tone metal, a 94 tone combustibil convențional și a 43 500 Kwh. Baraca metalică demontabilă fabricată în 1974, este cu o jumătate de tonă mai ușoară decît cea fabricată cu patru ani mai înainte; la repararea escavatoarelor, în 1974 se prelimină reducerea consumului de motorină cu peste 60 de tone. Numai la mijloacele auto, în 1974, preliminat, se va realiza o economie de 7 500 litri benzină și 28 800 litri motorină.

Ce se repară la I.R.B.

Întrucît aproximativ 70 la sută din volumul producției I.R.B.-ului îl reprezintă repararea utilajelor de construcții, se cuvin cîteva cuvinte și despre aceasta. Întreprinderea de Reparații Brăila asigură reparațiile capitale la utilajele de construcții — macarale turn, escavatoare cu cupa de 0,3—0,4 mc, săpătoare de șanțuri, autobasculante, autogredere și altele.

Începînd cu anul 1974, la întreprinderea brăileană se mai repară, pe lîngă escavatoarele metalice, și cele hidraulice fabricate în ultima vreme, de întreprinderea de utilaj greu „Progresul" — Brăila. Tot cu începere din 1974 se mai execută aici reparații capitale la macarale turn de 110 tm și chiar la cele cu sarcini tm mai mari. Utilajelor reparate în unitate, I.R.B., dotat cu vagoane-atelier, deservite de personal calificat, le asigură „service" la locul de producție, pe tot cuprinsul țării.

Barăcile de șantier

Produsul cel mai bine cunoscut al întreprinderii este baraca de șantier din elemente spațiale. Această baracă pe care o întîlnim și pe șantierele de îmbunătățiri funciare este un ansamblu de locuit destinat cazării personalului sau utilizabil ca spațiu pentru birouri pe șantierele de construcții. Baraca este prevăzută cu instalație electrică, sanitară și de încălzire. Ea este alcătuită din două sau mai multe elemente spațiale transportabile, fiecare element, la rîndul său, fiind o construcție ce poate fi folosită și independent. Asamblarea barăcilor cu multe elemente spațiale se realizează cu ajutorul unor panouri care creează culoarul de circulație. Folosirea

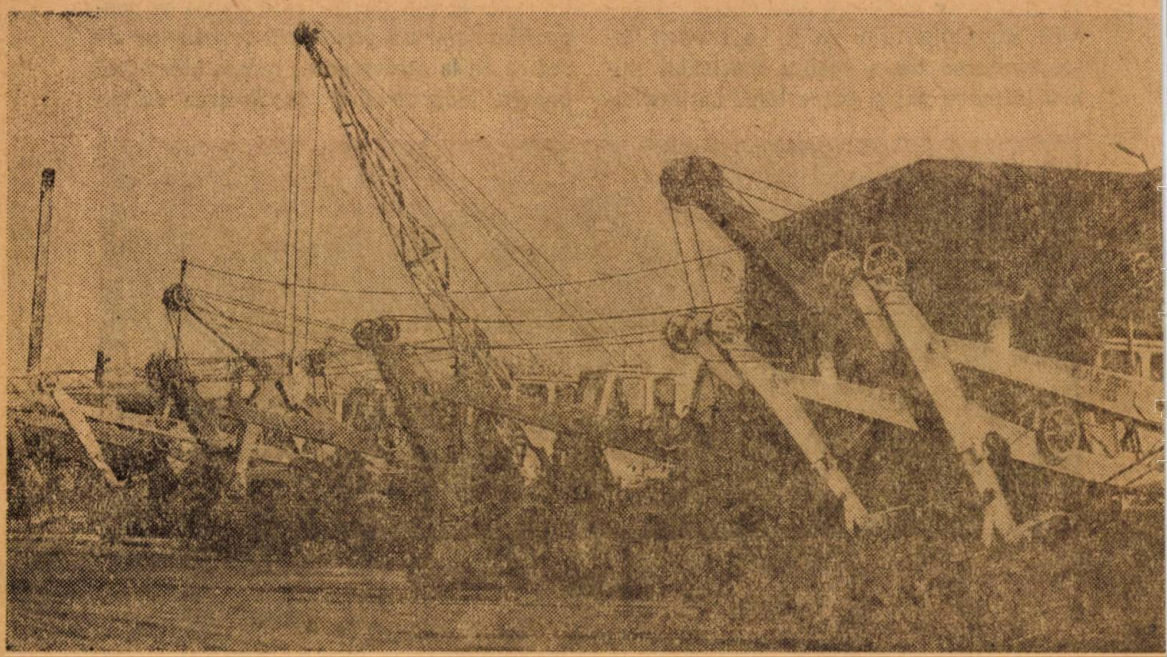

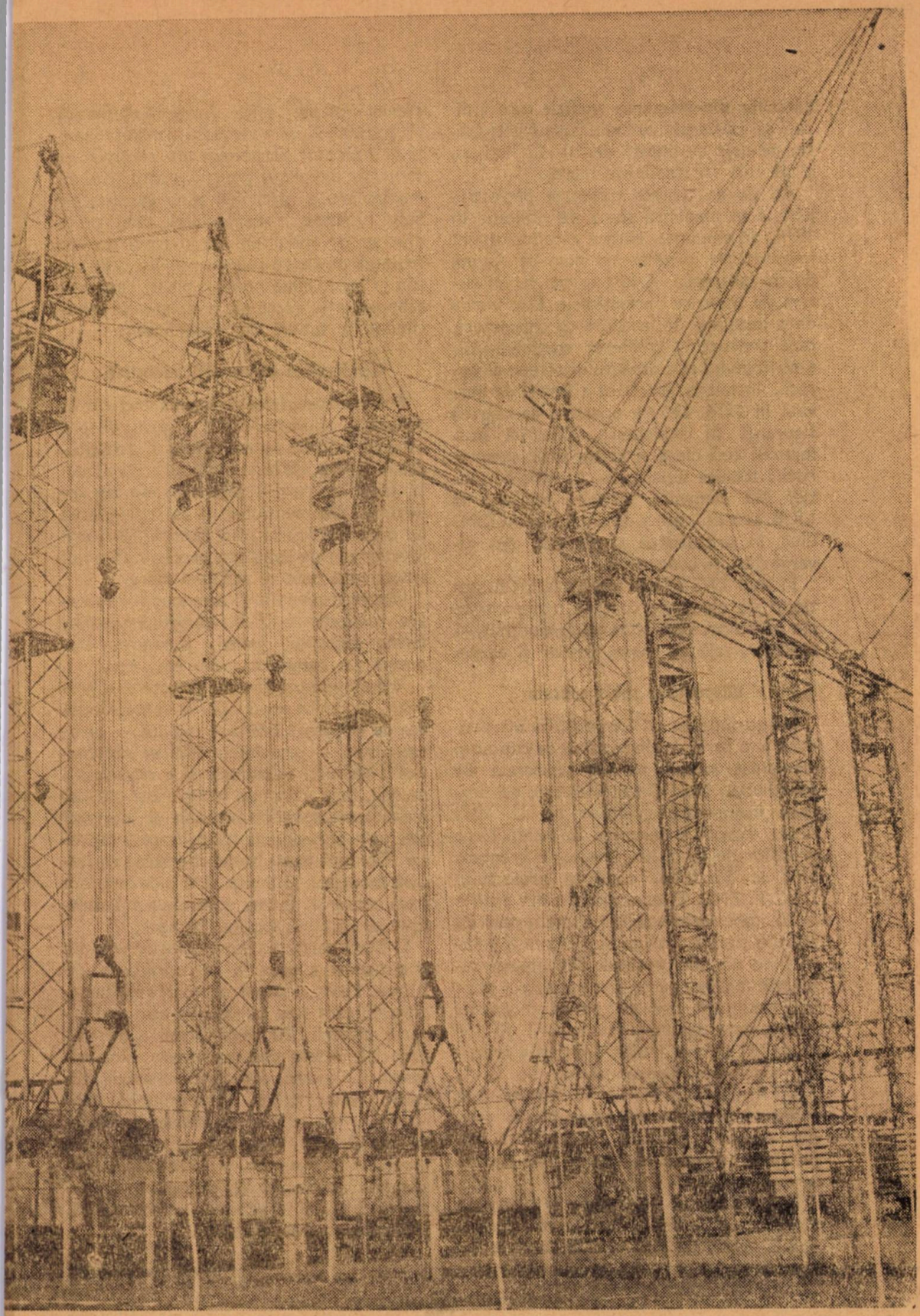

barăcilor din elemente spațiale este indicată pe șantierele cu mobilitate foarte mare, pe cele cu durată de 10—12 luni, ca și pe cele cu stabilitate mare.

An de an, baraca cunoaște perfecționări, i se amplifică gama de utilități. În 1974, de exemplu, baraca a cunoscut noi îmbunătățiri, primite așa cum se cuvine de cei interesați. A fost dotată cu un sistem de încălzire perfecționat. Este vorba de o instalație de încălzire cu convertori, care concură la creșterea spațiului util, a confortului și a aspectului estetic al barăcii. Instalația electrică a fost și ea inovată în 1974. De tip aparent, ea asigură siguranță în exploatare. Datorită confortului ce-l oferă și atîtor altor caracteristici tehnice superioare, barăcile de șantier din elemente spațiale, realizate la I.R.B. sînt utilizate și de unitățile ARCOM-ului, în organizarea șantierelor din diverse țări și continente.

În anul 1975 se vor fabrica la I.R.B. noi tipuri de elemente spațiale, componente ale barăcilor, cu o gamă nouă de utilități — spălător, sală de mese, vestiar și altele.

Dispozitive mult căutate

Întreprinderea de Reparații Brăila produce și o serie de **dispozitive de ridicat și manipulat sarcini pentru șantierele de construcții.** Unul din acestea este cel destinat manipulării grinzilor tip U 127. Acest dispozitiv servește la manipularea grinzilor de 18 m lungime, cu o greutate pînă la 15 tone, conform proiectului I.P.C.T. 2146. El este alcătuit din profile U 20, care formează talpa unei grinzi cu zăbrele simple, partea superioară a grinzii fiind din oțel rotund. Din aceeași categorie mai face parte și dispozitivul pentru manipulat fîșii cu goluri și grinzi. Acesta este destinat manipulării fîșiilor cu goluri de mai multe tipuri și a grinzilor din beton precomprimat tip G 1, 2,3 și 4; Gj 6; Gj 11, 13, 15. Sarcina utilă a dispozitivului — 4,5 tone. Mai notăm, din aceeași categorie, dispozitivul de prindere cu cercel și două cîrlige pentru sarcini de 1 tf, 3,2 tf și 6,4 tf.

Nu mai puțin largă este și gama de **dispozitive pentru manipularea pachetizată, containerizată și paletizată a diverselor materiale de construcții.** Asemenea utilaje sînt furca echilibrată M. 1.20.00. A, care servește la manipularea și transportul pachetelor de cărămizi și setul de elemente pentru dispozitive de manipulare a sarcinilor pînă la 30 KN. Setul slujește la manipularea unei game diverse de materiale de construcții, ca: geamuri pe capre fixe și mobile, oțel beton în bare, plase sudate plane, panouri azbopan, plăci plane sau ondulate din azbociment și tuburi din azbociment.

Confecții și construcții metalice

Printre realizările de seamă trecute în revistă la adunarea din 1 august, despre care am vorbit, s-a evidențiat și producerea în 1974 a 300 tone confecții și construcții metalice pentru amenajări de tip industrial. De menționat că întreprinderea nu avea înscrisă în plan sarcina fabricării acestor atît de solicitate produse. Meritul colectivului este cu atît mai mare.

Dintre confecțiile și construcțiile metalice realizate la I.R.B., menționăm: stîlpi, ferme metalice, grinzi, bunkere, elemente de susținere, pane etc, etc.

Rezultatele pozitive ale colectivului brăilean, dinamica producției la Întreprinderea de Reparații Brăila se explică — printre altele — prin îmbunătățirea sistematică a fluxului tehnologic și a organizării muncii, prin utilizarea integrală și cît mai judicioasă a spațiilor și utilajelor, dar mai ales prin permanenta specializare a cadrelor. Comuniștii au lansat chemarea ca fiecare muncitor să învețe și o a doua și o a treia meserie. Întreg colectivul a îmbrățișat cu căldură această chemare.

O bună parte din acest colectiv vrednic și entuziast a venit în întreprindere de la țară. Pe lîngă săteni, au venit și sătence, vreo 40 care s-au calificat în cele mai diverse meserii. Tudorița Orzan a devenit sudoriță. Altele sînt vopsitoare, lăcătușimecanici, sudori, strungari. Bucuria tuturor muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de la Intreprinderea de Reparații Brăila va fi chiar mai mare decît cea încercată la 1 august, în ziua cînd într-o adunare, colectivul va sărbători realizarea cincinalului în patru ani și patru luni. Sau poate și mai devreme...

MIRCEA BĂLAN

în lupta cu seceta, au biruit oamenii

Agricultura județului Brăila a cunoscut în ultimele trei decenii o puternică dezvoltare și modernizare, avînd, de la an la an un caracter tot mai intensiv. Aceasta a reeșit cu pregnanță și la Expoziția județeană deschisă în întîmpinarea celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei de sub dominația fascistă. Producția de grîu a județului a fost în 1973 cu 24,4 la sută mai mare decît în 1965, cea de porumb cu 50,6 la sută, cea de sfeclă de zahăr cu 30,2 la sută.

Rezultate deosebite au fost dobîndite și în zootehnie. În 1973, față de 1965, s-au produs în județ, cu 101,4 la sută mai multă carne, cu 12,4 la sută mai mult lapte de vacă cu 45,4 la sută mai multe ouă. În 1975, față de 1970, producția totală de carne obținută în județul Brăila va fi mai mare cu 33,3 la sută la lapte de vacă — cu 22,3 la sută, la lînă — cu 4,8 la sută, la ouă — cu 348 la sută.

Producția agricolă globală a cooperativelor agricole din județ a sporit față de 1968 cu 6 la sută în 1970, urmînd ca în 1975 să fie cu 94 la sută mai mare, iar în 1980, cu 131 la sută. Proprietatea obștească a cooperativelor agricole crescuse în 1973, față de 1962, cu 107 la sută. Veniturile cooperatorilor brăileni cunosc aceeași dinamică grăitoare: 1968—100, 1970 — 110, 1975 — 199; 1980 — 232 la sută.

Politica partidului și statului nostru de modernizare și intensificare a agriculturii, de transformare a producției agricole într-o variantă a muncii industriale, eforturile lucrătorilor ogoarelor stau la baza acestor cote înalte atinse de agricultura brăileană. Numărul tractoarelor fizice a sporit în 1973, față de 1965, cu 38,3 la sută, al combinelor pentru păioase cu 6,6 la sută, al combinelor pentru porumb cu 68,6 la sută. În 1975, suprafața arabilă din județ, ce va reveni la un tractor fizic va fi de 75 ha, față de 80 ha în 1973 și 104 hectare în 1965. Cantitățile de îngrășăminte chimice aplicate anul trecut pe ogoarele brăilene au fost de trei ori mai mari decît în 1965. Cantitatea de îngrășăminte aplicate pe un hectar teren arabil va fi în 1975 de 503 kg față de 258 kg în 1973 și de numai 94 kg în 1965.

SE ASTÎMPĂRĂ SETEA PĂMÎNTULUI

Irigațiile au schimbat și ele fața agriculturii brăilene. Dînd pămîntului apă pe mari suprafețe irigate, țăranul brăilean s-a eliberat de întrebarea chinuitoare dacă va ploua sau nu, dacă rodul va fi bogat. Vaste lucrări de irigații, desecări și îndiguiri s-au făcut în județul Brăila. Terasa Brăilei, terasa Viziru, Insula Mare a Brăilei sînt doar cîteva din sistemele de irigații de unde seceta a fost alungată.

În 1973, suprafața agricolă amenajată pentru irigat era în județ de peste patru ori mai mare decît în 1965, ea reprezentînd circa 30 la sută din total. Și lucrurile nu se vor opri aici. În 1975, ultimul an al actualului cincinal suprafața agricolă amenajată pentru irigat va fi mai mare comparativ cu anul 1970, cu 185,3 la sută.

O PARTE CE EXPRIMĂ, SEMNIFICATIV, ÎNTREGUL

Ce înseamnă irigațiile pentru agricultura cooperatistă a județului am putut vedea în cooperativa agricolă de producție Tudor Vladimirescu, din imediata apropiere a Brăilei. Aici — după cum ne

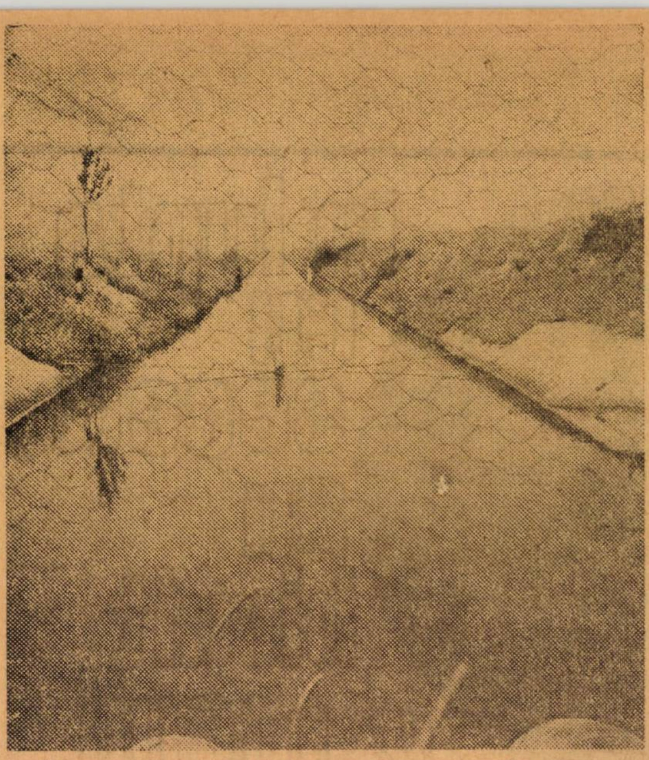

Din canalul magistral, apa pornește de-a lungul și de-a latul miilor de hectare

informase înaintea vizitei, Dumitru Afrăsinei, inginerul șef al consiliului intercooperatist „1 Mai — Brăila", consiliu în componența căruia se află unitatea — încă în 1971 a fost amenajată pentru irigat întreaga suprafață de 2 741 ha. Alături de cooperativele agricole Traian, Cazasu și Scorțaru Vechi, unitatea este racordată la marele sistem de irigații Brăila Nord, care se întinde pe nu mai puțin de 20 000 ha și a fost dat în exploatare de Trustul de construcții și îmbunătățiri funciare Galați în anii 1970—1971. Pe teritoriul cooperativei agricole Tudor Vladimirescu, sistemul se prezintă ca un uriaș păienjeniș de lucrări — canale dalate măsurînd 32 680 ml, conducte subterane 6 380 ml, jghiaburi 11 950 ml. Cu dalele din canale s-ar putea pava întreaga vatră a satului, iar dacă am pune cap la cap conductele și jghiaburile am ajunge cu ele pînă în centrul Brăilei!

Pentru irigat, prin aspersiune, cooperativa a fost dotată cu 56 de agregate, însumînd 2 616 aspersoare și 11 000 tronsoane. Dacă socotim că distanța dintre două aspersoare și două coloane măsoară 24 de metri, iar un agregat are 48 de aspersoare, care funcționează 20 de ore zilnic, înțelegem cum în circa două săptămîni se asigură udarea tuturor celor 2 741 ha. Oricît ar fi de secetos un an, dacă pămîntul primește ploaie artificială la interval de două săptămîni, soarta plantelor nu este periclitată cîtuși de puțin...

Așa s-au petrecut lucrurile în 1974...

Începînd din august 1973 și pînă în iunie 1974, în loc de 50—60 de litri cît ar fi fost necesar să cadă pe metru pătrat, au căzut doar între 7—21 litri. Altădată, cînd pămînturile nu erau irigate, aceasta ar fi însemnat secetă, necaz și amărăciune. Ca în 1947...

Președintele cooperativei agricole, Mihai Gheorghe, cooperatorii Radu Căldăruș, Ion Buzea, Nicolae Mîndroiu, Nicolae Constantin, mulți alții, nu vor uita niciodată ce s-a întîmplat atunci, în 1947. Cîmpul era pîrjolit de uscăciune. Oamenii plecau prin părțile Olteniei și Banatului, unde seceta nu fusese atît de amarnică, după un sac de grîu sau de porumb.

Au mai apucat cei din comuna Tudor Vladimirescu un an secetos, în 1965. A fost anul cel mai prost din istoria cooperativei, cu producțiile și cîștigurile oamenilor cele mai mici.

În 1971, cum spuneam, terenurile unității au fost amenajate pentru irigat. A fost anul în care teama de secetă a început să dispară.

Se apropie culesul bogatei recolte de floarea-soarelui

Producțiile au săltat spectaculos: 4 701 kg grîu la ha în 1972, producție pentru care unitatea a primit „Ordinul Muncii" clasa I; 4 363 kg grîu în 1973; 7 289 kg porumb boabe în 1971 și 7 944 kg porumb boabe în 1973; 2 102 kg soia în 1971; 2 360 kg floarea soarelui în 1971, 2 266 kg în 1973; 65 464 kg sfeclă de zahăr în 1971, 65 877 kg în 1972; 24 669 kg cartofi în 1972; 9 000 kg fîn de lucernă în 1973. Corespunzător, puterea economică a unității a crescut puternic. Față de 11 milioane de lei în anul 1965, valoarea producției globale a atins în 1972, 24 822 000 lei; față de numai 7 milioane lei în 1965, an secetos, veniturile bănești realizate de cooperativă au fost de 15 148 000 lei în 1971 și de 15 597 000 lei în 1973.

În toți anii de după 1971 valoarea normei de categoria întîi a depășit, în fiecare an, 35 lei. De cînd se aplică acordul global, veniturile cooperatorilor au crescut mult. În 1973, Balcan Apostol a realizat un venit total, în bani și produse, de 26 888 lei, Gheorghe Mîndroiu de 27 435 lei, iar Sandu Bogdan de 21 734 lei.

UN AN CA ORICARE ALTUL, ADICĂ ÎMBELȘUGAT

Seceta din prima parte a anului 1974 nu a mai dăunat de astădată culturilor care în lipsă de ploaie naturală, au primit apă prin aspersoare. În anii cu ploi normale unitatea începea irigatul pe la sfîrșitul lunii aprilie. În 1974, oamenii au început să irige culturile cu o lună și jumătate mai devreme, la 15 martie. De atunci și pînă în august s-a realizat udarea I pe 2 741 ha, udarea II pe 2 361 ha, udarea III pe 1 371 ha (între timp, cîmpul fusese eliberat de unele culturi) și udarea IV-a pe 531 ha. În total, cele 2 741 de hectare au primit în 1974, 5 miliarde litri de apă, echivalentul a opt ploi bune, fiecare cu o durată de 5—6 ore.

Întreaga suprafață ocupată cu culturi a avut asigurată în tot timpul vegetației circa 60—70 litri apă pe metru pătrat. Aceasta au realizat-o cei 56 cooperatori motopompiști

Irigată, cultura de soia promite recoltă record

și 150 cooperatori udători, școlarizați, primii ,la S.M.A. „1 Mai" — Brăila, iar secunzii, chiar în cooperativă, la cursurile agrozootehnice de peste iarnă. Stan Anghel, Manole Tuplea și ceilalți motopompiști vădesc multă dragoste, mult interes pentru noua meserie aleasă, îngrijesc motorul motopompei, controlează zilnic aspersoarele pe teren, asigurînd udări uniforme, de calitate. La rîndul lor, Iordana Buza, Gheorghe Iordache, Tudor Ștefan și ceilalți udători, muncesc cu deosebită tragere de inimă. Fiecare udător mută la o distanță de circa 70 de metri, de două ori pe zi, cîte 86 de tronsoane. Un tronson cîntărește 6 kg. Deci, fiecare cară pe zi 1 032 kg. Aceasta e muncă, nu glumă! De aceea ei sînt bine răspătiți, fiecare primind lunar, în cele 5—6

Cu furaje multe și de calitate, producții animaliere mari

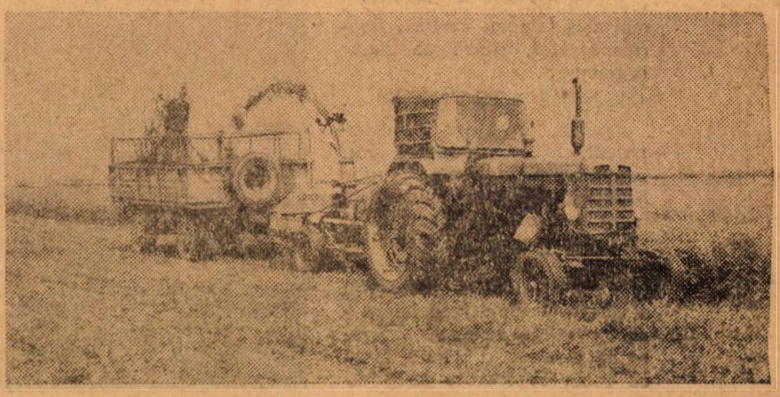

luni de lucru la aspersoare, circa 2 500 de lei.

SOIURI ȘI TEHNOLOGII ADECVATE

Pe măsura hărniciei oamenilor sînt și rezultatele. Dovadă, producțiile medii ce s-au realizat sau se prelimină în 1974. La grîu ,pe 650 ha producția medie a fost de 4 211 kg, iar la orz, pe o sută de hectare, a fost obținută cea mai mare producție la ha din istoria unității, 4 450 de kg, mai mult cu o mie și ceva de kilograme decît prevedea planul. Producțiile medii ce se prelimină se anunță și ele bune: 6 200 kg porumb boabe, 2 400 kg floarea-soarelui, 30 000 kg cartofi, 50 000 kg sfeclă de zahăr; 5 000 kg fîn de lucernă. Producția globală a unității se prelimină la 23 300 000 lei, iar veniturile bănești la peste 16 500 000 lei.

Asemenea producții se obțin și fiindcă unitatea folosește soiuri și aplică tehnologii adecvate culturilor irigate. Fertilizarea solului se face cu cantități mai mari de îngrășăminte chimice decît atunci cînd nu se iriga. Densitatea plantelor este aproape dublă. La porumb, de exemplu, dacă înainte de irigare, densitatea la hectar nu depășea 30 000 de plante, în 1974 s-au lăsat 55 000 de plante. În privința soiurilor, dacă înainte de irigare se cultivau soiuri rezistente la secetă, dar de producții mici, acum „cale liberă" se dă numai soiurilor de mare productivitate: HS 300 și HS 225. În sfîrșit, în condiții de irigare, utilizarea ierbicidelor pentru distrugerea buruienilor a căpătat un caracter larg, mai ales la soia, cartofi, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr și porumb.

IRIGAȚIILE ȘI ZOOTEHNIA ...

Așadar, irigațiile au propulsat, în numai patru ani, cooperativa agricolă Tudor Vladimirescu printre unitățile fruntașe din județ și din țară. Și tot irigațiile „au schimbat la față" — cum zice președintele unității, Mihai Gheorghe — și zootehnia. Datorită marilor cantități de furaje obținute pe terenurile irigate, la fel ca toate sectoarele cooperativei, zootehnia a devenit un sector înfloritor, puternic. Producțiile medii de lapte de vacă depășesc 2 000 de litri, de la un efectiv de 650 de vaci, din 1 150 bovine. În 1974, unitatea livrează la fondul central al statului 90 tone carne de porc, 750 000 ouă și 24 tone carne pui de frigare.

Fermă modernă, producții mari

Toate aceste succese ale cooperativei agricole Tudor Vladimirescu sînt rodul muncii neobosite a oamenilor săi, al sprijinului puternic, susținut pe care ea îl primește din partea statului.

VASILE TUDOR

Curînd va începe recoltatul soiei

DESPRE PĂMÎNT, APĂ ȘI PRODUCȚII MARI

Dialog cu inginerul VIRGIL MATEI director în Centrala de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare

— Atît în unitățile agricole de stat, cît și în cele cooperatiste se desfășoară un amplu proces de modernizare și de intensificare a producției agricole, proces în cadrul căruia lucrările de îmbunătățiri funciare au un rol primordial. Sînteți specialist cu activitate îndelungată în acest domeniu și de aceea vă invit la un dialog despre pămînt și apă, obiectivele mari ale Centralei.

— Ca fiu al satului, ca unul care mă găsesc în permanență printre lucrătorii ogoarelor, știu bine ce înseamnă pentru țăran pămîntul și apa. Despre pămînt și ploaie vorbește săteanul și acum, cu aceeași dragoste și căldură, cu care vorbea cu mii de ani în urmă. Îl auzi spunînd: „Pămîntul te naște, pămîntul te crește" sau „ploaia e aur". Cum bine știți, mai ales în ultimii ani, partidul și statul acordă o atenție deosebită folosirii cu eficiență sporită a terenurilor agricole. A fost elaborat un amplu program de îmbunătățiri funciare, au fost prevăzute sarcini pentru folosirea cu maximă răspundere a resurselor de apă. Din suprafața totală a țării, de 23 750 000 ha, agricultura folosește circa 10 milioane. Din acestea, pe circa 5 milioane de ha sînt necesare a se executa lucrări de îmbunătățiri funciare, ca urmare fie a lipsei de apă, fie a excesului de umiditate, fenomene care produc, an de an, pagube importante. De aici necesitatea unor eforturi deosebit de mari. Mai trebuie reliefat și faptul că așezarea țării noastre în sud-estul Europei, avînd o mare diversitate de relief, climă, vegetație și sol, implică rezolvarea diferențiată a acțiunii de îmbunătățiri funciare, pe bazine hidrografice, cu amenajare integrală și complexă a lucrărilor — combaterea eroziunii solului, regularizare, acumulări, îndiguiri-desecări, irigații etc. Însemnatele investiții făcute pînă în prezent au permis amenajarea pentru irigat a peste 1 250 000 ha, 1 500 000 ha îndiguiri-desecări și combaterea eroziunii solului pe 700 000 ha. Sînt lucrări care au o contribuție majoră în procesul de modernizare și de creștere intensivă a producției agricole, de transformare a acestei producții într-o variantă a muncii industriale. Sînt lucrări care ridică în fața centralei și întreprinderilor noastre, sarcini uriașe privind buna exploatare a pămîntului.

— Referiți-vă, vă rugăm, la aceste sarcini ce stau în fața centralei de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare...

— Centrala de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, care din 1971 funcționează ca unitate specializată în exploatarea marilor sisteme de îmbunătățiri funciare — irigații, îndiguiri-desecări, gospodărirea apelor etc. — se dovedește cadrul organizatoric cel mai adecvat etapei actuale pentru a sprijini unitățile agricole în folosirea și întreținerea amenajărilor de irigații-desecări. Centralei îi mai revine și sarcina majoră de introducere în ritm accelerat a întregului complex de măsuri tehnice și de tehnologii noi, specifice agriculturii pe terenurile amenajate pentru irigații, pe cele pe care s-au executat îndiguiri-desecări sau lucrări de combatere a eroziunii solului. Volumul activității centralei și întreprinderilor noastre sporește de la an la an, în raport cu creșterea suprafețelor irigate, îndiguite și desecate și a celor pe care s-au executat lucrări mari de combaterea eroziunii solului. Suprafețele respective le-am precizat în răspunsul la prima întrebare. Aici voi reliefa ca un exemplu, dinamica suprafețelor irigate în perioada 1960-1973 și cîteva din prevederile cincinalului viitor, care ne vor spori considerabil volumul de activitate. Suprafețele irigate au crescut astfel: 1960 — 200 000 ha; 1970 — 730 000 ha; 1973 — 1 250 000 ha, urmînd a ajunge în anul 1980 la 3 milioane hectare, adică de 15 ori mai mult decît cu două decenii în urmă. În viitorul cincinal — reții numai datele care privesc direct centrala noastră de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare — se va amenaja pentru irigații o suprafață de circa un milion hectare, se vor executa lucrări de desecări pe 1,1 milioane hectare și acțiuni pentru combaterea eroziunii solului pe o suprafață de peste 800 000 hectare. Ce înseamnă în fond aceste cifre? Înseamnă deosebit de mult pentru creșterea producției agricole, pentru transformarea acesteia într-o variantă a muncii industriale. Este demn de reținut faptul, că prin executarea lucrărilor de mai sus a căror exploatare, în bună parte o vom prelua o dată cu intrarea lor în funcțiune — mă refer la sistemele mari —, amenajările pentru irigații vor

prezentă mai mult de jumătate din suprafața irigabilă în condiții economice; vor fi îndiguite-desecate peste 40 la sută din terenurile agricole care necesită asemenea lucrări; vor fi ameliorate, prin lucrări de combatere a eroziunii solului, circa o treime din suprafețele agricole care reclamă asemenea lucrări. Iată deci volumul de sarcini ce ne revin în perspectivă și cărora sîntem ferm hotărîți să le facem față în cele mai bune condiții. Și aceasta, deoarece sîntem pe deplin conștienți de rostul activității noastre în complexul de acțiuni ce se întreprind la scară națională pe linia modernizării și creșterii intensive a producției agricole.

— O demonstrație cu cifre concrete a aportului Centralei la sporirea producțiilor medii la porumb și floarea—soarelui, pentru a ne limita doar la două din cele mai „însetate" culturi ar fi și mai convingătoare...

— Ca urmare a sprijinului efectiv acordat de Centrală și întreprinderile subordonate unităților agricole s-a reușit ca de la an la an, gradul de utilizare a fondului amenajat să crească în mod considerabil. În 1970, udarea întîi s-a făcut pe 56 la sută din suprafețele amenajate pentru irigații: în 1973, pe 72 la sută; în 1974, numai pînă la 2 august, prima udare s-a executat pe 91 la sută din fondul irigat. Iată și dinamica udăriilor II și III. Udarea II: 1970 — 32 la sută; 1973 — 66 la sută; 2 august 1974: sută la sută, iar udarea III: 1970 — 17 la sută; 1973: 66 la sută și 2 august 1974: 89 la sută. Această evoluție la cele trei udări s-a repercutat, firește, pozitiv, în cel mai înalt grad asupra producțiilor la toate culturile irigate. Exemplific, la sugestia ce mi-ați dat-o, deși mai sînt și alte multe culturi, la fel de însetate, dacă nu și mai mult, cu porumbul și floarea—soarelui. Este însă, drept că acestea două ocupă suprafețe irigate din cele mai mari. În 1970, cînd procentajele atinse la cele trei udări au fost mult mai mici decît în 1973, și producțiile medii obținute la cele două culturi irigate au fost mici. Dacă în 1970, la porumb irigat, producția medie pe țară a fost de 4 598 kg, ea a ajuns în 1973, la 4 955 kg porumb boabe stas; la floarea—soarelui în cultură irigată, producția medie a fost în 1970 de 1838 kg iar trei ani mai tîrziu 2 095 kg la hectar.

— În final, ar fi util de menționat cîteva din căile, mijloacele, măsurile și metodele prin care Centrala și întreprinderile sale au reușit să asigure o bună exploatare a marilor sisteme de îmbunătățiri funciare — irigații, îndiguiri-desecări, gospodărirea apelor.

— Cîteva din modalitățile de realizare a sarcinilor ce ne revin le-am menționat mai înainte. Aș mai reliefa doar cîteva mai importante: subliniez că în marile sisteme de irigații s-au organizat și funcționează 37 centre de avertizare și îndrumare tehnică pentru irigații, care stabilesc săptămînal, rezerva de umiditate din sol la fiecare unitate agricolă și cultură. Pe baza acestor determinări se emit buletine de avertizare a udărilor, creîndu-se astfel unităților agricole condiții să irige în mod științific. Totodată, în fiecare sistem au fost organizate echipe de intervenție, încadrate și dotate corespunzător, care remediază operativ orice avarie sau defecțiune accidentală de pe rețeaua de canale și conducte îngropate, din administrarea atît a întreprinderilor de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare (I.E.L. I.F.), cît și a beneficiarilor.

Pentru satisfacerea cerințelor unităților agricole, în fiecare întreprindere din subordine s-au organizat, în cadrul secțiilor mecanice, ateliere specializate pentru repararea conductelor și aspersoarelor. Este demn de relevat că multe din utilajele necesare depanării — instalația pentru recalibrarea conductelor de aluminiu, standul pentru probarea hidraulică a conductelor reparate, standul pentru probarea hidraulică a aspersoarelor reparate și altele — au fost concepute și realizate în atelierele întreprinderilor noastre, în cadrul acțiunii de autoutilare. Tot prin autoutilare, întreprinderile au confecționat 160 dispozitive și piese utilizabile la întreținerea și exploatarea lucrărilor, dispozitive și piese care sporesc productivitatea muncii, reduc efortul fizic, contribuind, totodată, la realizarea unor importante economii.

Pentru reducerea forței de muncă la aplicarea udărilor, începînd cu 1974 s-a introdus mutarea mecanizată a aripilor de aspersiune. Prin aceasta, forța de muncă manuală utilizată se reduce de trei-patru ori, în condițiile realizării sporurilor de producție prevăzute în documentațiile tehnico-ecoomice. În același scop, întreprinderile au fost dotate cu utilaje de înaltă productivitate — escavatoare tip Castor și Herder, curățitoare de canale etc.

O grijă deosebită am acordat-o perfecționării pregătirii profesionale. Numai în 1974 au fost instruiți 442 specialiști și 4 832 muncitori din rețeaua Centralei. Concomitent, Centrala a sprijinit instruirea cadrelor din unitățile agricole, prin numeroase lecții cu caracter practic, expuse la casele agronomului. Adaug că în județele din raza marilor sisteme de irigații au fost instruiți și școlarizați în 1974, 1 291 specialiști și peste 12 000 muncitori din care circa 10 000 mecanici motopompiști din unitățile agricole.

Reducerea pierderilor de apă ne preocupă de asemenea, îndeaproape. În acest scop, a fost generalizată folosirea în sistemele de irigații a unor chituri noi pentru etanșarea jghiaburilor și canalelor, garnituri de cauciuc microporos pentru etanșat jghiaburi și stăvilare. O problemă majoră o constituie și programarea și dirijarea corectă a apei în sisteme. Pentru aceasta, la nivelul fiecărui sistem de irigații s-a organizat un dispecerat, condus de specialiști care urmăresc în permanență asigurarea optimă și fără risipă a apei necesare.

DAN TICU

Realizări și perspective în dezvoltarea comerțului cooperatist la sate

Ca urmare a dezvoltării industriei, a producției bunurilor de consum, statul pune la dispoziția populației rurale mărfuri tot mai multe și mai bune. Creșterea veniturilor bănești ale țărănimii, sporirea și diversificarea consumului în mediul rural determină o continuă dezvoltare și perfecționare a activității comerciale desfășurate de cooperația de consum, asigurarea de către aceasta a aprovizionării în tot mai bune condiții a tuturor localităților sătești.

Printr-o rețea de peste 32 000 de unități, cooperația de consum asigură aprovizionarea cu întregul sortiment de produse alimentare și nealimentare a unei populații de peste 13 600 000 de locuitori, desfășurîndu-și activitatea în 2 658 comune administrative, cu 13 149 de sate aparținătoare, 188 centre muncitorești, 36 stațiuni balneo-climaterice și 97 de orașe. Îmbunătățirea substanțială a aprovizionării populației de la sate cu mărfuri de consum apare evidentă. De peste nouă ori mai mare este în 1974 față de 1950, volumul de mărfuri desfăcut prin unitățile noastre — produse alimentare, nealimentare, cărți, în alimentația publică.

La solicitările mereu crescînde ale populației de la sate pentru mărfurile de folosință îndelungată, cooperația de consum a vîndut prin unitățile sale, în 1973, 42 267 mașini electrice de spălat, 51 246 frigidere, 143 194 aparate de radio, 43 351 mașini de cusut, 100 750 televizoare. În perioada 1965—1973, volumul mărfurilor nealimentare comercializate prin unitățile cooperației de consum a crescut cu 61,4 la sută. Creșteri importante au fost consemnate și în sectorul alimentației publice, care a cunoscut transformări importante. Locul bufetului în care se consumau mai ales băuturi alcoolice, l-au luat birtul, ospătăria, gogoșeria, patiseria, plăcintăria și cofetăria în care accentul se pune pe producția proprie. Față de anul 1965, în 1973, desfacerile în alimentația publică au sporit cu 129,3 la sută, ponderea acestui sector în comerțul cooperatist reprezentînd 17,2 la sută.

O asemenea rapidă creștere a volumului de desfaceri la sate — de nouă ori, într-un sfert de veac — a determinat, în paralel, o amplă dezvoltare, diversificare și modernizare a rețelei de unități. În localitățile în care își desfășoară activitatea, cooperația de consum a construit peste 6 250 de unități comerciale, dintre care cca 630 în construcții din cele mai moderne, mari, etajate. La finele anului 1973, ea dispunea de 2 321 supermagazine, magazine universale și complexe comerciale, 9 164 magazine mixte, 4 716 magazine alimentare, 4 731 magazine nealimentare, 538 de restaurante, 6 688 bufete, bodegi, birturi și ospă-

tării, 1 552 cofetării, patiserii, plăcintării și gogoșerii.

Cooperația de consum aduce o importantă contribuție și la activitatea de servire turistică. Peste 200 de unități turistice, printre care un sat de vacanță, la Mamaia, cu unități specifice multor județe, hanuri, cabane, hoteluri, moteluri și campinguri, cu o capacitate de 30 000 locuri la mese și 5 600 locuri de cazare, amplasate pe principalele trasee turistice, în locuri dintre cele mai pitorești, se bucură de multă apreciere din partea turiștilor români și străini.

În proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, se prevede ca în concordanță cu dezvoltarea industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri ale producției materiale, să se extindă și rețeaua de desfacere cu amănuntul a mărfurilor și cea de prestări servicii. De asemenea, se prevede că pentru crearea unei rețele de orașe și centre urbane repartizate echilibrat pe întreg teritoriu țării, 80 de comune se vor transforma în viitorul cincinal, în centre orășenești.

În lumina acestor obiective, activitatea comercială a cooperației de consum va căpăta noi dimensiuni. Schimbările profunde intervenite la sate în structura populației și creșterea însemnată a veniturilor provenite din munca depusă în unitățile agricole de stat și cooperatiste generează noi cerințe, cărora va trebui să le facem față, îndeosebi în ceea ce privește construcțiile de locuințe și înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de uz îndelungat. Pe de altă parte, diversificarea continuă a producției industriale, gama sortimentală largă ce se va pune la dispoziția populației impune o preocupare și mai susținută din partea cooperației de consum pentru aducerea în permanență la sate a unui volum sporit și divers de mărfuri, mereu îmbunătățit și tot mai corespunzător, ca structură, cerințelor populației rurale. În viitorul cincinal, desfacerea mărfurilor cu amănuntul prin rețeaua cooperației de consum va fi cu 53 la sută mai mare decît în cincinalul 1971—1975, cu un ritm mediu anual de creștere de 8,2 la sută.

Un ritm mai înalt de creștere se prevede în județele în care industria și agricultura urmează să se dezvolte la un nivel superior celorlalte județe și în care vor spori corepunzător atît numărul de salariați, cît și veniturile populației. Un accent deosebit se va pune și în continuare pe dezvoltarea comerțului cu mărfuri nealimentare, iar în cadrul acestuia, pe produsele de folosință îndelungată, de uz gospodăresc, care concură la mărirea gradului de confort al fiecărei familii sau, cu o expresie mai sugestivă, la „aducerea orașului, a urbanului, în sat".

O dată cu creșterea cantitativă a fondului de marfă pus în desfacere, fond de marfă variat, de o tot mai bună calitate și corespunzător celor mai diverse cerințe, organizațiile cooperației de consum vor acționa și în direcția îmbunătățirii bazei proprii tehnico-materiale. Aceasta se va realiza prin dezvoltarea și modernizarea rețelei de desfacere cu amănuntul, crescînd suprafața comercială raportată la mia de locuitori; prin construirea de noi unități mari ca supermagazine și supercoop-uri, prin care să se poată comercializa în condiții civilizate, întreaga gamă de mărfuri solicitate la sate. În viitorul cincinal, se prevede construirea unei suprafețe comerciale utile de 560 000 mp, ajungîndu-se în anul 1980 la 3 100 000 mp, față de 2 542 000 mp, existenți la finele anului 1973. În ampla acțiune de dezvoltare a rețelei de unități, se va acorda prioritate județelor a căror bază tehnico-materială este mai slabă în prezent, ca și localităților care urmează să-și dezvolte economia și întreaga viață și activitate pe principiile superioare de organizare și sistematizare urbană. Un accent deosebit se va pune și pe pregătirea și specializarea cadrelor, în scopul îmbunătățirii și creșterii gradului de servire. Mii de tineri ai satului își vor însuși astfel noi meserii pe care le vor putea exercita chiar în localitatea natală.

Realizările din ultimii ani ale comerțului cooperatist și perspectivele sale în viitorul cincinal ilustrează mersul său ascendent, importantul său loc în economia națională. O economie dinamică, armonios echilibrată, în plin proces de modernizare nu se poate dezvolta fără un comerț dinamic, eficient, modern, acesta putînd aduce la rîndul său o contribuție la promovarea progresului economic general, la stimularea dezvoltării celorlalte ramuri ale economiei naționale cu care este în legătură. În cadrul programului elaborat de partid pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, rolul cooperației de consum crește substanțial, ea ocupînd un loc tot mai însemnat în ansamblul vieții social-economice, încadrîndu-se organic în economia noastră națională, în întreaga viață socială a țării. Ea va acorda și în viitor cea mai mare atenție aprovizionării și servirii corespunzătoare a populației rurale, satisfacerii la nivel corespunzător a nevoilor acestei populații, în condițiile ridicării neîncetate a standardului de viață și sporirii exigențelor acesteia.

ANIBAL STĂNESCU
director adjunct în Centrocoop

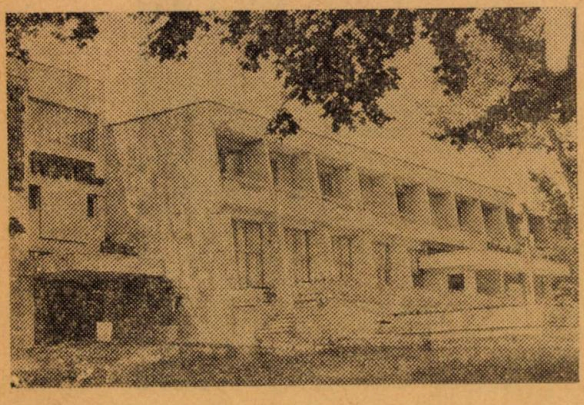

POMICULTURA — CARTEA DE VIZITĂ A ÎNTREPRINDERII JUDEȚENE DE LEGUME-FRUCTE VÎLCEA

Una din cele mai mari satisfacții ale colectivului Întreprinderii județene de legume-fructe Vîlcea o constituie faptul că a contribuit din plin la dezvoltarea pomiculturii în județ. Față de 1960, numărul pomilor și al hectarelor ocupate cu livezi s-a dublat, ajungînd la 35 000 de hectare. 6 528 700 de pomi de rod și 679 000 pomi în plantații tinere cuprinde această întinsă suprafață. Anii 1960, 1961 și 1962 constituie perioada plantărilor masive. Ulterior, s-au plantat anual cîte 400—500 ha livezi pentru completări de perimetre, încheieri de masive și plantații noi. În felul acesta, pomicultura, care se bucură de condiții climatice și pedologice dintre cele mai favorabile și de veche tradiție pe meleagurile vîlcene a devenit în județ una din subramurile agricole cele mai importante, care dă aproape 8—9 la sută din producția totală de fructe a țării.

Pe pantele domoale ale dealurilor și în depresiunile Horezu, Pietrari-Bodești, Stoenești-Dobriceni, Olănești, Berislăvești și altele se întind plantațiile în care predomină prunul. Locul doi îl ocupă mărul, apoi părul. Se mai întîlnesc caisul, vișinul, nucul, coacăzul și gutuiul. Mărul se dovedește a fi mai adaptat condițiilor din lungul văii Oltului unde formează plantații în masiv — zonele Călimănești-Bujoreni-Goranu. O cultură nouă, introdusă prin eforturile colectivului întreprinderii — după cum ne relata directorul Constantin Neofit și inginerul șef Mihai Diaconu — și care a cunoscut o mare și rapidă extindere în județ este căpșunul. Această cultură ocupă în prezent 752 de hectare — locul doi pe țară, ca suprafață, după județul Satu Mare. În 1974, din Vîlcea s-au preluat la fondul de stat 4 500 tone de căpșuni.

Semiindustrializarea este bine organizată în întreprinderea județeană de legume fructe Vîlcea. Anual, din peste 2 000 tone căpșuni se produc pulpe și sucuri, iar din peste 4 000 tone mere și prune, pulpe și macrouri. Totodată, anual se deshidratează circa 1 500 tone prune și 500 tone mere și pere.

Întreprinderea acordă o mare atenție achiziționării de fructe din gospodăriile populației. În 1974, se prelimină preluarea a 30 000 de tone — 18 000 tone prune, 7 000 tone mere, 3 000 tone căpșuni și 2 000 tone nuci, pere, cireși, vișine. Gospodăriile populației primesc pentru livrarea acestor cantități peste 65 milioane lei. Realizarea unor asemenea producții și venituri ridicate se datoresc și sprijinului pe care întreprinderea îl acordă populației — în 1974 I.J.L.F. Vîlcea a livrat pomicultorilor peste 300 de tone îngrășăminte chimice, a dat peste 20 milioane lei avansuri bănești pentru întreținerea culturilor, 7—8 milioane stoloni de căpșuni produși în pepinierea Institutului de cercetări pomicole Mărăcineni, circa 50 000 pomi și 30 000 arbuști.

Este de remarcat și preocuparea întreprinderii pentru introducerea de tehnologii noi, avansate în sectorul pomicol — plantarea stolonilor de căpșuni în perioada 15 august—15 septembrie cînd procentul de prindere este mai ridicat și înrădăcinarea mai puternică, ceea ce le sporește rezistența la ger; plantările de pomi numai toamna, anotimp cînd procentul de prindere este incomparabil mai mare decît primăvara, ajungînd pînă la sută la sută.

I.J.L.F.—Vîlcea și-a înscris drept obiective majore în cincinalul viitor dezvoltarea și modernizarea pomiculturii în județ. Se vor planta în această perioadă încă 1200 ha, dintre care: 260 ha nuc căruia, iubitor de climat mai adăpostit, i se vor rezerva, ca și pînă acum, ariile depresionare din zona deluroasă, 250 ha vișin-cireș, 150 ha măr, în cultură intensivă, 230 ha prun, 50 ha coacăz negru și 50 ha smeură. În proporție de 90 la sută, materialul săditor necesar județului se va realiza în pepiniera extinsă și modernizată a întreprinderii agricole de stat Rîmnicu Vîlcea.

Legumicultura, coordonată și îndrumată de întreprindere ocupă 1 200 hectare, în 52 cooperative agricole. De pe această suprafață, în 1974 se preiau 10 000 de tone tomate, ardei gras, gogoșari, castraveți, fasole, rădăcinoase, ceapă și alte legume. În felul acesta, cu excepția legumelor extratimpurii, se asigură din fondul propriu aprovizionarea în întregime a populației județului și a turiștilor veniți în număr mare, mai ales în sezonul estival la stațiunile balneo-climaterice de pe valea Oltului. Pentru buna aprovizionare a populației vîlcene și a turiștilor, întreprinderea și-a creat o amplă și modernă rețea de peste o sută de magazine noi, spațioase, în complexe comerciale, cărora li se adaugă chioșcuri tip litoral și tonete, amplasate în punctele de mare afluență a consumatorilor.

Începînd cu 1975, producția legumicolă în județ se va concentra în numai 24 cooperative agricole — Voicești, Ionești, Galicea, Olanu, Drăgășani, Ștefănești, Nicolae Bălcescu, Stoicani și altele. Aceste unități au condiții pedoclimatice mai favorabile, ca și posibilități de irigare și mecanizare. În unitățile care vor rezerva legumiculturii suprafețe de peste o sută de hectare se vor crea ferme legumicole. Sînt doar cîteva din relizările și preocupările de viitor ale unui colectiv harnic, competent și plin de inițiativă.

TRIF. DĂNESCU

UN ALIMENT DELICIOS — CONSERVELE DE HERING, STAVRID, SARDINĂ ȘI MACROU

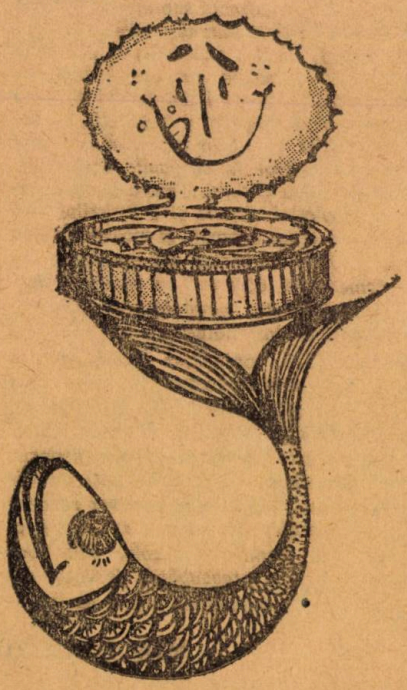

De ani și ani, traulerele românești străbat întinderile albastre ale oceanelor și mărilor îndepărtate, pescuind heringul, stavridul, macroul și sardina, a căror carne este bogată în proteine, grăsimi și fosfor, ușor digerabilă, conținînd multe calorii.

Prelucrarea peștelui oceanic pe navele românești se face în condiții desăvîrșite de iginenă. Astfel, congelarea se efectuează la minus 35-40 grade Celsius, în tunele sau în dulapuri de congelare. Transportul se face în mari depozite frigorifice la temperaturi constante de minus 18-20 grade Celsius.

Însemnate cantități de hering, macrou, sardină și stavrid sînt prelucrate în fabricile industriei peștelui. Conservele se produc într-un sortiment variat. Macroul, stavridul, heringul și sardina în sos de tomate — ultimul, sortiment nou — constituie o mîncare gustoasă și cu valoare alimentară ridicată. Conservele de pește oceanic sînt condimentate, iar sosul lor conține pastă de tomate, zahăr, ulei, ceapă. Din cele patru specii de pește, cu calități alimentare deosebite și cu gust fin, se mai prepară diverse sortimente cu legume și sos de tomate condimentate, macrou cu fasole boabe, ghiveci și ostropel de stavrid și macrou, plachie de stavrid ori de macrou. Un aperitiv gustos, cu mare valoare nutritivă îl constituie hașeul de macrou sau stavrid, avînd ca adaos, pe lîngă pește, legume prăjite în ulei, apoi tocate și amestecate cu orez și sos picant de tomate. Macroul și heringul, ca și sardina în ulei se consumă ca atare sau cu adaos de zeamă de lămîie, constituind un aperitiv superior, cu gust plăcut și valoare alimentară ridicată. Un alt aperitiv solicitat se obține prin prelucrarea macroului, sardinei și stavridului sub formă de conserve în ulei picant, cu un gust deosebit de plăcut, dat de ardeiul și boiaua de ardei ce se introduc ca ingrediente în uleiul de floarea-soarelui.

Delicioase sînt și conservele din pește oceanic în ulei cu aromă de fum (ulei de floarea-soarelui aromatizat cu fum).

Am arătat doar cîteva din sorturile de conserve preparate din cele patru renumite specii de pește oceanic, pescuite în largul oceanelor și mărilor de traulerele din flota românească. Gustul heringului, stavridului, sardinei și macroului conservate este tot atît de plăcut — datorită preparării și ingredientelor — ca și cel al peștelui proaspăt.

În fiecare cutie de conserve cu hering, stavrid, sardină sau macrou, găsiți un fel complet și savuros de mîncare, bun pentru mese cu invitați, ca și pentru un prînz sau o gustare la munca cîmpului ori cînd sînteți în drumeție.

Heringul, macroul, stavridul, sardina... Patru specii de pește, cunoscute din vechime, în lumea întreagă pentru calitățile lor alimentare deosebite, pentru gustul lor fin, plăcut.

În încheiere, o întrebare: știați că valoarea nutritivă a unui kg. de pește oceanic este egală cu 1,900 kg. carne de porc, sau 6 litri lapte, sau 32 ouă, ori 9,500 kg. cartofi?

Poftă bună!

TUDOREL DIMA

FAIMA TUICII BĂTRÂNE DE PITEȘTI

Întreprinderea viei și vinului Argeș are o contribuție deosebit de importantă la dezvoltarea podgoriilor și livezilor de pruni în județ. Cîteva date atestă grăitor această dezvoltare. În 1973 față de 1970, producția medie de struguri, pe județ, a fost mai mare cu 2496 kg; în total s-a obținut în aceeași perioadă un spor de producție de peste 1940 de tone struguri. În 1974 se preliminează depășirea atît a producției totale, cît și medii, atinse în 1973.

Suprafețele ocupate cu viță nobilă au cunoscut și ele o dinamică impresionantă — de la numai 40 ha în 1958, la 4455 ha în prezent, din care în cooperativele agricole, 1800 ha. Dacă cu ani în urmă, în Argeș, erau cunoscute doar două zone viticole, Ștefănești și Dealul Viilor, în prezent, podgoriile se întind în întreg sudul județului și îndeosebi în zonele Costești, Ștefănești, Topoloveni și Leordeni. Alături de munca spornică a cooperatorilor, o contribuție de seamă la extinderea podgoriilor și creșterea producțiilor au adus-o — cum spuneam — specialiștii și tehnicienii întreprinderii viei și vinului. Ei au dat permanent sprijin de specialitate unităților de producție cărora le-au livrat, de asemenea, material săditor din soiuri valoroase, material pentru legat via și pesticide pentru combaterea bolilor și dăunătorilor. Tot întreprinderea este aceea în ale cărei ateliere sînt reparate prompt și bine utilajele necesare lucrului în vii.

Sprijinul întreprinderii viei și vinului este puternic resimțit și de proprietarii livezilor de prun. Numărul prunilor era în Argeș în toamna lui 1973 de 5 milioane, de la care se preliminează în 1974 o recoltă de 54000 tone prune. Din această cantitate, întreprinderea va prelua 25000 de tone pentru fabricarea renumitei țuici bătrîne. Cooperativele agricole care i-au livrat în ultimii ani cele mai mari cantități de prune pentru țuică au fost cele din Vlădești, Topoloveni, cele din platforma Cotmeana și din zona Curtea de Argeș, unități cu ale căror prune se produce țuică mult apreciată și de consumatori din numeroase țări ale lumii.

Din strugurii și prunele primite, întreprinderea fabrică un sortiment variat de vinuri și rachiuri. La combinatul întreprinderii, într-o singură lună, se îmbuteliază patru milioane de sticle de diverse capacități. Rachiurile naturale și spirtoase numără 80 de sorturi. Dintre acestea, sînt cu deosebire apreciate de consumatori: țuica superioară de 32 sau de 28 de grade tărie alcoolică, țuica bătrînă de Pitești, țuica selecționată de 24 grade, țuica bătrînă de 36, 32 și 28 de grade, șliboviță de 38 de grade, spuma de drojdie de 36 grade, rachiul din drojdie de 45 și 30 grade, vodca de 36 grade, romul de 40 grade și special de 38 grade. Este, de asemenea, bogat sortimentul de vinuri și coniacuri produse aici — vinul superior de masă de 9 grade, vinul de regiune Topoloveni, vinul superior de regiune Ștefănești, iar dintre sorturile mai noi, vinurile albe Riesling de Ștefănești, vin sec, Fetească specială de Costești, și Pinot gris de Leordeni, ambele demiseci, precum și vinul negru Cabernet Sauvignon Costești. Coniacurile Tomis, special Zarea și cu trei stele sînt mult apreciate de consumatori, ca și vermuturile alb și roșu.

Cele mai noi sortimente de băuturi, realizate de I.V.V.-Argeș în anii 1973 și 1974 sînt: rachiul superior de drojdie de 36 grade, rachiul din vin de 40 de grade, romul superior de 36 grade, vodca extra de 40 de grade și extra de 45 grade. Sînt în pregătire trei noi coniacuri speciale cu denumiri locale sugestive — Trivale, Dracula și Iezer, toate cu gusturi specifice, provenite din distilate vechi de vinuri din podgoriile Ștefăneștilor, Topolovenilor, Costeștilor și Leordenilor.

Strădaniile depuse de inginerii, muncitorii și tehnicienii întreprinderii se concretizează și în realizările de plan pe primele nouă luni ale anului 1974. Astfel, planul la producția globală a fost depășit, cu 5 279 000 lei, la producția marfă cu 13 835 000 lei, iar cel al livrărilor la export cu 701000 lei. Sînt rezultate care atestă o activitate susținută, hărnicie și pricepere.

GH. LUNGEANU

O SEARĂ LA LENAUHEIM

Era într-o joi și dinspre căminul cultural răzbăteau în stradă glasurile și risetele tinerilor comunei. Era joi, băieți și fete dansau sau se plimbau pe străzi, iar cei mai în vîrstă și bătrînii ședeau de vorbă în fața caselor, pe bănci. Ziua de muncă se terminase, dar grijile cîmpului ori ale zootehniei stăruiau în discuțiile tuturor pentrucă oamenii din comuna asta poartă de mulți ani pe umeri „povara" unei faime dobîndită tocmai prin 1961, cînd președintele cooperativei agricole primise, pentru rezultatele obținute, cel mai înalt titlu: Erou al Muncii Socialiste. Gloria se dobîndește greu, dar se păstrează și mai greu. Cele trei „Ordinul Muncii" clasa I, decernate unității, au venit să răsplătească tocmai marile eforturi făcute ca acest inimos eșalon să nu piardă cadența, să nu se rupă din plutonul din ce în ce mai numeros al unităților care merg pe drumul transformării socialiste a satului românesc. Recordurile cad mereu, alți și alți campioni se ridică, oamenii îmbătrînesc, unii obosesc, tradiția însă e preluată, și aici, la Lenauheim, de tineri ambițioși care vor ști să ducă mai departe renumele cîștigat cu atîta trudă de cei vîrstnici.

Era joi, ziua se topise aproape toată în negura nopții, becurile începuseră să lumineze pe stîlpi cînd s-a terminat adunarea oamenilor muncii de la S.M.A. Discuțiile se prelungeau pe drum, oamenii se împrăștiau și parcă cele hotărîte acolo mergeau cu oamenii laolaltă, semănîndu-se în toată comuna.

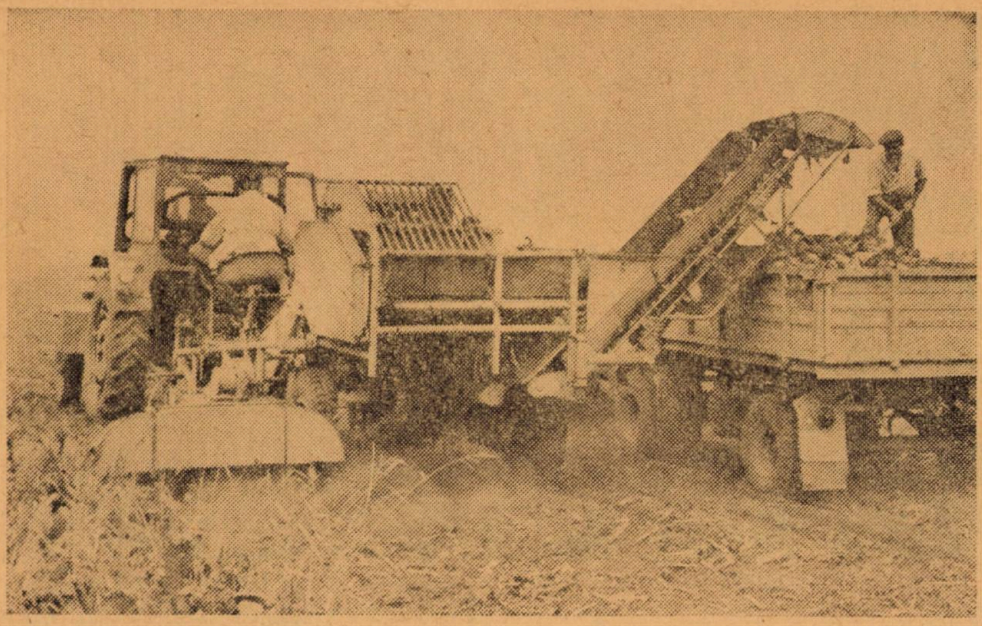

Spre sediul cooperativei agricole Unirea se îndrepta un om pe care-l cunosc de mai bine de un deceniu: președintele VIOREL UIBARU.

— Greu, nu-i așa?

— Din ce în ce mai greu... Nu mi-e plăcut să aflu că ne-o iau alții înainte, ținem la faima noastră, dar chiar atunci am o bucurie. Bucuria că așa se ridică satul nostru; să fie cît mai mulți eroi, cît mai mulți decorați, cît mai multe recorduri doborîte.

— Anul ăsta ce faceți?

— Bine, avem producții bune. La grîu 4 461 kg la hectar, pe vreo 600 de hectare am bătut peste 5300. Stăm bine peste tot. Și la porumb și la sfeclă și la cînepă și la zootehnie.

— In '73 ce distincții ați primit?

— Cam slab anul trecut. Trist, dcr n-am luat decît o mențiune pentru producția de carne... Vin mereu alții din urmă...

— Anul ăsta?

— Sperăm la mai mult. La porumb, la soia, la cînepă. Au muncit bine oamenii: la grîu Stan Pîrvan și Pavel Bandu au fost fruntea frunții, la porumb Vasile Hălăucă, la sfeclă de zahăr Emilia Dan și Nicolae Wolf, la cînepă Maria Băbuț și Petru Sehi...

— Și în zootehnie?

— La porcine Maria Hodoroabă și Roman Bugaru, iar la vaci Ecaterina Mărcuș și Ion Dan.

— Ce face tineretul în timpul liber?

— Nu-i auzi? Cîntă, se distrează, fac brigadă artistică în care ne critică, joacă fotbal, antrenați de șoferul Petrovici, sau handbal. Iar ziua la muncă, muncesc bine tinerii noștri..

— Și bătrînii ce fac după ce lucră, sau care nu mai lucră?

— Deapănă amintiri... ori joacă popice. Îți plac popicele? Să te văd dacă te poți pune cu Datcu ori cu Clănțău...

— Soția tot la grădiniță?

— Tot. Avem peste 400 de copii acolo...

— Cum te înțelegi cu primarul, tot așa de bine?

— Cum aș putea să nu mă înțeleg bine cu Ilie Gîrdan? E un om cu care poți trece și prin foc. Iar secretarul nostru de partid are cam școala lui. Îi merge pe urmă Viorel Trifu.

— Fata aia de la U.T.C., cum îi zice, am uitat...

— Ana Wolf... bună fată și ea. I-ar mai trebui o leacă de inițiativă...

— Bunăstarea într-o comună se poate constata și din volumul mărfurilor vîndute prin unitățile cooperației de consum. Se găsește marfă în magazine? Președintele Teodor Lazăr ce face?

— Se zbate destul, dar ar trebui să-l ajute mai mult cu marfă cei de la depozite... Numai în cooperativa agricolă avem cinci mii de familii, cam atît cît un orășel, nu?...

— Mergem? Cred că ești obosit.

— Sînt tare obosit dar asta să nu scrii. Ba scrie. Că fără oboseală n-am face nimic, nimeni. Cu cît obosim mai tare, cu atît trebuie să obosească și alții ca să ne ajungă. Și din truda asta încet, încet, ducem agricultura înainte și satul românesc mai aproape de oraș. Scrie că obosim, dar că ne place...

VALERIU BLAGA

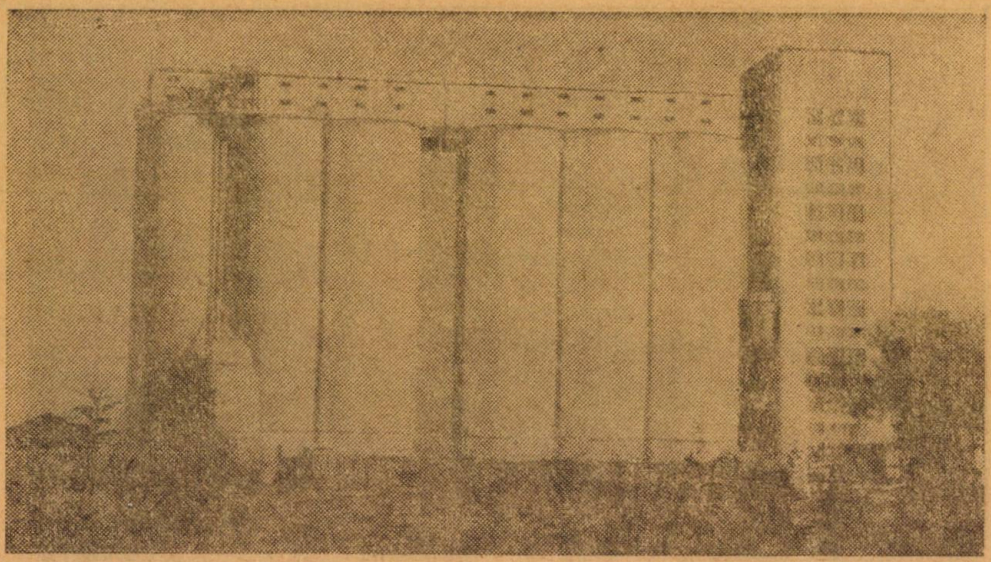

Fabrica de nutreţuri combinate a întreprinderii

I.S.C.I.P. — CĂZĂNEŞTI

PREMIERA

DIN INIMA BĂRĂGANULUI

Cu zece ani în urmă, pe locurile unde astăzi îşi are sediul Intreprinderea de stat pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor — I.S.C.I.P. Căzăneşti, escavatoarele muşcau pămîntul, buldozerele îl nivelau, basculantele făceau naveta între betonieră şi temelii. Ne aflam în perioada în care, în sectorul de stat al agriculturii, se declanşase o vastă acţiune de concentrare, profilare şi specializare a producţiei, cînd pe harta ţării apăreau un şir de noi unităţi dotate cu construcţii şi utilaje moderne, cînd se durau temeliile uzinelor de carne, cînd metodele de lucru tradiţionale, gospodăreşti, de creştere şi exploatare a animalelor începeau să piardă teren în favoarea fluxurilor tehnologice moderne, mecanizate, automatizate, într-un cuvînt zootehniei de tip industrial.

CONCENTRARE, PROFILARE, SPECIALIZARE

La fel ca şi la complexele de la Oltenita, Caracal, Modelu, Băileşti şi Brăila, ale căror "acte de naştere" au fost semnate cam în aceeaşi perioadă — şi chiar mai mult decît acestea, aşa cum au dovedit-o anii — premiera industrială de la Căzăneşti avea sarcina dificilă de a desfăşura o activitate de pionierat într-un domeniu în care chiar şi recomandările celor mai autorizaţi specialişti nu purtau girul verificării practice.

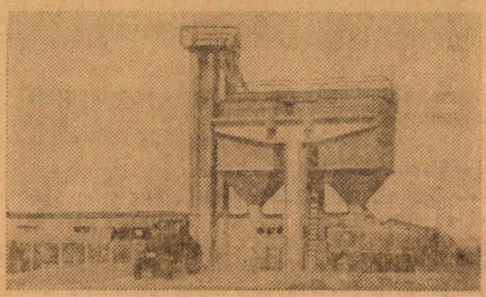

Din buncăre ingenios realizate, hrana uscată este preluată în vrac şi transportată la halele de creştere şi îngrăşare

Au trecut de atunci zece ani. Ani în care, odată cu eforturile depuse pentru realizarea şi depăşirea parametrilor proiectaţi, urmau să se efectueze şi o serie de corectări şi îmbunătăţiri de soluţii, atît pe diferitele trepte ale fluxului tehnologic, cît şi în privinţa construcţiilor şi funcţionalităţii lor. Şi pentru Căzăneşti, la fel ca şi pentru celelalte complexe şi combinate zootehnice industriale din ţara noastră, aceşti ani au însemnat o muncă încordată în care activitatea concretă pentru realizarea producţiei a fost dublată de o autentică activitate experimentală de cercetări. În asemenea condiţii s-au pregătit, s-au format şi s-au calificat „din mers" numeroase cadre de specialişti şi muncitori din industria zootehnică, sector avansat al agriculturii noastre socialiste, în plină dezvoltare.

În anul 1966, complexul de la Căzăneşti a livrat primele tone de carne de porc realizate în sistem industrial. De la 5 563 de tone atunci şi pînă la peste 13 500 de tone în 1973, saltul este impresionant. Cu atît mai mult cu cît, „disecînd" puţin lucrurile, îţi dai seama că 13 500 de tone de carne, în-

seamnă, de fapt, 135 000 de porci îngrășați și livrați la greutatea medie de o sută de kilograme... 135 000 de porci livrați pe an, sau cîte 370 de porci încărcați în camioane și transportați zilnic la abator. Calcule relativ simple. Dar cîți cunosc activitatea atît de complexă și multilaterală, atît de calificată și de exactă care se desfășoară aici? Orice defecțiune intervenită în fluxul tehnologic, în ritmicitatea acestuia, fie că este vorba de asigurarea promptă a hranei, a apei sau a spațiilor de cazare, fie de efectuarea zilnică a numărului de monte stabilite, de obținerea numărului de purcei prevăzuți, de realizarea constantă a sporului mediu zilnic de creștere în greutate — ar putea avea urmări destul de grave.

Nu ni se pare lipsit de interes să arătăm că pentru mișcarea continuă a acestui angrenaj, din care zilnic se desprind 370 de porci îngrășați și tot atîția trebuie să intre în fluxul de îngrășare, la I.S.C.I.P. Căzănești se consumă zilnic circa 220 de tone de furaje și 3 500 mc de apă. În fiecare zi, deci, un tren de 22 de vagoane de furaje se transformă în 6,5-7 vagoane de spor în greutate depus în carcasele porcilor supuși îngrășării;.

BILANȚ ÎNSUFLEȚITOR

Un scurt bilanț al rezultatelor obținute de la înființare, adică din anul 1966 și pînă în zilele premergătoare celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei de sub dominația fascistă, demonstrează că în această perioadă întreprinderea din Căzănești a livrat consumatorilor, populației, aproape 100 000 de tone de carne. Rezultatele activității economice sînt, de asemenea deosebit de bune. Pe baza beneficiilor înregistrate în perioada 1966-1972, la care se adaugă și amortismentele anuale, complexul din inima Bărăganului și-a recuperat în totalitate valoarea investițiilor, motiv de justificată mîndrie, atît pentru lucrătorii complexului, cît și pentru toți cei care, într-o măsură mai mică sau mai mare, au contribuit la proiectarea și materializarea acestui obiectiv — unul din pionierii zootehniei industriale românești. De la 2,8 milioane de lei pierderi, în primul an, la beneficii de ordinul zecilor de milioane, din plutonul codașilor la titlu și cinstea de întreprindere fruntașă pe țară, la care se mai adaugă creșterea de peste șase ori a productivității muncii, iată numai cîteva din succesele harnicului colectiv de muncă de la Căzănești, obținute într-o perioadă relativ scurtă. O istorie pe care ing. **Onoriu Iacomi**, directorul întreprinderii de la înființare și pînă în prezent, o marchează prin cîteva etape importante.

— **Începutul e greu de uitat în orice împrejurare,** ne mărturisește interlocutorul. **El este legat de anul 1964, cînd s-au turnat primele betoane, primele temelii. Au urmat anii 1966, cînd am livrat primele „șarje" de carne produsă pe bandă industrială și 1968, cînd complexul, intrînd în funcțiune la întreaga sa capacitate, a livrat cu 1 281 tone de carne mai mult față de sarcinile stabilite în studiul tehnico-economic inițial. Mult însă deasupra acestor date care, de fapt, reprezintă etape funcționale, în inimile noastre, ale tuturor celor care lucrăm la Căzănești, au rămas amintirile, învățămintele desprinse cu ocazia vizitelor făcute în unitatea noastră de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și în 1968 și în 1969 și în 1971, sfaturile, indicațiile pe care ni le-a dat cu clarviziunea-i recunoscută, au însemnat pentru noi mai mult decît pot să exprim în cuvinte. Am convingerea că acestea au avut înrîuriri esențiale asupra utilizării mai raționale a spațiilor construite pentru creșterea capacităților de producție și reducerea costurilor la investiții a complexelor construite ulterior, asupra intensificării activității de selecție și ameliorare în vederea obținerii unui material biologic de mare productivitate. Nu numai la Căzănești, dar și la celelalte unități cu același profil din țară, acestor indicații le-au urmat măsuri cu efecte concrete în producție.**

La istoria I.S.C.I.P. Căzănești prezentată lapidar de către neobositul său director, am mai adăuga hărnicia și spiritul de buni gospodari ale celor care lucrează aici. Oameni ca dr. **Gheorghe Crivăț**, astăzi inginer șef și **Ilie Matei**, economist șef, au urcat treptele ierarhiei profesionale la Căzănești. Muncitorii **Ion Grigore, Ion Tudorache, Ștefan Enciu** sau **Viorica Luca** — pentru a ne referi doar la cîțiva — au schimbat în

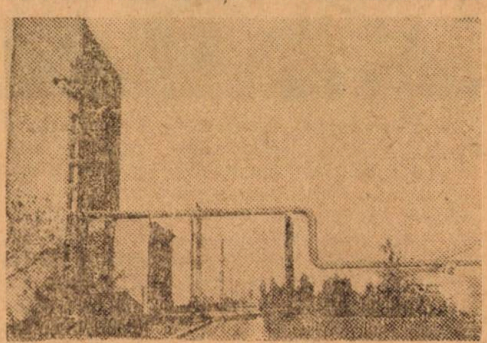

Din bucătăriile furajere, hrana este dirijată automat în jgheaburile de alimentație

totalitate înfățișarea locurilor. Alei asfaltate, străjuite de stîlpi care împrăștie lumina albastră a neonului, apartamente confortabile pentru lucrători, cantină modernă, ca să nu mai vorbim de curățenia de farmacie din complexul ale cărui clădiri sînt împrejmuite cu șiruri compacte de trandafiri, iată doar cîteva din realitățile de astăzi ale Căzăneștiului, neexprimate în cifre. Ele întregesc însă convingător tabloul transformărilor survenite pe aceste locuri.

ING. L. ROȘCA

ÎNFLOREȘTE AGRICULTURA ȘI ÎN JUDEȚUL NEAMȚ

Convorbire cu tovarășul inginer *Dorin Georgescu*, director general, Direcția generală a agriculturii, industriei alimentare și apelor

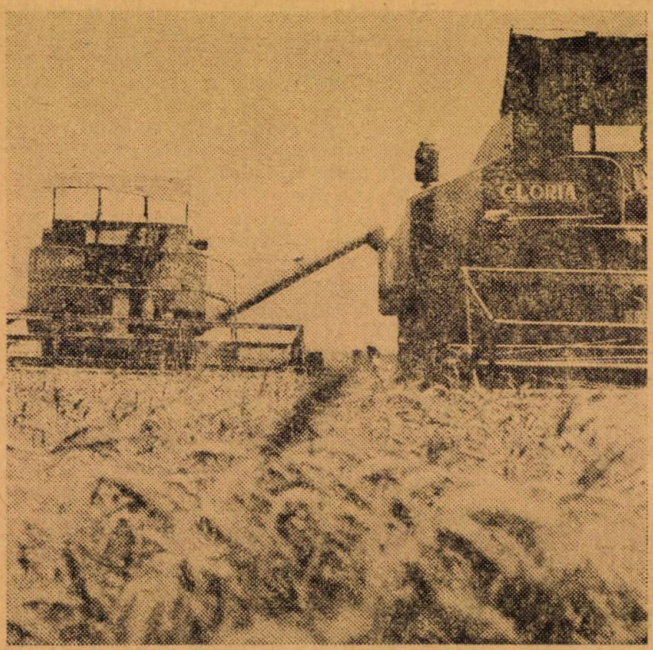

— V-am ruga, pentru început, să ne furnizați câteva din datele care ilustrează mai grăitor dezvoltarea agriculturii în județul Neamț.

— În cele trei decenii de la eliberarea țării de sub dominația fascistă, agricultura județului nostru a cunoscut o puternică dezvoltare ce poate fi ilustrată convingător de nenumărate date pe care noi le-am și popularizat pe mari panouri la Expoziția dezvoltării economice a județului „Omagiu anului XXX" și în seturi cu grafice afișate în toate unitățile agricole din județ. Din noianul de date care reliefează dinamica agriculturii județului nostru, voi spicui pe cele mai semnificative, care vorbesc de la sine, scutindu-ne de comentarii suplimentare.

Producția globală a agriculturii în 1974 s-a dublat față de anul 1965, ritmul mediu anual de creștere a acestei ramuri în județul nostru fiind de 8,5 la sută. Volumul investițiilor pentru dezvoltatea bazei tehnico-materiale a agriculturii a cunoscut o creștere însemnată, de la an la an. Dacă în 1965, el era de 73 de milioane lei, în 1973,a atins suma de 260 milioane lei. Creșterea volumului investițiilor în agricultură a permis o sporire a volumului fondurilor fixe într-un ritm mediu anual de 12,4 la sută. Față de 1965, în 1973, fondurile fixe ale agriculturii județului înregistrează o creștere de 154 la sută. Un rol hotărîtor în dezvoltarea ramurii, l-a avut extinderea mecanizării, chimizării și irigațiilor. În 1973, ea a fost deservită de 1926 tractoare, 1719 pluguri tractor, 798 cultivatoare mecanice, 686 combine de recoltat, 204 mașini pentru administrat îngrășăminte chimice și altele. Dacă în 1965, pe un ha suprafață arabilă s-au administrat 90 kg îngrășăminte chimice substanță activă, în 1973, un ha a primit 218 kg.

Mijloace materiale importante au fost investite și în irigații. În prezent, prin darea în folosință a sistemelor de la Horia, Tupilați, Secueni și Icușești, suprafața amenajată pentru irigații în județul nostru este de 11 000 ha, adică de nouă ori mai mare față de 1965.

— În continuare, ar fi interesant, să vă referiți la sectorul vegetal, la evoluția producțiilor medii anuale a principalelor culturi și la cîteva din măsurile care au concurat la creșterea acestora.

— În structura producției globale agricole, sectorul vegetal în județul nostru are o pondere de 50,4 la sută. Producțiile medii la principalele culturi vegetale, cu pondere mare în județ — și nu numai la ele — au marcat un progres continuu. Media anilor 1971 — 1974, comparativ cu cea a perioadei 1960 — 1965 a fost cu 70 la sută mai mare la sfecla de zahăr, cu 35 la sută la porumb și cu 30 la sută la grîu.

În sectorul producției vegetale, o atenție din cele mai mari o acordăm *gospodăririi raționale a fondului funciar*, specializării și profilării producției, urmărind cu consecvență aplicarea principiului favorabilității culturilor, a specializării forței de muncă și a valorificării la maximum a condițiilor pedoclimatice ale fiecărei unități în parte. Am concentrat cultura cartofului în zonele submontane Tg. Neamț și Piatra Neamț, cultura sfeclei de

zahăr pe terasele rîurilor Siret și Moldova, a inului de fibră în zona de favorabilitate submontană, culturile de legume pe teritorii preorășenești etc.

Un alt obiectiv primordial în activitatea direcției generale agricole, a uniunii județene a cooperativelor agricole de producție, a tuturor unităților agricole de stat și cooperatiste din județ îl constituie folosirea cît mai intensivă a terenurilor irigate. Pe cele 11 000 ha. amenajate pentru irigații se cultivă culturi care valorifică cel mai bine udările. Avem în vedere legumele, sfecla de zahăr, porumbul, soia, trifoliene le și altele. În vederea obținerii unor randamente maxime în perimetrele irigate aplicăm tehnologii specifice fiecărei culturi, avîndu-se în vedere îmbunătățirea agrofondului, sporirea cantităților de îngrășăminte și a densității plantelor.

La creșterea producțiilor medii și totale la culturile vegetale au mai contribuit: asigurarea unităților cu sămînță din soiuri și hibrizi produși la Stațiunea experimentală Secueni și la fermele specializate din întreprinderile agricole de stat și cooperatiste; menținerea unui nivel ridicat al capacității de producție și al însușirilor valoroase ale soiurilor și hibrizilor, prin aplicarea tehnologiilor specifice. Folosirea eficientă a îngrășămintelor chimice și naturale, a erbicidelor și insectofungicidelor, extinderea lucrărilor mecanizate la principalele plante de cultură, aplicarea riguroasă a tehnologiilor specifice fiecărei culturi în parte și îmbunătățirea acestora cu noile rezultate ale cercetării, extinderea colaborării cu stațiunile experimentale din județ, de la Secueni și Pîngărați, cu C.I.S. Negrești și cu cadrele Institutului agronomic din Iași au avut și ele un rol determinant în obținerea unor recolte ridicate. Trebuie spus însă că rolul hotărîtor l-a avut aici, ca și în zootehnie, generalizarea acordului global la toate culturile vegetale, acest sistem stimulativ spunîndu-și cuvîntul în participarea în mare număr la muncă a membrilor cooperatori, în sporirea veniturilor acestora, în mai buna întreținere a culturilor, în recoltatul la timp și fără pierderi a produselor.

— *În județul Neamț, sectorul zootehnic are o pondere mare în structura producției globale agricole — 49,6 la sută — una din cele mai mari din țară, dacă nu cea mai mare... Este o reușită pe care am vrea s-o prezentați mai pe larg.*

— Situat într-o zonă a țării cu condiții naturale din cele mai favorabile pentru creșterea animalelor, într-o zonă de tradiție, județul Neamț a dezvoltat puternic zootehnia. Iată dinamica la principalele specii de animale: *bovine* — 1965 — 128 596 capete; 1970 — 144 268 capete; 1974 — 176 800; *porcine:* 1965 — 79 964; 1970—74 738; 1974 — 124 800; *ovine:* 1965 — 244 888; 1970 — 291 625 și 1974 — 330 900 capete. Evoluția numărului de animale la o sută ha teren agricol este la fel de edificatoare. De pildă, la cooperativele agricole de producție, în 1965, la o sută de hectare erau 25 bovine, 12 porcine și 42 ovine, pentru ca la aceeași suprafață de teren agricol, în 1973, numărul lor să atingă: 36 bovine, 35 porcine și 47 ovine. Grăitoare este aceeași dinamică la întreprinderile agricole de stat: 1965 — 37 bovine, 35 porcine și 65 ovine, iar în 1973: 76 bovine, 61 porcine și 107 ovine. Toate acestea demonstrează că zootehnia constituie ramura de bază a agriculturii în județul nostru de deal, cu bune condiții naturale de pășunat. Evoluția producțiilor medii anuale la principalele produse animaliere ilustrează și ea eforturile ce se depun pentru dezvoltarea în continuare a sectorului zootehnic, care aduce venituri din ce în ce mai mari, atît unităților agricole cooperatiste și de stat, cît și membrilor cooperatori și lucrătorilor din complexele și fermele zootehnice de stat. Media anilor 1971 — 1974, față de cea a perioadei 1960 — 1965, a fost mai mare cu 70 la sută la carne total și la ouă și cu 35 la sută la lapte. Producția-marfă livrată la fondul de stat a crescut în anul 1973, față de 1970, cu 10 000 tone carne, 90 000 hl. lapte.

Căile prin care s-au obținut aceste realizări sînt multiple. La loc de frunte menționez sprijinul pe care partidul și statul îl acordă dezvoltării acestui sector care contribuie nemijlocit la bunăstarea populației țării, ca și la realizarea unor importante disponibilități pentru export. Aș exemplifica cu importantele fonduri de investiții de la

Complexul intercooperatist de la Zănești, de creștere și îngrășare a porcilor

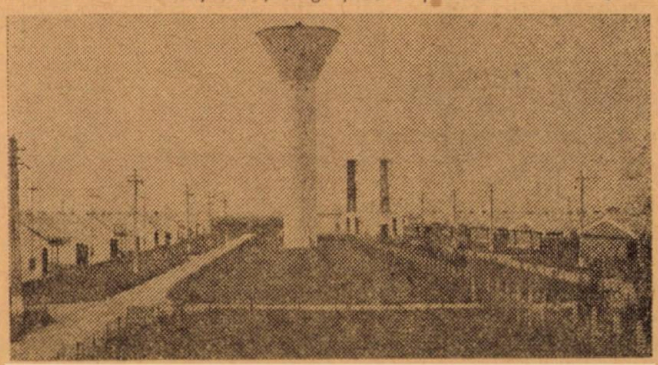

buget acordate dezvoltării bazei tehnico-materiale și mai bunei cointeresări, prin venitul lunar garantat dat crescătorilor de animale, prin acordarea de prețuri avantajoase la carne, lapte și lînă, prin atribuirea altor stimulente și înlesniri. În județ funcționează mari complexe zootehnice de stat și intercooperatiste, printre care amintim complexul intercooperatist pentru creșterea și îngrășarea porcilor, din Roman, care livrează anual la fondul de stat peste 3 000 tone carne, complexul intercooperatist Zănești pentru creșterea și îngrășarea tineretului taurin, cu o sarcină de peste 2 500 tone pe an, complexul intercooperatist Girov, pentru creșterea și îngrășarea ovinelor, cu o capacitate de 30 000 locuri, care preia ovinele pentru îngrășare de la toate unitățile cooperatiste din județ, livrînd între 1 200 — 1 500 tone carne anual.

Care sînt direcțiile de dezvoltare a zootehniei?

Profilarea și concentrarea producției zootehnice este un proces evident. Așa este cazul producerii de ouă de găină, care s-a organizat în sectoare avicole de tip industrial în cinci cooperative — Căciulești, Roznov, Costișa, Dragomirești și Dochia. Această orientare s-a extins și în îngrășarea tineretului taurin. Cooperativele Cordun și Păstrăveni au amenajat ferme cu cîte o mie de locuri pentru tăurași.

Aplicînd în viață măsurile stabilite de conducerea partidului cu privire la perfecționarea formelor de organizare în zootehnie au fost luate măsuri pentru organizarea activității de producție în ferme specializate. Cu începere din anul 1973, retribuirea muncii se face numai pe baza acordului global. Crescătorii de animale vrednici realizează venituri din cele mai frumoase în fermele și complexele zootehnice, muncind în acord global. Sute dintre ei, realizează în fiecare din cele 12 luni ale anului, venituri în bani și produse de peste 2 000 lei. Cîștiguri din cele mai bune realizează, de pildă, îngrijitorii din complexele intercooperatiste pentru creșterea și îngrășarea porcilor, a ovinelor, tineretului taurin etc. și din fermele zootehnice ale cooperativelor agricole Secuieni, Țibucani, Horia, Moldoveni, Trifești, Dulcești și altele. În aceste complexe și ferme zootehnice, venitul lunar mediu realizat de crescătorii de animale este mai mare de 1 500 lei.

Eforturile tuturor lucrătorilor și membrilor cooperatori care muncesc în acest sector, ca și ale organelor agricole județene sînt îndreptate spre valorificarea superioară a resurselor materiale, a tuturor rezervelor și posibilităților de care dispune județul nostru în domeniul creșterii animalelor. Acționăm perseverent pentru lichidarea treptată a sistemului gospodăresc de creștere la porcine, pentru trecerea la creșterea exclusiv în sistem industrial a porcilor pentru carne. Avînd condiții favorabile în județ pentru creșterea oilor, am acordat toată atenția sporirii efectivelor la această specie, acționînd pentru creșterea lor în toate cooperativele, și aceasta nu numai în ferme mari, ci chiar și pe lîngă brigăzile vegetale, pentru valorificarea întregii producții secundare de pe cîmp. Producția de ouă am căutat s-o concentrăm pe cît posibil în mari ferme specializate de păsări pentru ouă, dotate cu baterii. Pînă la finele actualului cincinal, toate păsările în cooperativele agricole vor fi crescute în sistemul în baterii. Acest sistem va asigura pe aceleași capacități de producție, dublarea numărului de găini. Dintre inițiativele și orientările mai deosebite întîlnite în zootehnia județului Neamț, aș mai consemna: testarea reproducătorilor după produșii obținuți; perfecționarea activității de însămînțare cu material seminal congelat; îmbunătățirea activității stațiunilor comunale de montă etc. Printr-o furajare și îngrijire corespunzătoare a tineretului femel de prăsilă, a junincilor și vacilor, în perioada de pregătire, în cea de gestație sau după fătare, într-o serie de cooperative agricole — din Moldoveni, Girov, Căciulești, Butnărești, Bahna, Răucești, Tg.Neamț Dulcești, Dochia, Roznov și altele s-au obținut importante sporuri la producția de lapte.

În centrul preocupărilor noastre au stat, de asemenea, sporirea și diversificarea producției de furaje. În acest scop, începînd cu anul 1974, în cooperativele agricole, producția de furaje a fost încredințată unor ferme sau brigăzi specializate, care au preluat toate pajiștile naturale și suprafețele de teren arabil repartizate producției de furaje, ele stabilindu-și pe bază de măsurătoare cadastrală, planuri de producție proprii. Am acționat ferm și pentru extinderea în cultură a leguminoaselor perene — lucernă, trifoi, sparcetă, ghizdei — a rădăcinoaselor — gulii, sfeclă furajeră, morcovi — ,precum și a plantelor pentru siloz și masă verde. În felul acesta s-au redus substanțial culturile anuale pentru fîn și borceaguri care dau, după cum se știe, producții mici și au valoare nutritivă scăzută.

Pajiștile naturale totalizează în județul nostru peste 92 000 de hectare, adică 34 la sută din suprafața agricolă. Pornind de la aceasta, în cele mai multe comune și unități agricole, s-au organizat periodic, acțiuni de masă pentru curățirea, fertilizarea și regenerarea pășunilor și fînețelor, pentru realizarea unui pășunat cît mai rațional.

Rezultatele obținute în domeniul creșterii animalelor, tradiția și experiența îngrijitorilor de animale, a

șenior de ferme, ne îndreptățesc să afirmăm că, în anii ce urmează, zootehnia județului se va dezvolta și moderniza și mai mult, reușind să dețină ponderea cea mai mare în structura producției globale agricole.

— *În final, vă rugăm să ne prezentați succint perspectivele agriculturii județului Neamț, în anii 1975—1980.*

— În anii ce urmează, agricultura noastră va face noi pași înainte pe drumul modernizării, intensificării și dezvoltării ei. Pentru anul 1980, sînt planificate pe județ în sectorul vegetal, producții substanțial mai mari la toate culturile.

La realizarea acestor producții, vor contribui, printre altele: folosirea de soiuri și hibrizi cu o productivitate mai mare; zonarea producției și amplasarea culturilor în unitățile cu cele mai bune condiții pedoclimatice; ridicarea potențialului productiv al solului, prin amendarea cu călcar a tuturor celor circa 20 000 ha de teren cu aciditate ridicată; combaterea eroziunii solului pe 5 000 ha, în mod deosebit în unitățile din stînga Siretului; îndiguiri pe terasele Siretului, Moldovei și altor cursuri de rîuri interioare care însumează 4 200 ha; extinderea irigațiilor pe încă 8 200 ha, suprafața amenajată pentru irigații ajungînd în 1980 la 19 500 ha, adică la 13,5 la sută din întreaga suprafață arabilă din unitățile agricole de stat și cooperatiste; folosirea a 285—290 kg îngrășăminte chimice, substanță activă la un ha agricol și a circa 350 kg la un hectar arabil; creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, îndeosebi la culturile prășitoare și pe terenurile în pantă.

În anii 1976-1980 se vor realiza noi obiective de producție în sectorul zootehnic. Dintre acestea, menționez pe cele cu capacitate mai mare: complexele intercooperatiste baby beef de la Gherăiești cu 6 400 locuri și Oniceni cu 3 200 locuri și cel de stat de la Roman cu 3 200 locuri; complexele intercooperatiste de porcine din comunele Ion Creangă și Dulcești (fiecare va livra anual 1 500 tone carne); complexul de stat pentru creșterea ovinelor de la Bozieni cu 5000 de capete și extinderea de la complexul Industriei cărnii Neamț, însumînd 18 000 capete; complexele intercooperatiste de vaci de lapte, fiecare cu o capacitate de 696 de locuri, de la Borlești, Bălțătești, Bîra, Oniceni, Păstrăveni, Tg. Neamț și cele de stat de la Simionești (600 locuri) și Văleni (700 locuri).

Sarcinile privind dezvoltarea producției agricole vegetale și animale ce revin județului nostru în viitorul cincinal sînt mobilizatoare și pe deplin realizabile. Aceasta, pentru că lucrătorii ogoarelor sînt ferm hotărîți să nu precupețească nici un efort pentru a le da viață și pentru că, pînă în 1980, agricultura județului Neamț va primi noi și importante mijloace materiale — tractoare, mașini agricole, îngrășăminte chimice, iar suprafețele irigate vor crește considerabil.

Convorbire consemnată de **MIHAI DUMITRU**

Fabrica de nutreturi combinate Roman a fost ridicată în ultimii ani

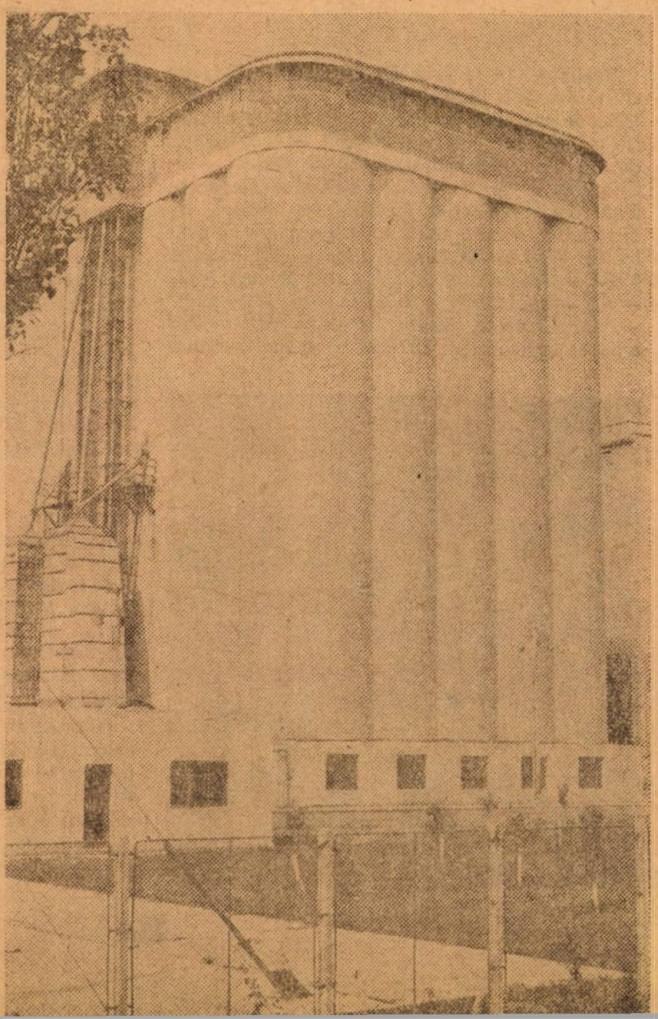

AZOCHIM

— PIATRA NEAMȚ, MARCĂ DE PRESTIGIU MONDIAL

Realizînd 14 la sută din întreaga producție chimică a țării, județul Neamț a ocupat în 1973 locul al patrulea pe județe. Principalele cetăți ale chimiei sînt aici „Azochim" — Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț — și Combinatul de fire și fibre sintetice Săvinești. Dinamica producției globale în ramura industriei chimice a județului Neamț atinge cote înalte: 1965 — 100 la sută; 1968 — 231 la sută; 1970 — 373 la sută; 1971 — 454 la sută; 1973 — 627 la sută; 1974 — 1 068 la sută. „Azochim" — Piatra Neamț, numai în anii 1971 —1973 a livrat agriculturii, 237 000 tone îngrășăminte cu azot, substanță activă. Referindu-ne numai la județul Neamț, această dinamică a contribuit ca unitățile agricole să aplice în 1973, 218 kg îngrășăminte chimice în substanță activă la hectar, față de numai 90 kg în 1965.

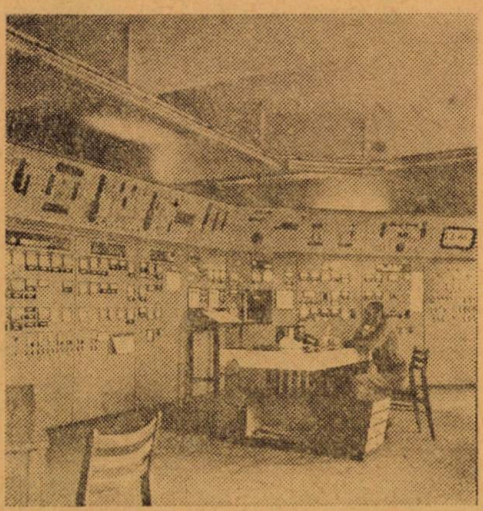

Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț, una dintre marile unități industriale construite în anii puterii populare, și cea mai mare de acest fel la data intrării sale în funcțiune, cu 12 ani în urmă, constituie o expresie a politicii clarvăzătoare a partidului nostru, de asigurare a unei dezvoltări cît mai armonioase a tuturor județelor țării. După cum bine se știe, alături de mecanizare și irigare, îngrășămintele chimice au un rol decisiv în dezvoltarea intensivă a agriculturii. În țara noastră, industria îngrășămintelor, îndeosebi a celor cu azot, a trebuit să pornească aproape de la zero, începutul făcîndu-se la porțile orașului Piatra Neamț, pe platforma industrială Roznov-Săvinești. Pentru tînărul colectiv al „Azochim"-ului, format în marea majoritate din localnici care au lăsat pluta, țapina și sapa, optînd pentru munca în combinat, punerea în mișcare și strunirea coloșilor de oțel a însemnat una dintre cele mai grele încercări. Primele granule de azotat de amoniu, produse în ziua memorabilă de 12 octombrie 1962, sînt expuse la loc de cinste în cabinetul de lucru al directorului combinatului ing, **Mihai Vicol.**

A trecut de atunci peste un deceniu, în care colectivul a trebuit să facă față unui noian de probleme ridicate de îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de fabricație, folosirea cît mai eficientă a utilajelor și instalațiilor, apariția de noi linii tehnologice și ridicarea indicilor calitativi ai produselor de bază — azotatul de amoniu și ureea — la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial. În această privință, trebuie menționate meritele ce revin tuturor sectoarelor și compartimentelor producției de bază și auxiliare, cercetării și proiectării proprii, care, prin sincronizarea eforturilor și mobilizarea tuturor energiilor din combinat, au știut să rezolve cu promptitudine și la un nivel calitativ superior toate problemele.

Pe lîngă rolul său de pionierat, „Azochim" — Piatra Neamț mai are și meritul de a fi reprezentat o adevărată pepinieră de cadre calificate pentru combinatele de îngrășăminte chimice construite ulterior. Încă de la intrarea în funcțiune a acestora, la Craiova, Tîrgu Mureș și Turnu Măgurele, muncitori, maiștri

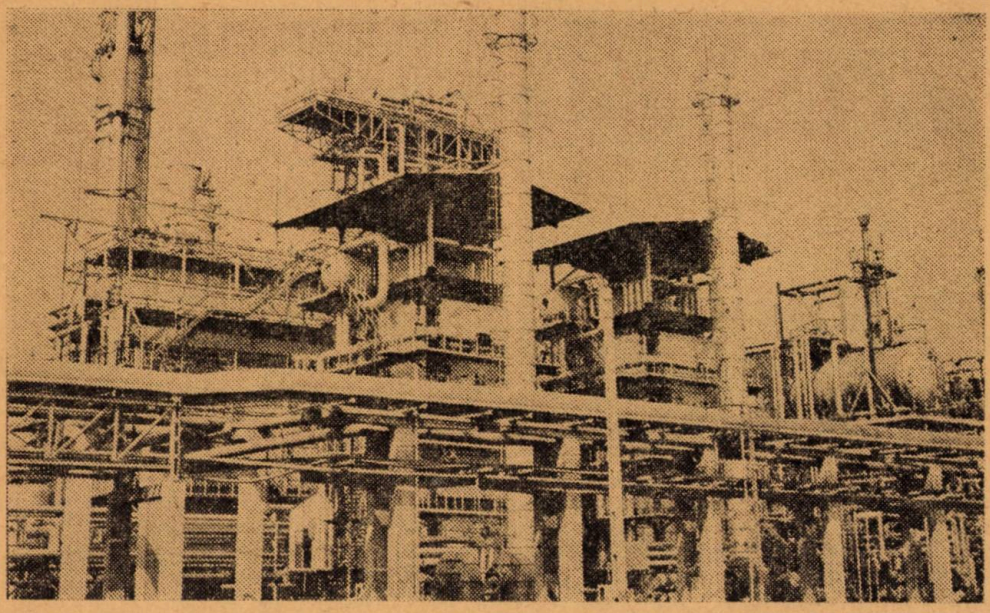

și ingineri de la „Azochim" - Piatra Neamț și-au dovedit înalta competență tehnică și organizatorică, dăruirea și spiritul de inițiativă în muncă. Aceste însușiri constituie și una din explicațiile ce caracterizează activitatea combinatului de pe platforma Roznov-Săvinești. Astăzi, toți indicatorii tehnico-economici ai „Azochim"-ului se situează la un nivel net superior celor din proiect. Au crescut capacitățile de producție, la uree, de exemplu, cu peste 25 la sută. Numai în actualul cincinal, au fost construite două noi importante instalații — Azot IV și Nitrocalcar. Producția globală, productivitatea muncii și beneficiile întrec cu aproape 30 la sută pe cele înscrise ca parametri în proiect, reducîndu-se, totodată, substanțial comparativ cu proiectul, prețul de cost al produselor — cu 23 la sută la amoniac, 8 la sută la azotat de amoniu și 19 la sută la uree. Un succes dintre cele mai de seamă îl reprezintă, de asemenea, îmbunătățirea calității produselor, a căror competitivitate este de mult recunoscută peste hotare. Azotatul de amoniu neaglomerabil și cu conținut variabil de azot, precum și nitrocalcarul, produs nou, realizat cu doi ani în urmă, sînt exportate azi în peste 20 de țări.

1971 este anul cu care se mîndresc cel mai mult chimiștii de la Roznov. Atunci combinatul a obținut, pentru prima oară cele mai frumoase realizări de la intrarea în funcțiune. Aceste realizări l-au situat pe locul trei pe țară în întrecerea socialistă dintre toate întreprinderile țării și pe primul loc între unitățile de ramură. Muncitorii își amintesc cu vie satisfacție ziua de 21 aprilie 1972 cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a decernat colectivului combinatului „Ordinul Muncii", încununare și răsplată binemeritată a eforturilor perseverente, depuse în întrecerea socialistă. Conștienți de faptul că înalta cinstire obligă la consolidarea pe mai departe a realizărilor obținute muncitorii, inginerii și tehnicienii „Azochim"-ului, în frunte cu comuniștii, au hotărît să facă totul să statornicească în tradiția combinatului poziția fruntașă cîștigată.

Așezarea Combinatului la marginea satului Roznov, de la poalele Ceahlăului, nu a fost deloc întîmplătoare. Platforma oferea, prin poziția sa, multiple condiții favorabile — puternica bază energetică reprezentată de hidrocentralele de pe Bistrița și termocentralele Borzești și Comănești, rîul Bistrița, ca sursă de apă industrială și colector al apelor reziduale, traseul foarte apropiat al magistralei de gaz metan și calitățile excelente ale terenului de construcție. Inițial, combinatul a pornit cu patru fabrici — de amoniac, acid azotic, azotat de amoniu și uree.

Inima combinatului o constituie fabrica de amoniac de unde pornește materia primă către fabricile prelucrătoare din combinat. Se asigură în același timp și unele cantități ce se livrează dincolo de porțile „Azochim"-ului, principalul beneficiar din afară fiind Uzina vecină de fibre sintetice Săvinești.

Amoniacul are o importanță deosebită. El este folosit la fabricarea îngrășămintelor cu azot sau chiar ca îngrășămînt direct, sub formă de amoniac anhidru sau ca apă amoniacală, fiind considerat ca unul dintre principalele îngrășăminte cu azot. În industrie, amoniacul este utilizat în obținerea materialelor plastice, a fibrelor sintetice, sodei calcinate și ca agent de refrigerare și solvent.

După calculele specialiștilor, cantitatea de azotat de amoniu ce se fabrică la combinat poate asigura anual un spor de peste 800 000

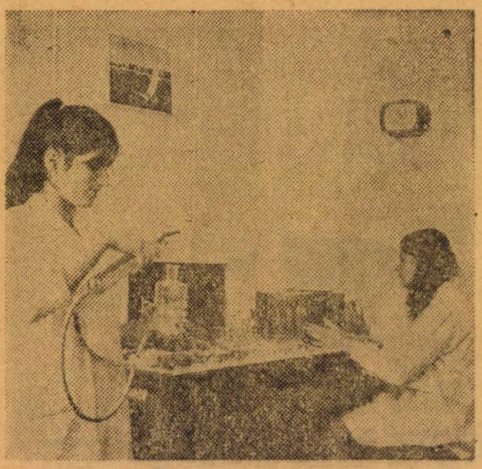

tone cereale. Azotatul de amoniu este îngrășămîntul folosit cel mai mult pe scară mondială, datorită eficienței, a calităților sale. Prin administrarea a 250 kg azotat de amoniu la hectar, se obține un spor de recoltă în jur de 350—1 300 kg grîu și 475—1 400 kg porumb. Deoarece azotul conținut în acest îngrășămînt se găsește atît sub formă amoniacală cît și nitrică, administrarea lui se poate face în solurile cele mai diferite și pentru orice fel de cultură vegetală. Aglomerabilitatea, rezultat al proprietății sale de a fi higroscopic se diminuează prin realizarea produsului exclusiv sub formă de granule și adăugarea de antiaglomeranți. Obținerea produsului sub formă de granule albe de 1—3 mm mai oferă avantajele distribuirii mai ușoare în sol, ca și a asigurării unei nutriții corespunzătoare a culturilor. Ambalarea azotatului de amoniu se face în saci de polietilenă sau de hîrtie bituminați, iar depozitarea lor în unități trebuie astfel făcută încît să se asigure protejarea îngrășămîntului nu numai împotriva umidității, ci și a căldurii.

Tot din amoniac, de această dată împreună cu bioxidul de carbon se obține **ureea** tehnică cristalizată. Ea se naște — după cum avea să ne demonstreze în fabrica respectivă, directorul tehnic al combinatului, ing. **Dumitru Costin** — prin reacția dintre amoniacul lichid și bioxidul de carbon gazos, la presiunea de 200 atmosfere și temperatura de 200 grade Celsius.

Ureea tehnică fabricată la „Azochim" se prezintă sub formă de microcristale albe și are următoarele caracteristici tehnice: azot—minimum 46,3 la sută, umiditate — maximum 0,3 la sută, amoniac liber — maximum 0.015 la sută și biuret — maximum 0.7 la sută. Ureea este un îngrășămînt superior, folositor pentru o mare diversitate de plante tehnice și cerealiere. Ea se administrează în sol sau se stropește ca soluție. În ultimii ani, ureea a căpătat o largă utilizare și în complexele și fermele zootehnice, ca adaos în furajarea animalelor, stimulînd sinteza biochimică a proteinelor, sporind producția de carne și lînă. Ureea mai are multiple utilizări în industria rășinilor sintetice, detergenților, medicamentelor, petrolieră, textilă și alimentară, ca și în cosmetică.

Ureea tehnică se ambalează în saci de polietilenă sau de hîrtie bituminați, pentru evitarea pătrunderii la produs a umidității din atmosferă. Se depozitează în încăperi uscate, ferite de căldură.

Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț, unitate cu tradiție în fabricarea fertilizanților pe bază de azot, în afara celor trei produse prezentate mai sus, livrează și alte sortimente ca nitrocalcar, azot gazos și lichid. **Nitrocalcarul**, ca și azotatul de amoniu este un îngrășămînt cu o tot mai amplă utilizare în agricultură. Nu se aglomerează și are un conținut variabil în azot. Livrat sub formă de granule, acest îngrășămînt se încorporează în sol și asigură o nutriție echilibrată a plantelor. **Azotul gazos** se folosește ca mediu inert la umplerea becurilor electrice, la suduri, la diverse procese chimice și la transvazarea (trecerea dintr-un recipient în altul) a lichidelor inflamabile. **Azotul lichid** se utilizează ca fluid criogenic. În această calitate, cunoaște multiple aplicații în electronică; în laboratoare, pentru cercetare, control și analize; în separarea gazelor pentru distilare fracționată, producerea cetii artificiale, în tratamente termice și conservarea preparatelor biologice.

Fabricarea tuturor acestor produse cere eforturi, inițiativă, consum de inteligență. Se desfășoară o activitate amplă de îmbunătățire a tehnologiilor de fabricație, de modernizare și dezvoltare a dotării tehnice. Preocuparea pentru modernizarea utilajelor, agregatelor și instalațiilor a fost completată cu îmbunătățirea schemelor și sistemelor de automatizare, aducîndu-se modificări substanțiale în punctele principale, care condiționează funcționarea normală a unor ansambluri tehnologice: conversia gazului metan, sinteza amoniacului, comprimarea gazelor nitroase, neutralizarea acidului azotic cu amoniac etc. O activitate intensă se desfășoară la „Azochim" și în direcția îmbunătățirii calității produselor, reducerea consumurilor specifice, creșterea productivității muncii, valorificarea deșeurilor, combaterea poluării apelor și a atmosferei, înlăturarea fenomenelor de coroziune și altele.

Este demnă de subliniat activitatea colectivului pentru îmbunătățirea calitativă a două din produsele care interesează în cea mai mare măsură pe lucrătorii din agricultură: **ureea** și **azotatul de amoniu**. Reducerea substanțială din uree a conținutului de biuret — substanță cu acțiune nocivă asupra unor culturi — s-a realizat prin modificarea parametrilor tehnologici și redimensionarea de aparate. Munca asiduă, căutările permanente au avut drept rezultat și reducerea conținutului de umidi-

tate de la 1 la sută, la 0,5 la sută. Umiditatea de 1 la sută favoriza manifestarea celei mai nedorite proprietăți a azotatului de amoniu — aglomerabilitatea granulelor, însoțită de compactarea aproape totală a produsului. Pentru reducerea la jumătate a procentului de umiditate, după strădanii îndelungi, în cele din urmă s-au găsit soluțiile optime, printre care, suplimentarea cu o a patra treaptă de supraconcentrare a topiturii pînă la 99,5—99,6 la sută, modificarea sistemului de granulare prin adoptarea unui granulator static de concepție proprie și montarea unei instalații de condiționare a produsului care include răcirea în strat fluidizat, pudrarea granulelor cu antiaglomerant și sortarea acestora pentru îndepărtarea fracției de mărunt și praf.

După cum ne-a relatat directorul comercial al combinatului, **Virgil Gorduza**, datorită reducerii la 0,5 la sută a procentului de umiditate și, în general, datorită performanțelor sale calitative, azotatul de amoniu produs la Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț a devenit mult solicitat pe piața externă. O dovadă a caracterului competitiv al acestui produs, ca și a prestigiului de care se bucură peste hotare marca combinatului — „**Azochim**", o constituie creșterea, an de an, a numărului de țări în care unitatea exportă azotat de amoniu. Printre beneficiari menționăm firme din Franța, Italia, Republica Arabă Egipt, Suedia, Bulgaria, Maroc, Spania, Singapore, Belgia, R.F.G., Grecia, Iran, India, R.P. Chineză.

Toate aceste succese, și multe altele asemănătoare au fost posibile și pentru că în Combinat se acordă necontenită atenție creării unor condiții tot mai bune de muncă și de viață muncitorilor. Prin prezența combinatului de îngrășăminte azotoase, au apărut noi meserii — operator chimist pentru industria azotului, automatist și lăcătuș pentru industria chimică, multe alte profesii necunoscute în urmă cu 13—14 ani pe aceste meleaguri unde tradiționale erau îndeletnicirile de plutaș, tăietor de lemne, gaterist sau circularist. La Piatra Neamț funcționează acum un Centru școlar de chimie cu cinci secții, care constituie principalul furnizor de muncitori calificați și cadre medii pentru combinat și pentru Uzina de fibre sintetice Săvinești. Centrul este numai prima treaptă de școlarizare. Toți salariații combinatului au înțeles sensul major al necesității perfecționării continue, al autodepășirii. Peste 300 dintre ei au absolvit licee serale de specialitate sau teoretice, peste 50 au urmat școlile serale sau de zi de maiștri, un mare număr de foști muncitori sau maiștri ai combinatului ca **Nicolae Gavril, Vasile Stroe, Nicolae Juncu, Mircea Dascălu, Nicolae Ploscaru, Apostu Popa** și alții s-au reîntors la „Azochim", ca ingineri, după absolvirea Institutului politehnic. Biblioteca tehnică a combinatului, cu 12 000 de volume este frecventată de mai toți salariații și îndeosebi de cei tineri.

Colonia Săvinești este un adevărat orășel, cu vile și blocuri moderne, din care o parte însemnată este pusă la dispoziția salariaților combinatului de îngrășăminte azotoase. Pentru aprovizionarea celor care locuiesc în colonie, s-a construit un modern și spațios complex comercial, cu magazine alimentare și de produse industriale, cofetărie etc. și s-a amenajat o piață pentru desfacerea produselor agroalimentare. Copiii chimiștilor au la dispoziție, în colonia Săvinești, un cămin de zi, administrat de combinat, o grădiniță cu orar normal și o școală generală. Clubul din colonie, pe lîngă bibliotecă, săli pentru activitatea cercurilor tehnico-practice și de jocuri distractive, dispune de o sală de teatru și cinematograf. În colonie, se mai află policlinica platformei industriale și un dispensar medical, care funcționează în paralel cu cel al combinatului.

* * *

Platforma industrială Săvinești-Roznov a fost durată în apropierea unor vestigii iubite de localnici — „Piatra lui Crăciun" și urmele străvechii cetăți Petrodava. Aici era odinioară marginea micului sat Roznov, spre care privea dinspre nord legendarul Ceahlău, eroul olimpic al lui Calistrat Hogaș. Aici, totul era odinioară patriarhal — și casele, și oamenii și peisajul și obiceiurile. Aici au pătruns acum industria și viața secolului XX, rod al profundelor transformări socialiste.

GH. VIȘAN

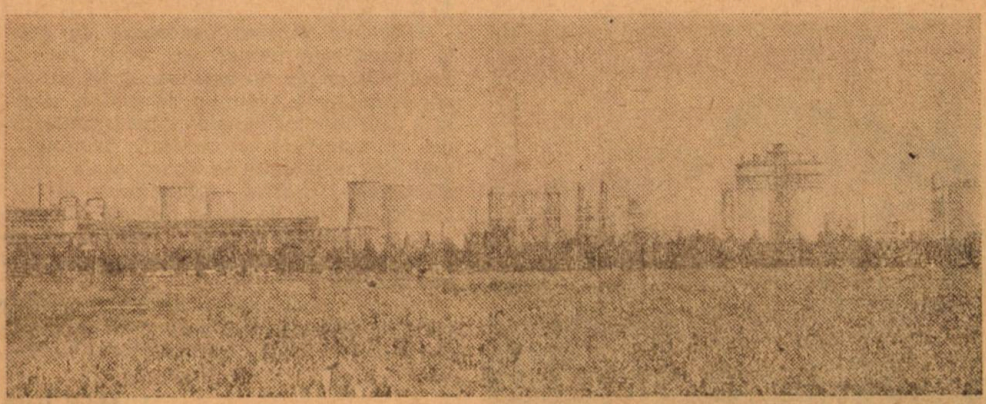

După 100 de ani, la SASCUT — prima fabrică de zahăr din țară

În urmă cu un veac, în 1875, a fost pusă în funcțiune prima fabrică de zahăr din România, la Sascut, județul Bacău.

Fabrica a fost construită la o distanță de 3 km de satul Sascut, adică pe locul unde se găsește și astăzi.

În primii 20 de ani, capacitatea de prelucrare a fabricii a fost de 300 tone de sfeclă în 24 de ore, producția zilnică de zahăr atingînd 30 de tone.

Pînă la naționalizare, fabrica și-a schimbat de mai multe ori stăpînii — grupuri de capitaliști în exclusivitate străini. În 1875 aparținea unor capitaliști italieni, în 1899, a fost preluată de trustul „Compania belgiană de zahăr", pentru ca în 1927 să devină proprietatea unui trust din Milano care a înființat în România Societatea Anonimă „Danubiana".

Utilajele erau din cele mai rudimentare. Sfecla era dusă la mașinile de spălat în coșuri de nuiele. Mașinile funcționau cu aburi. Cele de tăiat sfecla aveau roți dințate, din lemn. Evacuarea borhotului se făcea manual, cu vagonete împinse pe un pod de lemn. În 1923, 152 muncitori permanenți și 600 sezonieri au prelucrat 50 968 tone sfeclă, producînd 5 318,7 tone de zahăr. În 1938, în 24 de ore se prelucrau în fabrică 800 tone de sfeclă. Prelucrarea în același an a celor 38 175 tone sfeclă, din care au realizat 5 400 tone zahăr, a ținut 43 de zile.

La un veac, capacitatea de prelucrare a sfeclei de zahăr în 24 de ore este de patru ori mai mare decît în 1875 și anume de 1 200 tone.

Prima fabrică de zahăr din România

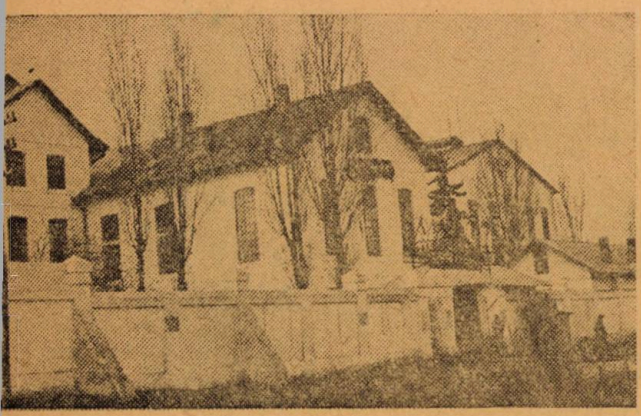

În actualul cincinal, fabrica centenară din Sascut a fost reutilată și modernizată cunoscînd o nouă tinerețe. În 1972, i s-a înlocuit bateria de difuzie, utilaj principal, conducător al întregului proces tehnologic. În bateria de difuzie se realizează extracția zemurilor, din tăițeii de sfeclă de zahăr. În 1973, s-a construit noua stație de spălare și tăiere a sfeclei, precum și de presare a borhotului și de transportare a lui la depozit. În 1974 s-au construit noile stații de malaxare și centrifugare a zahărului unde se realizează fierberea și cristalizarea

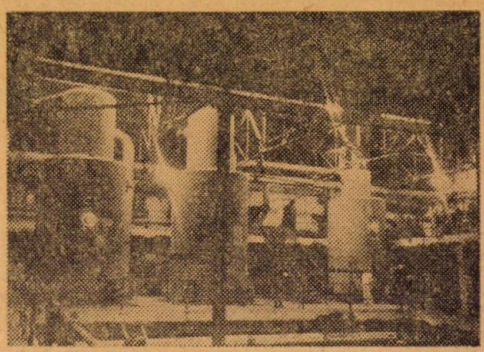

Stația de evaporație a fabricii, reutilată în ultimii ani

acestuia, precum și noile stații de descărcare mecanizată a sfeclei din vagoane și autocamioane și de epurare a apelor reziduale.

Modernizarea fabricii, întinerirea ei, îi ridică la noi cote activitatea. În anul o sută de existență, în 1975, pentru Întreprinderea de industrializare a sfeclei de zahăr Sascut, vor fi cultivate 10 180 ha în județele Bacău, Galați și Vrancea, de pe care se prelimină o recoltă de 281 200 tone sfeclă de zahăr, ceea ce înseamnă o producție medie de 27 600 kg. În 1974, aici se prelimină o producție de zahăr de 11 800 tone.

Părăsim fabrica centenară cu gîndul la transformările ce au avut loc aici. Sfecla de zahăr nu mai este dusă cu coșurile de nuiele la mașinile de spălat, ci refulată hidraulic pe canale cu jeturi puternice, ori transportată mecanizat. Mașinile nu mai sînt acționate de aburi, ci de energia electrică. Utilajele rudimentare de tăiat sfecla, cu roți de lemn dințate au rămas simple piese de muzeu. Transportul, spălarea și tăierea materiei prime se efectuează automatizat.

Prin toate transformările și înnoirile pe care le întîlnești la fiecare pas, întreprinderea din Sascut îți apare în toată tinerețea ei.

TITU DONE

1974 — ANUL NAȘTERII CELEI MAI NOI, MAI MODERNE ȘI MAI MARI FABRICI DE ZAHĂR DIN ȚARĂ, CEA DE LA ROMAN

Pînă în 1974 erau socotite drept cele mai mari fabrici de zahăr din țară, cele cu o capacitate de prelucrare a sfeclei de zahăr de 3 000 de tone în 24 de ore. Dintre acestea, amintim pe cele din Oradea, Corabia și Buzău.

La 23 August 1974, la Roman, județul Neamț, a intrat în funcțiune o nouă și modernă fabrică de zahăr cu o capacitate de prelucrare dublă față de a aceleia aflată în funcțiune. În prezent întreprinderea din Roman are o capacitate de prelucrare în 24 de ore de 6 000 de tone de sfeclă de zahăr, dublă față de capacitatea celor mai mari fabrici de zahăr amintite și de 20 de ori mai mare decît cea cu care a început să funcționeze acum un veac, prima fabrică de zahăr din țară, cea de la Sascut, prezentată pe pagina alăturată. Capacitatea mare de producție a întreprinderii reduce în mod considerabil perioada de fabricație, implicit a depozitării sfeclei de zahăr, fapt care nu poate decît să bucure unitățile producătoare. O simplă socoteală arată că, în 1975, cantitatea de 694 000 tone de sfeclă de zahăr va fi prelucrată în numai 116 zile. Aceeași cantitate, vechea fabrică o prelucra în 347 de zile...

O dată cu intrarea în funcțiune a noii și modernei capacități, indicatorii de producție ating cote din cele mai înalte. În 1974, întreprinderea a prelucrat 615 700 tone de sfeclă de zahăr din patru județe: Neamț, Bacău, Vaslui și Iași.

În sporirea considerabilă, comparativ cu anii anteriori, a producției de sfeclă și a suprafeței cultivate, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni ai întreprinderii de industrializare a sfeclei de zahăr Roman, au un rol important. Ei au popularizat în rîndul cultivatorilor de sfeclă avantajele ce le oferă această cultură. Întreprinderea livrează producătorilor întreaga sămînță, tratată; plătește integral transportul sfeclei de zahăr de la unitate la fabrică ori la baza de recepție, precum și cheltuielile de însilozare în unități. Printr-un mare număr de tehnicieni și îndrumători se acordă permanent asistență tehnică producătorilor; cooperativele mai primesc de la întreprindere un spor bănesc pentru fiecare tonă predată pînă la 1 septembrie. De asemenea, indiferent de perioada livrării, producătorii mai primesc cîte 4 kg zahăr și 6 kg melasă pentru fiecare tonă predată și borhot umed în proporție de 60 la sută din cantitatea de sfeclă predată.

Noua fabrică de zahăr din Roman nu este numai cea mai mare din țară, ci în același timp și cea mai modernă. Ea a fost proiectată de Institutul de studii, proiectări și cercetări pentru agricultură și industria alimentară București și construită de Trustul de Construcții industriale din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Cea mai mare parte a utilajelor — 80 la sută — a fost realizată în țară. Directorul întreprinderii, inginerul Gheorghieș Stoica și inginerul șef Ioan Uscatu, pentru a ne ilustra înalta tehnicitate a noii fabrici ne-au făcut o interesantă paralelă între fabrica veche și cea nouă. În timp ce în fabrica veche, vagoanele și autocamioanele se descarcă încă manual, cîte doi muncitori timp de patru ore, la fabrica nouă, aceeași operație se face fie hidraulic, direct în secția de spălare, fie mecanizat, în siloz, cu basculatoare auto și macara capră vagon, în 10 minute, de un singur macaragiu. Depozitarea și sortarea zahărului care la fabrica nouă se face mecanizat, la fabrica veche necesită zeci de muncitori.

Datorită instalațiilor complexe și automatizate, de mare randament, diferite etape ale procesului de producție decurg în fabrica nouă mult mai rapid și continuu, cu un număr redus de muncitori. De pildă, la fabrica veche, extracția zahărului din 4 000 tone de sfeclă în 24 de ore necesită 60 de muncitori, în timp ce la cea nouă, doar 7; la purificarea zemurilor rezultate, în fabrica veche lucrează 80 de muncitori, iar la cea nouă, doar 26; separarea zahărului de siropuri, se face la unitatea veche de 64 de muncitori, față de numai un singur supraveghetor al centrifugelor automate, la fabrica nouă ș.a.m.d.

Cinstea de a fi pornit noua fabrică, în ziua de 23 August 1974 a revenit echipelor conduse de maistrul tehnolog Mihai Munteanu și de maistrul mecanic Ion Chicet, supravegheate de inginerul Zoltan Toth. După primele zile de funcționare, procesul tehnologic se desfășoară în concordanță cu parametrii stabiliți. Prima șarjă de pulbere albă și dulce a fost întîmpinată de către întregul colectiv cu bucuria firească a unor oameni care și-au respectat angajamentul luat în întrecerea socialistă.

TUDOR DUMA

MI-S DRAGI OAMENII TOMNATICULUI

Am poposit din nou în toamnă printre oamenii acestei comune din cîmpia de vest; o toamnă parcă mai plină de roade ca alte toamne. Am cutreierat cîmpurile împreună cu Petre Feneşi, preşedintele, am zăbovit în căldura ciudată, tropicală, a celor 14 hectare de sere şi zece de solarii, m-a minunat iarăşi roşul de amurg adunat în pielea catifelată a piersicelor uriaşe care se pregăteau de drum spre pieţele ţării sau spre oraşele Europei; am gustat cîteva clipe de umbră în biroul tapetat literalmente de diplome şi brevetele celor 4 Ordine ale Muncii, am ieşit din nou, la zootehnie.

Ne-am strîns apoi, la un pahar de vorbă, la depănat amintiri cu Petre Milităroiu, primarul şi cu alt Petre, Udrescu preşedintele cooperativei de consum, cel care ştie mai bine decît oricine cît de bogaţi sînt oamenii Tomnaticului, după volumul mărfurilor vîndute de magazinele comunei. Mi-am dat seama din nou că mi-s dragi aceşti oameni, că le sînt recunoscător pentru că mă numără printre prietenii lor...

Mi-s dragi acesti oameni poate pentru că...

LE ŞTIU POVESTEA PRIMELOR ÎNCEPUTURI

Acum două sute de ani veneau aici de pe malurile Loirei şi Senei, în căruţe cu coviltir, vreo 200 de familii de francezi în căutare de pămînt şi lucru. Şi-au durat case de cărămidă, s-au amestecat cu oamenii acestor locuri şi în curînd faima agricultorilor din Tomnatic a cunoscut calea inversă pînă în vestul Europei. Ca dovadă se mai află şi acum case pe care se văd nume ca: Toutenuit, Renard, Vive, Grifaton... şi oameni cu nume care deasemeni amintesc de acele începuturi: Pierre, Dominique, Jean...

LE ŞTIU POVESTEA ADEVĂRATULUI ÎNCEPUT

Era toamnă, în 1950, cînd prin bunăvoia a 46 de familii adunînd 8 atelaje, 16 cai, cîteva zeci de hectare şi vreo 30 000 lei fond de bază, se semna actul de naştere a uneia dintre unităţile agricole cooperatiste care în curînd avea să-şi treacă renumele dincolo de graniţele Banatului şi mai apoi ale ţării. În fruntea îndrăzneţilor: un ţăran, care o tinereţe slujise la boier, un proaspăt agronom, un dascăl, un soldat demobilizat... Petre Feneşi, Petre Milităroiu, Vasile Plăcintaru, Eftimie Cambiţani..

Au fost zile pline de muncă şi ambiţie în acel an de adevărat început în viaţa comunei Tomnatic. Sucesele s-au copt în vatra sub care ardea — cum le plăcea reporterilor pe atunci să scrie — focul bătăliei de pe ogoare. Nu erau tractoare, nu erau mecanizatori, nu erau seminţe şi nici semănători, la Tomnatic, dar erau oameni. Şi oamenii aceştia în frunte cu micul pluton al îndrăzneţilor, cu acea inimă de aur a deschizătorilor de cale spre lumină au dus mica lor cooperativă pe treptele tot mai de sus ale ierarhiei celor mai buni. Au dobîndit de după numai un deceniu primul drapel de unitate fruntaşă pe ţară.

LE ŞTIU POVESTEA UNEI TOAMNE DE GREA CUMPĂNĂ

Pămîntul nu mai rodise în acel an, 1960, ca mai înainte. Culturile cerealiere şi legumicultura erau compromise. Zootehnia se chinuia să supravieţuiască. Sufletul oamenilor era negru, o grindină cumplită le bătuse cîmpurile.

Ca în cele mai înverşunate lupte de front s-a făcut un vast plan de bătaie pentru salvarea unităţii. La comitetul de partid din Sînnicolau s-a dat semnalul de atac. La Tomnatic oamenii erau pe cîmp zi şi noapte, nimeni nu mai ţine minte acum dacă se dormea, unde şi cînd, a fost o toamnă de grea cumpănă, de mare răscruce, o toamnă cînd oamenii aceştia au salvat viaţa cooperativei.

LE ŞTIU POVESTEA HĂRNICIEI DE AZI

Azi, jumătate din veniturile cooperativei le aduce legumicultura. Urmează zootehnia, pomicultura şi plantele tehnice. Anul trecut, cooperativa a primit pentru rezultatele obţinute bineînţeles, steagul de fruntaşă pe ţară la legume. E al şaselea drapel primit spre mîndria oamenilor care l-au dobîndit cu ambiţie şi cu multă sudoare.

— Spune-mi, Petre Feneşi, de data asta îmi poţi da nume de fruntaşi? Ai spus întotdeauna că toţi sînt buni şi n-ai vrea să superi pe nimeni...

— O să-ţi dau după ce mă sfătui cu primarul, cu Pavel Iatan, contabilul şef, cu doctorul Iacob Dama, cu Oprea Dumitru, secretarul de partid...

După o vreme mi-a dat o listă pe care o voi reproduce în finalul acestui reportaj cu convingerea că pînă la anul viitor cînd voi vizita negreşit din nou Tomnaticul numărul acestora va creşte, că lîngă aceste nume se vor adăuga altele. Pentru că la Tomnatic renumele şi faima hărniciei se moştenesc, se poartă din om în om, din generaţie în generaţie, ca o ştafetă a muncii.

Iată aceste nume: Tudora Şerban, Ana Wild, Nichifor Crocneanu, Ion Blidaru, Ion Hanza, Gheorghe Seltz, Hiticaş Macedon, Maria Retegan, Ileana Bîlici, Iosif Wolf, Domnica Biduleac, Florica Păţu, Aurica Smărăndoiu, Stela Dumitriu, Ecaterina Mişcov, Henrich Deker, Vasile Miclea, Maria Murgea, Ana şi Petru Ciul, Dumitru Eţan, Ion Marşal, Silvia Biduleac, Estera Boroşi, Petru Costinaş, Maria Miclea...

Iată numai o mică parte dintre oamenii din Tomnatic care mi-s dragi.

VALENTIN BODEA

LA TRITICUM ACASĂ

10.000 DE SPICE PENTRU EXPERIENȚE

„CHIRURGII" PLANTELOR ÎNFRUNTĂ UN HAZARD... NU TOCMAI ORB

În fiecare primăvară, pe la jumătatea lunii mai, cu amelioratorii grîului — de la I.C.C.P.T.-Fundulea ori de la stațiunile experimentale cerealiere — practic, nu se poate sta de vorbă. Într-un răstimp de aproximativ două săptămîni, la I.C.C.P.T.-Fundulea se fac circa 200 000 de castrări și polenizări de flori ale acestei plante. Degetele sensibile ale omului de știință mînuiesc cu precizie penseta, eliminînd de la florile cele mai bine dezvoltate staminele, elementul mascul. În acest fel, planta de grîu, care este autogamă, adică include în aparatul său de reproducere ambele elemente ale sexului, este împiedicată să se înmulțească în felul ei. În locul a ceea ce i s-a luat i se oferă polen de la un alt soi.

De la care soi la care soi? Am pus întrebarea inginerului Nicolae Eustațiu, șeful laboratorului de ameliorare a grîului de la I.C.C.P.T.-Fundulea. De ce ați încrucișat tocmai București 1 cu Skorospelka, de ce tocmai Odvoș cu Bezostaia?

Răspunsul a căzut sec:

— În nici un caz nu se poate pune astfel problema!

După o scurtă pauză:

— E absurd ca cineva să-și închipuie că vreodată, undeva, vreun ameliorator își poate face vreo socoteală de acest fel: încrucișez soiul Cutare I cu soiul Cutare II și, pe baza legilor imuabile ale geneticii, se va naște soiul Cutare III, cu toate însușirile pe care ne-am propus să i le dăm și care la rîndu-i ne va aduce, eventual, un mare premiu. Greșit! Adevărul este că ameliorarea reprezintă, într-un fel, căutarea acului într-un car cu fîn sau poate, mai degrabă, un fel de pescuit. Singura noastră fericire, a noastră, a amelioratorilor derivă din faptul că știm să nu încercăm a pescui păstrăvi în mare și delfini în pîraiele de munte. Altfel spus, ameliorarea este, deocamdată, supusă hazardului, dar unui hazard nu tocmai orb.

O «GEOGRAFIE» MINIMICROSCOPICĂ

Nu tocmai orb pentru că se întemeiază pe un șir de cunoștințe care au permis cercetătorilor să definească repartiția genelor (purtătoarele de caractere) în cromozomi — acele formațiuni din nucleul celulei vii care hotărăsc soarta speciei.

În momentul în care savanții au putut indica cu precizie care anume gene sînt purtătoare ale unor anume caractere, a apărut o adevărată «geografie» a repartizării caracterelor fiecărei specii în propriii cromozomi. De aici pînă la «manipularea» acestei repartiții nu mai era decît un pas. El a putut fi făcut atunci cînd au apărut metodele nucleare, făcînd realizabilă intervenția omului, cu ajutorul radiațiilor, în cele mai intime compartimente ale materiei vii.

După cum au stabilit oamenii de știință, printre cromozomii fiecărei specii există unul care asigură ceea ce s-a numit, cu o ușoară nuanță de umor, legitimitatea împerecherii cromozomilor. Cu alte cuvinte, atunci cînd două celule reproducătoare se unesc pentru a forma noua ființă, fiecare dintre ele participă cu jumătate din numărul de cromozomi caracteristic speciei. Or, grație «apărătorului bunelor moravuri», fiecare cromozom se împerechează cu cel corespunzător — 1 cu 1, 2 cu 2 și așa mai departe. În felul acesta însă, specia se reproduce fără prea mari schimbări de caractere. Pentru a obține modificările voite de ameliorator, «paznicul» — în cazul grîului, cromozomul 5-B — trebuie înlăturat. Desigur, nu este un lucru simplu. El implică folosirea unor tehnici foarte precise, a unor aparate și instalații dintre cele mai perfecționate. Ca și orice altă intervenție în compartimentele cele mai intime ale materiei vii, «atacul» împotriva cromozomului 5-B cere abilitate, îndrăzneală și fantezie creatoare. Oricum ar fi, însă, 5-B trebuie făcut inofensiv, iar această lucrare poartă chiar numele puțin enigmatic «tehnica 5-B».

MISTERIOSUL A-15

Ceea ce se face astăzi în creația de soiuri de grîu continuă o tradiție valoroasă pe al cărei palmares figurează Cenad-117, Odvoș-241, Bankut-1201, A-15.

Nu am putut rezista tentației de a întreba ce reprezintă misterioasele cifre alăturate unor toponime, mai mult ori mai puțin cunoscute, pentru a denumi un soi.

— Cifrele? Simple expresii arbitrare. Tot așa cum un părinte își botează copilul cum dorește, un creator de soi își denumește progenitura cum îi trece prin minte. Unele denumiri sînt cu totul năstrușnice, altele mai... cuminți. Marele savant, profesorul Gheorghe Ionescu-Șișești a denumit unul dintre soiurile create de el, A-15, pentru că fusese obținut din parcela de colecție cu numărul 15, dintr-un soi nefixat, american (A) primit de la un ameliorator din Statele Unite. Este un exemplu. În alte cazuri, alți amelioratori procedează altfel. Dar chestiunea nu e esențială.

Din cele aproximativ 10 000 de spice pe care cercetătorii le castrează în fiecare primăvară, pregătindu-le pentru noi încrucișări se fac, anual, 800—1 000 de combinații. Din fiecare combinație, rezultă în anul următor cîteva zeci de boabe. După încă un an, cîteva mii de plante. Aceste plante sînt cît se poate de pestrițe, așa cum o cer legile eredității, iar această împestrițare formează apa în care «pescuiesc» amelioratorii. Ici-colo, apare cîte o plantă ale cărei însușiri îi interesează pe cercetători. Aceasta este «peștele». La rîndul lui, el este cultivat, încrucișat din nou — dacă este cazul — urmărit și, cînd, în sfîrșit, după mai mulți ani «peștele» pare să reprezinte un soi nou cu caracteristicile dorite, abia atunci el este supus, timp de 2—3 ani, unor minuțioase încercări, în 20 de stațiuni de cercetare și 45 de centre experimentale.

Ar putea să pară mult, totuși altfel nu se poate. Soiul Excelsior, pentru care încrucișarea a făcut-o în 1958, Afanase Iazagi, unul dintre maeștrii în materie, a intrat în producție abia în 1969. Legile naturii și cele ale exigenței impun asemenea termene care nu pot fi scurtate.

MULT, BUN ȘI.. INDIFERENT LA CE SE PETRECE ÎN JUR

L-am întrebat pe Nicolae Eustațiu: cum ar putea fi definite cel mai bine obiectivele cercetărilor care se fac în domeniul ameliorării grîului?

— Scopul principal al culturii grîului este obținerea de producții mari de boabe cu calitate potrivită diferitelor întrebuințări — prepararea pîinii, a pastelor, a biscuiților etc. De asemenea, producțiile trebuie să fie constante, deci cît mai puțin influențate de acțiunea factorilor nefavorabili. Cît mai... indiferente la ce se petrece în jur. În aceste trei direcții sînt îndreptate eforturile în ameliorarea grîului, dar mai ales către crearea de soiuri productive. Pentru a răspunde cerințelor de productivitate, calitate și rezistență la acțiunea factorilor defavorabili, un soi de grîu trebuie să posede un număr însemnat de trăsături. De aceea, crearea de soiuri de grîu valoroase este un lucru atît de greu. Cu atît mai mult, cu cît noțiunea de valoros este destul de relativă. Ea nu reprezintă același lucru pretutindeni. Pentru țara noastră, cele mai importante însușiri pe care amelioratorii urmăresc să le reunească într-un soi de grîu sînt capacitatea înaltă de producție, calitatea bobului și a făinii, rezistența la iernare, rezistența la secetă, rezistența la scuturare, rezistența la cădere, rezistența la boli și dăunători, adaptabilitate și constanța recoltelor.

ÎN CĂUTAREA SUBTILITĂȚILOR PÎINII

Atunci cînd ați vorbit despre obiectivele ameliorării ați spus că unul dintre acestea îl constituie calitatea boabelor. Ce ar trebui reținut în această privință?

— Multă vreme ameliorarea grîului, în privința calității, urmărea numai două direcții: calitatea făinii pentru pîine, pe de o parte, și pentru fabricarea pastelor, pe de altă parte. Cu timpul, sub presiunea cerințelor, aceste două criterii s-au dovedit a fi insuficiente. În ultimii ani, cerințele consumatorilor și, implicit, ale industriei s-au diversificat, ceea ce a dus la multiplicarea obiectivelor de ameliorare în direcția calității bobului. Deși tehnologia panificației a făcut progrese considerabile — astăzi se poate face pîine bună chiar și din grîne de calitate mai slabă — în comerțul mondial se cer și se plătesc mai bine grînele cu însușiri de panificație superioare. De asemenea, sînt cerute și plătite bine atît grînele bogate în proteină, destinate fabricării pastelor, cît și grînele moi, cu conținut scăzut de proteine, destinate fabricării unor anume categorii de biscuiți.

— Aș vrea, acum, să vă pun o întrebare, mai degrabă, gastronomică. De ce depinde ca o pîine să fie bine crescută, frumoasă, pufoasă, fragedă?

— Nu contest, întrebarea e gastronomică, dar înainte de toate e științifică, pentru simplul motiv că aspectul, savoarea și celelalte însușiri organoleptice ale pîinii sînt un obiectiv important de cercetare, nu numai în domeniul industriei alimentare ci, în primul rînd, în cel al ameliorării grîului. Iată un aspect al chestiunii. Între conținutul de proteine al bobului și calitatea pîinii există o relație directă, așa că unul din obiectivele importante în direcția ameliorării calității boabelor de grîu îl constituie obținerea de soiuri cu un conținut înalt de proteine. Mai concret, se urmărește îmbunătățirea calității grîului în vederea prelucrării lui în industrie în diferite scopuri (panificație, patiserie, paste făinoase, alimente dietetice sau pentru copii etc) ca și îmbunătățirea randamentului la măciniș.

Printre soiurile cu conținut foarte ridicat de proteine în bob se numără și soiurile românești Favorit, Moldova și Dacia, care, de altfel, continuă tradiția cultivării în România a soiurilor de grîu de foarte bună calitate pentru pîine. Prin aceeași însușire se remarcă și o serie de linii noi, create în țara noastră, cum sînt F. 26-70, și F. 54-70.

Pentru consumatorul de pîine, foarte important este volumul acesteia. (Cui nu-i place o pîine frumoasă, crescută bine!). Ei bine volumul este influențat atît de cantitatea, cît și de calitatea glutenului acumulat în bob. Soiurile românești care se remarcă prin gluten de bună calitate sînt București 1, Dacia, Favorit, Ceres, Iulia, iar alături de ele, noile linii F. 50-68, F. 35-70 și, mai ales, F. 26-70, F. 53-70 și F. 54-70.

*

Iată-ne la capătul acestei scurte «excursii» în lumea grîului. Cu ce ne înapoiem din această vizită la Triticum acasă? Cu o primă concluzie, că această lume este un mare șantier în care omul se străduiește — și reușește din ce în ce mai bine — să struneacă natura pentru a smulge de la ea tot ce e mai prețios. Și cu o a doua concluzie, care privește direct cercetarea științifică românească din această specialitate: grație eforturilor, desfășurate de-a lungul multor ani, de amelioratori, știința noastră agricolă a creat un patrimoniu cuprinzător de soiuri și hibrizi de grîu tot mai potrivite exigențelor producției de cereale în continuă creștere a țării.

Cu această zestre genetică, practica agricolă românească poate păși mai departe către împlinirea marilor sale țeluri de belșug pentru om.

ADRIAN COSTA

Nancy Astor — prima femeie aleasă membru al parlamentului britanic, s-a adresat odată, furioasă, lui Winston Churchill:
— Dacă aș fi soția dumneavoastră v-aș pune otravă în cafea.
Zîmbind ironic, Churchill i-a răspuns:
— Eu, dacă aș fi soțul dumneavoastră, aș bea-o.

*

La o petrecere, Mark Twain se adresă cu amabilitate doamnei în preajma căreia se afla:
— Ce frumoasă sînteți!
La rîndu-i doamna, mai puțin amabilă, îi replică:
— Regret că eu nu vă pot răspunde cu același compliment.
— Nimic mai simplu, doamnă, procedați ca mine: mințiți!

RĂSPUNSURI ALE UNOR OAMENI CELEBRI

*

Ernest Hemingway a fost invitat de o revistă americană să scrie cîteva rețete culinare. O redăm pe cea despre modul de preparare a fripturii de leu: Prinzi leul, îl jupoi... Restul, se înțelege, e mai simplu.

*

Se povestește că într-o zi un atenian îl întreabă pe filozoful Socrate dacă este bine sau nu să se căsătorească. Bătrînul gînditor îi răspunse cu tîlc:
— Dragul meu prieten. Tot una e! Fie că te însori, fie că rămîi holtei — peste zece ani tot ai să regreți.

*

Romanul «Pe aripile vîntului» a adus Margaretei Mitchel consacrarea în lumea scriitoricească. Într-una din zile o prietenă i s-a adresat:
— Cartea ta este formidabilă, dar spune-mi, te rog, rămîne între noi, cine ți-a scris-o?
— Sînt încîntată că ți-a plăcut, i-a răspuns romanciera. Nu știu însă cine a citit-o pentru tine.

— Ce zici nene primarule, dacă sparg becurile astea, e pagubă sau economie?...

ÎNALTĂ CINSTIRE MUNCII SPORNICE, ADUCĂTOARE DE BELȘUG

— UNITĂȚI AGRICOLE SOCIALISTE CĂRORA LE-AU FOST CONFERITE TITLUL DE «EROU AL MUNCII SOCIALISTE» ȘI MEDALIA DE AUR «SECERA ȘI CIOCANUL» —

— Cooperativa agricolă de producție «**Comloșu Mic**» din comuna Comloșu Mare, județul Timiș, care a realizat pe suprafața de 255 ha, terenuri neirigate, zona I—II de fertilitate, o producție medie de 5 467 kg grîu la hectar;

— Cooperativa agricolă de producție «**Gîrla Mare**» din comuna Gîrla Mare, județul Mehedinți, care a realizat pe suprafața de 600 ha, terenuri neirigate, zona I—II de fertilitate, o producție medie de 5 300 kg grîu la hectar;

— Cooperativa agricolă de producție «**Scornicești**» din comuna Scornicești, județul Olt, care a realizat pe suprafața de 675 ha, terenuri neirigate, zona III—IV de fertilitate, o producție medie de 4 850 kg grîu la hectar;

— Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii «**Lenauheim**», județul Timiș, care a contribuit la realizarea de către cooperativele agricole deservite a unei producții medii de 4 661 kg grîu la hectar de pe suprafața de 1 100 ha, terenuri neirigate, încadrate în zona I—II de fertilitate;

— Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii «**Gottlob**», județul Timiș, care a contribuit la realizarea de către cooperativele agricole deservite a unei producții medii de 4 504 kg grîu la hectar, de pe suprafața de 2 885 ha, terenuri neirigate, încadrate în zona I—II de fertilitate.

Instantanee bucureștene

LA CEAS, LA UNIVERSITATE...

Nu trebuie să fii bucureștean get-beget ca să știi locul acesta ca-n palmă: piața Universității, inima Bucureștiului, sau, cu o expresie neacademică — buricul lui... Dar «ceasul»? Or fi existînd pe glob ornice faimoase, pe frunți de domuri nu mai puțin faimoase, dar ceasul public de la Universitate și-a cucerit, prin decenii și decenii, valoare de simbol.

In absența unui sondaj tip Gallup e greu de spus cu exactitate cîte căsnicii bucureștene s-au închegat debutînd cu frumoase povești în care, în afara vajnicului Făt-Frumos și a suavei Ileana-Cosînzeana, a avut un rol și el, ceasul de la Universitate, punct tradițional de întîlnire, iarnă-vară, al îndrăgostiților, pentru care toate anotimpurile sînt... unice.

Nu se poate spune că bucureștenii nu au fantezie, mai ales cînd este vorba despre bucureștenii îndrăgostiți, dar ceasul de la Universitate s-a consacrat demult drept talisman al iubirilor curate, iar dacă EL și EA își dau întîlnire «la ceas» gestul echivalează cu — logodna unei... logodne.

Iată de ce, atunci cînd arhitecții și edilii Bucureștiului, geloși, probabil, pe faima doctoriței Aslan, au început propria lor operă de... geriatrie edilitară, unii s-au întrebat: nu vor trînti niscaiva zgîrie-nori ostentativi, violentînd ambianța dulce-romantică a pieței? Ziariștii și-au făcut meseria, informînd ce au de gînd constructorii și cum, dar cîtă vreme a durat «intervenția» trecătorii au tot încercat să privească prin împrejmuirea zonei devenite șantier, cu cea mai vie curiozitate.

Cînd, în sfîrșit, meterezele șantierului au fost coborîte, metamorfoza era de natură să împace toate gusturile și temperamentele: totul se petrecuse mai ales sub asfalt... Străpunsă pe dedesubt, piața își deschisese o... sucursală subterană spre care curioșii dădeau năvală, făcînd echilibristică pe scările rulante.

...Sînt situații în care banalul adjectiv «frumos» spune totul. Și pentru cine crede că acest singur cuvînt nu ajunge, se mai atașază o proteză lexicală: «foarte frumos». Este exact formula la care s-au oprit vizitatorii, de la «premiera» pasajului subteran încoace, cochet conglomerat de magazine mici cu profiluri diverse. Iar afară? Afară parcă nimic nu s-a schimbat și... totuși. Bulevardul a fost considerabil lărgit iar bătrînul ceas, înlocuit cu unul modern care tot... ceasul de la Universitate rămîne... Iar peste drum, la o distanță politicoasă de vechea Universitate — cel mai mare hotel bucureștean, deși nu cel mai nou la ora actuală, cu o siluetă zveltă și elegantă, iar alături, monumentalul Teatru Național, revanșă binemeritată pentru anii petrecuți prin săli de împrumut, de cînd prima scenă a țării a fost sfîrtecată de bombe, în 1944. Un palat al Thaliei, nu ca în vis, ci mai falnic — unde gongul sună seară de seară și mii de palme îngemănate aplaudă, aplaudă...

ANDREI DAMIAN

„CÎNTARE PATRIEI" ȘI-A DESEMNAT LAUREAȚII

Între anii 1970—1974 s-a desfășurat concursul coral interjudețean «CÎNTARE PATRIEI» — organizat de către Radioteleviziunea Română în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Uniunea Compozitorilor, Ministerul Apărării Naționale, C.C. al U.T.C., U.A.S.C.R., Ministerul Educației și Învățămîntului, Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Concursul «CÎNTARE PATRIEI» a antrenat în întrecere — de-a lungul celor 114 emisiuni — 405 formații corale din toate județele țării, cuprinzînd peste 40 000 de artiști amatori din întreprinderi, instituții, case de cultură, cluburi, cămine culturale, școli, institute de învățămînt superior, unități ale armatei.

Au fost prezentate 1 300 lucrări corale (cîntece despre patrie, partid, de muncă, muncitorești-revoluționare, prelucrări din folclorul tradițional și contemporan), dintre care aproximativ 480 în primă audiție.

Sala Operei Române din București a găzduit actul final al acestei întreceri — Gala laureaților — concert dedicat celei de a 30-a aniversări a eliberării patriei și Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. La concert au luat parte 20 de formații corale laureate, însumînd aproape 2 000 coriști.

Cu acest prilej au fost decernate marele trofeu al concursului și diplomele formațiilor laureate.

Marele trofeu «CÎNTARE PATRIEI» a fost obținut de județele: **Dîmbovița, Arad** și de **Municipiul București.**

O participare pe care cu siguranță telespectatorii au remarcat-o a fost a formațiilor corale și soliștilor de la sate — expresie a unei intense activități artistice ce se desfășoară în localitățile rurale. O dovedesc și premiile atribuite ca recunoaștere a talentului, vitalității și dăruirii artiștilor amatori din satele și comunele țării. Amintim laureații veniți din comune și sate.

FORMAȚII CORALE ALE CĂMINELOR CULTURALE

Premiul I: Corul căminului cultural **Ardusat,** județul Maramureș; corul căminului cultural **Buteni,** județul Arad; corul căminului cultural **Bălcești,** județul Vîlcea; corul căminului cultural **Chizătău,** județul Timiș; corul căminului cultural **Marga,** județul Caraș-Severin; corul căminului cultural **Brănești,** județul Dîmbovița; corul căminului cultural **Roșiori,** județul Satu Mare; corul căminului cultural **Leordeni,** județul Argeș.

Premiul II: Corul căminului cultural **Ditrău** județul Harghita.

Premiul III: Corul căminului cultural **Putna,** județul Suceava.

FORMAȚII CORALE DE VOCI EGALE — FEMEI

Premiul I: Corul de femei al căminului cultural **Niculițel,** județul Tulcea; corul de femei al căminului cultural **Cobadin,** județul Constanța.

Printre formațiile corale — școli generale care au obținut premiul I se află corul școlii generale din comuna **Osoi,** județul Iași; corul școlii generale «Al. Moghioroș» **Salonta,** județul Bihor.

Încă odată lumea satelor și-a demonstrat talentul artistic, izvorît din nesecatele lumini ale unei tradiții seculare.

26 DE OBSERVĂRI

de Vasile BĂRAN

GRĂDINĂ

Dacă varza ar fi ştiut că, în cele din urmă, ajunge într-o putină cu moare nu s-ar fi înfoiat atîta între alte plante ale cîmpului.

ÎNTRE GOSPODINE

— Ai fost cu el pe Marte? Aşa mai zic şi eu voiaj de nuntă! Ia povesteşte-mi cum arată planeta asta?
— Drept să-ţi spun, n-am văzut-o prea bine. Ştii cum e el:
am stat mai mult pe la bucătărie.

CĂDERI

Din cînd în cînd,
oamenii
încearcă să joace rolul unor zei.
Zeii îi observă
şi le iau locul.

NEHOTĂRÎRE

Ce pot face eu cu acest gît de găină căzut în farfurie? Dacă-l arunc, are carne. Dacă-l mănînc, are oase.
Între timp i l-a luat din mînă pisica.

AŞTEPTARE

Ghişeul fiind instalat într-o cîmpie, solicitantului i-a crescut iarbă sub picioare.

METODĂ

Ştii cu ce prind eu vulpea?
Cu găini.

RATARE

Făcînd la repezeală o casă din cuvinte şubrede, construcţia se prăbuşi, lovindu-l mortal, în primul rînd, pe creatorul ei.

PERSPECTIVĂ

Nimic mai adevărat cînd spunem că oul zboară.
Curînd va ieşi din el
pasărea.

FABULĂ

Nici acum nu-i vine butoiului să creadă că, în cele din urmă, a fost golit de o biată ulcică.

PREFERINŢĂ

Cînd cîinele pe care l-am crescut îşi pierde
memoria şi mă latră,
ba uneori,
intrînd pe poartă,
e gata, din prea mult zel,
să mă şi muşte,
mai credincios mi se pare
cel din plastic.

CĂLĂTORIE

Din atîtea mijloace de transport, unele avînd viteze cosmice, nu există încă niciunul care să-l facă pe om să-şi spună că a ajuns la capăt.

ASIGURARE

Cu un scaun nu eşti sigur — şi-a spus —
oricine ţi-l poate lua.
Astfel că şi-a făcut rost de două şi s-a aşezat
între ele.

POZIŢIE

Dacă ai făcut un pas şi nu îl mai faci şi pe cel de-al doilea, înseamnă că ai rămas
într-un picior.

CONVINGERE

Dacă unul spune că lacul nu-i decît o băltoacă,
iar altul că-i mai adînc decît marea,
n-ai de ales:
încearcă-l cu propriul tău deget.

OPTIMISM

— Cum se găteşte o raţă sălbatică? m-a întrebat el, aprinzînd focul şi plecînd apoi spre lacuri s-o vineze.
Spre seară, s-a întors cu tolba goală. S-a înviorat însă repede, făcîndu-şi planul ca a doua zi să prindă tot cîrdul.

GRIJA

Floarea, dacă n-o uzi, se ofileşte
De asemenea,
dacă o uzi prea mult.

OGLINDĂ

Intrînd în magazin
şi văzîndu-l pe vînzător tremurînd,
inspectorul s-a văzut pe el
cînd era vînzător.

LA RÎU

Cei doi au ajuns la marginea unui rîu și s-au oprit.
— Cum îl trecem? Ai vreo idee?
— N-am.
— Nici una?
— Absolut nici una.
— Dar parcă aveai?
— Nu mai am.
— Și atunci ce facem?
— Spune tu.
— Eu?
Între timp rîul a secat.
Dar ei mai stau și astăzi pe mal încercînd să găsească o soluție.

ÎNDOIALĂ

Oricum, nu pentru măiestria cu care îl tunde, chelul e prieten cu frizerul.

INTERPRETARE

Ducîndu-se la rîu și neștiind să înoate, pupăza a făcut rost de-un colac.
Pe urmă ce s-a mai întîmplat nu se știe.
Deasupra apei a rămas numai zicala.

ÎNSUȘIRE

Să nu se creadă că omul care vede dublu, are patru ochi.

METAFORA

Bineînțeles că atunci cînd se compară cu un copac, el nu vrea să fie chiar copac. Și nici cînd se compară cu un tigru, n-ar vrea să fie chiar tigru.
Și de la copac și de la tigru, el n-ar dori decît puterea pe care ți-o dau coroana și colții.

DEPOZIȚIE

Aveți dreptate: hoții au intrat chiar pe poarta pe care o păzeam.
Dar nu puteam să și dorm,
să stau și de veghe!

RESTUL

Au fost salvate de la incendiul care a cuprins întreaga clădire bunuri în valoare de 600 de lei.
Numai restul de 6 000 000
a ars.

LECȚIE

Așadar, cînd grîul are neghină, e prost.
Și invers: grîul prost, are neghină.
Prin urmare, neghina trăiește pe seama grîului prost.

RELAȚIE

Dacă-i vorba să condamnăm plantele agățătoare, atunci să începem cu aracul.

RĂSPUNSURILE EXACTE LA:
Cine a rostit aceste cuvinte? 2,3,2,2,1,2,3,3,1,2,2.

MOLDOVA: *Leicer cu dungi care alternează cu motive stilizate (Țara Vrancei)*

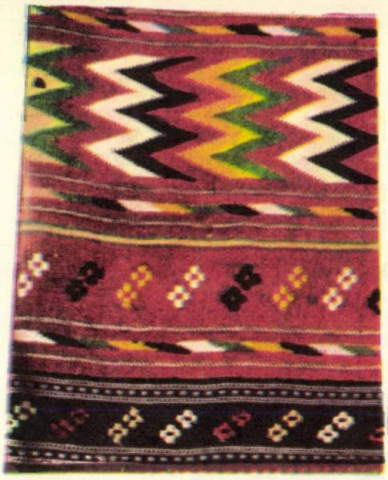

Scoarță cu desen stilizat, din domeniul vegetal (detaliu)

DIN TEZAURUL NOSTRU DE FRUMUSEȚI

Leicerul, scoarța, ștergarul, cerga — atîtea potriviri de culori ieșite din fantezia inepuizabilă a țărăncii noastre hărnicind la războiul de țesut. Cu accente coloristice și compoziții sensibil sau mai puțin sensibil diferite, după regiunea de creație sau îndeletnicirea celei ce le-a creat, caracteristica fundamentală a acestor frumuseți este armonia compoziției, expresie a unui gust ales, a unei sensibilități la frumos cultivate de-a lungul atîtor și atîtor generații. Parte a tezaurului etnografic al poporului nostru, țesăturile acestea încîntă ochiul, însenineză sufletul, cultivă puritatea sentimentelor.

OLTENIA: *Leicer compus din două bucăți cusute și ornamentate cu dungi și desene alternative*

Scoarță cu bordură formată din două rînduri și un cîmp central ornamentat cu motive floristice și cu figuri de oameni

MUNTENIA: *Scoarță cu un cîmp central și borduri. Cîmpul central este ornamentat cu romburi concentrice suprapuse*

Scoarță cu bordură și dungi late, în interiorul cărora sînt țesute ghivece cu flori și figuri de oameni

BANAT: *Scoarță cu motiv central și margine în șase rînduri*

Scoartă (detaliu)

MARAMUREȘ: *Scoarțe cu desene geometrice și florale, dispuse în romburi*

HUNEDOARA: *Leicer cu desene în dungi (detaliu)*

Leicer cu desene geometrice, dispuse în romburi

Fabule de
STELIAN FILIP

OUL STRUȚULUI

Eveniment în parcul zoologic!
Un struț s-a ouat
(Fapt cît se poate de firesc și logic!)
Dar împrejur s-au strîns imediat

Niște comentatori
Cunoscuți ca făpturi competente,
Foarte amatori
De asemenea evenimente.

— Mde, frumușică treabă!
(Scîrțîi din cioc o bibilică)
De n-aș fi atît de gingașă și slabă
Și oul meu ar fi cît ăsta, la adică!

— Ptiu, nu-i fie de deochi!
(Cîrîi o găină ouătoare)
Dar, să presupunem că vrei să-l faci ochi!
Unde găsești tigaie așa de mare?

— Ce vă miraţi? Este un ou banal!
(Sîsîi gîsca). Eu n-am ce să contemplu,
Dacă struțul vroia să fie original,
Putea să-l facă... cubic, de exemplu.

După multe discuții asemănătoare
Întreținute de întreg soborul
Cineva propuse (un vultur, îmi pare):
— Să vedem ce crede... autorul!

— Păi, ce să cred? — (Răspunse struțul iute,
Ridicîndu-se peste toți cu un gît)
Nu m-am gîndit la ce-o să se discute,
Eu... l-am ouat — și-atît!

sifonul

Nu știu ce nu-i convenea
Pe tejghea,
Unde stătea,
Că sifonul tot pufnea.

Sticlele de Murfatlar,
De Fetească și Cotnar,
Îl priveau din galantar

Fără-să-nțeleagă-anume
Dacă vrea să facă glume
Sau s-a-nfuriat pe lume.

Dumirit, un tirbușon
Ce se-afla lîngă sifon
Zise, c-un ironic ton:

— Fiți pe pace, că nu crapă
Nici nu-i pus să-ncaiere!
Dumnealui e ...niște apă
Care își dă aere!

SACUL ȘI ACUL

Sub șopron, luciosul ac
Împungea de zor în sac
Dar la prima «mîngîiere»
Sacul începu să zbiere
(Fiindcă știți ce gură are!):
— Ce-ai cu mine, frățioare,
De mă-nțepi ca un bezmetic?
— Îți articulez un petic!
— Tocmai pe-ăsta ți-ai găsit?
Nu vezi că nu-i potrivit?
— Eu îl văd destul de mare...
— Da, dar nu e la culoare
Și aș vrea, măcar din stradă,
Că-s cîrpit, să nu se vadă!
— Ei, drăcie! (acul zice)
Da' fudul mai ești, amice!
La ascultă, pînză goală,
Cît te-am prins la-nghesuială,
Ține minte o

Morală:
De se vede sau nu se,
Petecul tot petec e.
În nădejdea că astupi,
Bine-ar fi... să nu te rupi!

Din lumea celor care nu cuvîntă

Crocodilul este singurul animal cunoscut care nu are limbă. Din lumea păsărilor, numai cocoşului de munte îi lipseşte limba.

*

Fregata (pasăre palmipedă, cu coada şi aripile foarte lungi, care trăieşte în apropierea mărilor tropicale) îşi petrece mai toată viaţa în aer, putînd zbura, la nevoie (cînd traversează oceanele) timp de 7 zile fără întrerupere.

*

O furnică obişnuită cîntăreşte numai două zecimi de miligram, dar poate tîrî o greutate de mai mult de un gram. Dacă ar avea o putere egală, un om de 75 de kg ar trebui să poată tîrî o greutate de 43 000 de kg.

*

Pisica era socotită, în timpul Inchiziţiei, asociată cu diavolul şi cu vrăjitorii; de atunci au rămas unele superstiţii în legătură cu acest animal ataşat omului. «Reabilitarea», într-o oarecare măsură, a bietelor mîţe, a început abia în anul 1871, cînd a fost organizată la Londra prima expoziţie de pisici.

*

În India trăiesc, hoinărind prin sate şi prin oraşe, un sfert de milion de vaci fără stăpîn. Fiind socotite sfinte, toată lumea le oferă hrană şi nimeni nu le sacrifică pentru a le mînca. Aceasta face ca în agricultura Indiei să se resimtă, permanent, o criză a furajelor, care sînt consumate de nişte animale nefolositoare.

*

Şoarecele bea apă mai cu seamă noaptea. Pentru a se adăpa o dată, el are nevoie de 20 de minute.

*

Maimuţele mici se prind foarte uşor cu ajutorul nucilor de cocos în care se taie o deschizătură şi se introduce orez. Maimuţa vîră braţul în nucă şi-şi umple pumnul cu orez, căruia nu-i dă drumul, deci pleacă cu nuca după ea, şi astfel vînătorii o prind uşor. Uneori nucile sînt legate de copac şi capturarea devine mai sigură.

*

Ciocîrlia este singura pasăre din lume care cîntă în timpul zborului.

*

Zece mii de specii de insecte vătămătoare sînt în «opoziţie» cu agricultura mondială.

*

Urangutanii au memorie mai bună decît ciinii. S-a observat că au şi un limbaj propriu, format din şase «cuvinte» cu care se înţeleg între ei.

*

În zilele noastre, şerpii veninoşi mai fac încă, anual, 40—50 000 de victime, mai ales în India. Există 2 500 de specii de şerpi, dintre care 360 sînt veninoşi. În Europa trăiesc numai 9 specii de şerpi veninoşi.

*

Un elefant mare, de 7 tone, are nevoie în fiecare zi de 600 kg de hrană şi de 300 de litri de apă.

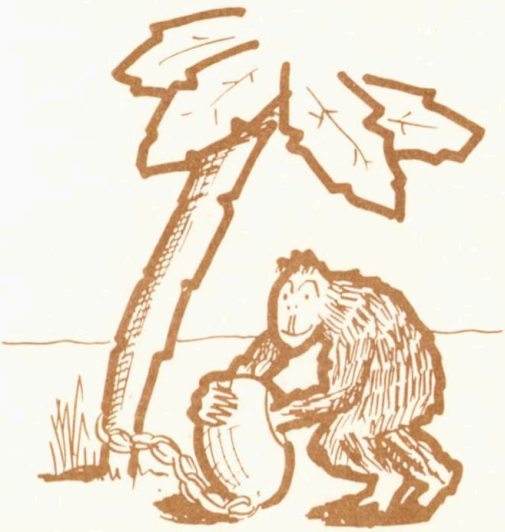

VINUL DE VIAȚĂ LUNGĂ AL DRĂGĂȘANILOR

— Însemnări despre prodigioasa activitate a unei stațiuni de cercetări viticole —

Pe colinele subcarpatice ale Oltului se întinde podgoria Drăgășanilor, una dintre străvechile și cunoscutele podgorii ale plaiurilor românești, **«acel templu magnific și unic al țării»**, *cum i-a spus cîndva marele viticultor și profesor universitar Ioan C. Teodorescu, cel care a organizat la noi primele stațiuni experimentale viticole, printre care și cea din zonă. Pe Dealul Oltului, ori pe costișele însorite ale Suteștilor, Creților, Pietroasei și Dobrușei, te întîmpină nesfîrșitul viilor, cu ciorchini grei de struguri.*

Viile au acoperit plaiurile Drăgășanilor încă din vechimea geto-dacică. Monede, medalii și hrisoave, diplome și teascuri cu șurub, butoaie cu cercuri de lemn, zdrobitoare din stejar și alte documente și ustensile despre și pentru vinărit, adunate într-un muzeu al podgoriei din incinta Stațiunii de cercetări viticole Drăgășani atestă vechimea și continuitatea podgoritului pe colinele acestea tăiate de Olt. Din ele aflăm că Drăgășanii, vechea cetate dacică Rusidava, cunoștea un comerț înfloritor. În 1389, Mircea cel Bătrîn scutește de darea vinăriciului pe mai mulți podgoreni din Drăgășani și dăruiește bisericii din Orlești 10 buți de vin și via din Rîmnic. La 9 ianuarie 1443, Basarab Voevod iartă mînăstirea Cozia de vinăriciu. În «Istoria comerțului românesc», Nicolae Iorga scrie: «În 1545, se interzice negustorilor greci din Valahia să vîndă în butoaie, în orașul Sibiu, vinul dulce, caracteristic pentru Drăgășani». De atunci, dacă nu mai de mult, calea tăiată de Olt, prin podgoria Drăgășanilor se chema «drumul buții». În muzeu s-au păstrat și mărturiile unor călători străini care laudă podgoria și vinurile albe, roșii și aromatice ale Drăgășanilor, ca și medaliile de aur cucerite de aceste vinuri la marile expoziții universale de la Paris, în 1880, 1881, 1883 și 1889. O culegere folclorică ne vorbește și despre soiurile de struguri pentru vin caracteristic viilor Drăgășanilor de la sfîrșitul veacului trecut și prima jumătate a secolului XX: crîmpoșia, braghina, gordanul și tămîioasa românească. Soiurile cultivate în cupaj erau caracterizate laconic: «Crîmpoșia dă tăria«», «Braghina aduce spuma», «Gordanul umple butia» și «Tămîioasa românească dă aroma».

Într-o «Carte de Aur» a Stațiunii de cercetări viticole Drăgășani sînt păstrate și mărturii mai noi, din zilele noastre, despre vestita podgorie și nu mai puțin vestitele ei vinuri care se disting prin stabilitate, armonie, catifelare și fructuozitate. S.G. Sen, profesor la Universitatea din Calcuta a notat inspirat în «Cartea de aur»: «Să vă fie inima dulce ca tămîioasa; să vă fie sufletul bun ca Sauvignonul; să vă fie realizările Stațiunii la fel de frumoase ca cele șapte dealuri pe care creșteți și înmulțiți podoabele și bucuriile pămîntului». Regretata Maria Tănase a notat: «Vivat vinului de viață lungă al Drăgășanilor!». Profesorul Donald M. Stewart de la Universitatea din Minnesota — S.U.A. scria: «Am fost foarte mult impresionat de munca ce se desfășoară la Stațiunea din Drăgășani în domeniul viticulturii și vinificației». Încheiem spicuirea de notații mai noi cu cea datorată popularului nostru actor Amza Pelea: «Impresionat de frumusețea podgoriei Drăgășani și de calitatea vinurilor sale simt cum dragostea mea pentru plaiurile oltenești sporește. Un gînd de mulțumire vrednicilor cercetători ai Stațiunii, tuturor podgorenilor de aici care ostenesc pentru bucuria noastră».

TRADIȚIA CERCETĂRII ÎN PODGORIA DRĂGĂȘANILOR

După ce mai citim pe o listă-meniu din 1889, a unuia din cele mai mari restaurante pariziene că vinul servit e adus din podgoria Drăgășanilor, facem cunoștință cu istoricul Stațiunii, care ne relevă un trecut, ca și în cazul podgoriei, mai vechi decît s-ar bănui. Pe la sfîrșitul veacului trecut, viile de prin partea locului, ca de altminteri și din restul țării — aflăm din istoricul Stațiunii — fuseseră distruse de filoxeră. Pentru a o stăvili, în 1897, se creează la Drăgășani o pepinieră pentru producerea materialului săditor cu care să se refacă podgoria atacată. La 16 martie 1898, după cum aflăm din notația inginerului Ion Silvian, șeful regiunii 6 viticole, pionierul organizării pepinierii de stat Drăgășani, la pepinieră se altoiește prima viță din soiul autohton Gordan, cel care umplea butia.

În 1936, în partea de sud, sud-est a podgoriei Drăgășanilor este creată Stațiunea experimentală viticolă cu același nume, într-un minunat cadru natural, în care se află și astăzi. La 14 septembrie 1943, Stațiunea oenologică se unește cu pepiniera din Drăgășani, formînd Stațiunea experimentală de viticultură și oenologie. Din 1967, Stațiunea, cu numele pe care-l are și azi — Stațiunea de cercetări viticole Drăgășani — trece în subordinea noului Institut de cercetări viticole și vinicole din Valea Călugărească.

În anii noștri, Stațiunea cunoaște o puternică dezvoltare. Ea dispune de o bază tehnico-materială din cele mai moderne. Are în proprietate 600 ha teren agricol, din care vitipomicol 500 ha. Are amenajate cu vii pe rod, 320 ha, plantație portaltoi pe 22 de hectare, școală de viță pe 8 hectare și o livadă cu pruni de 50 ha. Stațiunea mai dispune de un mare combinat de vinificație, cu o capacitate anuală de prelucrare de peste 250 vagoane vin și utilaje moderne de mare randament și tehnicitate ca prese pneumatice, zdrobitoare-dezbrobonitoare, filtre, pasteurizator-refrigerator și cisterne izoterme din beton. De asemenea, are 8 moderne laboratoare de cercetare — genetic și de ameliorare a viței de vie; de irigații și combatere a eroziunii solului; de producere a butașilor și vițelor de vie; de agrotehnică viticolă; de agrochimie; de biochimie și tehnologie a fructelor și legumelor, de producție a plantelor, de vinificare și chimie a vinului.

Cei opt cercetători de renume ai Stațiunii și cele 30 de cadre ajutătoare dispun de o aparatură la nivelul tehnicii mondiale ce permite un grad înalt științific lucrărilor de cercetare. Un exemplu din cele multe: dacă pînă în 1944 în stațiune se făceau numai sumare analize cu privire la comportarea plantelor, la tratamentele executate și la vinuri, cu simple densimetre și ebuliometre, acum se efectuează determinări ample, fie pe cale chimică, fie cu aparatură și metode mult perfecționate ca flamofotometru, pehametru, metoda colorimetrică. Se determină riguros științific, ca premise pentru ameliorări: substanțele colorante, glicerolul, substanțele aromate, extractul sec total și reductor, aciditatea totală și volatilă, hidrații de carbon din coarde și din frunză, macro și microelementele din plantă și sol.

Dintre principalele rezultate științifice ale cercetării efectuate la stațiune în actualul cincinal și puse la dispoziția sectorului de producție din zona de influență care măsoară 9 000 ha cu vie în Vîlcea și 10 000 ha cu vie în Olt, consemnăm: zonarea și microzonarea viticulturii în podgoria Drăgășani; elemente de construcție a teraselor cultivate cu viță de vie pe terenurile în pantă; stabilirea regimului de irigare a vițelor altoite din școală; îmbunătățirea tehnologiilor de producere a vițelor; îmbunătățirea sortimentelor de soiuri vinifere și soiuri portaltoi, prin crearea de soiuri noi (Crîmpoșie selecționată) și obținerea de selecții clonale din soiurile Sauvignon, tămîioasă românească, Cabernet Sauvignon și Muscat Ottonel; stabilirea complexului agrofitotehnic optim de aplicat în plantațiile de portaltoi și pepinierele viticole; stabilirea dozelor de îngrășăminte și raporturile optime de nutriție a viței de vie, stabilite pe baza cunoașterii consumului anual din sol a azotului, fosforului, potasiului, calciului și magneziului, precum și a factorilor ce le condiționează; folosirea îngrămășintelor verzi și a diverselor composturi în viticultură; modernizarea plantațiilor viticole amplasate pe terase în vederea introducerii și extinderii mecanizării; posibilități și limite de extindere a formelor înalte de conducere a viței de vie în podgoria Drăgășani; extinderea mecanizării și reducerea forței de muncă în viticultură și adaptarea unor utilaje și mașini agricole la condițiile specifice ale culturii zonei; combaterea tripsului la vița de vie; prevenirea și combaterea cancerului bacteriologic la vița de vie.

CĂRȚILE DE VIZITĂ ALE CERCETĂTORILOR

Toți cercetătorii au cu ce se mîndri. Fiecare dintre ei are o reușită care-i încununează ani de cercetări asidue, de verificări în practică, în podgorie ori pe liniile tehnologice ale combinatului de vinificație. Inginerul doctorand Tony Ciolacu, directorul stațiunii, decorat cu înaltul ordin «Steaua Republicii» și-a comunicat o parte din valoroasele rezultate ale cercetării în mai multe volume de lucrări științifice editate de Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație Valea Călugărească. Două din aceste lucrări, și anume Comportarea viței de vie pe terase în cadrul podgoriei Drăgășani și Studiul scurgerilor și al eroziunii în podgoria Drăgășani, înmănunchează rezultatele unor cercetări de peste 15 ani de cînd inginerul Ciolacu lucrează la această stațiune. Dintre rezultatele activității științifice ale celorlalți cercetători amintim: ing. doctorand Gheorghe Condei, secretar științific — Folosirea îngrășămintelor minerale, organo-minerale și organice în comportarea viței de vie la aceste îngrășăminte în podgoria Drăgășani; ing. dr. Gheorghe Butănescu, cercetător științific principal la laboratorul de vinificație și de chimie a vinului — Tehnologia de obținere a tipului de vin Sauvignon în podgoria Drăgășanilor (tema lucrării de doctorat) și a noului vin special, Russidava, medaliat cu aur în 1968, vin cu gust similar fructului de măceș, bogat în vitamina C (280—300 mg la litru) și în polifenoli care-i imprimă caracteristici tonice, reconfortante; ing. dr. Nicolae Zinca, cercetător științific principal la laboratorul de protecție a plantelor — Studiul cunoașterii și combaterii cancerului la vița de vie (tema lucrării de doctorat) și crearea Biozinului, preparat pentru care a primit brevet, folosit cu efecte din cele mai pozitive în tratarea curativă a cancerului la vița de vie; ing. Mihai Baractaru, cercetător agrotehnic — Studiul formelor înalte și semiînalte în condițiile viței de vie, pentru creșterea gradului de mecanizare, a producției la unitatea de suprafață și reducerea prețului de cost la ha; ing. dr. Mircea Mărculescu, cercetător principal la laboratorul de genetică și de ameliorare a soiurilor — Contribuții primordiale la crearea soiului Crîmpoșie și a altor hibrizi și soiuri noi; dr. biolog Petre Ionescu — Influența îngrășămintelor, ca și a grindinei și înghețului asupra unor procese fiziologice și biochimice la vița de vie; ing. Gheorghe Bleotu, cercetător onorific la laboratorul de producere a materialului săditor și inginer șef al stațiunii — Folosirea erbicidelor și îngrășămintelor chimice în plantațiile de portaltoi și la școlile de viță; inginera chimistă Angela Brejan.

coautoare la lucrarea în curs de apariție Contribuții la tipizarea vinurilor în podgoria Drăgășani.

ÎN AVANPREMIERĂ

Spicuind în... avanpremieră această ultimă lucrare și degustînd vinurile create în stațiune, am putut înțelege «pe viu» de ce vinurile Drăgășanilor au devenit renumite în întreaga lume, de ce din 1957 încoace ele au cucerit la Bratislava, Budapesta, Ljubliana, Sofia, Tbilisi, Montpelier, București și în alte localități unde au avut loc concursuri internaționale prestigioase, nu mai puțin de 160 de medalii de aur, argint și bronz. Cîteva cuvinte despre vinurile care au adus în țară cel mai mult aur nu ni se par de prisos. Dar mai întîi o caracterizare generală a acestor vinuri. Vinurile podgoriei Drăgășani sînt ușoare, cu un potențial alcoolic între 9—11 1/2 grade, în majoritate seci. Condițiile specifice de climă și sol dau vinurilor de Drăgășani din soiurile raionate, multă finețe și fructuozitate. Ele asigură și învechirea în condiții bune a acestora, conferindu-le un neîntrecut și caracteristic buchet. Și acum, despre cîteva «vîrfuri». Sauvignonul de Drăgășani este un vin demisec. Se produce din struguri cu minimum 250 grame zahăr la kilogram. Este un vin foarte fructuos, amintind bine strugurele din care a provenit.

Tămîioasa românească de Drăgășani se produce dintr-un soi de strugure de vin care aici își are obîrșia. Deține recordul medaliilor de aur — 50! Este un vin gras, uleios, cu o catifelare și onctuozitate de excepție. Rivalizează cu cele mai bune muscaturi din Franța, Italia și Spania. În 1960, la Montpelier a obținut nota cea mai mare din concurs și felicitările juriului. Cabernetului Sauvignon i se spune aici «regele vinurilor roșii». Este un vin tonic, cu procent ridicat de tanin, reconfortant. Încheind cu acest vin roșu, socotim că nu este lipsit de importanță a arăta că podgoria Drăgășanilor, datorită așezării sale în sudul Carpaților meridionali oferă condiții de sol și climă din cele mai favorabile vinurilor roșii de calitate. Aceleași condiții pedoclimatice propice au un rol determinant în realizarea substanțelor aromate la tămîioasa românească, Muscat Ottonel și Sauvignon, ca și în realizarea substanțelor colorante în cazul Cabernetului Sauvignon și ale celorlalte vinuri roșii produse aici.

Cu amabilitate, directorul stațiunii ne pune la curent și cu obiectivele cercetării în stațiune în viitorul cincinal 1976—1980: crearea de noi soiuri și ameliorarea soiurilor existente, pentru obținerea unor producții constante de peste 12 000 kg la hectar; delimitarea centrelor cu denumire de origină pentru producerea vinurilor în podgoria Drăgășani (în zonele foarte favorabile se vor amplasa soiurile de calitate, iar vinurile vor purta denumirea centrului unde se produc strugurii — numele unui plai viticol sau al unui punct dintr-un deal care oferă condiții optime. Vor apărea astfel, Sauvignon Dealul Olt și Sauvignon Pietroasa; stabilirea zonelor de cultură intensivă a viței de vie în podgorie; studiul virozelor și combaterea acestora la vița de vie etc. etc...

PREZENȚĂ ACTIVĂ ÎN PODGORIILE VÎLCEI ȘI OLTULUI

Un ultim aspect din activitatea stațiunii pe care ținem să-l reliefăm este prezența activă a acesteia în podgoriile Vîlcei și Oltului, care numără laolaltă nu mai puțin de 19 000 de hectare. Pentru popularizarea și introducerea cît mai rapidă în producție a rezultatelor cercetării, stațiunea are într-o serie de cooperative — Sutești, Prundeni, Orlești etc — loturi demonstrative unde se aplică la fel ca în stațiune, îngrășăminte, erbicide și s-au modernizat plantațiile pentru introducerea mecanizării.

La întreprinderea agricolă de stat Drăgășani, stațiunea a organizat o stație pilot pentru folosirea optimizată a îngrășămintelor chimice, modernizarea plantațiilor în vederea introducerii mecanizării și obținerea unor vinuri originale și de calitate superioară. O muncă rodnică prestează la această stație-pilot, șeful fermei viticole, tehnicianul cu mare experiență, Nicolae Ciocîrlan. Cadrele stațiunii acordă asistență tehnică în trei întreprinderi agricole de stat și 65 de cooperative agricole din județele Vîlcea și Olt. Despre eficiența acestei activități în obținerea de producții ridicate și constante de struguri de vin ne-au vorbit cît se poate de elogios, Eroul Muncii Socialiste Vasile Bărbulescu, președintele cooperativei agricole Scornicești, ing. Stan Macafei, președintele cooperativei agricole Drăgănești și ing. Ion Nicolaescu, directorul întreprinderii agricole de stat Colibași.

Înaintea fiecărei perioade de lucrări mari în viticultură — tăieri, lucrări în verde, tratamente fitosanitare, lucrări speciale la strugurii de masă, urmărirea mersului coacerii pentru recoltatul în perioada optimă, vinificarea strugurilor etc — se organizează în viile stațiunii instruiri practice, la care participă președinții, inginerii șefi, șefii de fermă și brigadierii din toate cele 65 de cooperative agricole cu podgorii din județele Olt și Vîlcea. La aceste instruiri se demonstrează practic cum trebuie executate lucrările amintite și noutățile care au survenit la aceste lucrări, în urma cercetărilor din stațiune, din țară și pe plan mondial. Căci, trebuie spus, Stațiunea este bine racordată la activitatea de cercetare pe plan internațional. La biblioteca sa cu 7 000 volume de specialitate, dintre care unele unicate de mare valoare din donația întemeietorului stațiunii, profesorul Ioan C. Teodorescu, se numără cu sutele volumele publicate în limbile de largă circulație internațională. Aici sosesc cu regularitate publicații de specialitate din Franța, Italia, S.U.A., Uniunea Sovietică etc. În multe din ele, sînt publicate sau recenzate lucrările semnate de cercetătorii stațiunii. Aceștia iau adesea cuvîntul la simpozioanele și congresele organizate de Oficiul internațional al viei și vinului. Numai în ultimii ani, la Bratislava, Sofia, Varna și Tbilisi, prin referatele prezentate de cercetătorii Nicolae Zuica, Gheorghe Condei, Petre Ionescu și alții s-au reliefat rezultatele cercetării complexe efectuate de stațiune, în cele mai diverse domenii ca: tratamente ale cancerului bacterian la vița de vie, comportarea viței de vie la îngrășămintele chimice etc.

Cercetare în care tradiția își dă mîna cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii pe plan național și mondial. Introducerea rapidă a rezultatelor cercetării în producție, dezvoltarea și modernizarea vestitei podgorii din zonă, sprijinirea fermelor viticole din județele Olt și Vîlcea — iată coordonatele principale pe care se desfășoară prodigioasa activitate a Stațiunii de cercetări viticole Drăgășani.

TRAIAN DUMITRESCU

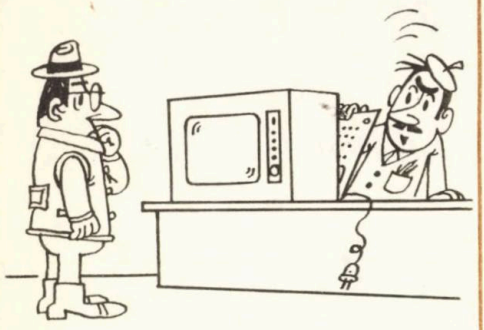

— *Eu încă nu sînt convins că doriți o reparație urgentă...*

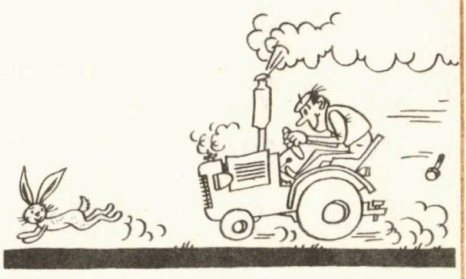

Iepurele: — *Fii atent, că și anul trecut tot eu te-am băgat în reparații!...*

— *Ce sînt eu de vină dacă nu vi s-a terminat adăpostul?!*

— *Ai adus cizme?*
— *Iar începi, ca astă-vară cu sandalele?*

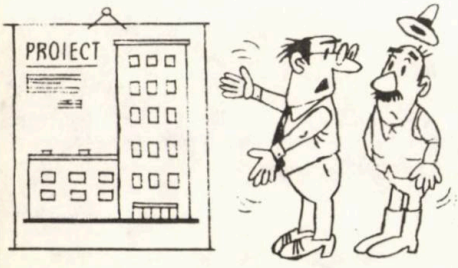

— *Ce nu-ți place, bade, la proiectul ăsta de grajd?*

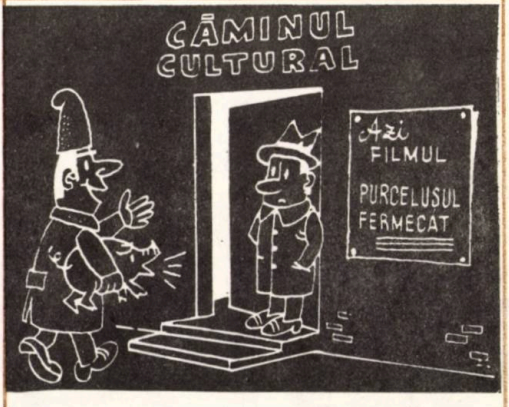

— *Am venit cu ăsta, fiindcă știu că sonorul e defect!*

SĂ PRODUCI MULT NU E TOTUL, SĂ PRODUCI ȘI IEFTIN!

O DEMONSTREAZĂ CONVINGĂTOR COOPERATORII DIN MOLDOVENI - NEAMȚ

Cooperativa agricolă de producție Moldoveni s-a numărat întotdeauna printre cooperativele fruntașe nu numai din județul Neamț, ci și din întreaga țară. Pereții biroului președintelui unității, deputatul în Marea Adunare Națională, Ion Gh. Dănceanu, sînt plini de diplomele și steagurile pe care cooperativa le-a primit de-a lungul anilor pentru producțiile mari obținute la diverse culturi vegetale și în producția animalieră, pentru cantitățile mari de produse livrate la fondul central al statului. La loc de cinste, într-o frumoasă vitrină se află două «Ordinul Muncii» clasa I pe care unitatea le-a primit pentru producțiile medii pe care le-a realizat la porumb boabe, sfeclă de zahăr și lapte de vacă. Producțiile medii amintite sînt cu atît mai demne de menționat cu cît unitatea nu are teren irigat și acesta este mai mult deluros. La Moldoveni, nu pămîntul, în primul rînd, ci **oamenii sînt cei care dau recolte bogate.** Ei își fac cu hărnicie datoria, participă în număr mare la muncă, fiecare lucrare o fac la vremea ei și de calitate. Realizează, ce-i drept, și venituri frumoase pe care le merită cu prisosință. În 1973, Scîrlat Marcovici a cîștigat 27 174 lei, iar un alt îngrijitor mulgător, Nicolae Ghiroagă și mai mult — 30 194 lei!

Nici cooperatorii din cele șase brigăzi de cîmp nu s-au lăsat mai prejos, deși, în 1973, ei au muncit în cooperativă o perioadă mai scurtă decît îngrijitorii de la ferma de taurine și de la brigada zootehnică mixtă,— ovine porcine. Ca să dăm numai două exemple, Gheorghe Tamba a cîștigat 19 562 lei, iar Gheorghe Mandache — 18 752 lei. Veniturile bune

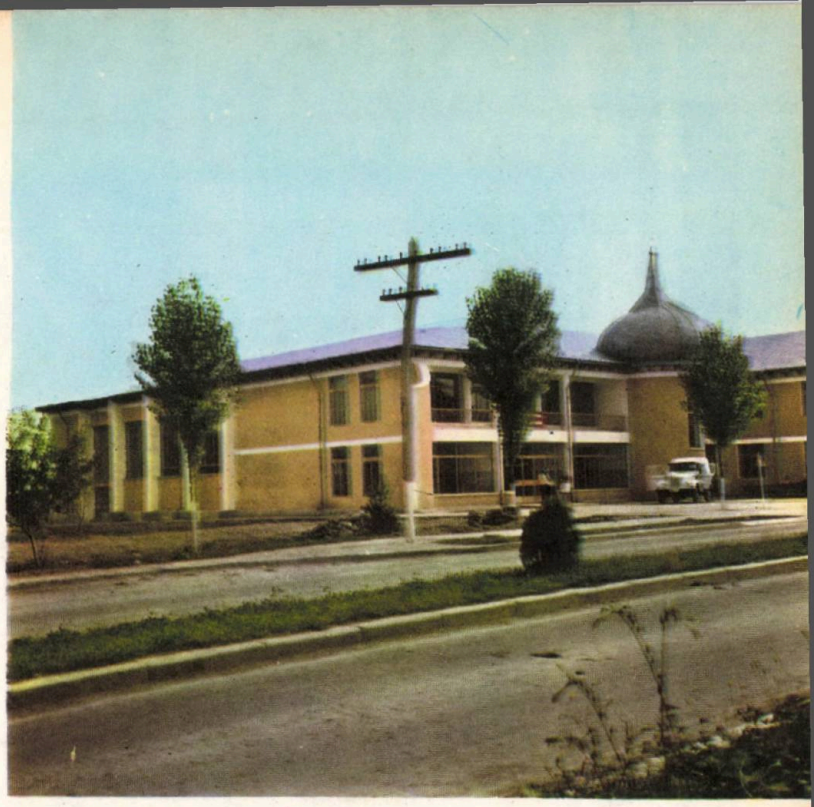

au intrat în obișnuință, sînt în firea lucrurilor la o cooperativă dintre cele mai puternice din țară.

Puterea economică a unității cooperatiste, se desprinde grăitor dacă vom da numai cîteva date: averea obștească a trecut de 36 milioane lei, iar valoarea fondurilor fixe se apropie de 20 milioane lei. Producția globală a anului 1974 se prelimină la 27 718 000 lei, veniturile totale — la peste 19 milioane lei, din care 5 milioane lei din zootehnie, valoarea normei de categoria I este de 51 de lei. Cooperativa are un număr mare de animale, între care 1 470 taurine, din care 706 vaci și junici și 2 140 de porci.

Această putere economică nu a venit din senin, au plămădit-o, cu dîrzenie, cooperatorii care alcătuiesc un colectiv sudat, ambitios și cu multă dragoste de unitate, colectiv pe care președintele Ion Gh. Dănceanu, inginerul șef Vasile Melinte și contabilul șef Minai Popescu știu să-l conducă cu răspundere și competență.

La inima cooperatorilor din Moldoveni au fost întotdeauna și vor rămîne porumbul și sfecla de zahăr, care le-au adus «Ordinul Muncii» clasa I și venituri din cele mai mari. După cum am mai spus, producțiile medii la cele două culturi, în 1972, cînd cooperativa a fost răsplătită cu «Ordinul Muncii» s-au ridicat la 5 692 kg porumb boabe și respectiv, 51 471 kg, pe teren neirigat. Sînt șanse, ca și în 1974, an cu primăvară secetoasă, producțiile la ha la cele două culturi să se mențină la cote ridicate? Am pus această întrebare mai multor cooperatori. Răspunsul primit, cu privire la porumb, ne-a întrecut toate așteptările. Pe cele 705 ha cultivate, se prelimină o producție medie cu peste 500 de kilograme mai mult decît în anul în care s-a primit «Ordinul Muncii» clasa I Cele 6 500 de kilograme porumb boabe la ha ce se prelimină sînt urmarea respectării riguroase a tehnologiei culturii; a utilizării hibrizilor dubli de înaltă productivitate HD 208 și HD 225; a bunei pregătiri a terenului; a realizării, din semănat, a unei densități de peste 60 000 plante, din care au rămas la recoltat 45—50 000; a fertilizării cu îngrășăminte chimice diferențiat, în medie cu cîte 350 kg superfosfat și 300 kg azotat de amoniu la hectar; a celor trei prașile mecanice și tot atîtea manuale.

La sfecla de zahăr, pe o sută de hectare se prelimină repetarea producției medii de peste 51 000 kg din 1972, pentru care s-a primit atunci «Ordinul Muncii» clasa I. Amplasarea culturii s-a făcut pe terenurile cele mai fertile, după bune premergătoare — cerealele păioase — care în plus, eliberînd de vreme terenul, oferă posibilitatea unei bune pregătiri a patului germinativ. Discuirile și nivelatul executate de cu toamnă, au favorizat o bună pregătire a terenului devreme, în pri-

măvară, ceea ce a condus la păstrarea rezervei de apă în sol. Această orientare și-a vădit din plin valoarea în primăvara secetoasă a anului 1974. Un cuvînt greu și l-a spus, de asemenea, fertilizarea. Un hectar cu sfeclă de zahăr a primit în medie 400 kg superfosfat și 300 kg azotat de amoniu, substanță brută. În plus, la patru-cinci ani o dată, pe o parte din suprafață se administrează cîte 30—40 de tone gunoi de grajd. Executarea la timp a răritului și a celor patru prașile mecanice și patru manuale, ca și recoltatul sfeclei de pe întreaga suprafață cu dislocatoarele și combina CRS-2 au avut și ele o importanță deosebită în realizarea și în acest an a unei producții dintre cele mai bune din județ.

Producții medii bune s-au realizat sau se prelimină a se obține în 1974 și la floarea-soarelui — 2 500 kg, fasole — 1 600 kg și cartofi — 30 de tone.

Cooperativa agricolă din Moldoveni se numără printre cele dintîi unități cooperatiste din țară care au introdus evidența, calculul și analiza prețului de cost. Din 1965, aici se calculează și se evidențiază cît costă fiecare kg dintr-un anumit produs. Analiza elementelor prețului de cost a fost urmată întotdeauna de măsuri menite să conducă la reducerea lui. Dacă în 1965, un kg de sfeclă de zahăr se obținea cu 0,24 lei, în 1972, prețul de cost al unui kg de sfeclă a fost de 0,19 lei. Astfel, prin livrarea întregii producții-marfă la fondul de stat, cooperativa a realizat un venit net de peste 2 870 000 de lei.

S-a redus substanțial și prețul de cost la porumb. Un kg porumb boabe se obținea în 1965 cu 0,99 lei, pentru ca în 1974, să se prelimine realizarea lui cu 0,65 lei, ceea ce va aduce unității un venit net la fiecare kg, de 0,45 lei, unitatea realizînd un venit net de 2 062 000 de lei.

Analiza prețului de cost a fost elementul determinant al introducerii și menținerii în cultură, pe suprafețe importante a unor culturi cu rentabilitate ridicată, în condițiile unității ca: fasole pe o sută de ha, cînepă pentru fuior pe 150 ha, viță de vie nobilă pe 66 ha etc.

Concluzia pe care o înscriu în finalul acestor succinte însemnări este aceea că membrii cooperativei agricole din Moldoveni sînt nu numai buni agricultori, ci și buni economiști, avînd întotdeauna în minte cele două întrebări-cheie: «cît producem?», «cu cît producem?»

Trifan DUMITRU

ADAS

SAU CE ÎNSEAMNĂ CHIBZUINȚĂ GOSPODĂREASCĂ

Omului chibzuit nu trebuie să-i scape din vedere că uneori, independent de voința sa, i se pot întîmpla și evenimente neplăcute, provocate fie de calamități naturale, fie de neglijența proprie, fie de persoane străine.

Pentru a putea trece mai ușor peste asemenea situații nedorite, statul, prin ADAS (Administrația Asigurărilor de Stat), pune la dispoziția oamenilor muncii de la sate formele de asigurări facultative adecvate, care să le fie de ajutor în caz de nevoie.

Iată cîteva din aceste forme de asigurări facultative:

I. ASIGURAREA PAUȘALĂ A GOSPODĂRIILOR FAMILIALE ALE MEMBRILOR COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

Asigurarea paușală se încheie de oricare cooperator major din gospodăria familială a membrilor cooperativelor agricole de producție. Această asigurare cuprinde într-un singur contract:

a) asigurarea animalelor;

b) asigurarea complexă a gospodăriilor personale;

c) asigurarea de accidente.

a) Asigurarea animalelor

Se asigură animalele sănătoase din una dintre speciile arătate mai jos (la alegerea asiguratului):

- bovine: 3 bovine de producție, în vîrstă de 6 luni sau peste 6 luni, pentru suma asigurată totală de 1 000 de lei (respectiv 2 000 de lei în cazul în care asiguratul încheie un supliment de asigurare pentru bovine de rasă);
- sau porcine: patru capete în vîrstă de 6 luni sau peste 6 luni, pentru suma asigurată totală de 700 de lei;
- sau ovine și caprine: 10 capete în vîrstă de un an sau peste un an, pentru suma asigurată totală de 700 de lei.

Prin același contract, la cererea asiguratului se pot asigura suplimentar:

- una dintre celelalte două specii de animale

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

sau ambele, în afară de specia cuprinsă în asigurarea pauşală de bază;

● bovine de rasă, în plus peste suma asigurată de 1 000 de lei, prevăzută în asigurarea pauşală de bază.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazul pieirii animalelor, ca urmare a următoarelor evenimente:

● boli (inclusiv sub formă de epizootii);

● accidente ca: incendiu, explozie, acțiunea curentului electric, trăsnet, cutremur de pămînt, surpare de teren, inundație, furtună, uragan, viscol, grindină, îngheț, atacul animalelor asigurate de către animale sălbatice sau de alte animale, muşcătura şerpilor, înțepătura insectelor veninoase, otrăvirea subită cu ierburi sau substanțe toxice ori medicamentoase, umflarea (meteorizarea acută) din cauza furajelor, insolația, asfixierea, înecul, loviriile sau rănirile subite, căderile, leziunile interne provocate de înghițirea de obiecte, distocia (fătarea grea), castrarea făcută de organele veterinare etc.

● sacrificarea (tăierea) animalelor pe baza dispozițiilor date de organe competente; pentru aplicarea măsurilor de prevenire şi combatere a epizootiilor; în urma unei boli incurabile care exclude posibilitatea utilizării mai departe a animalului; în urma unei boli ori a unui accident care duce în mod cert la moartea animalului; în cazul scoaterii animalului din gospodărie pentru combaterea anemiei infecțioase.

b) **Asigurarea complexă a gospodăriilor personale** cuprinde: mobilierul, obiectele casnice, uneltele pentru uz gospodăresc, aparatele de radio, televizoarele, maşinile de cusut, instrumentele, scoarțele, îmbrăcămintea şi încălțămintea etc.; produsele agricole (viticole, pomicole, animaliere) şi alimentele; uneltele agricole şi pentru deservirea zootehnică; mijloacele de transport (cu excepția autoturismelor), combustibilul, furajele şi altele, aparținînd asiguratului şi membrilor familiei sale, precum şi altor persoane, dacă bunurile respective se află în folosința sau păstrarea asiguratului ori a membrilor familiei sale.

Bunurile din gospodărie, inclusiv furajele, se asigură la suma totală de 5 500 lei.

În această asigurare de bunuri de gospodărie este inclusă şi asigurarea de accidente a persoanei care a încheiat contractul, precum şi a celuilalt soț, pentru cazurile de invaliditate permanentă sau deces, pricinuite de următoarele accidente întîmplate la domiciliul asiguratului: incendiu, trăsnet, explozie, cutremur de pămînt, alunecare, arsură, lovire, cădere, asfixiere din cauze subite, prăbuşire de teren, atacul din partea altei persoane sau a unui animal etc.

Suma asigurată este de 5 500 de lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală (în caz de invaliditate parțială se plătește o parte din această sumă, corespunzătoare gradului de invaliditate) şi de 2 750 de lei pentru cazul de deces.

În afară de bunurile din gospodărie şi de cazurile de accidente la domiciliu, sînt cuprinse în asigurare şi cazurile de despăgubire — pentru suma asigurată de 5 500 de lei — pe care asiguratul ar fi obligat să le plătească proprietarului pentru eventuale pagube provocate de incendiu sau explozie la imobilul în care se află bunurile asigurate, sau terțelor persoane, pentru eventuala accidentare a acestora şi avarierea bunurilor lor, la domiciliul asiguratului.

c) **Asigurarea de accidente**

Asigurarea de accidente, ca parte integrantă a asigurării pauşale, constituie încă un avantaj de care poate beneficia asiguratul. Astfel, prin asigurarea pauşală, cel care încheie asigurarea se asigură pentru următoarele evenimente subite provenite din afară şi fără voința sa: explozie, prăbuşire de teren, lovire, cădere, atac din partea unei persoane sau a unui animal, trăsnet, acțiunea curentului electric, arsură, degerare, înec, alunecare, intoxicare subită, asfixiere din cauze subite, acci-

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

dente întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport, urmările imediate (deces sau invaliditate permanentă) ale efortului fizic excesiv și subit determinat de forță majoră în timpul producției etc.

În cazul în care persoana care a încheiat asigurarea pauşală este, la data încheierii contractului, în vîrstă de peste 70 de ani sau are o invaliditate permanentă de peste 50 la sută, în asigurarea de accidente se cuprinde o altă persoană din gospodărie, membră a cooperativei agricole de producție care îndeplinește condițiile pentru a fi asigurată.

Suma asigurată este de 10 000 lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală și de 5 000 lei pentru cazul de deces, ca urmare a unui accident întîmplat în perioada asigurării.

Asigurarea pauşală se încheie pe termen de un an sau de 6 luni.

II. ASIGURAREA FACULTATIVĂ A ANIMALELOR

O altă asigurare mult apreciată de locuitorii satelor este **asigurarea facultativă a animalelor**. Încheind această asigurare crescătorii de animale se pun la adăpost pentru pagubele provocate de pierderea unuia dintre cele mai prețioase bunuri ale lor — animalele.

Asigurarea facultativă a animalelor completează pe cea prin efectul legii (obligatorie), acordînd despăgubiri peste cele cuvenite din asigurarea prin efectul legii. Se asigură facultativ următoarele animale:

— bovinele (boi, tauri, vaci, bivoli, bivolițe) începînd de la vîrsta de 6 luni;

— porcinele (porci, vieri, scroafe) începînd de la vîrsta de 6 luni;

— ovinele (oi, berbeci) și caprinele (capre, țapi) începînd de la vîrsta de 1 an.

În asigurare se cuprind, în aceleași condiții, și animalele primite prin contract, de cetățeni, de la organizații socialiste spre creștere și îngrășare.

Nu se primesc în asigurare: animalele bolnave, istovite, schiloade, oarbe, cele care au suferit un accident ce ar putea duce la pieirea lor, cele din localitățile în care s-a stabilit carantină (cu excepția animalelor imune la boala pentru care s-a declarat carantina), animalele cărora le-a ieșit «pozitiv», la examinarea de laborator pentru tuberculoză sau bruceloză; animalele din localitățile situate în deltă; animalele aflate în gospodării care nu respectă regulile zooigienice și sanitar-veterinare.

Un avantaj al acestei asigurări îl reprezintă și faptul, că ea se poate încheia în mai multe variante. Astfel, asigurarea animalelor se poate combina, într-unul și același contract, cu asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor, la suma asigurată de 10 000 de lei, plătindu-se în plus o primă anuală de numai 20 de lei.

Cazurile de despăgubiri acoperite de ADAS pentru asigurarea facultativă a animalelor sînt identice cu cele cuprinse în asigurarea pauşală despre care am vorbit mai sus. Suma asigurată pentru asigurarea animalelor se stabilește potrivit cererii asiguratului, în funcție de specia și vîrsta animalelor, de valoarea lor etc.

Asigurarea se încheie pe termen de un an. La cererea asiguratului, aceasta se poate încheia și pe o perioadă mai scurtă, dar cel puțin pe 6 luni. Primele de asigurare diferă în funcție de specia, vîrsta animalului și de zona geografică și se achită integral la contractarea asigurării. La cererea asiguratului, pentru asigurările încheiate pe o perioadă de un an și la care primele de asigurare depășesc, de fiecare contract, suma de 1 000 lei, primele pot fi plătite și în două rate subanuale.

Nu uitați!

Formele de asigurări facultative adecvate vă vin în sprijin în caz de nevoie, de evenimente neprevăzute provocate de calamități naturale, de neglijența proprie sau de persoane străine.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ÎN EXCLUSIVITATE, PENTRU ȚĂRANII COOPERATORI

COMPLEXE SANATORIALE, ÎN MARILE STAȚIUNI BALNEOCLIMATERICE

De curînd, am trăit un moment emoționant și semnificativ: tăierea panglicii inaugurale a pavilionului sanatorial, de 100 de locuri, construit la Olănești, din fondurile unor cooperative agricole.

Importanța acțiunii de construire de spații sanatoriale, destinate în exclusivitate recuperării forței de muncă, tratamentului țăranilor cooperatori și pensionari, în tot cursul anului, este evidențiată, pregnant, dacă avem în vedere și unele aspecte ale stării de sănătate în mediul rural, reieșite dintr-un studiu al Ministerului Sănătății. Se relevă, astfel, că în 29 de județe ponderea populației rurale depășește 60 la sută, iar în Ilfov, Bistrița-Năsăud, Buzău, Sălaj — peste 80 la sută. Ca o caracteristică a structurii populației rurale, se remarcă tendința de creștere a ponderii populației vîrstnice, la care indicele de morbiditate este, firește, mai ridicat, ca și feminizarea forței de muncă activă. Este evident că, ținînd seama și de aceste caracteristici, orientarea fondurilor pentru construcțiile sanatoriale a avut în vedere satisfacerea cu prioritate a cerințelor celor mai urgente, astfel încît să fie tratate cu prioritate tocmai acele afecțiuni caracteristice. Se prevede ca, la sfîrșitul anului 1975, cooperativele agricole să dispună de 1 100 locuri proprii de tratament pentru reumatism și ginecologie, 300 locuri pentru cardiologie și 100 locuri pentru boli digestive.

Anul 1975 va marca darea în folosință a altor spații sanatoriale: Sărata Monteoru 200 de locuri; Amara — 500 de locuri, Buziaș — 200 de locuri; Lacu Sărat — 150 locuri; Nicolina Iași — 150 de locuri și a cantinei de la Sărata Monteoru, pentru 150 de abonați, în două serii; un an mai tîrziu vor fi date în folosință construcții ca: Techirghiol — 400 de locuri; Geoagiu Băi — 250 de locuri; Covasna — 100 de locuri; Bizușa — 50 de locuri.

«Criteriul principal al acestor investiții — aprecia ing. Petre Stoicescu, de la Casa de pensii și asigurări sociale a membrilor cooperativelor agricole de producție — este, în mod firesc, eficiența maximă, la un preț de cost cît mai scăzut. Am reușit să planificăm un preț de cost de circa 80 000 lei pe loc, situîndu-ne sub baremurile prevăzute de actele normative în vigoare. Pe ce căi vom realiza aceasta? Servirea mesei și tratamentul sînt asigurate de către unele stațiuni potrivit protocoalelor încheiate cu consiliile populare județene respective: la Olănești, de exemplu — servirea mesei și efectuarea tratamentului; la Monteoru — numai servirea mesei. În celelalte stațiuni, problemele sînt rezolvate prin construcții proprii: restaurante de gradul II și III; baze de tratament, cu cost mediu estimat la 7 000 lei pe loc/cazare. Ne-am ferit, de asemenea, de risipă și la realizarea spațiilor de cazare: sînt prevăzute, în general, camere corespunzătoare gradului II de confort: cu cîte 2 paturi în cameră, grup sanitar propriu etc.

În al doilea rînd, studiind experiența altor beneficiari de asemenea construcții, am ajuns la concluzia că soluția optimă gravitează în jurul capacității de 250 locuri, ceea ce conferă avantajul unei exploatări lesnicioase. În acest sens, s-a stabilit chiar ca, în unele localități, consiliile populare să asigure personalul respectiv de servire, precum și cazarea acestuia, astfel încît să nu fim noi obligați la cheltuieli suplimentare. Consiliile populare au preluat de asemenea și sarcina realizării investițiilor conexe, care prevăd echipări tehnico-edilitare: rețele de alimentare cu apă, energie electrică, canalizare etc. În sfîrșit, tot în ideea reducerii cheltuielilor, unele dotări și decorații interioare se execută prin sectorul cooperatist al agriculturii, fapt cu consecințe și de ordin estetic: toate aceste dotări vor avea specificul zonei în care e amplasată stațiunea respectivă.

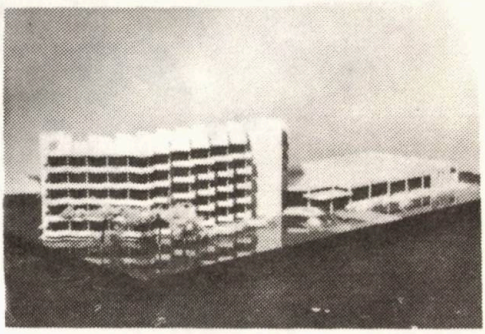

Noile construcții sînt prevăzute cu spațiile și aparatura necesare pentru consultații medicale, ca și pentru activități culturale: bibliotecă, club, televizor, jocuri distractive etc.»

De notat, în această ordine de idei, solicitudinea manifestată de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, ca îndrumător și organizator al întregii acțiuni. Uniunea Națională a venit în întîmpinarea inițiativelor și cererilor unor cooperative agricole de a-și construi spații de cazare proprii, de capacități reduse, pentru tratament în stațiuni de interes local. Cooperativele respective asigură materialele de construcție, ca și forța de muncă necesare. Asemenea vile se vor construi, într-un viitor apropiat — convențiile fiind deja încheiate — la Bizușa (Sălaj) — 50 de locuri; la Balta Albă (Buzău) — 50 de locuri, Aciș (Satu Mare) —30 de locuri; Bala (Mehedinți) — 100 de locuri.

Nu pot încheia aceste însemnări, prilejuite de momentul festiv al intrării în funcțiune a primului pavilion sanatorial, proprietate a cooperativelor agricole, fără a sublinia semnificația politică a evenimentului: în aprilie 1975 se împlinesc patru ani de la apariția Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la unele măsuri de îmbunătățire a condițiilor de viață ale țăranilor cooperatori. Deviza societății noastre: «Totul pentru om» este atestată astfel, zi de zi, prin fapte convingătoare, la îndemîna fiecăruia.

PAUL URDEA

Nu lăsați să ruginească

„PÎINEA CUPTOARELOR“!

În oricare gospodărie, căutînd cu luare aminte, în beci sau magazie, ori în fundul curții unde obișnuim să aruncăm lucrurile ce nu ne mai sînt de folos, vom da peste un obiect, două sau mai multe din fier sau alt metal care ruginesc acolo și ocupă spațiul de pomană. Un bun gospodar nu lasă aruncat nici un obiect ce nu-i mai trebuie, mai ales cînd cunoaște nevoia de metal a industriei noastre siderurgice și metalurgice și cînd mai știe că primește bani predîndu-l achizitorilor sau oricărui magazin al cooperativei de consum. Pe cititorii noștri din orașe îi informăm că pot preda obiectele vechi metalice, feroase sau neferoase, la depozitele întreprinderilor de colectare a metalelor.

Ce înseamnă, mai întîi, colectarea deșeurilor metalice pentru economia națională? Iată cîteva date care pot convinge pe oricare dintre cititori. Pentru producția de oțel se utilizează deșeuri de fier vechi și fontă în proporție de 49 la sută, pentru producția de cupru, în proporție de 40 la sută, pentru cea de plumb, de 25 la sută, iar pentru cea de zinc, de 12 la sută. Din cele 75 000 de tone deșeuri metalice ce se colectează în 1974 de cooperația de consum de la populația rurală, se pot produce — pentru a da un singur exemplu — 37 500 tractoare universale 445-L, de care are atîta nevoie agricultura țării. Din deșeurile metalice colectate de uteciștii bihoreni în 1974, se vor realiza unelte și mașini agricole simple în valoare de 10 milioane lei. Din deșeurile metalice feroase pe care uteciștii din județele Bacău Sibiu, Ialomița, Galați, Prahova, Olt, Timiș, Iași, Hunedoara, Teleorman, Dîmbovița, Buzău și Covasna s-au angajat să le colecteze în 1974, angajamente ce totalizează 182 000 de tone, se vor putea produce peste o sută de mii de tractoare universale 445-V!

Am spus că această acțiune de colectare a metalelor vechi aduce și cîștiguri bănești pentru populație. Pe cele 75 000 de tone deșeuri metalice colectate în 1974, cooperația de consum a plătit populației rurale, peste 38 milioane lei. Cele mai bune cîștiguri, proporțional cu cantitățile de deșeuri metalice predate, le-a realizat populația sătească din județele Vaslui, Hunedoara, Maramureș, Constanța, Arad, Bacău, Covasna și Botoșani.

Pentru un kilogram de deșeuri metalice feroase, cooperația de consum plătește între 25 și 35 de bani, pentru un kilogram de deșeuri metalice din cupru amestecat, 3,85 lei, pentru un kilogram de deșeuri din alamă amestecată, 2 lei, pentru un kilogram de deșeuri din bronz cu aluminiu turnat, 2,05 lei ș.a.m.d. Aceste prețuri se plătesc pe loc, la ridicarea din gospodărie sau la predarea în magazinele sătești sau la centrele de achiziții, gospodarilor respectivi, organizațiilor U.T.C. sau de pionieri, care le colectează.

Ce se colectează? Din investigațiile noastre pe teren, din discuțiile purtate cu echipele formate din lucrători ai cooperației de consum și grupe de membri cooperatori, care în zilele de sărbătoare se deplasează în acest scop la domiciliul sătenilor reiese că, în principal, se colectează **deșeuri feroase:** obiecte casnice uzate (cratițe, tigăi, oale, ligheane, cazane, burlane) tablă de acoperiș, cutii de conserve, cercuri de butoaie, biciclete, motorete, autovehicule personale uzate, jucării, arcuri de mobilă; obiecte din **fontă:** mașini de călcat și de gătit, obiecte sanitare, sobe de încălzit, godine, ceaune, cratițe etc; obiecte din **aluminiu:** capace pentru sticle de lapte, ulei și spirt și pentru borcane de iaurt, tuburi de paste, conductori electrici, capete de sifoane, clanțe și mînere pentru uși și ferestre, antene de televizor; obiecte din **plumb:** țevi provenite de la înlocuirea conductelor de apă, sifoane de chiuvete, acumulatoare auto uzate, obiecte casnice.

În această acțiune de interes național, au apărut numeroase inițiative. Astfel, mai multe organizații U.T.C. și de pionieri, cu prilejul unor evenimente sau pentru obținerea într-o perioadă scurtă, a unor cantități sporite de deșeuri metalice, organizează «zile», «săptămîni», «decade» pentru colectarea metalelor. În unele școli, organizațiile de pionieri au lansat chemarea: «**Fiecare pionier sau școlar să depună într-un trimestru, 5 kg de deșeuri metalice!**» În multe întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție s-au găsit modalități practice, eficiente, de valorificare a deșeurilor metalice. Acestea sînt strînse, depozitate, înregistrate și predate, nu de-a valma, cum din păcate se mai întîmplă în unele părți, ci pe sortimente, ceea ce nu înseamnă numai economie de timp și de forță de muncă, ci și o valorificare superioară, deci cîștiguri bănești suplimentare.

Iată, în final, alte cîteva acțiuni ale cooperației de consum. Tuturor lucrătorilor din cadrul cooperației de consum li s-au stabilit sarcini concrete de achiziții de deșeuri metalice. Achizitorii și ceilalți lucrători, în contactul permanent pe care-l au cu sătenii, îi solicită să predea toate cantitățile de deșeuri pe care le mai au uitate prin gospodăriile lor.

În felul acesta, cum spuneam, colectarea metalelor înseamnă asigurarea «pîinii cuptoarelor», în condițiile unei tot mai puternice dezvoltări a industriei siderurgice, precum și venituri importante pentru populație.

NICOLAE VLASE

CELULA VIE URIAȘA UZINĂ MICROSCOPICĂ

De atunci, de cînd a fost pronunțat pentru prima oară cuvîntul celulă, au trecut aproape trei secole, răstimp în care cunoștințele omenești au progresat extrem de mult. De acest progres a profitat și celula vie pe care oamenii de știință o compară astăzi cu o minusculă uzină care realizează o producție specifică, bine definită, capabilă să își asigure, prin propriile sale mijloace, «întreținerea» și «reparațiile» și, de foarte multe ori, să «construiască» o altă uzină perfect asemănătoare cu sine. În această «întreprindere», nucleul este «direcțiunea», iar citoplasma — «atelierele».

UN MILION DE PROTEINE

«Sarcinile de producție» ale minusculei uzine sînt inscrise pe moleculele de acid dezoxiribonucleic (ADN) aflate în nucleul celulei, ca pe niște benzi de magnetofon. Informațiile (ordinele) înscrise pe moleculele de ADN sînt atît de complexe încît fac celula capabilă să producă un milion de proteine diferite. Dar «programul de producție» al celulei este atît de meșteșugit încît ea nu fabrică decît un număr oarecare de proteine, cele care corespund, cantitativ și calitativ, «profilului» uzinei.

Foarte mulți știu că o celulă conține, în afară de nucleu, citoplasmă și membrană, diverse formațiuni — așa-numitele organite celulare — care au ajuns să fie destul de bine cunoscute astăzi, dar cu prețul unor mari eforturi și numai grație unor tehnici nu mai vechi de 20—30 de ani, ca de pildă, microscopul electronic. Celulele sînt, ele însele, foarte mici, astfel încît nu pot fi văzute decît la microscop. Unitatea de măsură pentru asemenea dimensiuni este micronul, echivalent cu o miime de milimetru. Dar, pentru a pătrunde în adîncurile universului celular, această unitate de măsură s-a dovedit a fi prea grosieră. Mai potrivit este nanometrul, adică o miime de miime de milimetru. Ribosomii — asupra cărora vom reveni — au 18 nanometri, ADN-ul are un diametru de 2 nanometri, iar alte structuri din interiorul celulei nu au nici ele mai mult de 2—3 nanometri. Pentru a le studia e nevoie ca celula să fie tăiată în felii a căror grosime să nu depășească 50 de nanometri. Există astăzi cuțite speciale din diamant a căror performanță maximă o constituie secțiunile groase de numai 30 de nanometri.

UZINA ÎȘI CREEAZĂ PROPRIILE MAȘINI

Așadar, celula vie este o mică uzină. În ce constă activitatea ei? În esență, producția de proteine. Pentru a o realiza, celula își creează și «mașinile» necesare. Acestea sînt ribosomii, niște particule foarte mici, după cum s-a văzut mai sus, pe care le fabrică nucleolii ce compun nucleul celulei. (Aceștia erau cunoscuți încă din anul 1785, dar funcția lor rămăsese pînă nu demult, enigmatică.

Ribosomii, după ce se formează, se împart în două și în acest fel... pornesc la drum. Străbat membrana care învelește nucleul și, cînd ajung în citoplasmă se recompun, formînd un ansamblu, ca două calote despărțite de un șănțuleț. În acest șănțuleț, aminoacizii — pe baza «ordinelor» primite de la nucleu — se leagă unul cu altul formînd lanțuri moleculare mai lungi — proteinele.

O IPOTEZĂ CARE NU POATE FI DOVEDITĂ

Pentru a putea funcționa, minuscula uzină are nevoie de energie. Celula animală are ca sursă energetică principală «arderea» glucozei, iar cea vegetală — în plus — lumina solară. Nu vom stărui asupra modului în care utilizează celula această energie — care parcurge în universul minimicroscopic un drum mai complicat decît cel pe care-l face energia electrică de la căderea de apă la ibricul cu cafea! Reactorul energetic al celulei îl formează mitocondriile — mici organite de forma unor bastonașe, filamente ori grupuri de puncte, aflate în citoplasmă, și care au atras în mod deosebit atenția savanților. În primul rînd, pentru funcția lor care a devenit abia în ultima vreme cunoscută. Apoi pentru originea lor. După cît se pare, mitocondriile sînt, în forma lor actuală, rezultatul unei simbioze — stabilite în vremuri extrem de vechi — între anumite bacterii și cele dintîi celule cu nucelu (căci primele nu aveau). Diverse experiențe au arătat că, acum, după sute și sute de milioane de ani, mitocondriile nu pot trăi izolate de citoplasma care le găzduiește, iar structura lor depinde de «ordinele» primite de la nucleu, astfel încît simbioza dintre mitocondrii și celule — dacă e vorba de simbioză — e obligatorie, atît pentru o parte cît și pentru cealaltă. Această ipoteză are un mare defect: nu poate fi dovedită — și e lesne înțeles de ce. Oamenii de știință o consideră, însă, foarte verosimilă și, cei mai mulți o acceptă.

NU ORICINE ARE VOIE SĂ INTRE ȘI SĂ IASĂ!

Pentru a putea funcționa, minuscula noastră uzină are nevoie și de materie primă. Aceasta este adusă din mediul exterior, prin membrana care

îmbracă întreaga celulă. Membrana nu este însă — după cum am fi tentați să credem — un gard cu mai multe porți, prin care intră și iese cine vrea cu cea vrea. Nu. Membrana, așa cum s-a constatat în ultima vreme, este un organism activ — un fel de serviciu de aprovizionare și desfacere». În grosimea ei, de aproximativ 80 de nanometri, au loc reacții biochimice, unele molecule din mediul exterior sînt împiedicate să intre, altele sînt primite, anumite substanțe sînt pur și simplu împinse către interiorul celulei, iar un șir de molecule sînt lăsate să treacă numai într-un sens, nu și în celălalt. Membrana celulară conține, de asemenea, receptori care, venind în contact cu anumite substanțe chimice, din afara celulei, provoacă anumite reacții în interiorul acesteia.

Membrana celulară, veche cunoștință a omului, continuă să fie studiată. În sprijinul oamenilor de știință a venit acum un nou instrument: microscopul electronic cu baleiaj, care permite studierea aspectului exterior al obiectelor, fără a mai impune secționarea lor în felii extrem de subțiri.

În straturile exterioare ale citoplasmei, în imediata apropiere a membranei, există un șir de formațiuni din tubușoare minuscule care alcătuiesc un fel de armătură periferică pentru celulele vegetale ori — în interiorul celulelor animale, în cele nervoase, spre exemplu — orientează celelalte formațiuni celulare. Aceste tubușoare și modul lor de funcționare se află printre noutățile studierii celulei vii care dovedesc că, în momentul de față, cunoașterea acestui uriaș univers minuscul se află în plină desfășurare.

CÎND MARILE ÎNTREBĂRI VOR CĂPĂTA RĂSPUNSURI..

Într-adevăr, faptul că mereu apar lucruri noi denotă că rezerva de necunoscute nu e epuizată sau, după cum se exprima un cunoscut om de știință belgian, limitele ignoranței omenești se restrîng mereu.

Pentru ca aceste limite să fie împinse și mai mult îndărăt, trebuie lămurite încă multe elemente de structură și de funcție privind uriașa uzină microscopică.

Dintre toate necunoscutele încă neînvinse ale celulei, una frămîntă în cel mai înalt grad pe oamenii de știință — și anume, cum este alcătuit «programul de producție» al uzinei, cel pe care «direcțiunea» — nucleul — îl impune întregii celule? De ce, într-un anumit moment al dezvoltării embrionare, celulele încep să se diferențieze? De ce unele, formînd țesuturi specifice, vor deveni ficat, altele — piele, altele — os, altele vase de sînge, altele — glande, etc. etc. etc?

A răspunde la o asemenea întrebare înseamnă nu numai a forța una dintre cele mai bine ferecate porți ale universului materiei vii, ci — poate înainte de toate — a afla secretul unora dintre cele mai ucigătoare boli care grevează astăzi existența oamenilor, a-i ajuta să se îndestuleze, să trăiască mai bine.

Cînd vor fi formulate aceste răspunsuri?

Omenirea așteaptă, iar oamenii de știință lucrează.

SAVA DOREANU

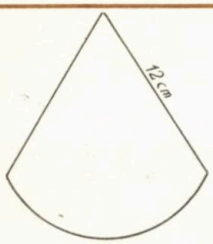

1

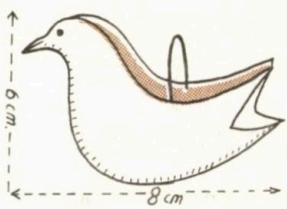

2

ÎMPODOBIREA POMULUI DE IARNĂ

Se apropie zilele pomului de iarnă. Bucuria unui pom frumos împodobit va fi cu atît mai mare cu cît priceperea, fantezia și gustul gazdelor, ale copiilor mai ales, se vor afirma. Fructe adevărate (mere, portocale, pere, nuci poleite), lumînări, cărți, rechizite școlare, jucării — atîtea obiecte «îmbracă» pomul. Dar aceasta nu înseamnă încă pom împodobit. Ca să-i accentuați caracterul sărbătoresc, vă recomandăm cîteva adaosuri ușor de confecționat.

Lanțul din inele. Din hîrtie de diferite culori, lucioasă, pe care o găsim la librărie sau în alte magazine, îl facem foarte ușor. Tăiem din hîrtie mai multe fîșii late de 2—3 cm și lungi de 10 cm; îmbinăm fîșiile, după care le lipim, pe fiecare, la capete.

Coșulețe pentru bomboane. Indiferent de formă, se confecționează din carton subțire. Pentru cel **conic,** tăiem cartonul ca în fig. 1, apoi lipim pe marginea punctată. Coșul va fi gata după ce îi lipim sau îi coasem o tortiță (2). Pe coșuleț (chiar înainte de a-l lipi, lucrul fiind astfel mai ușor) desenăm flori, figuri amuzante de oameni sau animale.

Coșulețul în formă de lebădă. După ce am desenat lebăda, decupăm cîte două siluete pe care le coasem festonat, de la cap spre coadă. De aripile lebedei prindem o tortiță de ață. Tot așa putem face și alte păsări, cum și pești, orice vietate dorim.

Cu aceeași ușurință putem confecționa **omuleți din ghindă.** Alegem ghinde de mărimi diferite, le lăsăm cîtva timp la umezit, apoi se găuresc și se înșiră pe ață, ca în figură.

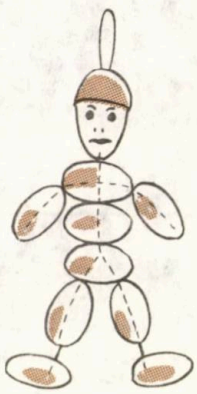

PLANTELE SIMT ȘI POATE CHIAR GÎNDESC

Bineînțeles, nu e vorba de copacii din fabule. În fabula atît de cunoscută «Toporul și pădurea», copacii «află» intenția tăietorului de lemne. Multă vreme nimănui nu i-a păsat de viața intimă a copacului, el nu era decît copac, era rînduit laolaltă cu pietrele.

Dar iată că oameni de știință au descoperit că și copacul e o ființă care nu numai crește, trăiește și moare, dar simte și se pare că poate realiza chiar oarecari contacte cu omul.

Niște experiențe efectuate recent par să confirme descoperirile anterioare ale unor savanți ca Charles Darwin, fizicianul german Gustav Th. Fechner, autorul cărții «Viața interioară a plantelor», și fiziologul indian Sir Jagadis Chunder Bose, considerate la timpul lor de necrezut ori chiar ridicole. Nostim este că cel care a obligat știința să ia act de aceste ciudate însușiri ale plantelor n-a fost un biolog sau un botanist, ci... un polițist american, Cleve Backster, din New York, vreme de un sfert de secol una din cele mai mari autorități din S.U.A. în cercetările efectuate cu aparatul numit azi «detectorul de minciuni».

Backster, care lucrase înainte în contraspionajul armatei americane, a fost solicitat să organizeze serviciile de cercetări cu acest aparat («lie detector»), compus dintr-un complex de aparate electronice capabile să înregistreze orice emoție, tensiune nervoasă ori spaimă. Backster avea o plăcere a lui: plantele. De aici, a ajuns, după un lung șir de cercetări și experiențe la concluziile sale că omul poate comunica efectiv cu plantele, iar acestea reacționează la prezența oamenilor, animalelor, insectelor și a celorlalte plante.

Într-o dimineață din 1966, la New York, în timp ce uda unul din ghivecele cu «dracena massangena» ce împodobeau birourile sale, Backster a înregistrat pe galvanometrul «detectorului de minciuni» saturația treptată a plantei, în timp ce ea absorbea apa.

Cu cîte un electrod pe fiecare parte a unei frunze de «dracena», Backster a constatat că puterea inconstantă a frunzei făcea să oscileze penița înregistratoare. A-

COLOCVIU SUB CERUL ÎNSTELAT

Nu, sigur nu, luna și stelele de pe bolta de cerneală nu aparțin — cum se spune — doar îndrăgostiților. În inima Capitalei, unde bulevardul Anapătescu face colț cu strada Amiral Urseanu, clădirea specifică a Observatorului Astronomic Popular, cu cupolă în hemisferă și terasă largă, depune mărturie oricărui vizitator, că nici numărul îndrăgostiților de tainele galaxiei nu este mic. Pe înserat, dintre betoanele clădirilor, dintre frunzișul pomilor, prin fanta cupolei observatorului axul lunetei se rotește lin, țintind aștrii. Ochi ageri se apropie, astfel, de lumea mirifică a stelelor și nevăzutul devine văzut, iar Luna, Jupiter, Saturn, configurațiile de pe Marte, se lasă surprinse de privirile pămîntenilor.

Astronomii amatori care alcătuiesc Astroclubul Central București sînt în număr mare și în creștere continuă. Delegații lor au participat la Congresul desfășurat la Varșovia cu prilejul anului internațional Copernic. Frecvente expoziții științifice pentru observarea și studierea unor fenomene astronomice oun în valoare pasiunea și priceperea lor.

tunci el a turnat apă la rădăcina plantei şi a văzut surprins că galvanometrul nu indica o mai mare conductibilitate (cum s-ar fi aşteptat la o relativă scădere a rezistenţei electrice datorită sporirii umidităţii); aparatul înregistra contrariul, aşadar, planta putea să aibă emoţii?!

Backster a hotărît să supună planta unui test «de la ameninţare la bunăstare», la fel ca la om: pentru frunza pe care erau aplicaţi cei doi electrozi, ameninţarea trebuia să o constituie focul. În clipa cînd imaginea focului s-a format în mintea lui Backster şi înainte de a fi aprins un chibrit, peniţa de înregistrare a depăşit limita superioară a diagramei. Backster afirmă că în acest timp el nu s-a mişcat şi nici nu a atins planta. Mai tîrziu, cînd a ars frunza, peniţa a avut o reacţie similară, dar mai puţin accentuată. Şi mai surprinzătoare a fost lipsa de reacţii cînd dorinţa de a arde frunza a încetat: planta arăta nelinişte numai în faţa unei primejdii adevărate.

S-a mai constatat că plantele reacţionează pînă şi în faţa pericolelor nedeclarate, ca de pildă băgarea neprevăzută în cameră a unui cîine sau a unei persoane răuvoitoare. Odată, experimentatorul a observat că un păianjen se îndrepta încet spre frunza uneia din plantele la care montase aparatura sa, iar pe traseu se înregistrau schimbări simptomatice, începute chiar înainte ca păianjenul să fi pornit în direcţia frunzei. «Părea — afirmă Backster — că planta ar fi intuit fiecare hotărîre a păianjenului şi ar fi reacţionat în consecinţă».

Backster a mai descoperit şi modul cum plantele, ameninţate de primejdie sau atacate, adoptă aceeaşi autoapărare ca şi oamenii: ele «leşină», adică îşi pierd cunoştinţa. Descoperirea s-a produs în ziua în care poliţistul a primit vizita unei canadiene care studia fiziologia plantelor. Întrebată dacă poate să observe pe galvanometru reacţiile plantelor sale, vizitatoarea s-a apropiat să privească: plantele n-au reacţionat. Surprins, Backster a întrebat: «În cercetările dv. vătămaţi plantele?» «Da, zise ea, eu distrug toate plantele cu care lucrez; le bag într-un cuptor pentru a le deshidrata, ca să obţin greutatea lor fără apă». La 45 de minute după ce vizitatoarea a plecat şi se îndrepta spre aeroport, plantele lui Backster au început din nou să reacţioneze normal.

În timpul altor experienţe, Backster a stabilit că există un soi de comuniune sau afinitate între plantă şi stăpînul ei. Datorită aparaturii automatizate şi unor cronometre sincronizate, el a observat că plantele sale continuau să reacţioneze la gîndurile lui chiar cînd se afla în altă cameră. Întors dintr-o călătorie făcută la o depărtare de 25 km, Backster a putut stabili că plantele s-au însufleţit din nou începînd din clipa cînd el s-a decis să se întoarcă acasă.

Adaptarea plantelor la activitatea omului, a fost pusă în evidenţă şi de experienţele lui Luther Burbank, genetician din New England, căruia i-a venit ideea, pe cînd contempla deşertul, că dacă toate plantele de pe acele meleaguri erau amare, veninoase sau spinoase, ele şi-au dezvoltat această proprietate timp de milenii, ca mijloc de autoapărare contra duşmanilor. Deci, dacă cineva s-ar ocupa cu dragoste de un cactus spinos, protejîndu-l, cactusul, cine ştie, s-ar putea să-şi lepede spinii ca pe o armă depăşită. După 12 ani de muncă, Burbank a obţinut într-adevăr dintr-un grup de cactuşi cu ţepi ascuţiţi, nişte descendenţi cu suprafaţa catifelată.

Dar din experienţele recente, asupra plantelor, cea mai surprinzătoare pare să fie cea realizată pe un petec de pămînt bîntuit de vînturi şi înconjurat din trei laturi de Marea Nordului, pe coasta orientală a Scoţiei, lîngă golful Findhorn: pe un teren aproape numai de nisip şi pietriş, un grup de pasionaţi ai naturii, condus de fraţii Caddy, cultivă verze care cîntăresc 18 kg şi fac flori deosebit de frumoase. Cultivatorii susţin că ceea ce face să înflorească un deşert nu e numai apa sau îngrăşămîntul ci contactul sufletelor cu plantele vii, în care contribuţia cea mai importantă a omului constă în prezenţa iradiind în jur, a sentimentului său de dragoste faţă de cultivarea pămîntului.

V.K.

Pe malul lacului Herăstrău, la punctul astronomic «Sirius», ei desfăşoară o activitate interesantă, împletind observaţiile efectuate asupra boltei cu dezbateri pe diverse teme de astronomie. Întîlnirile organizate aici în ciclul «Colocviu sub cerul înstelat», de la care am împrumutat şi titlul rîndurilor de faţă, sînt urmărite de un mare număr de pasionaţi, ca de altfel şi reuniunile cenaclului ştiinţific, desfăşurate la sediul observatorului. Deosebit de interesante sînt şi reuniunile din seria «Astronomia şi arta», găzduite la colecţia de artă Dr. Dona şi care fac să sporească numărul celor pasionaţi de tainele cerului.

La fel de atrăgătoare pentru vizitatori sînt şi standurile Muzeului Astronomiei Româneşti care funcţionează tot la sediul observatorului, prilejuind cunoaşterea contribuţiei româneşti la progresul ştiinţei astronomice, numele unor înaintaşi de seamă ai astronomiei din ţara noastră, printre care se numără şi profesorul Victor Daimaca, cel care, în septembrie 1943, cu ajutorul unui simplu binoclu mărind de 15 ori a descoperit o cometă care îi poartă numele.

Muzeul posedă o serie de tipărituri valoroase, unele de o vechime apreciabilă. Volumul SPHAERA, tipărit după un vechi manuscris din veacul al VIII-lea al învăţatului englez Ioannis de Sacrobosco, a apărut la Paris în 1608, cu un an înainte ca Galileo Galilei să utilizeze luneta ca instrument de observaţie a aştrilor. Cartea muzeului bucureştean se crede a fi un exemplar unic în lume. Printre piesele bibliofile ale muzeului se numără de asemenea Almagesta (Cartea cea Mare) a lui Claudiu Ptolomeu, tipărită în latineşte la 1528, şi Galtruchus — Philosophiae din 1665, conţinînd şi o serie de capitole cu elemente de astronomie.

ALEXANDRU DAN

ANIMALE ÎN PERICOL

CANGURUL

RINOCERUL NEGRU

PANTERA NEAGRĂ

ANTILOPA-GIRAFĂ

LEUL

Oamenii de știință au dat alarma: 275 de specii de mamifere și 300 de specii de păsări sînt pe cale de dispariție, în cazul că nu se vor lua măsuri drastice pentru conservarea lor. Dacă acum cîteva mii de ani unele animale și păsări au dispărut din cauza climei, în ultimele trei secole, omul, prin intervenția sa directă, a pricinuit ștergerea din cataloagele zoologiei mondiale a 475 de specii animaliere. Unele dintre ele au fost pur și simplu exterminate, ca măsură de apărare a omului — deși aceasta a fost făcută neștiințific, dînd rezultate nedorite — dispariția unei specii a favorizat înmulțirea îngrijorătoare a altei specii. Alte animale, lipsite de ocrotirea legii, au fost masacrate pur și simplu.

La începutul secolului trecut trăiau pe teritoriul Americii de Nord 60.000.000 de bizoni, grupați în turme imense. În decurs de numai 60 de ani însă — din 1820 și pînă în 1880 — vînătorii au distrus aproape total această specie de animale, astfel că prin 1895 bizonul începuse să devină căutat, ca o raritate, de către grădinile zoologice. În 1898, ultimii 16 bizoni care au mai fost găsiți pe tot continentul american, au fost preluați de grădina zoologică din New-York, și astfel specia a fost salvată de la pieire totală.

O altă categorie de animale a ajuns la dispariție datorită blănii valoroase pe care o au. Herminele, castorii, linxul, zibelinele, vizonul, vulpile argintii, sînt cele mai căutate de vînătorii comercializatori de blănuri. Pe aceeași listă se mai adaogă ghepardul asiatic, azi dispărut total; apoi jaguarul, panterele. În ultimii cinci ani, numărul tigrilor a scăzut, pretutindeni, de la zeci de mii, cîți existau, la mai puțin de trei mii. Pentru procurarea altor materii prime, folosite la confecții diverse, mai sînt amenințate cu dispariția: elefantul, elanul, cimpanzeul, ursulețul koala, antilopa, gazela, gorila de munte, urangutanul, balenele, păsările nandu și kiwi. În mai puțin de douăzeci de ani, numai pe coastele Peninsulei Labrador, au fost masacrate nouă milioane de foci, din zece milioane cîte erau.

Au apărut însă în viața unor

CIMPANZEUL ȘI GORILA

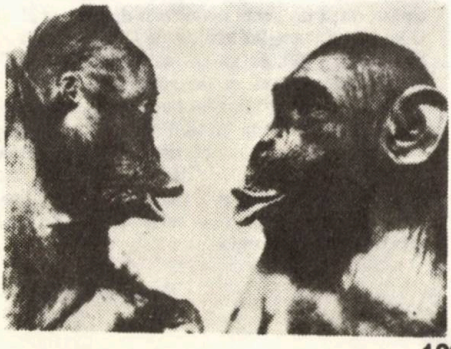

ELANUL

DE DISPARIȚIE

PASĂREA KIWI

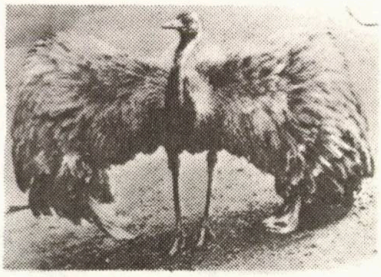

PASĂREA NANDU

specii de animale și alte cauze, printre care poluarea atmosferei și a apelor. Nici automobilul nu rămîne dincolo de banca acuzării în această privință. S-a calculat că numai în R.F.G., bunăoară, sînt omorîți pe autostrade, cam 300 000 de iepuri, căprioare, porci mistreți. Cu toate restricțiile impuse, braconierii vînează, ilegal, peste 1000 de rinoceri, anual, numai în Sumatra și Java. Cangurii, numărați, în Australia cu zecile de milioane, acum un deceniu, vor ajunge curînd la dispariție dacă vînarea lor nu va fi total interzisă. La noi sînt amenințați cu dispariția: rîsul, ariciul, capra de munte, cocoșul de munte, lupul, dropia.

Pe plan mondial s-au luat și continuă a se lua măsuri eficiente care dau speranțe că dezastrul întrezărit va fi evitat. S-au creat rezervații, în care braconierii nu pot ajunge; s-au semnat convenții între state pentru reglementarea și limitarea vînătorii balenelor; japonezii au preluat asupra lor grija pentru salvarea multor specii de păsări; se fac, anual, conferințe mondiale, la care reprezentanții a zeci de țări adoptă noi măsuri generale de ocrotire a animalelor; se interzice comercializarea blănurilor animalelor declarate protejate și, în fine, se constituie diferite societăți care își dedică activitatea exclusiv protecției animalelor — așa cum este, de exemplu, *Fondul Mondial pentru Protecția Naturii*, al cărui sediu se află la Geneva și care se ocupă cu colectarea de fonduri necesare activităților (editări de publicații, creări de rezervații).

Un animal în pericol de dispariție în următorii cincizeci de ani este calul. Automobilul este principalul dușman, făcîndu-l inutil în transporturi, iar «hipofagii» — cum sînt denumiți mîncătorii de carne de cal — se înmulțesc mereu. Franța, bunăoară, consumă 110 000 tone de carne de cal în fiecare an, aceasta necesitînd sacrificarea a cel puțin 360 000 de cai. Aceeași situația este și în R.F.G. Să însemne aceasta că animalul care a însoțit omul mii de ani, nu va mai exista decît în crescătoriile de cai de curse?

Ion MĂGURĂ

BIZONUL

PANGALIONUL

ELEFANTUL ALB

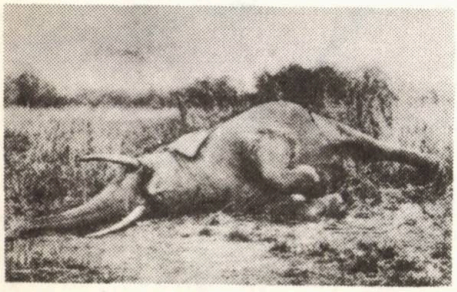

RÎSUL

MINISTERUL AGRICULTURII, INDUSTRIEI ALIMENTARE ȘI APELOR
DEPARTAMENTUL ÎMBUNĂTĂȚIRILOR FUNCIARE

ÎNTREPRINDEREA DE FORAJE BUCUREȘTI

Calea Călărași nr. 5
Sectorul 4

Telefoane:
Centrala 16 64 00
Director 13 71 34
Inginer șef 13 71 81

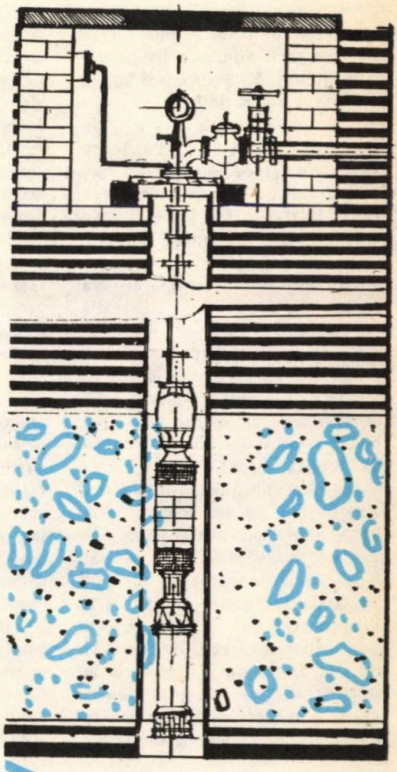

execută pentru toți beneficiarii din țară:

- **FORAJE PENTRU:**
  - **— alimentări cu apă**
  - **— desecări**
  - **— irigații**
  - **— studii hidrogeologice**
- **FORAJE ORIZONTALE**
- **LUCRĂRI DE PEREȚI CONTINUI SUBTERANI**
- **PILOȚI FORAȚI DE MARE DIAMETRU**
- **LUCRĂRI DE CONSTRUCȚII PENTRU ALIMENTĂRI CU APĂ**
  - **— înmagazinări**
  - **— stații de pompare**
  - **— rețele**
- **REPARAȚII DE POMPE SUBMERSIBILE**
- **STUDII ȘI PROIECTE PENTRU ALIMENTĂRI CU APĂ**

Informații privind condițiile de executare se pot lua la sediul întreprinderii sau la șantierele din CONSTANȚA, str. I.Gh. Duca nr. 9, telefon 13975; GALAȚI, str. Vadu Cărăbuș nr. 3, telefon 11855—43758; TIMIȘOARA, str. Demetriade nr. 1 A, telefon 33641—30781

BIBLI... „ASTRA" SIBIU

PREȘEDINTELE

«După priveliștile lumii, după minunile naturii, nimic nu este mai interesant, mai vrednic de luarea noastră aminte decît istoria» — scria Mihail Kogălniceanu. Este o frază memorabilă pentru că adevărul ei ne pătrunde, ne invită la reflecție. Scrisă în urmă cu multe zeci de ani, ea are pentru simțirea noastră o rezonanță deosebită deoarece nicicînd ca azi istoria noastră n-a însemnat om și vis, cutezanță și realizare, progres și civilizație, participare umană și unitate de voință.

Sînt oameni care, la fel ca istoria, au măreție. Sînt oameni care, la fel ca istoria, sînt vrednici de cea mai adîncă și curată iubire. Aceștia sînt numiți de poporul nostru, pe drept cuvînt, bărbați ai istoriei și ai pămîntului natal, bărbați între bărbații țării.

Cînd, la 28 martie 1974, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit înalta investitură de președinte al Republicii Socialiste România, întreaga noastră națiune a trăit acest act istoric cu sentimentul că aceea zi s-a legat în chipul cel mai trainic și intim de tot ce reprezintă înfăptuire remarcabilă în toate sectoarele de activitate, de tot ce înseamnă amplă deschidere spre nou și temelie pentru o viață din ce în ce mai prosperă și civilizată.

Secretarul general al partidului nostru, marele bărbat al istoriei noastre contemporane, a însemnat și înseamnă pentru noi omul a cărui prezență la cîrma României socialiste reprezintă garanția cea mai înaltă că țara își poate înălța destinul socialist exact așa cum și-l dorește, că acest destin — care înseamnă luptă și dăruire — se va înfăptui spre binele și fericirea întregului nostru popor, într-o competiție continuă cu timpul, marea șansă de izbîndă în această pașnică luptă avînd-o omul, creatorul bunurilor materiale și spirituale.

Perioada ultimilor aproape zece ani de dezvoltare socialistă a patriei poate fi definită ca o etapă fără precedent în istoria noastră nouă în care ideile cele mai viabile și mai constructive au irumpt cu putere de izvor. Este perioada în care orice înfăptuire — economică, politică, socială, poartă amprenta unei gîndiri de mare amplitudine revoluționară, amplitudine dată de experiența și cunoașterea directă a realității, de puterea de analiză și sinteză a fenomenelor actualității și a celor ce se anunță în perspectivă.

Pămînt al oamenilor de omenie, al comuniștilor de omenie, pămînt al avînturilor și elanurilor creatoare, România socialistă este, totodată, patria oamenilor cărora le sînt scumpe ideile de etică și echitate socialistă, idei ce guvernează un mod de existență superior, conform cu țelurile revoluției. Președinte al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu este președinte al oamenilor, alegerea sa în înalta funcție constituind voința unanimă a întregului popor. Au fost momente de o

eroii muncii socialiste

Înaltă prețuire muncii exemplare a oamenilor muncii de la sate, pentru o tot mai puternică dezvoltare a producției agricole, conducerea partidului și statului nostru a răsplătit și în 1974, prin decernarea înaltului titlu de Erou al Muncii Socialiste, mai mulți lucrători ai ogoarelor, fruntași între fruntași, oameni ce își dăruiesc puterea trupului și a minții înfăptuirii programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul românesc.

Numelor Eroilor Muncii Socialiste cărora li s-a decernat acest înalt titlu pînă în 1973, publicate în almanahul ziarului «Satul socialist» pe 1974, le adăugăm pe ale celor decorați cu prilejul Conferinței pe țară a cadrelor de conducere din agricultura de stat și cooperatistă și a sărbătoririi gloriosului jubileu — 30 de ani de la eliberarea patriei de sub dominația fascistă.

I 11038
BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU
2014
2022

«Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România!

Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, să fac totul pentru aplicarea consecventă a principiilor democrației socialiste, pentru afirmarea în viața societății a normelor eticii și echității socialiste!

Jur să promovez neabătut politica externă de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, de solidaritate cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, de pace și prietenie între popoare!

Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România!»

22848

LA MULȚI ANI, CU SĂNĂTATE!

1975

Ianuarie

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24	31	
S	4	11	18	25		
D	5	12	19	26		

Februarie

L		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22		
D	2	9	16	23		

Martie

L	3	10	17	24	31	
M	4	11	18	25		
M	5	12	19	26		
J	6	13	20	27		
V	7	14	21	28		
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

Aprilie

L		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
J	3	10	17	24		
V	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		
D	6	13	20	27		

Mai

L		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29	
V	2	9	16	23	30	
S	3	10	17	24	31	
D	4	11	18	25		

Iunie

L	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24		
M	4	11	18	25		
J	5	12	19	26		
V	6	13	20	27		
S	7	14	21	28		
D	1	8	15	22	29	

Iulie

L		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
J	3	10	17	24	31	
V	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		
D	6	13	20	27		

August

L		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
J		7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	
D	3	10	17	24	31	

Septembrie

L	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24		
J	4	11	18	25		
V	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		
D	7	14	21	28		

Octombrie

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24	31	
S	4	11	18	25		
D	5	12	19	26		

Noiembrie

L		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

Decembrie

L	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24	31	
J	4	11	18	25		
V	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		
D	7	14	21	28		

DIN SUMAR

Președintele nostru 2
Viitor de aur țara noastră are 4
«Ca vrabia de toamnă, rotund spicul să fie» 6
S-au întîlnit fruntașii ogoarelor 10
Strălucită solie de pace a României socialiste 12
Teledetecția și bogățiile pămîntului 35
Zeii în halat și papuci 38
Fumatul pe banca acuzării 47
Legendă la un tablou celebru 65
Pseudocalendar de vînătoare și pescuit 68
Andersen — prin Dobrogea veacului trecut 99
Amintiri despre Nicolae Buică 112
Mărturii mai mult decît lingvistice 120
În fața instanței omenirii: poluarea 123
Ce trebuie să știe tinerele mame 125
În lupta cu seceta, au biruit oamenii 135
«Cîntare patriei» și-a desemnat laureații 165
Celula vie — uriașa uzină microscopică 186

Colectivul almanahului

Redactori: Teoharie OPREA, Adrian DUMITRAȘCU

Prezentare artistică: Ion IVAȘCU

Coperta: L. GREGORIAN

Caricaturile de Nic. Nicolaescu, T. Pall

Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii» — București

COOP

ÎN ORICE ANOTIMP
PETRECEȚI UN CONCEDIU PLĂCUT
LA UNITĂȚILE TURISTICE
ALE COOPERAȚIEI DE CONSUM
Pe drumul național 73 (Pitești—Brașov)

vă așteaptă:

HANUL RUCĂR
(în centrul localității cu același nume)

CABANA BRUSTURET
(km. 79+10 km lateral, aproape de Cheile Dîmbovicioarei)

HANUL DEALUL SASULUI
(la 10 km de localitatea Podul Dîmboviței)

HANUL BRAN
(lîngă castelul Bran)

Condiții optime de cazare și masă. Zonă montană deosebit de pitorească. De aici puteți face excursii agreabile la Cheile și Peștera Dîmbovicioarei, în munții Iezer, Păpușa, Piatra Craiului.